

Bibliographie de l'histoire de Belgique — Bibliografie van de geschiedenis van België. 1990

Romain Van Eenoo, J. Bovesse, S. Vrielinck, R. Janssen, Guy Vanthemsche, N. Geirnaert, W. Meyers, L. François, Griet Maréchal, E. Vanhaute, J. Art, N. Haesenne-Peremans, Jean-Marie Cauchies, Catharina Lis, H. Gaus, U. Vermeulen, C. Triaille-Closset, Walter Prevenier, Denise Van Derveeghde, R. Petit, Etienne Hélin

---

Citer ce document / Cite this document :

Van Eenoo Romain, Bovesse J., Vrielinck S., Janssen R., Vanthemsche Guy, Geirnaert N., Meyers W., François L., Maréchal Griet, Vanhaute E., Art J., Haesenne-Peremans N., Cauchies Jean-Marie, Lis Catharina, Gaus H., Vermeulen U., Triaille-Closset C., Prevenier Walter, Van Derveeghde Denise, Petit R., Hélin Etienne. Bibliographie de l'histoire de Belgique — Bibliografie van de geschiedenis van België. 1990. In: Revue belge de philologie et d'histoire, tome 70, fasc. 2, 1992. Histoire médiévale, moderne et contemporaine — Middeleeuwse, moderne en hedendaagse geschiedenis. pp. 420-546;

https://www.persee.fr/doc/rbph_0035-0818_1992_num_70_2_3831

Fichier pdf généré le 03/11/2020

BIBLIOGRAPHIE DE L'HISTOIRE DE BELGIQUE BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN BELGIË

1990

Sous la direction de — onder leiding van R. VAN EENOO

Avec la collaboration de — met medewerking van
J. BOVESSE, E. HÉLIN, R. PETIT, D. VAN DERVEEGHDE,
W. PREVENIER, C. TRIAILLE-CLOSSET, U. VERMEULEN, H. GAUS,
C. LIS, J.-M. CAUCHIES, N. HAESSENNE-PEREMANS, G. MARÉCHAL,
L. FRANÇOIS, W. MEYERS, N. GEIRNAERT, G. VANTHEMSCHE,
R. JANSSEN, S. VRIELINCK, E. VANHAUTE, J. ART (*)

Abréviations — Afkortingen

Ac.	= Académie, Academie, Academy, accademia.	Cl.	= Classe, class.
Acad.	= Académique, academisch, academical, accademico.	Com.	= Comité, comitato.
Alg.	= Algemeen, allgemein.	Comm.	= Commission, commissie, commissione.
Ann.	= Annales, annalen, Annalen, annali.	Cont.	= Contemporain, contemporary, contemporaneo.
Arch.	= Archives, archief, Archiv, archives, archivio.	Ecclés.	= Ecclésiastique, ecclesiastical, ecclesiastico.
Archéol.	= Archéologique, archeologisch, archeological, archeologico.	Ét.	= Études.
B.	= Belgique, België, Belgien, Belgium, Belgio.	F.	= Franc, frank.
Belg.	= Belge, Belgisch, belgisch, belgian, belga.	Fac.	= Faculté, faculteit, faculty, facoltà.
Biblioth.	= Bibliothèque, bibliotheek, Bibliothek, biblioteca.	Féd.	= Fédération, federatie, federation.
Bijdr.	= Bijdragen.	Filol.	= Filologie, filologia.
Bull.	= Bulletin.	Folk.	= Folklorique, folkloristisch.
C.	= Cercle, circle, circolo.	Gén.	= Général, general, generale.
Chron.	= Chronique, Chronik, chronicle.	Geogr.	= Géographique, geografisch, geographical, geografico.
		Gesch.	= Geschiedenis, Geschichte.
		H.	= Histoire, history.
		Hand.	= Handelingen, Handlungen.

(*) Nous tenons à mentionner l'aide appréciée que nous ont apportée Madame A. Scufflaire et MM. P. Gérin et F. Verhaeghe. — We danken de heren P. Gérin en F. Verhaeghe en Mevr. A. Scufflaire voor hun erg gewaardeerde bijdrage.

Heemk.	= Heemkunde, heemkundig.	Publ.	= Publications, publikaties, publications, pubblicazioni.
Histor.	= Historique, historisch, historical.	R.	= Royal, reale.
Instit.	= Institut, instituut, Institut, institute, istituto.	Rech.	= Recherches.
Jb.	= Jaarboek, Jahrbuch.	Rev.	= Revue, review.
Kl.	= Klasse.	S.	= Siècle, secolo.
Kon.	= Koninklijk, königlich.	Sc.	= Sciences, scienze.
Kr.	= Kring, Kreis.	Sch. K.	= Schone Kunsten.
L.	= Lettres, letteren, letters.	Soc.	= Société, society, società.
Meded.	= Mededelingen.	Suppl.	= Supplément, supplement, supplemento.
Mém.	= Mémoires, memorials, memorie.	T.	= Tome, tomo.
Mij.	= Maatschappij.	Trim.	= Trimestriel, trimestriël, trimestrial, trimestriale.
Mor.	= Morale, moreel, moralisch, moral, morale.	Ts.	= Tijdschrift.
Nat.	= National, nationaal, national.	Univ.	= Université, universiteit, Universität, university, università.
Ned.	= Nederlanden.	Ver.	= Vereniging, Verein.
Oudh.	= Oudheidkunde.	Vl.	= Vlaams.
P.	= Philosophie, philosophy.	Verh.	= Verhandelingen, Verhandlungen.
Philol.	= Philologie, philology.	Wet.	= Wetenschappen, wetenschappelijk.
Pol.	= Politique, politiek, politisch, political, politico.	Z.	= Zeitschrift.
Prov.	= Province, provincie, Provinz.		

I. BIBLIOGRAPHIES ET SCIENCES AUXILIAIRES BIBLIOGRAFIEËN EN HULPWETENSCHAPPEN

A. BIBLIOGRAPHIES COURANTES ET RÉTROSPECTIVES À L'ÉCHELON NATIONAL ;
CHRONIQUES ; INSTRUMENTS BIBLIOGRAPHIQUES À L'ÉCHELON RÉGIONAL OU LOCAL ;
LISTES ET TABLES DE REVUES

— LOPENDE EN RETROSPECTIEVE BIBLIOGRAFIEËN OP NATIONAAL VLAAK ;
KRONIEKEN ; BIBLIOGRAFISCHE WERKEN OP REGIONAAL EN LOKAAL VLAAK ;
LIJSTEN VAN EN TAFELS OP TIJDSCHRIFTEN

- 52768 **Van Eenoo (R.), e.a.** *Bibliographie de l'histoire de Belgique — Bibliografie van de geschiedenis van België 1989*, Rev. Belge de Philol. et d'H. — Belg. Ts. voor Filologie en Gesch., LXIX, 1991, 2, pp. 342-465.
- 52769 **Hélin (E.), e.a.** *Bibliographie internationale de la démographie historique — International Bibliography of historical demography 1990*. Luik, UIESP/IUSSP, 1991, 130 p.
- 52770 **Haverals (M.)**. *Bibliographie*. Rev. d'H. ecclésiastique, LXXXV, 1990, 1, pp. 1*-182* ; 2, pp. 183*-345* ; 3-4, pp. 346*-614*.
- 52771 **Baekelandt (A.), Van Belle (G.), e.a.** *Elenchus Bibliographicus 1990*. Ephemerides Theologicae Lovanienses, LXVI, 1990, 2-3.
- 52772 **Hendrickx (F.)**. *Literatuuroverzicht 1988 met aanvullingen uit vorige jaren*. Ons Geestelijk Erf, LXIV, 1990, 4, pp. 309-413.

- 52773 **Ledoyen (H.) & Aymes (E.)**. *Bulletin d'histoire bénédictine*. T. XI/11. Rev. bénédictine, C, 1990, 4, pp. 449*-511*.
- 52774 *Publicaties over de Minderbroeders in de Nederlanden*. 1989. Franciscana, XLV, 1990, 3-4, pp. 145-167.
- 52775 *Publicaties van de Minderbroeders der Vlaamse provincie 1989*. Franciscana, XLV, 1990, 3-4, pp. 221-227.
- 52776 *Bibliographia Franciscana Varia*. Franciscana, XLV, 1990, 3-4, pp. 169-220.
- 52777 *International Bibliography of Directories and Guides to Archival Repositories*. *Bibliographie internationale des Guides et Annuaires relatifs aux Dépôts d'Archives*. Archivum, XXXVI, 1990, 195 p.
- 52778 **De Ridder-Symoens (H.) & Paquet (J.)**. *Bibliografisch overzicht universiteitsgeschiedenis der Nederlanden, 1988-1990*. Batavia Acadmica, VIII, 1990, 2, pp. 48-55.
- 52779 **Cremers (Filip)**. *Speelkaarten in de Nederlanden*. *Bibliografie 1988*. Kontaktblad van het Nat. Museum van de Speelkaart, XVIII, 1990, 1-2, pp. 11-16.
- 52780 **Top (S.)**. *Volkskunde aan de K.U. Leuven*. *Academiejaar 1988-1989*. Volkskunde, XCI, 1990, 2, pp. 99-116.
- 52781 *Samenvattingen van licentiaatsverhandelingen en proefschriften in 1989 aangeboden aan het Departement Geschiedenis van de K.U. Leuven*. Leuven, Departement Gesch. ; Ver. Historici Lovanienses, 1990, 100 p.
- 52782 *Bulletin d'Histoire de Belgique*. Rev. du Nord, LXXIII, 1991, n° 298, pp. 103-168.
- 52783 **Van den Eynde (S.)**. *Tijdschriftschouw*. Volkskunde, XCI, 1990, 1, pp. 58-72 ; 2, pp. 127-147 ; 3, pp. 240-254 ; 4, pp. 308-325.
- 52784 *Chronique*. Rev. d'H. Ecclés., LXXXV, 1990, 1, pp. 140-280 ; 2, pp. 446-615 ; 3-4, 782-941.
- 52785 *Kroniekslijst*. Bijdr. en Meded. betreffende de gesch. der Nederlanden, CV, 1990, 1, pp. 137-164.
- 52786 *Chronicon*. Analecta Praemonstratensia, LXVI, 1990, 1-2, pp. 97-122 ; 3-4, pp. 284-306.
- 52787 *Chronique — Kroniek*. Rev. belge de philol. et d'H. — Belg. Ts. voor filologie en gesch., LXVIII, 1990, 1, pp. 149-252 ; 2, pp. 494-524 ; 3, pp. 758-788 ; 4, pp. 949-1062.
- 52788 **Van Isterdael (H.)**. *Bibliografie 1989*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 49-107.
- 52789 **Vanhoutryve (André)**. *Bibliografie van de geschiedenis van Brugge, V*. Roeselare, Uitgeverij Familia et Patria, 1990, 345 p.
- 52790 **De Herdt (R.) & Vannieuwenhuysse (J.)**. *Bibliografie van de geschiedenis van Gent 1989-1990*. Hand. van de Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, XLIV, 1990, pp. 169-203.
- 52791 **De Ruyck (L.) & De Grootte (K.)**. *Bibliografie van het Land van Nevele*. Nevele, De Heemkr. Kr. „Het Land van Nevele”, 1990, 173 p.
- 52792 **Bovesse (Jean)**. *Bibliographie historique de la province de Namur pour l'année 1988*. Le Guetteur wallon (Namur), 66, 1990, n° 1, pp. IX-XVI. *Bibliographie ... 1989*, Ibidem, n° 4, 1990, pp. I-VIII.
- 52793 **Verhaegen (Paul)**. *Essai de bibliographie relatif à neuf anciennes communes du Nord-Est de Namur*. Beez, Boninne, Bouge, Champion, Cognelée, Gelbressée, Marche-les-Dames et Marchovelette, Boninne, 1990, 135 p.

- 52794 **Van der Gucht (K.)**. *Wase bibliografie 1988*. Ann. van de oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 367 sqq.
- 52795 **Nijssen (Rombout)**. *L'Ancien Pays de Looz. Tablettes mensuelles illustrées concernant l'histoire et l'archéologie de la province de Limbourg (1896-1914)*. Hasselt, Prov. Limburg. Culturele Aangelegenheden, 1990, 265 p. (Bibliografische Analyses 10).
- 52796 *Cahiers de Clio. Table des numéros 54 à 100*. Cahiers de Clio, 1990, 64 p.
- 52797 **Van Laere (R.)**. *Tables des tomes CXIII (1967) à CXXXV (1989)*. Rev. belge de numismatique et de sigillographie, 1990, CXXXVI, pp. 1-345.
- 52798 *Algemene inhoudsopgave jaargangen 1(1985)-5(1989)*. Westvlaamse Archaeologica Ts., V, 1989, 3, pp. 94-95.
- 52799 *Register op jaarboeken Zannekin : n° 1 t/m 10*. Ieper, Ver. Zannekin, 1989, 64 p.

B. ARCHIVES, MUSÉES ET BIBLIOTHÈQUES
— ARCHIEVEN, MUSEA EN BIBLIOTHEKEN

1. *Archivéconomie, muséographie, bibliothéconomie, catalographie générale — Algemene archiefwetenschap, museumkunde, bibliothéconomie, catalografie.*

- 52800 *Dienstverlening in Archieven*. Bibliotheek- en Archiefgids, LXVI, 1990/2, pp. 203-243. [Bijdragen op de studiedag van 9 december 1988 te Antwerpen].
- 52801 **Marechal (G.)**. *Bewaring en vernietiging van gemeente-archieven. Richtlijnen en advies. II*. Brussel, A.R.A., 1990, 134 p. (Miscellanea archivistica, studia 7).
- 52802 **Coppens (H.)**. *Kwantificering van de archiefinventaris*. Bibliotheek- en Archiefgids, LXVI, 1990/1, pp. 112-119.
- 52803 **Renard (Ann)**. *Zorg voor boeken en documenten in Vlaanderen*, VVBAD, Antwerpen, 1990, 92 p. (Bibliotheekkunde n° 47).
- 52804 **Fontier (J.)**. *Aquilin Janssens de Bisthoven : voor een modern museumbeleid*. Torhout, Ver. van Westvl. Schrijvers, 1988, 16 p. (VWS — cahiers, 128).
- 52805 **Fontier (J.)**. *Walther Vanbeselaere : de mensen leren zien en genieten*. Torhout, Ver. van Westvl. Schrijvers, 1989, 16 p. (VWS — cahiers, 137).
- 52806 **Collin (Fernand)**. *Archivage des collections du Musée de la Préhistoire en Wallonie*. Chercheurs de la Wallonie, XXX, 1990, pp. 9-26.
- 52807 *Rijkdom bedreigd met o.m. De Herdt (René)*, *De bedreiging van onze archief- en bibliotheekrijkdom, een realiteit !*, pp. 7-12 ; **Wouters (Jan)**, *De opbouw van de verschillende grondstoffen*, pp. 15-26 ; **Coppens (Chris)**, *Een Charter voor het boek : mens versus boek bij conservering en restauratie*, pp. 27-36 ; **Wouters (Jan) en Danhieux (Ludwine)**, *De beschadiging van boeken, archivalia en documenten*, pp. 37-46, Gemeentekrediet van België, 1990, 232 p.

2. *Inventaires, guides et catalogues — Inventarissen, gidsen en catalogi*

- 52808 **Commissie van de Europese Gemeenschappen**, *Gids voor de archieven van de Ministeries van Buitenlandse Zaken van de EG-Lidstaten en van de Europese Politieke Samenwerking*. Luxemburg, Bureau voor officiële publ. der Europese Gemeenschappen, 1990, 82 p.

- 52809 **Janssens (Gustaaf)**. *Spaanse archieven en bibliotheken belangrijk voor de geschiedenis van België en de Spaanse Nederlanden (16de-20ste eeuw)*. Bibliotheek- en Archiefgids, LXVI, 1990/3, pp. 291-310.
- 52810 **Douxchamps (H.)**. *Les archives départementales de la Côte-d'Or (Dijon) du point de vue belge*. Le Parchemin, LV, 1990, nr. 265, pp. 42-52.
- 52811 **Van der Steen (W.)**. *België in het Vaticaan Archief : Staatssecretariaat Rubriek 256 : 1878-1903 : Regestenlijst*. Brussel, Belgisch Hist. Instit. te Rome, 1989, 387 p. (Analecta Vaticano-Belgica, Documents publiés par l'Institut. Hist. Belge de Rome, 2e série, section C, Nonciature de Bruxelles, 6).
- 52812 **Van der Steen (W.)**. *België in het Vaticaan Archief : Congregatie voor de buitengewone kerkelijke aangelegenheden 1878-1903 : Regestenlijst*. Brussel, Belgisch Hist. Instit. te Rome, 1989, 104 p. (*id.*, 7).
- 52813 **Santy (F.)**. *België in het Vaticaan Archief : Nuntiatuur te Brussel 1875-1904 : Regestenlijst*. Brussel, Belgisch Hist. Instit. te Rome, 1989, 490 p. (*id.*, 8).
- 52814 **Van Den Eeckhout (Patricia)**. *Naoorlogse politieke en syndicale archieven in België*. Archief- en Bibliotheekwezen in B., LX, 1989, 3-4, pp. 3-40.
- 52815 **Van Ormelingen (J.-J.)**. *Inventaires des fonds d'archives de l'Office Généalogique et Héraldique de Belgique*. Le Parchemin, LV, 1990, nr. 268, pp. 223-231.
- 52816 **Flagothier (Robert)**. *L'Institut Emile Vandervelde (Les ateliers de l'histoire)*. Cahiers de Clio, 104/1990, pp. 77-88.
- 52817 **Claes (Lieve), Kwanten (Godfried) & Verhoogen (Jos)**. *Archieven bewaard op het KADOC*. Leuven, KADOC., 1990, 410 p.
- 52818 **Van Goethem (Geert)**. *Een geheugen van papier. Gids voor de archieven van AMSAB*. Gent, Amsab, 1990.
- 52819 **Huys (P.), Stevens (C.) & Van de Slycke (M.)**. *Gids voor de gemeentearchieven in Oost-Vlaanderen*. Gent, Prov. Oost-Vlaanderen — Kulturele aangelegenheden, 1990, 325 p.
- 52820 **Van de Wiel (C.)**. *Jansenistica te Mechelen, het archief van het Aartsbisdom*. Leuven, Univ. Press, Peeters, 1988, 250 p. (Annua nuntia Lovaniensia, 28).
- 52821 **Delaet (Jean-Louis)**. *Les archives de la ville de Charleroi*. Cahiers de Clio, 1989, 97-98, pp. 109-114.
- 52822 **Stroobants (A.)**. *Inventaris van het oude archief van de Dendermondse kerkfabrieken, bewaard in het Gentse Rijksarchief*. Dendermonde, Stadsbestuur, 1988, 53 p. (Stadsarch. Dendermonde, Reeks C, 2).
- 52823 **Stroobants (A.)**. *Inventaris van het oude en moderne gemeentearchief van Dendermonde, bewaard in het Gentse Rijksarchief*. Dendermonde, Stadsbestuur, 1988, 174 p., (Stadsarch. Dendermonde. Reeks C, 1).
- 52824 **De Vlamincx (A.)**. *Inventarislijst van het Dendermondse Stadsarchief : 13de tot 18de eeuw*. Dendermonde, Stadsbestuur, 1988, 13 p. (Stadsarch. Dendermonde, Reeks B, 1).
- 52825 **De Herdt (R.) & Vannieuwenhuysse (J.)**. *Historie op perkament : op zoek naar het verleden in het Gentse stadsarchief*. Gent, Stadsarch. Dienst voor Culturele Zaken, 1988, 149 p.
- 52826 **Van Der Eycken (M.)**. *De lotgevallen van het archief van de Duitse Orde in de Nieuwen Biesen te Maastricht*. Maaslands Melange. Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 121-130. [Cfr. n° 53022].
- 52827 **Installé (H.)**. *Inventaris van het fonds Visverkopersambacht op het Stadsarchief te Mechelen*. Mechelen, Kon. Kr. voor Oudh., L. en Kunst van Mechelen, 1987, 147 p. (Studia et documenta Mechliniensia, 2).

- 52828 *Akten van de weeskamer van de Stad Mechelen. Regesten 1771-1786 en 1761-1765.* Lier, Vl. Ver. voor Familiekunde, Afdeling Mechelen, 1988 en 1989, 2 delen, 154 en 149 p.
- 52829 *Regesten 1766-1770 Stadsarchief Mechelen, Chambre pupillaire nrs 173-177.* Mechelen, Vl. Ver. voor Familiekunde, 1989, 142 p.
- 52830 **Eussen (N. G. H. M.) & Kreukels (J. A. M.).** *Archief van het gasthuis en de armenzorg te Sittard 1321-1802 (1827) : inventaris en regesten.* Sittard, Gemeentelijke Archiefdienst, 1989, 308 p.
- 52831 **D'Hondt (Jan) & Geirnaert (Noël).** *Inventaris van het archief van de gemeente Sint-Kruis.* Brugge, Stadsarch., 1990, 137 p. (Brugse Geschiedbronnen uitgegeven door het Gemeentebestuur van Brugge, XXII).
- 52382 **Van der Gucht (K.).** *Inventaris van de verzameling microfilms in het stadsarchief.* Sint-Niklaas, Stadsbestuur, 1989, 72 p.
- 52833 **Verhelst (K.).** *Inventaris van het archief van de kerkfabriek van Sint-Martinus te Stevoort.* Het Oude Land van Loon, XLV, 1990, pp. 85-104.
- 52834 **Delcord (Bernard) & Gotovitch (José).** *Fonds Pierre Daye.* Bruxelles, C.R.E.H.S.G.M., 1989, VI + 63 p.
- 52835 **Bots (M.).** *Inventaris van het archief van Victor de Laveleye, 1894-1945.* Gent, Liberaal Arch., Kramersplein 23, 1990, 75 p. (Inventarissen, 1).
- 52836 **Stroobants (A.), Van Extergem (M.) & Joos (B.), red.** *Inventaris van het familiefonds Grootjans.* Dendermonde, Stadsbestuur, 1987, 17 p. (Stadsarch. Dendermonde, Reeks A, 1).
- 52837 **Borne (J. C. C. H. M.) & Mingels (A. P. Y. M.).** *Inventaris van het archief van de familie Maurissen.* Maastricht, Inventarissen van het Rijksarch. in Limburg, nr. 43, 1989, 95 p.
- 52838 **Soetens (C.).** *Concile Vatican II et église contemporaine (archives de Louvain-la-Neuve) : inventaire des Fonds Ch. Moeller, G. Thils, Fr. Houtart.* Louvain-la-Neuve, Univ. Cath. de Louvain, Fac. de théologie, 1989, 176 p. (Cahiers de la Rev. théologique de Louvain, 21).
- 52839 **Bots (M.).** *Inventaris van de Papieren Arthur Vanderpoorten, 1884-1945.* Gent, Liberaal Archief, 1990, 99 p.
- 52840 *Vlaamse Bibliotheek- en Documentatiegids : adresboek van in Vlaanderen en Brussel gevestigde bibliotheken en documentatieinstellingen 90-92.* VBC & NBLC, 1990, 302 p.
- 52841 **Droixhe (Daniel).** *Promenade liégeoise dans l'«Eighteen Century Short Catalogue».* Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 69-75.
- 52842 **Decoster (G.).** *Développement muséologique à l'hôpital Notre-Dame à la Rose de Lessines.* Hainaut tourisme, 1990, 260, pp. 113-116.
- 52843 *Le genre troubadour au Pays de Liège (xviiie-xxe siècle).* Exposition ... à l'ISIS, 17-24 avril 1989. Liège, ISIS, 1989, 11 p.
- 52844 **Marinx (G.).** *Expositions sur le château-fort et le Carré de Liège. Catalogue.* 23 mars au 15 avril 1990. Nandrin, C.R.E.A.T.A.L., 1990, 6 p.
- 52845 **Gaier (Claude).** *Le Musée d'Armes de Liège sort de sa réserve. Catalogue de l'exposition ... Liège, C.G.E.R., 10 nov. au 8 déc. 1990.* Liège, C.G.E.R. — Centre, 1990, 32 p.
- 52846 **Le Bailly de Tillegem (S.).** *Le musée des Beaux-Arts de Tournai et le legs Van Cutsem.* Hainaut tourisme, 1990, 259, pp. 43-46.

C. CODICOLOGIE — HANDSCHRIFTKUNDE (1)

- 52847 **Corthouts (J.)**. *Inventaris van de handschriften in het abdijarchief te Tongerlo*. Tongerlo, Abdij, 1987, 383 p. (Bibliotheca analectorum praemonstratensium, 17).
- 52848 **Naber (A.)**. *Les manuscrits d'un bibliophile bourguignon du xve siècle, Jean de Navium*. Rev. du Nord, LXXII, 1990, pp. 23-48.
- 52849 **Geirnaert (N.)**. *Een Petrarca-handschrift uit de Duinenabdij in de Brugse Stadsbibliotheek ? Liber Amicorum André Vanhoutryve*. Brugge, 1990, pp. 97-103. [Hs. 495. Relatie met Oudenburg en/of de Eekhoutabdij (Brugge)]. [Cfr. n° 53023].
- 52850 **Ijsewijn (J.), m.m.v. Coppens (C.), Roegiers (J.) & Vangoidsenhoven (G.)**. *De Craneveltcorrespondentie*. Brussel, Koning Boudewijnstichting, 1990, 25 p.
- 52851 **Pattin (A.)**. *Un manuscrit du xiie siècle de l'ancienne abbaye bénédictine d'Eename retrouvé (Bruges, Grand Séminaire, ms. 406)*. Scriptorium, XLIV, 1990, pp. 79-91.
- 52852 **Nijssen (R.)**. *Register der Heerlijkheden en groote leenen der Edele Leensael van Curingen. Tekstuitgave van een Loons leenregister*. Het Oude Land van Loon, XLV, 1990, pp. 163-210.
- 52853 **Nijssen (R.)**. *De leeneed ten tijde van Gerard van Groesbeek. Een tekstuitgave*. Limburg, LXIX, 1990, 2, pp. 77-80.

D. HÉRALDIQUE, SIGILLOGRAPHIE, NUMISMATIQUE
— WAPENKUNDE, ZEGELKUNDE, PENNINGKUNDE

- 52854 **De Buck (R.)**. *51 blazoenen van ridders in de orde van het Gulden Vlies*. Ghendtsche Tydinghen, XIX, 1990, pp. 147-149 ; 182-193.
- 52855 **Eeckeman (W.) & Shipley (D.)**. *De heraldiek van de Ridders van het Gulden Vlies*. Sint-Andries, Westvl. Genootschap voor Familie- & Wapenkunde, 1988, Deel IV, 148 p. [Vervolg van 50631].
- 52856 **Warlop (E.)**. *De wapenkaart van Vlaanderen, 1610 ?-1628 ?* Evergem-Ertvelde, Familiever. Van Waesberghe, 1989, 33 p.
- 52857 **De Potter (J.)**. *L'église de Cras-Avernas, ses pierres tombales et ses vitraux*. Le Parchemin, LV, 1990, 269, pp. 331-342.
- 52858 **De Theux de Meylandt et Montjardin (B.)**. *Illustrations héraldiques d'une lignée de châtelains à Bonneville*. Le Parchemin, LV, 1990, 265, pp. 3-28.
- 52859 **Goolenaerts (J.)**. *Adellijke families en hun blazoenen te Ekeren en Ekeren-Donk*. Jb. Heemkring Ekeren, VIII, 1990, pp. 20-29.
- 52860 **De Zutter (J.)**. *Het nieuwe stadswapen van Gent. Maagd en Leeuw in Trouw en Liefde*. Toerisme in Oost-Vlaanderen, XXXIX, 1990, pp. 39-42.
- 52861 **Van Ormelingen (J.-J.)**. *Répertoire des armoiries figurant dans «Les délices du pays de Liège»*. Le Parchemin, LV, 1990, 270, pp. 393-400.
- 52862 **Douxchamps (H.)**. *Les armoiries Stier d'Aertselaer*. Le Parchemin, LV, 1990, 267, pp. 209-215.
- 52863 **Parren (F.)**. *De grafsteen van Guido van Malsen en Johanna van Kessenich*. Ter Eiken, XIV, 1989-1990, 3, pp. 31-36.

(1) Les travaux relatifs à ces disciplines sont normalement mentionnés avec les autres publications de l'époque à laquelle ils se rattachent. On ne trouve donc à cet endroit-ci que les travaux qui ne rentrent pas dans un cadre chronologique défini.

De publikaties betreffende deze disciplines worden in de regel vermeld onder de rubriek waartoe zij uit chronologisch oogpunt behoren. Hier treft men dus slechts de werken aan die niet onder een vast chronologisch gebied vallen.

- 52864 **Bautier (R.-H.)**. *Chartes, sceaux et chancelleries*. Paris, Mémoires et documents de l'École des Chartes. 1990, 2 vol., LXI et 924 p.
- 52865 **François (Jacques)**. *Origine du sceau communal de Florennes. De l'ancien au nouveau régime*. Florinas, 28, I-II, 1990, pp. 4-23.
- 52866 **Meert (Charles)**. *Un sceau des Carmélites de Dinant (xiiie siècle)* Cercle d'ét. numismatiques belges, 27, avril/juin 1990, n° 2, pp. 35-36.
- 52867 **Jouret (F.)**. *Le monnayage liégeois. Catalogue de l'exposition «Nos monnaies, nos médailles»*. La Vie numismatique, XL, 1990, n° spécial, pp. 15-17.
- 52868 **Meert (Chr.)**. *Dinant, à propos de la frappe du liard de 1640 par Ferdinand de Bavière, prince-évêque de Liège*. La Vie numismatique, XL, 1990, pp. 117-119.
- 52869 **Lhomme (D.)**. *Liège, les de la Marck et leurs monnaies à la fin du xve siècle*. La Vie numismatique, XL, 1990, pp. 147-157.
- 52870 **Meert (Chr.)**. *Les liards des vacances du siège de 1724 et 1744 de la Principauté de Liège*. La Vie numismatique, XL, 1990, pp. 260-263.
- 52871 **Van Laere (R.)**. *Un atelier monétaire liégeois à Stokkem ?* La Vie numismatique, XL, 1990, pp. 287-304.

E. GÉNÉALOGIE, HISTOIRE DE FAMILLES
— GENEALOGIE EN FAMILIEGESCHIEDENIS (2)

1. Travaux généraux — Algemene werken

- 52872 **Voncken (G. M. J. P.) & Suijkerbuijk (M. W.)**. *Genealogische bronnen uit Belgisch Limburg : namenregister van testamenten, huwelijkscontracten, enz.* 1990.
- 52873 **Detro (Jacques)**. *À propos de l'inventaire des registres paroissiaux*. L'Intermédiaire des généalogistes, XLV, 1990, pp. 171-173. Relevé des données généalogiques.
- 52874 **Detro (Jacques)**. *Une source de données généalogiques : les fonds des cures*. L'Intermédiaire des généalogistes, XLV, 1990, pp. 273-278.
- 52876 **Mascaux (Jean)**. *Les anciennes familles d'Auvelais et Arsimont*. Mémoires de la Basse-Sambre (Auvelais). 7, 1990, pp. 107-124. [Suite du n° 50645].
- 52877 **Walckiers (B.)**. *Extraits du registre d'inscription au métier des meuniers bruxellois*. Le Parchemin, LV, 1990, 265, pp. 36-41.
- 52878 **Steeghers (W.)**. *Personen uit Evergem voorkomend in de overlijdensregisters van de Dominicanen te Gent*. Appeltjes van het Meetjesland, XLI, 1990, pp. 187-188.
- 52879 **Van Butsele (P.)**. *De bastaardtakken van Joigny-Pamele (deel II)*. Hand. van de geschied- en oudheidk. Kr. van Oudenaarde, XXVII, 1990, pp. 105-114. [Vervolg van 50648].
- 52880 **Van Den Bergen-Pantens (Chr.)**. *Cartes généalogiques et intendits du chapitre noble d'Andenne conservés aux archives de l'état à Namur*. Le Parchemin, LV, 1990, 265, pp. 53-66.

(2) «L'intermédiaire des généalogistes» et «De Vlaamse Stam» mentionnant périodiquement toutes les publications généalogiques relatives à notre pays, on ne trouve relevées ci-dessous que celles qui offrent, en dehors de leur intérêt généalogique, un véritable intérêt historique.

Daar «L'intermédiaire des généalogistes — De Middelaar tussen de genealogische navorsers» en «De Vlaamse Stam» periodisch alle genealogische publicaties in verband met ons land opnemen, zal men hieronder uitsluitend deze studies aantreffen, die naast hun genealogisch belang ook de kennis van het verleden ten goede komen.

- 52881 **Le Pas de Secheval**. *Généalogies verviétoises*. Bull. des Arch. verviétoises, XVIII, 1988-1989, Verviers, 1990, pp. 5-167.
- 52882 **Detro (Jacques)**. *Archives généalogiques Boulet*. L'Intermédiaire des généalogistes, XLV, 1990, pp. 221-223. — Liste des familles de la région de Hannut.
- 52883 **Eeckeman (W.)**. *Graf- en gedenkschriften in de kerk van Sint-Pieters-Banden te Oostkamp*. Brugge, Westvl. Genootschap voor Familie- & Wapenkunde, 1987, 74 p.
2. *Travaux consacrés à une famille en particulier — Werken gewijd aan één familie*
- 52884 **Henkens (M.)**. *De familie Bouveroux te Kessenich*. Ter Eiken, XIV, 1989-90, 3, pp. 13-18.
- 52885 **Flokstra (M.)**. *De erfdochter van het Huis Bree tot 1643*. De Maasgouw, CIX, 1990, 3, pp. 129-146.
- 52886 **Clerfayt (B.)**. *Les «Clerfayt», familles hainuyères. Des origines à l'aube du XVIIIe siècle*. Mons, chez l'auteur, 1990.
- 52887 **Habets (P. J.)**. *De heren van Elsloo, het geslacht De Geloës*. Heemkundesnippers Maasstreek, Stein, nr. 6, april 1989, pp. 22-31 ; nr. 7, november 1989, pp. 15-19.
- 52888 **Descamps (H.)**. *L'origine de la famille et l'ascendance des peintres Charles et Henri Degroux*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, p. 189-206.
- 52889 **Schrijnemakers (A.)**. *De Prinsen de Ligne*. Ts. Heemkundever. Geleen, Geleen, 1989, nr. 3, pp. 35-42.
- 52890 **Guerin (Pierre)**. *Famille des prélocuteurs Henri et Jean de Saive*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, sept., pp. 92-100.
- 52891 **Simonis (J.) & Guerin (P.)**. *Famille de Jean-Bernard de Saive, jésuite, chanoine de Saint-Paul, protonotaire apostolique*. Ibid., pp. 81-88.
- 52892 **Bonaert**. *Les de Wulf aux quatres losanges*. Le Parchemin, LV, 1990, 266, pp. 93-128.
- 52893 **d'Oultremont (Charles-Emile)**. *Généalogie succincte de la maison d'Oultremont*. Warfusée, 1990, 152 p. + un tableau généalogique.
- 52894 **Lindemans (L.)**. *Aanvullingen bij de genealogie Evenepoel*. Eigen Schoon en de Brabander, LXXIII, 1-2-3, pp. 73-90. [Vervolg van 50665].
- 52895 **De Cauwer (Eugène-Gilbert)**. *La famille de Fernelmont au pays de Gembloux*. L'Intermédiaire des généalogistes, 269, septembre/octobre 1990, pp. 229-242.
- 52896 **Douxchamps (Hervé)**. *La famille de Fraipont d'Oultrecourt issue des Le Vesque de Vaux-sous-Chèvremont. 1449-1990*. Office généalogique et héraldique de B., Recueil XL, 1990, 272 p.
- 52897 **Guérin (Pierre)**. *Descendance de Jean Guérin, bourgmestre de Romsée*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, mars, pp. 78-92.
- 52898 **Huvelle (P.)**. *Petite chronique des Huvelle en Hainaut depuis le XVIe siècle*. Bruxelles, 3e édit., 1990, 124 p.
- 52899 **Maesen (M.)**. *Rekem viert zijn eeuweling Petrus Michel Janssen (genealogie)*. G.O.S.S.U., Lanaken, XXVII, 1990, pp. 91-117.
- 52900 **Georges (André) & Lacasse (Denise)**. *Notice généalogique sur les Lacasse issus de Grandheid (Bra-sur-Lienne)*. Louvain-la-Neuve, 1989, 175 p.
- 52901 **Leheuwe (M.)**. *Stamboom van een oude familie landbouwers waarvan er nu nog afstammelingen bestaan in deze streek*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 125-132. (Leheuwe 17e-20e e.).
- 52902 **De Meulenaere (F.)**. *Généalogie des Massiet, seigneurs de La Bussche à Bas-Warneton du XVIe au XVIIIe siècle*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 63-93.

- 52903 **Mouvet-De Roubaix (W. et G.)**. *La famille Mouvet dans l'Entre Sambre-et-Meuse sous l'ancien régime*. L'Intermédiaire des généalogistes, 267, mai/juin 1990, pp. 109-140 ; 168, juillet/avril 1990, pp. 187-207.
- 52904 **Crott (J.)**. *Bokkerijders in genealogisch perspectief. De vildersfamilie Ponts-Bemelmans uit Hoensbroek*. Maaslandse Sprokkelingen, Nova Series, XXI, 1, 20 p.
- 52905 **Bonaert**. *Fragments généalogiques Quaetjonck*. Le Parchemin, LV, 1990, 270, pp. 401-439.
- 52906 **Guérin (Pierre)**. *Famille des jésuites Randaxhe et Foullon*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, sept., pp. 72-80.
- 52907 **Wieërs (M.)**. *Genealogie Rutger Van Esser*. Dao raostj gèt !, IX, Kinrooi, 1990, 4, pp. 183-191.
- 52908 **Rutten (M.)**. *De Rutten-kroniek : feiten en gebeurtenissen uit het dagelijks leven 1500-1900*. Tongeren, 1989.
- 52909 **Bauwen (Freddy)**. *Het geslacht Ryckaseys en Ieper (vervolg)*. Iepers Kwartier, XXVI, 1990, pp. 48-55.
- 52910 **Schreurs (André)**. *Famille Schreurs de Sevenum Venlo, Ruremonde et Liège*. Liège, chez l'auteur, r. Naimette, 8, 1990, 89 p.
- 52911 **Henkens (M.)**. *Tussen Simon Symkens en Henri Symkens liggen meer dan 300 jaar familiegeschiedenis*. Ter Eiken, XV, 1990-91, 1, pp. 51-58.
- 52912 **Hanquet (Marcel) & Guérin (Pierre)**. *Généalogie de la famille Truillet de Fléron*. Cercle histor. de Fléron, 1990, mars, pp. 34-51.
- 52913 **Monteyne (A.)**. *T'Serclaes, een Brusselse familie*. Brussel, Kredietbank, 1987, 80 p. [Cfr. n° 48565].
- 52914 **De Meulenaere (F.)**. *Généalogie d'une famille méconnue du patriciat berguois Uphooghe*. Le Parchemin, LV, 1990, 269, pp. 290-323.
- 52915 **Stinissen (J.)**. *De heren van Peer en Lummen. De Van der Marcken van 1351 tot ca. 1500*. Limburg, LXIX, 1990, 1, pp. 23-57.
- 52916 **Borremans (L.)**. *De familie Van Crieke(n) te Rotselaar en omgeving*. Het Oude Land van Aarschot, XXV, 1990, 1, pp. 29-48 ; 2, pp. 66-76 ; 3, pp. 97-111 ; 4, pp. 153-160.
- 52917 **Debrabandere (F.)**. *De familienaam van (H)outryve*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 47-49. [Cfr. n° 53023].
- 52918 **Lauwers (R.)**. *Het aanzienlijke Engelse geslacht Vansittart*. Histor. Jb. voor het Land van Zwentibold, Sittard, XI, 1990, pp. 115-122.
- 52919 **De Kerckhove (D.)**. *La famille van Zinnicq de Bruxelles*. Le Parchemin, LV, 1990, 268, pp. 232-266.
- 52920 **Guérin (Pierre)**. *Notes sur la famille Varlet*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, sept., pp. 67-72.
- 52921 **Verdoodt (F.)**. *Bijdrage tot de genealogie Walravens*. Eigen Schoon en de Brabander, LXIII, 1990, 11-12, pp. 489-506.
- 52922 **Meulemans (A.)**. *Wesaliana*. Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving, XXIV, 1984, pp. 3-49.
- 52923 **Woronoff (A.)**. *La famille Woronoff (xixe et xxe siècles)*. Le Parchemin, LV, 1990, 267, pp. 154-208.

F. GÉOGRAPHIE HISTORIQUE ET CARTOGRAPHIE
— HISTORISCHE AARDRIJKSKUNDE EN KARTOGRAFIE

- 52924 **Aubry (M.)**. *Le centre d'histoire de la région du Nord et de l'Europe du Nord-Ouest*. De Franse Ned., XV, 1990, pp. 98-110.

- 52925 **Danckaert (L.)**. *De kaarten van Vandermaelen*. Limburg, LXIX, 1990, 3, pp. 153-158.
- 52926 **Effertz (Peter)**. *Die Kartenaufnahme der Rheinlande durch Tranchot im Spannungsfeld zwischen wissenschaftlichen und politischen Interessen*. Rheinische Vierteljahrsblätter, LIV, 1990, Bonn, pp. 211-239.
- 52927 **Van Belle (J.-L.)**. *Plans inédits de places fortifiées, xviie-xviiie siècle : Belgique, France, Pays-Bas, République fédérale d'Allemagne*. Bruxelles, Ciaco, 1989, 109 p.
- 52928 **Indekeu (Br.)**. *De «Topographische en militaire kaart van het Koninkrijk der Nederlanden» (1850-1864), ook interessant voor Belgisch Limburg ?* Limburg, LXIX, 1990, 3, pp. 177-178.
- 52929 **Depuydt (F.)**. *Systematische topografische kartering van de Zuidelijke Nederlanden en België (einde 18^e en begin 19^e eeuw)*. Limburg, LXIX, 1990, 3, pp. 131-149.
- 52930 **Van Der Haegen (H.)**. *De kadastrale reducties van de Belgische gemeenten op schaal 1/20.000. Een essentieel element voor de analyse van het Kempisch landschap*. Limburg, LXIX, 1990, 3, pp. 159-175.
- 52931 **Detailleur (W.)**. *«Carte des Environs du Camp de Beverloo» en edities topografische kaarten oude faktuur (1 : 40.000 & 1 : 20.000)*. Limburg, LXIX, 1990, 3, pp. 179-197.
- 52932 **Danckaert (Lisette)**. *Brussel. Vijf eeuwen cartografie*. Tielt, Lannoo ; Knokke, Mappamundi, 1989, 144 p.
- 52933 **Van De Perre (D.) & Van Hauwe (R.)**. *Onbekende landkaart van Denderwindeke. Het Land van Aalst*, XLII, 1990, pp. 237-247.
- 52934 **Declercq (Johan)**. *Nieuwe bevindingen omtrent het reliëfplan van Ieper. Iepers kwartier*, XXVI, 1990, pp. 38-45. Maquette te dateren, 1684.
- 52935 **Knaepen (R.)**. *Kaarten keuren vanuit een Kempisch perspectief*. Limburg, LXIX, 1990, 3, pp. 199-223.
- 52936 **Stiennon (Jacques)**. *Liège sur deux documents cartographiques du moyen âge*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 1-9.
- 52937 **Breugelmans (Koen), Ceulemans (Luk) & Coenen (Luc)**. *Lier*. Brussel, Gemeentekrediet van B., 1990, 117 p. (Histor. Stedenatlas van B.).
- 52938 **Watelet (Marcel)**. *Luxembourg en cartes et plans. Cartographie historique de l'espace luxembourgeois xve-xixe siècle*. Tielt, Lannoo, 1989, 160 p.
- 52939 **Boonen (M.)**. *Een oude kaart van Sint-Jansberg*. De Maaseikenaar, XXI, 1990, 3, pp. 130-134.

G. SCIENCES LINGUISTIQUES — TAALWETENSCHAP (3)

1. Histoire du langage — Taalgeschiedenis

- 52940 **Lechanteur (Jean), Counet (M.-Th.) & Boutier (Marie-Guy)**. *Petit atlas linguistique de la Wallonie. Fasc. 1*. Liège, Instit. de dialectologie de l'ULg, 1990, 20 cartes avec commentaires.
- 52941 **Droixhe (Daniel) & Dutilleul (Thierry)**. *Histoire externe de la langue française*. Lexikon der Romanistischen Linguistik (LRL), vol. V, 1, Tübingen, M. Niemeyer, 1990, pp. 437-471.

(3) Ne sont relevés que les travaux offrant apparemment un intérêt direct pour l'histoire. Il existe en effet des bibliographies spécialisées exhaustives.

Aangezien er op dit gebied uitvoerige gespecialiseerde bibliografieën bestaan, worden slechts bijdragen met uitgesproken historisch belang weerhouden.

2. *Dialectologie*

- 52942 **Taeldeman (J.)**. *Ist die Belgisch-Niederländische Staatsgrenze auch eine Dialektgrenze ?* Germanistische Linguistik, 1990, 101-103, pp. 275-314.
- 52943 **Cromptvoets (H.) & Van De Wijngaard (H. H. A.)**. *Woordenboek van de Limburgse Dialecten*, dl. II, afl. 5. De Mijnerker, Assen, 1989, XXX + 263 p.
- 52944 **Cromptvoets (H.)**. *Enkele notities bij de mijnwerkersterminologie*. Med. van de Nijmeegse Centrale voor dialect- en naamkunde, XXII, 1989, pp. 75-81.
- 52945 **Pinon (Roger)**. *Rimes et formulettes dialectales de la Ville de Liège (suite)*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 30-32 ; pp. 65-68 ; pp. 143-146. [Suite du n° 50702].
- 52946 *'n Manjel Stokkemer Weurd : dialektwoordenboek*. Kunstkr. Arnold Sauwen, Stokkem, 1990, 144 p.
- 52947 **Counet (Marie-Thérèse)**. *Mots et choses de Wallonie. Aspects du lexique dialectal de nos régions. Catalogue d'exposition*. Liège, Soc. de langue et littérature wallonnes, 1990, 136 p.
- 52948 **Defrecheux (Jean)**. *Expressions en wallon liégeois d'après Jean Haust*. Liège, C.R.I.W.E., 1990, 111 p.
- 52949 **Remacle (Louis) & Tilkin (Françoise)**. *L'origine du verbe «haver», terme de houillerie*. Dialectes de Wallonie, XVII, 1989, pp. 5-16.
- 52950 **Boutier (Marie-Guy)**. *Sur quelques dénominations gallo-romanes du cochevis ou alouette huppée (Galerida cristata L.)*. Dialectes de Wallonie, XVII, 1989, pp. 17-49.

3. *Toponymie — Plaatsnaamkunde*

- 52951 **Molemans (J.)**. *Gids bij het historisch toponiemenonderzoek*. Brussel, Algemeen Rijksarch., 1988, 70 p. (Miscellanea archivistica, 43).
- 52952 **Michel (J. H.)**. *La trace des communautés rurales dans la toponymie wallonne*. Rev. de la Soc. J. Bodin, XLIV, 1987, pp. 249-280.
- 52953 *À propos de l'origine du nom des communes de la région*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, XXIX, 1989, 114, pp. 84-108.
- 52954 **Carion (A.), † Thémont (M.) & Cannuyer (Ch.)**. *Les noms de lieux de Brugelette. Première promenade toponymique et historique. I. La Grand-Place, Bragues et environs*. Brugelette, Association Marcel Thémont pour la défense du patrimoine brugelettois, 1990, 48 p., 23 ill. (Coll. de monographies brugelettoises «Marcel Thémont», V).
- 52955 **Baguette (A.)**. *Toponymie de Charneux*. Bull. de la Comm. R. de toponymie et de dialectologie, LXIII, 1990-1991, pp. 149-224.
- 52956 **Vanhee (T.)**. *Oude toponiemen uit de Deinse Leiestreek*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 291-334.
- 52957 **Gyseling (M.)**. *Oude toponiemen te Destelbergen en Heusden*. Jb. van de heemk. Kr. «De Oost-Oudburg», XXVII, 1990, pp. 101-104.
- 52958 **Pierret (J.-M.)**. *Note sur les noms des lieux à Dion-le-Mont et Dion-le-Val*. Le Folklore Brabançon, 255, 1987, pp. 206-212.
- 52959 **Fettweis (P.)**. *Des gardiens en Fagne ? Quelques remarques sur la toponymie et l'hydronymie du Haut Plateau*. Hautes Fagnes, LVI, 1990, pp. 19-26.
- 52960 **Guérin (Pierre)**. *Une place des sureaux à Fléron ?* Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, juin, p. 100. — Fléron, de «Fletherun», bois de sureaux.
- 52961 **Kempeneers (P.)**. *Hakendoverse plaatsnamen (I)*. Naamkunde, XXII, 1-4, 1990, pp. 142-182.

- 52962 **Maris (A.)**. *Oude plaatsnamen op Kruibeke*. Heemk. Kr. Wissekerke, XV, 1990, pp. 38-43 ; 70-75.
- 52963 **Remacle (Louis)**. *Toponymie de Lierneux*. Mém. de la Comm. R. de Toponymie et de Dialectologie. Section Wallonne, 16, Liège, 1990, 200 p.
- 52964 **Gysseling (M.)**. *De naam Oudburg*. Jb. van de heemk. Kr. «De Oost-Oudburg», XXVII, 1990, pp. 96-100.
- 52965 **Dons (R.)**. *Commentaire de la carte toponymique de Saint-Gilles — Bruxelles. 1262-circa 1860*. Le Folklore Brabançon, 252, 1986, pp. 315-364.
- 52966 **Willems (M.) & Abraham (G.)**. *Toponymie de Saive*. Bull. de la Comm. R. de toponymie et de dialectologie, LXIII, 1990-1991, pp. 33-147.
- 52967 **Marquet (Léon)**. *Histoire et toponymie : les forêts du prince-évêque au Ban de Spa (1e partie)*. H. et archéologie spadoises, XVI, 1990, pp. 164-182.

4. Anthroponymie

- 52968 **Van Driessche (Roger)**. *De penningkohieren van Lokeren (1571 en 1577) als bron voor de naamkunde*. In : Lokeren vroeger, pp. 123-132. [Cfr. n° 53024].
- 52969 † **Herbillon (J.) & Germain (Jean)**. *Un nouveau traité sur les noms de famille belges. SC-SCL ; SCO-SJ*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 55-64 ; pp. 94-108. [Suite du n° 50714].
- 52970 **Habay (Constant)**. *Quelques sobriquets wallons de l'ancienne commune de Bihain (Vielsalm)*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1989, 31, pp. 64-79.
- 52971 **Van Eynde (F.)**. *Het gebruik van een tweede voornaam in de parochieregisters van de 17de eeuw te Duffel*. Naamkunde, XXII, 1-4, 1990, pp. 130-141.
- 52972 **Mennen (V.)**. *Specifieke bestanddelen van het Lommelse onomasticon*. Naamkunde, XXII, 1-4, 1990, pp. 93-129.
- 52973 **Pinon (Roger)**. *Un nom original : Joly XIV*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 195-196.
- 52974 **De Brabandere (F.)**. *De familienaam Opsomer*. Naamkunde, XXII, 1-4, 1990, pp. 187-189.

H. ICONOGRAPHIE — ICONOGRAFIE

- 52975 **Hansoul (J. G.)**. *Vieilles fermes de Hesbaye : province de Liège, région hutoise : Amay, Burdinne, Héron, Saint-Georges, Verlaine, Villers-le-Bouillet, Wanze : guide photographique*. Liège, Éd. du Perron, 1989, 120 p.
- 52976 **Pil (L.), ed.** *Boeren, burgers en buitenlui : voorstellingen van het landelijk leven in België vanaf 1850*. Leuven, Univ. Pers Leuven, 1990, 135 p. (Symbolae Facultatis litterarum et philosophiae Lovaniensis, Series B, 8).
- 52977 **Le Loup (W.)**. *Relaties met prenten en tekeningen*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 111-121. [Cfr. n° 53023].
- 52978 *In het paradijs : devotieprenten van de 15de tot 20ste eeuw (tentoonstelling), 16 juli - 30 oktober 1988, Begijnhofkerk Sint-Truiden*. Sint-Truiden, Provincie Limburg, Culturele Aangelegenheden, 1988, 127 p.
- 52979 **Claes (M.)**. *De baksteenindustrie in oude prentkaarten*. Boom, PRC, 1987, 48 p. (Verzamelkrant Collectie, 3).
- 52980 **Evrard (Nicolas)**. *Une pensée de Beaufays en 80 cartes postales anciennes*. Embourg, chez l'auteur, 1990, s.p.
- 52981 **Capouillez (M.)**. *L'entité de Boussu en cartes postales anciennes (Boussu, Boussu-Bois et Hornu en 96 vues)*. Boussu, 1990, 106 p.

- 52982 **Rigaux (F. L.)**. *Het De Panne van toen : een verzameling foto's en prentbriefkaarten aangevuld met beknopte historische gegevens*. Brugge, Marc Van de Wiele, 1989, 152 p. (Van toen, 18).
- 52983 **Rousselle (René)**. *Liégeois ... respecte et défends ta cité. Dessins*. Grivegnée, chez l'auteur, av. des Coteaux, 150, 1990, 51 p.
- 52984 *Les villages malmédiens en cartes postales*. Stavelot, J. Chauveheid, 1989, 141 p.
- 52985 *Een goeden dag uit Oud-Turnhout : onze gemeente in prentkaarten*. Oud-Turnhout, Heemkundekr. Corsendonca, 1989, 87 p.
- 52986 **Lebrun (A.-M.)**. *Rhisnes, cartes-vues et photos d'hier*. Rhisnes, André-Marie Lebrun, 1989, 160 p.
- 52987 **Pironet (Louis)**. *Bons baisers de Spa ou les promenades, points de vue et reposoirs dans les cartes-vues anciennes*. H. et archéol. spadoiscs, XVI, 1990, pp. 120-126 ; pp. 183-188. [Suite au n° 50727].
- 52988 **Everaert (L.)**. *Het hertogelijke kasteel van Tervuren in tekening en prent*. De Horen, XVII, 1990, 6, pp. 190-209.
- 52989 *Tollembeek in enkele oude postkaarten (Verz. Michel Matthijs)*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 47-52.
- 52990 **Delcommune-Lombart (Simone)**. *Anciennes cartes postales de Waremme*. Waremme, Comm. d'H. et de littérature de la ville de Waremme, 1989, 60 p. (Les cahiers waremmiens, 6).

K. FOLKLORE (4)

- 52991 **Carlier (Marc)**. *Merktekens, huismerken, sibbetekens en handmerken*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 37-46. [Cfr. n° 53023].
- 52992 **De Sutter (A.)**. *Volkskundige en/of folkloristische kalender uit Berlaar en omgeving*. Berlaar, Antoine De Sutter, 1988, deel 1 en 3, 52 en 56 p. (Reeks Gesch., heemkunde, 11).
- 52993 **De Sutter (A.) & Mariën (S.)**. *Heksen en spoken in onze Kempen : sagen en verhalen opgetekend in Berlaar en omgeving*. Berlaar, Antoine De Sutter, 1987, 32 p. (Reeks Gesch., heemkunde, 9).
- 52994 **Reynaert (Ann)**. *De Beselaarse heksensagen. Het resultaat van volksgeloof en heksenwaan*. De Gidsenkr., XXVIII, 1990, 4, pp. 27-37.
- 52995 **Van Hout (Jan)**. *Onderzoek naar de sagenmotieven in Geel*. Jb. van de Vrijheid en het Land van Geel, XXVII, 1990, pp. 11-98.
- 52996 **Sennen (F.)**. *Olmense sagen en legenden*. 't Schreeneel (Olmen), VII, 1990, pp. 2-36.
- 52997 **Daem (M.)**. *Mirakelverhalen uit de O.-L.-Vrouwkerk op St.-Pieters te Gent. Manuskripten van de mirakelverhalen*. Oostvl. Zanten, LXI, 1990, pp. 33-50.
- 52998 **Gerits (S.) & Van Eeckhoudt (L.)**. *Heemkundige belangstelling voor bedevaartvaantjes in Vlaanderen*. Ons Heem, XLIV, 1990, 1, pp. 15-20.
- 52999 **Neuberg (A.) & Lejeune (L.)**. *Les vivants et leurs morts : croyances et rites funéraires dans l'Ardenne d'autrefois : exposition, Bastogne, Musée en Piconrue, 1989, catalogue*. Bruxelles, Crédit Communal de B., 1989, 288 p.

(4) On ne retient que les travaux de folklore se rapportant au passé ou paraissant offrir un intérêt direct pour la compréhension du passé.

Inzake folklore worden slechts de bijdragen betreffende het verleden opgenomen of deze waarvan het belang voor het inzicht in het verleden voor de hand schijnt te liggen.

- 53000 **Everaert (L.)**. *Van doodsbriefen en gedachtenisprentjes*. De Horen, XVII, 1990, 4-5, pp. 155-176.
- 53001 **Baguette (Renée)**. *Les rites de la Toussaint et de la mort de 1945 à nos jours à Melen (Pays de Herve)*. Tradition wallonne, V, Bruxelles, 1988 (paru en 1990), pp. 203-215.
- 53002 **Marquet (Léon)**. *Rites de cueillette des plantes en Wallonie*. Terres ardennaises, XXXII, 1990, octobre, pp. 10-13.
- 53003 **Pinon (Roger)**. *La foire en chansons (Liège, Charleroi, Mons)*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 181-194.
- 53004 **Pinon (Roger)**. *La chanson de charivari en Wallonie*. La Vie Wallonne, LXIII, 1989, pp. 207-231.
- 53005 **Pinon (Roger)**. *Le tambourinage des portes à Liège lors de la Saint-Hubert autrefois*. In: *Le culte de Saint Hubert au pays de Liège*, Bruxelles, Crédit Communal de B., I, 1990, pp. 103-111.
- 53006 **Pinon (Roger)**. *Pinaguët. Nouveaux compléments*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 196-197.
- 53007 **Marquet (Léon)**. *Carnaval d'hier et d'aujourd'hui en Ardenne liégeoise*. Tradition wallonne, III, 1986, Bruxelles, 1990, pp. 35-83.
- 53008 **Bayot (Emile) & Fraikin (Jean)**. *Le carnaval dans le pays wallon. Mœurs et coutumes wallonnes*. Ibid., pp. 181-186.
- 53009 **Balle (Arthur)**. *Le carnaval de Cerfontaine*. Ibid., pp. 151-161.
- 53010 **Fraikin (Jean), Lecomte (Jules) & Colson (L.)**. *Annexes sur le carnaval de Cerfontaine*. Ibid., pp. 163-180.
- 53011 **Leestmans (Charles)**. *Aspects du carnaval à Stavelot sous l'Ancien Régime*. Ibid., pp. 195-196.
- 53012 **Pinon (Roger)**. «*Les Vesprêyes walones*» d'Alphonse Tilkin. Ibid., pp. 131-141.
- 53013 **De Backer (C.)**. *Een onbekende verzameling Middelnederlandse 'secreten' uit Gent*. Volkskunde, XCI, 1990, pp. 84-96.
- 53014 **Vannoppen (H.)**. *Eet- en drinkgewoonten in Midden-Brabant van 1790 tot 1990*. De Brabantse Folklore en Geschiedenis, 267-268, 1990, pp. 284-321.
- 53015 **Van Buyten (L.)**. *De wijnkaart ca. 1905*. Ibid., pp. 322-345.
- 53016 **Verbiest (F.)**. *Sch(r)anssen in de provincie Antwerpen (deel 1)*. Heemkundig Handboekje van de Kempische randgemeenten, XXXVIII, 1990, 2, pp. 1-14.
- 53017 **Van Laere (R.)**. *Maastrichter wijn te Gruitrode in de 18de eeuw*. Limburg, LXIX, 1990, 4, pp. 245-247.
- 53018 **Van Den Bon (P.)**. *Zuring beschreven. Rumex Nostra*. Mededelingenblad Ac. Streekgebonden Gastronomie, VIII, 1990, 3, pp. 1-214.

II. TRAVAUX GÉNÉRAUX — ALGEMENE WERKEN ⁽⁵⁾

A. À L'ÉCHELON NATIONAL — OP NATIONAAL VLAK

- 53019 *Getuigen in polderklei. Huldeboek dr. historicus Godgaf Dalle*. Veurne, De Rode Bles, 1990, 206 p. **Gyselen (G.)**. *Woord vooraf*, pp. 5-6.

(5) La présente bibliographie est subdivisée, fondamentalement, selon les grandes tranches chronologiques. Tous les travaux qui se rapportent à plus d'une de ces tranches sont groupés ici sous la rubrique «*Travaux généraux*». Pour avoir connaissance de

- 53020 *Mélanges offerts à Christiane Piérard. Études d'histoire montoise et hainuyère.* Mons, 1990, XXX-313 p. (Ann. du Cercle archéol. de Mons, t. LXXIV).
- 53021 *Feestbundel pater Joris Spanhove m.s.c. hem aangeboden ter gelegenheid van zijn 75ste verjaardag.* Asse, Heemkr. Ascania, 1988, 168 p. (Ascania — biblioth., 46).
- 53022 *Maaslands Melange. Opstellen over Limburgs verleden Dr. P.J.H. Ubachs aangeboden bij gelegenheid van zijn vijftenzestige verjaardag.* Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Gen., 1990, 396 p.
- 53023 *Liber Amicorum André Vanhoutryve.* Brugge, Westvlaamse Gidsenkring, 1990, 259 p.
- 53024 **Van Campenhout (Nico), ed.** *Lokeren vroeger. Een huldeboek voor wijlen Eerwaarde Pater Dr. Vedastus Verstegen O.F.M. (1906-1989).* Brugge, Marc Van de Wiele, 1990, 152 p. **Liebaut (Hilaire).** *Woord vooraf*, pp. 5-7 ; **Gerits (Jan).** *Afscheid van Pater Vedastus Verstegen (1906-1989)*, pp. 10-20.
- 53025 *Nationaal Biografisch Woordenboek. Deel 13.* Brussel, Kon. Acad. van B., 1990, VII p. + 903 col. + VIII p.
- 53026 **Cauchies (J.-M.), ed.** *Rencontres de Luxembourg (28 septembre au 1er octobre 1989) : La justice dans les États bourguignons et les régions voisines aux XIVe-XVIe siècles : institutions, procédure, mentalités. Actes.* (Publication du Centre européen d'études bourguignonnes (XIVe-XVIe s.), XXX, 1990). Neuchâtel, 1990, XX-203 p. [Suite du n° 50763].
- 53027 **Alexandre (P.).** *La séismicité historique du Hainaut, de la Flandre et de l'Artois de 700 à 1800. Tectonique actuelle et récente en Belgique (Colloque de Mons, 1-3. 2, 1989).* Ann. de la Soc. Géologique de B., CXII, 1989, 2, pp. 329-343.
- 53028 **Wanty (E.).** *France-Belgique : vingt siècles de voisinage.* Braine-L'Alleud, J.-M. Collet, 1989, 311 p. (Présence du passé, 26).
- 53029 **Le Page (H.).** *Vestingbouwkundige terminologie.* Polderheem, XXV, 1990, 2, pp. 5-18.
- 53030 **Janssens (Paul), Verboven (Hilde) & Tiberghien (Albert).** *Drie eeuwen Belgische belastingen. Van contributies, controleurs en belastingsconsulenten.* Brussel, Fiscale Hogeschool — CED Samson — Kluwer Rechtswet., 1990, 432 p. — **Tiberghien (Albert).** *De 20ste eeuw : een bodemloos vat*, pp. 236-258 ; **Id.,** *Depressie en wereldoorlog II*, pp. 265-278.
- 53031 **Van Peteghem (P.).** *De verzameling van de ordonnanties voor de Nederlanden onder Bourgondiërs en Hasburgers en het probleem van hun auteurschap. Een peiling naar de groei van soevereine pretenties.* In : **Lambrecht (D.), ed.** *Lopend rechtshistorisch ...*, pp. 163-188. [Cfr. n° 53048].

tous les travaux se rapportant à une époque donnée, il ne suffit donc pas de consulter la rubrique se rapportant à cette époque. Il y a en effet de grandes chances que des travaux se rapportant à cette époque particulière figurent également dans cette rubrique «*Travaux généraux*».

De bibliografie is eerst en vooral ingedeeld op grond van de diverse tijdvakken. De publikaties die handelen over meer dan één tijdvak worden hier onder de rubriek «*Algemene Werken*» ondergebracht. Om de lijst samen te stellen van wat verschenen is betreffende een gegeven tijdvak, zal het dus meestal *niet* volstaan de rubriek aangaande dat tijdvak te overlopen. Er bestaat immers steeds veel kans dat gegevens betreffende dat tijdvak ook onder deze rubriek «*Algemene Werken*» worden aange- troffen.

- 53032 **Engen (L.)**, ed. *Het glas in België van de oorsprong tot heden*. Antwerpen, Mercatorfonds, 1989, 437 p.
- 53033 **Chevalier (Ann)**. *Le verre au quotidien de l'antiquité à nos jours*. Liège, Mardaga, 1990, 192 p.
- 53034 **Jacobs (V.)**, **Decoodt (W.)** & **Vandormael (H.)**. *Armoede en armenzorg : vroeger en nu (tentoonstelling) Kasteel van Gaasbeek*. Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek, Brussel, Ministerie van de Vl. Gemeenschap, 1989, 47 p.
- 53035 **Lis (Catharina)** & **Soly (Hugo)**. «*Total institutions*» and the survival strategies of the laboring poor in Antwerp, 1770-1860. In: **Mandler (Peter)**, ed. *The uses of charity. The poor on relief in the nineteenth-century metropolis*. Philadelphia, Univ. of Pennsylvania Press, 1990, pp. 38-67.
- 53036 **Goossens (N.)**, **Kluyskens (P.)**, **Simon-Van der Meersch (A. M.)** & **Thiery (M.)**. *Gent : 300 jaar geneeskunde*. Gent, Rijksuniv., Fac. Geneeskunde en Univ. Ziekenhuis, 1990, 107 p.
- 53037 **Van der Eeken (Ann)**. *Van chirurgijnen, verloskundigen en beunhazen*. Antwerpen, Uitg. Hadewijch, 1990, 150 p.
- 53038 **Forgeur (Richard)**. *Les devises ecclésiastiques de la Belgique orientale et régions voisines*. Bull. de la Soc. d'Art et d'H. du diocèse de Liège, LVII, 1987-1989, pp. 1-159.
- 53039 **Van de Wiel (C.)**. *Archivalia over de Orde van Sint-Benedictus (1086-1801)*. Sacris Erudiri, XXX, 1987-1988, pp. 435-591.
- 53040 **Jacquet-Ladrier (F.)**. *Répertoire de la collection d'imprimés réunie par A. Borgnet et F. Golenvaux (xviie-xxe siècles)*. Bruxelles, A. G. R., 1989, 2. t. 616 p. (Arch. de l'État à Namur, inventaires, 49).
- 53041 **Culot (P.)**. *Quatre siècles de reliure en Belgique 1500-1900 : catalogue*. Bruxelles, Eric Speeckaert, 1989, 316 p.
- 53042 **Verheul (A.)**. *Het getijdenboek door de eeuwen heen*. Collationes, XX, 1990, pp. 151-169.
- 53043 **Gadeyne (G.)**. *Achtste twejaarlijkse Colloquim van het Oostvlaams Verbond van Kringen voor Geschiedenis op 7 oktober 1989 te Ronse : Romaanse architectuur in Zuid-Vlaanderen en Noord-Henegouwen en vroege heiligencultus*. Ann. geschied- en oudheidk. Kr. van Ronse en het Tenement van Inde, XXXIX, 1990, pp. 23-35.

B. HISTORIOGRAPHIE, MÉTHODOLOGIE, THÉORIE ET HISTOIRE
— HISTORIOGRAFIE, METHODOLOGIE, THEORETISCHE GESCHIEDENIS

- 53044 **Genicot (Léopold)**, ed. *Vingt ans de recherche historique en Belgique, 1969-1988*. Bruxelles, Crédit Communal de B., 1990, 569 p. (Collection H. Série in-8°, 82). *Première Partie. Histoire générale*, pp. 19-184 : **Paquet (Jacques)**. *Méthodologie et généralités*, pp. 21-37 ; **Otte (Marcel)**. *Préhistoire*, pp. 39-46 ; **Hannick (Jean-Marie)**. *Antiquité gréco-romaine*, pp. 47-75 ; **Genicot (Léopold)**. *Moyen Âge*, pp. 77-97 ; **Van Houtte (J. A.)**. *Histoire moderne*, pp. 99-107 ; **Aubert (Roger)**. *Histoire contemporaine*, pp. 109-119 ; **Mossay (Justin)**. *Ancien Orient biblique et chrétien*, pp. 121-126 ; **Yannopoulos (Panayotis)**. *Byzance*, pp. 127-135 ; **Blankoff (Jean)**. *Monde slave*, pp. 137-140 ; **Anciaux (Robert)**. *Monde arabe et Islam*, pp. 141-145 ; **De Schryver (Reginald)**. *Amérique du Nord*, pp. 147-154 ; **Stols (Eddy)**. *Amérique latine*, pp. 155-161 ; **Salmon (Pierre)**. *Afrique*, pp. 163-175 ; **Soetens (Claude)**. *Inde — Extrême-Orient*, pp. 177-184 ; *Deuxième Partie. Histoire de Belgique*, pp. 185-474 : **Stengers (Jean)**. *Généralités*, pp. 187-196 ; **Van Uytven (Raymond)**. *Histoire régionale et locale de la Belgique néerlandophone*, pp. 197-214 ; **Duvosquel (Jean-Marie)**. *Histoire régionale et locale de Wallonie et Bruxelles*, pp. 215-225 ; **Otte (Marcel)**. *Préhistoire*, pp. 227-238 ; **Cahen-Delhaye (Anne)**.

- Protohistoire*, pp. 239-249 ; **Van Doorselaer (André)**. *De Rome aux Mérovingiens*, pp. 251-268 ; **Genicot (Léopold)**. *Moyen Âge. Des Carolingiens à Charles le Hardi*, pp. 269-300 ; **Stiennon (Jacques)**. *Les arts du xe à la fin du xve siècle*, pp. 301-311 ; **Van Houtte (J. A.)**. *Période moderne*, pp. 313-370 ; **Aubert (Roger)**. *Histoire contemporaine*, pp. 371-474 ; **De Keyser (Raphaël) & Georges (Jean)**. *Complément. Méthodologie de l'enseignement de l'histoire*, pp. 475-489.
- 53045 *Aspecten van vijftig jaar kunsthistorisch onderzoek, 1938-1988. Colloquium georganiseerd ter gelegenheid van vijftig jaar zelfstandigheid der Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Brussel, 3-4 November 1988*. Brussel, Kon. Acad. voor Wet., L. en Sch. K. van B., 1990, 149 p. **Vlieghe (Hans)**. *Aspecten van de stijlkritiek tussen 1938-1988*, pp. 11-22 ; **Van De Wetering (Ernst)**. *Enkele kanttekeningen bij het uandeel van de natuurwetenschap bij het kunsthistorisch onderzoek*, pp. 23-30 ; **De Jongh (E.)**. *Enige aspecten van de ikonologie, gisteren en vandaag*, pp. 31-48 ; **Raupp (Hans-Joachim)**. *Die Bedeutung der Kunsttheorie für die kunsthistorische Interpretation*, pp. 49-65 ; **Vanbergen (J.)**. *Nieuwe tendensen in de kunsthistorische interpretatie*, pp. 67-87 ; **Van De Velde (Carl)**. *Langlopende internationale en interuniversitaire projecten*, pp. 89-99 ; **Thuillier (Jacques)**. *L'application de l'informatique à la recherche dans le domaine de l'histoire de l'art*, pp. 101-111 ; **Baudouin (Frans)**. *Slotbeschouwingen*, pp. 113-137.
- 53046 **Hendrickx (J.-P.)**. *Le Brabant wallon au troisième congrès de l'association des cercles francophones d'histoire et d'archéologie de Belgique, Namur, 18-20 août 1988*. *Rev. des archéologues et historiens d'art de Louvain*, 1989, XXII, pp. 125-139.
- 53047 **Van Campenhout (Nico)**. *Anderhalve eeuw historisch onderzoek over Lokeren en omgeving*. In : *Lokeren vroeger*, pp. 90-92. [Cfr. n° 53024].
- 53048 **Tamse (C. A.)**. *Zin en mogelijkheid van geschiedschrijving over de Nederlanden. Tussen historische trend en antiquarische eruditie*. *Ons Erfdeel*, XXXIII, 1990, 1, pp. 91-99.
- 53049 **Lambrecht (D.)**, ed. *Lopend rechtshistorisch onderzoek. Handelingen van het tiende Belgisch — Nederlands rechtshistorisch colloquium*. Brussel, Kon. Acad. voor Wet., L. en Schone Kunsten van B., Wet. Com. voor Rechtsgesch., 1990, 225 p. (*Iuris Scripta Historica* 3).
- 53050 **De Win (P.)**. *Het rechtshistorisch patrimonium van België. Een stand van zaken, een pleidooi voor samenwerking*. *Ons Heem*, XLIV, 1990, 5, pp. 145-162.
- 53051 **Verhaeghe (F.)**. *Twee zijden van één verleden. Geschiedenis en archeologie : beschouwingen omtrent theorie, methode en praktijk*. *La genèse et les premiers siècles des villes médiévales dans les Pays-Bas méridionaux. Un problème archéologique et historique. — Ontstaan en vroegste geschiedenis van de steden in de Zuidelijke Nederlanden. Een archeologisch en historisch probleem*. *Actes — Handelingen (14e Colloque international — 14e Internationaal Colloquium, Spa, 6-8 sept. 1988)*. Brussel, 1990, 1991 (= Gemeentekrediet. Hist. Uitgaven, reeks in-8°, 83), pp. 501-559.
- 53052 **Verhaeghe (F.)**. *Materiële cultuur, archeologie, geschiedenis en staten van goed*. In : **Daelemans (F.)**, ed. *Bronnen voor de geschiedenis van de materiële cultuur. Staten van goed en testamenten*. *Handelingen van de studiedag te Brussel. 24.10.1986*. Brussel, 1988 (*Arch.- en Bibliotheekwezen, in B., Extranummer*, 25, deel 2), pp. 131-206.
- 53053 **Van Eenoo (R.)**. *De inbreng van de «historici gandavenses» in verband met de geschiedenis van Veurne en Diksmuide*. *Getuigen in polderklei*, pp. 191-199. [Cfr. n° 53019].

- 53054 **Cools (E.)**. *Vijftien jaar Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek in West-Vlaanderen : beleid, balans en reorganisatie*. Westvl. Archaeologica Ts., V, 1989, 1, pp. 2-4.
- 53055 **Decock (F.)**. *Het belang van lokale geschiedenis*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 65-88.
- 53056 **Vannoppen (H.)**. *Bronnen van de geschiedenis van een hofstede en een landelijke gemeenschap bijzonder toegepast op St.-Martens-Bodegem*. Eigen schoon en de Brabander. LXII, 1990, 4-5-6, pp. 157-168.
- 53057 **Weyembergh (M.)**. *Elite en revolutie. Over de leesbaarheid en de maakbaarheid van de geschiedenis*. De Uil van Minerva, VI, 1989-90, 2, pp. 99-116.
- 53058 **Anbeek (T.)**. *De kinderziekten van de Nederlandse biografie*. Ons Erfdeel, XXXIII, 1990, 2, pp. 197-207.
- 53059 **Bell (R. M.) & Van Cauwenberghe (E. H. G.)**. *The Medieval and Early Modern Data Bank (MEMDB)*. Ts. voor Gesch., CIII, 1990, 2, pp. 260-278.
- 53060 **Tollebeek (J.)**. *Discussies over een discipline. Nederlandse historici over aard en taak van de geschiedbeoefening (1860-1960)*. Belg. Ts. voor Nieuwste Gesch., XXI, 1990, 1-2, pp. 126-142.
- 53061 **Tollebeek (J.)**. *Uitgedaagd door historische gebondenheid. De belangstelling voor de (Noord-)Nederlandse geschiedenis in het Belgisch historisch onderwijs en onderzoek*. Ex Tempore. Histor. Ts. KU Nijmegen, IX, 1990, 3, pp. 253-269.
- 53062 **Tollebeek (J.)**. *'Steunsels der historische letterkunde'. Een geschiedkundig overzicht van Nederlandse instellingen ter ontsluiting van historische bronnen*. Theoretische Gesch., XVII, 1990, 4, pp. 373-391.
- 53063 **Tollebeek (J.)**. *Historisch besef in Vlaanderen. Identiteit en vervreemding*. Ons Erfdeel, XXXIII, 1990, 2, pp. 163-173.
- 53064 **Tollebeek (J.)**. *De geschiedschrijving van de Nederlandse cultuur en het probleem van het finalisme*. De Uil van Minerva, VI, 1989-90, pp.

C. À L'ÉCHELON RÉGIONAL. — OP REGIONAAL VLAK

Généralités — Algemeenheden

- 53065 **Smolar-Meynart (A.) & Stengers (J.)**, ed. *Het gewest Brussel. Van de oude dorpen tot de stad van nu. La région de Bruxelles : des villages d'autrefois à la ville d'aujourd'hui*. Brussel, Bruxelles, Gemeentekrediet, Crédit Communal, 1989, 363 p. **Stengers (J.)**. *Inleiding : het gewest Brussel*, pp. 12-19 ; **Bonenfant (P.-P.)**. *Eerste contacten tussen land en mens*, pp. 20-35 ; **Dierkens (A.)**. *De vroege middeleeuwen*, pp. 36-43 ; **Smolar-Meynart (A.)**. *De evolutie van het stadslandschap*, pp. 44-79 ; **de Waha (M.)**. *Het landelijke leven*, pp. 80-109 ; **Godding (Ph.)**. *Juridische betrekkingen tussen de stad en haar omgeving*, pp. 110-117 ; **Dickstein-Bernard (C.)**. *Zichtbare en onzichtbare banden tussen de stad en de omliggende dorpen*, pp. 118-129 ; **Daelemans (F.)**. *De bevolking tijdens het ancien régime*, pp. 130-137 ; **De Ridder (P.)**. *Parochiewezenen urbanisme*, pp. 138-145 ; **Janssens (L.)**. *Kloosterinplantingen*, pp. 146-161 ; **Martiny (V.-G.)**. *Stedelijke ontwikkeling. Zijn kranten barometers van wijzigingen in het stadsbeeld ?*, pp. 162-187 ; **Tihon (A.)**. *Religieuze instellingen en ontwikkeling van de agglomeratie*, pp. 188-195 ; **Janssens (L.) & Danckaert (L.)**. *De evolutie van het grootgrondbezit*, pp. 196-211 ; **Daelemans (F.)**. *De bevolking (19de-20ste eeuw)*, pp. 212-217 ; **Morelli (A.)**. *De immigranten van de 19de eeuw tot heden*, pp. 218-225 ; **Malevez (G.)**. *Van parochiale tot gemeentelijke begraafplaatsen*, pp. 226-231, **Abeels (G.)**. *De verkeerswegen in en naar Brussel tijdens de 19de en 20ste eeuw*, pp. 232-245 ; **Thielemans (M.-R.)**.

De vestiging van industrieën omstreeks 1830, pp. 246-261 ; **Puissant (J.) & De Beule (M.)**. *Het eerste Belgische industriële gewest*, pp. 262-291 ; **Nicolaï (H.)**. *Evolutie van de tertiaire sector*, pp. 292-313 ; **de Waha (M.)**. *Enkele gegevens over het landelijke leven in de Brusselse omgeving in de 19de eeuw*, pp. 314-329 ; **Herbecq (J.-Fr.)**. *Evolutie van het grondgebied van de stad : uitbreidings- en aanhechtingsprojecten na de eerste wereldoorlog*, pp. 330-335 ; **Scufflaire (A.)**. *De heraldiek van de gemeenten van de agglomeratie*, pp. 336-352.

53066 *Beschermd Vlaanderen*. Turnhout, Brepols, 1990, 158 p.

53067 *Les grands de chez nous*. Liège, R.T.B.F., Labor, 1990, 198 p. (Guy Lemaire raconte ...).

53068 **Dreze (André) & Libens (Christian)**. *Extraordinaires Cantons de l'Est*. Bruxelles, D. Hatier, 1990, 103 p.

53069 **Mergeai (J.)**. *Gaume*. Bruxelles, Paul Legrain, 1988, 204 p. (Mém. de la Wallonie).

53070 **Gerrits (Jan), Donkers (E.), e.a.** *Historische steden in Limburg*. Brussel, Gemeentekrediet van B., 1989, 264 p.

53071 **Raskin (E. J.)**. *De Limburgse eenheid. Realiteit of mythe ?* Limburg, LXIX, 1990, 2, pp. 81-104.

53072 **Nouwen (L. M. M.)**. *De geboorte van Limburg*. Geijsteren, Limburgse Post, 1990, 123 p.

53073 *Limburgs Biografisch Repertorium, aflevering III*. Studies over de sociaal-economische gesch. van Limburg, dl. 35. Maastricht, 1990, pp. 171-216. [Vervolg van 50821].

53074 **Boonen (M.)**. *Het Maasland : Eenheid en verscheidenheid*. Maaslandse Sprokkelingen, Nova Series, XI, 1990, 2, pp. 3-16.

53075 **Lecoste (Beaudoin)**. *Quelques curiosités monumentales et épigraphiques des nécropoles de Liège et des environs*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 197-212.

Démographie, industrie, commerce, agriculture — Demografie, nijverheid, handel, landbouw

53076 **Houthaevé (R.)**. *Vlamingen in Ierland*. Izegem, Hochepeid, 1989, 143 p.

53077 **T'Hoofd (D.)**. *Geografische herkomst van de huwelijkspartners te Deinze, 1730-1842*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 283-290.

53078 **Engelen (Th. L. M.)**. *Van 1.300 zielen naar 50.000 inwoners. Een eerste aanzet tot de demografische analyse van Kerkrade in de periode 1600-1975*. Studies over de sociaal-economische gesch. van Limburg, dl. 35, Maastricht, 1990, pp. 1-29.

53079 *La région du Centre. Mémoire et patrimoine industriels. Itinéraires thématiques, 1990-1991*. La Louvière, Ecomusée régional du Centre, 1990.

53080 **Depasse (A.)**. *Avant l'oubli et sans prétentions. Une petite histoire illustrée des Forges et Laminoirs de Jemappes*. 2e édit. s.l.n.d. (1990).

53081 **Van Belle (J.-L.)**. *Une dynastie de bâtisseurs. Les Wincqz. Feluy-Soignies. xviie-xxe siècle*. Louvain-la-Neuve, Éditions Ciaco, 1990, 160 p.

53082 **Janssens (L.)**. *De Ambachtsorganisatie der Meester - Schrijnwerkers te Brussel door de eeuwen heen, tentoonstelling, 8-22 juni 1988, Kredietbank T'Serclaes, Brussel, catalogus*. Brussel, Ver. der Meester - Schrijnwerkers van Brussel en Halle-Vilvoorde, 1988. *L'organisation professionnelle des maîtres - menuisiers de Bruxelles à travers les âges : 8-22 juin 1988, Kredietbank, T'Serclaes, Bruxelles, catalogue*. Bruxelles, 1988, 50 p.

53083 **Tordoir (J.)**. *Aspects de l'industrie linière en Brabant Wallon*. Wavriensia, XXXIX, 1990, 7, pp. 202-212.

- 53084 **Coenen (J.)**. *Ontstaan en evolutie van het spinnen*. Ons Heem, XLIV, 1990, 1, pp. 6-14.
- 53085 **Hoyoux (Jean)**. *Vue générale sur l'histoire de la propriété foncière et de l'agriculture à Alleur, des origines à 1940*. Bull. de l'Inst. archéol. liégeois, CI, 1989, pp. 111-124.
- 53086 **Vannoppen (H.)**. *De geschiedenis van de Midden-Brabantse druiventeelt in open lucht*. Mededelingenblad Ac. Streekgebonden Gastronomie, VIII, 1990, 3, pp. 14-18.
- 53087 **Boterberge (R.)**. *Rundveepest te Zuienkerke in de 18de en de 19de eeuw*. Biekorf, XC, 1990, pp. 429-434.
- 53088 **De Smet (L.)**. *De houten korenwindmolens te Balegem (Oosterzele)*. Jb. van het heemk. Genootschap Land van Rode, XI, 1989-1990, pp. 114-143. [Vervolg van n° 46415].
- 53089 **Jouret (A.)**. *Un aspect oublié de nos paysages : les moulins de «Grand Dour» du XIe au XXe s.* Dour, C. dourois d'h. locale et régionale, 1987, 65 p.
- 53090 **Marquet (Helmut)**. *Die Geschichte der Emmelser Mühle*. Zwischen Venn und Schneifel, XXV, 1989, 7, pp. 108-111 ; 8, pp. 125-127.
- 53091 **Delannoy (Y.)**. *Moulins et meuniers de la ville d'Enghien*. Ann. du Cercle archéol. d'Enghien, XXV, 1989, pp. 37-132.
- 53092 **Van der Auwera (F.)**. *De Lintse windmolen*. Lint, Heemk. Kr. Eugeen Goeyvaerts, 1987, 73 p. (Bijdr. tot de gesch. van Lint).
- 53093 **Marquet (Léon)**. *Obligations des habitants du fief de Malempré de livrer des meules de moulin à La Roche (XVe-XVIIe siècles)*. Glain et Salm. Haute Ardenne, 1990, 32, pp. 52-58.
- 53094 **Jacques (Alphonse) & Prouveur (Adolphe)**. *L'histoire des moulins à Namur aux XIXe et XXe siècles*. Namur, 1990, 106 p.
- 53095 **Gommes (Karl)**. *Geschichte der Neidinger Bannmühle*. Zwischen Venn und Schneifel, XXVI, 1990, 4, pp. 54-57.
- 53096 **Guillaume (Fernand)**. *L'antique moulin de Nismes*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 117, pp. 347-366.
- 53097 **Blondeau (P.)**. *À propos du Moulin de Nismes*. Ibid., 29, 1989, n° 115, pp. 198-215.
- 53098 **Gommes (Karl)**. *Geschichte der Rechter Banmühle*. Zwischen Venn und Schneifel, XXVI, 1990, 1, pp. 11-15.
- 53099 **Roobaert (B.)**. *Bijdragen tot de geschiedenis van het Hernegewoud VII. De «Oude Molen» van Sint-Pieters-Kapelle*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 145-206.
- 53100 **Gommes (Karl)**. *Die Mühlen der ehemaligen Herrschaft St. Vith*. Zwischen Venn und Schneifel, XXV, 1989, 10, pp. 154-157.
- 53101 **Conreur (G. H.)**. *Thuin et ses douze moulins*. Lobbes, C. de rech. archéol., 1989, 197 p. (Cahiers de Thudinie, 1).
- 53102 **Verdegem (A. C. J.)**. *De Turnhoutse (ban)molens in de Franse Tijd*. Taxandria Jb., Nieuwe Reeks LXII, 1990, pp. 133-144.
- 53103 **Dereine (Georges)**. *Quand à Walcourt tournaient les roues à eau*. Namur, 1990.

Les châteaux, seigneurs et seigneuries — Kastelen, heren en heerlijkheden

- 53104 **Cannuyer (Ch.)**. *L'ancien château d'Hérimez à Brugelette. Splendeur et déchéance d'une résidence princière*. Brugelette, Association Marcel Thémont pour la défense du patrimoine brugelettois, 1990, 64 p., 44 ill. (Coll. de monographies brugelettoises «Marcel Thémont», III).

- 53105 **Laleman (M. C.) & Raveschot (P.)**. *Nieuwe bevindingen over de donjon van het Gravensteen in Gent*. Stadsarcheologie, Bodem en monument in Gent, XIV, 3, 1990, pp. 86-94.
- 53106 **Jansen (Alfred)**. *Zum Umschlagbild. Das alte Schloss Ruyff in Henri-Chapelle*. Im Göhltal, 1990, 47, pp. 5-14.
- 53107 **Verdickt (M.)**. *Jodoigne. Le château Ghobert*. Le Folklore Brabançon, 261, 1989, pp. 3-21.
- 53108 **Jansen (Alfred)**. *Zum Umschlagbild : das Schloss Lontzen*. Im Göhltal, 1990, 46, pp. 5-12.
- 53109 **Dopere (F.)**. *Meldert (Brabant). De donjon van de heren van Meldert. Archeologisch onderzoek*. Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. van Leuven en omgeving, XXIII, 1983, pp. 139-173.
- 53110 **Dopere (F.) & Ubrechts (W.)**. *Les Bons Villers. Le donjon d'habitation de Mellet*. Wavriensia, XXXIX, 1990, I, pp. 1-32.
- 53111 **Mignot (Philippe)**. *La fortification romaine de Montaigle. Bilan provisoire*. Bull. des amis de Montaigle, (Falaën), 61/62, 1990, pp. 5-20.
- 53112 **Bragard (Philippe)**. *Le château des comtes de Namur. Autopsie d'une forteresse médiévale*. Namur, 1990, 154 p.
- 53113 **Voorn (Albert)**. *Châteaux et anciennes demeures de Tilff*. Tilff, Action culturelle Tilffoise, 1990, 30 p.
- 53114 **Lindemans (L.)**. *De prinsen van Ossegem*. Brussel, L. Lindemans, 1989, 166 p.
- 53115 **Hanquart (N.)**. *Essai de cartographie du domaine de l'abbaye de Messines à Deûlémont*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 101-152.
- 53116 **Keustermans (C.)**. *De quelques actes concernant des alleux situés dans la terre d'Enghien (1450-1674)*. Ann. du Cercle archéol. d'Enghien, XXV, 1989, pp. 143-168.
- 53117 **Santens (F.) & Castelain (R.)**. *De heerlijkheid en de heren van Hemsrode, 1283-1990*. Jb. van de Geschiedk. en Oudheidk. Kr. «De Gaverstreke», XVIII, 1990, pp. 191-251.
- 53118 **Lybaert (L.)**. *La seigneurie et le village d'Imbrechies*. Publ. de la Soc. d'h. régionale des cantons de Beaumont-Chimay à Sivry-Rance, XII, 1990, pp. 61-105.
- 53119 **De Meulenaere (F.)**. *La seigneurie de Zavelputte et le hameau du Romarin à Nieppe et à Ploegsteert (xvie-xixe siècle)*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 95-100.
- 53120 **Dupont (J. A.)**. *Implantations foncières sur un alleu du chapitre de Sainte-Waudru. La motte féodale de Nimy-Maisières*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 183-268.
- 53121 **Van Belleghem (L.)**. *Het leengoed «Hontoy» en de adellijke familie d'Herbais*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 107-111.
- 53122 **Slosse (Pierre)**. *Le domaine Bernard et Jottrand à Salmchâteau (1e partie)*. Glain et Salm. Haute Ardenne, 1990, 32, pp. 74-89.
- 53123 **Giralt (Georges)**. *Gué-d'Hossus. Une ferme appelée château*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1991, n° 121, pp. 56-72.
- Les abbayes, les couvents, les béguinages, les hôpitaux, les paroisses, les saints et la dévotion — Abdijen, kloosters, begijnhoven, hospitalen, parochies, heiligen en de devotie*
- 53124 **Montulet-Henneau (Marie-Elisabeth)**. *Cisterciennes flamandes et wallonnes. Bernardus en de cisterciënzerfamilie in België 1090-1990*, Leuven, 1990, pp. 261-270.

- 53125 **De Potter (J.)**. *Les abbayes de moniales de l'Ordre de Cîteaux dans le sillon mosan*. Le Parchemin, LV, 1990, 266, pp. 129-135.
- 53126 **Baetens (P. J.)**. *Minderbroederskloosters in de Zuidelijke Nederlanden. Kloosterlexicon (Vervolg). Namen-Nevele-Nieuwpoort*. Franciscana, XLV, 1990, 1-2, pp. 3-74 ; 3-4, pp. 111-144.
- 53127 **Verleyen (W.)**. *Necrologieën van Affligem*. Eigen Schoon en de Brabander, LXXIII, 1-2-3, pp. 91-114 ; 4-5-6, pp. 216-228 ; 11-12, pp. 507-526.
- 53128 **Van den Wijngaert (G.)**. *Geschiedenis van de Zusters Dominicanessen Engelendale, Assebroek en Brugge*. Brugge, Zusters Dominicanessen, Engelendale, 1984, 171 p.
- 53129 **Flokstra (M.)**. *De erfdochter van het Huis Bree tot 1643*. De Maasgouw, CIX, 1990, 3, kol. 129-146.
- 53130 **Van Der Velden (G. M.)**. *Praemonstratensia in een kroniek van de stad en de meierij van Den Bosch*. Analecta Praemonstratensia, LXVI, 1990, 1-2, pp. 70-78.
- 53131 **Van Den Haute (R.)**. *L'Ancien presbytère de Ganshoren*. Graafschap/Comté de Jette, XIX, 1989, 1-2/3-4, pp. 3-17.
- 53132 **Valvekens (P.)**. *Nieuwe gegevens over het Celestijnenklooster te Heverlee*. Jb. van de Geschied- en Oudheidkundige Kr. voor Leuven en omgeving, XXII, 1983, pp. 71-92.
- 53133 **Bonny (Johan)**. *Cisterciënzerauteurs van de Duinenabdij*. Bernardus en de cisterciënzerfamilie in België 1090-1990, Leuven, 1990, pp. 361-378.
- 53134 **Vanthournout (C.)**. *Klooster St.-Vincentins : tentoonstellingscatalogus*. Kortemark, Gemeentebestuur, 1987, 303 p.
- 53135 **Lefever (F. A.)**. *Daar waar de Augustijnen woonden*. Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving, XXIV, 1984, pp. 97-132.
- 53136 **Laguesse-Plumier (Nicole)**. *Les Cellites à Liège. De l'institution privée au service public. (1519-1914)*. Liège, 1989, 244 p.
- 53137 **Martin (J.)**. *Les Templiers et les Hospitaliers de Saint-Jean de Jérusalem dits de Malte, dans la province de Namur*. Le Guetteur Wallon (Namur), 66, 1990, pp. 117-133.
- 53138 *De abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus : 700 jaar premonstratenzerleven te Ninove : catalogus van de tentoonstelling Ninove 1-23 april 1989*. Ninove, Dienst voor Toerisme en Informatie, 1989, 183 p.
- 53139 **Van Buijtenen (M. P.) & De Meijer (A. K.)**. *Herfsttij over Oostbroeks abdij. Politiek rond abisbenoeming uit de nadagen gespiegeld aan het begin*. Zeist, Kerckebosch BV., 1990, 144 p.
- 53140 **De Vos (C.)**. *De Kartuziers in Sint-Martens-Lierde : waarheid en fictie*. Lierde, Radio Delta, 1987, 64 p.
- 53141 **Gilles (H.)**. *Abbaye Notre-Dame de Villers en Brabant*. Lustin, Henri Gilles, 1989, 96 p. — *De Onze-Lieve-Vrouw Abdij van Villers in Brabant*. Lustin, 1989, 96 p.
- 53142 **Jansen (Alfred)**. *Das Franziskanerkloster in Völkerich (Gemmenich)*. Im Göhltal, 1990, 46, pp. 81-97.
- 53143 *Les ermitages en Brabant wallon*. Villers-la-Ville, Com. d'h. religieuse du Brabant wallon, 1989, 273 p.
- 53144 **Defense (Jean-Marie)**. *L'Ermitage de Montserrat à Onoz*. Mém. de la Basse-Sambre, Auvélais, 7, 1990, pp. 15-42.
- 53145 **Fagnoul (Kurt)**. *Die Eremitage in der Kohlkaul*. Zwischen Venn und Scheifel, 1990, XXVI, 9, pp. 144-149.

- 53146 **Roose-Meier (Bernadette)**. *Begijnhof en begijnhofmuseum*. Brussel, Kon. Institut. voor het Kunstpatrimonium ; Kortrijk, Kon. Geschied- en Oudheidk. Kr., 1990, 80 p. (Fotoinv. van het B. Kunstbezit. Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn. Prov. W.-VI.).
- 53147 **Berghmans (J.)**. *Van pestkapel tot gasthuis : armen- en ziekenzorg te Mol en omliggende : proeve van sociale geschiedschrijving*. Mol, Molse Kamer voor Heemkunde, Gesch. en Familiekunde, Medische Raad van het Molse H.-Hart-ziekenhuis, 1987, 239 p.
- 53148 **De Keyzer (W.)**. *Certificats d'expertise délivrés à des Beaumontois par la léproserie de Mons (xve-xvie siècles)*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 141-157.
- 53149 **Meersseman (S.)**. *Het Sint-Jacobsgodshuis in Gent*. Stadsarcheologie, Bodem en monument in Gent, XIV, 3, 1990, pp. 75-85.
- 53150 **Velge (J.)**. *De geschiedenis van Sint-Bavokliniek*. Wilrica, XII, 1990, 4, pp. 82-88.
- 53151 **Themont (M.), Van Haudenard (M.) & Cannuyer (Ch.)**. *Les curés et les prêtres séculiers brugelettois du xiie siècle à nos jours*. Brugelette, Association Marcel Thémont pour la défense du patrimoine brugelettois, 1989 (Coll. de monographies brugelettoises «Marcel Thémont», II).
- 53152 **Masure (D.)**. *Proosten, Bisschoppen en Dekens van de St.-Maartenskathedraal te Ieper*. Ieper, 1990, pp. 95-98.
- 53153 **Jous (L.)**. *À propos du plus ancien obituaire de l'église Saint-Pierre à Lessines*. Bull. du C. r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, XXIV, 1990, pp. 378-388 (à suivre).
- 53154 **Stinissen (J.)**. *De ontwikkeling van de parochie Peer met haar annex Wijchmaal, tot ca. 1648*. Het Oude Land van Loon, VI, 1990, pp. 19-84.
- 53155 **Van Ackere (E.) & Despriet (P.)**. *Kerkelijke geschiedenis van Wevelgem : de Sint-Hilariuskerk, de kapel van O.-L.-Vrouw-ter-Biest, de Guldenbergabdij*. Kortrijk, Archeol. Stichting voor Zuid-West-Vl. 1988, 48 p. (Archeol. en hist. monografieën van Zuid-West-Vl., 18).
- 53156 *Munire ecclesiam. Opstellen over 'gewone gelovigen'*. Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Gen., 1990, dl. 13, 378 p.
- 53157 *Het Heilig Bloed te Brugge*. Brugge, Jong Kristen Onthaal voor Toerisme, 1990, 327 p.
- 53158 **Guerin (P.) & De Bounam de Ryckholt (Ph.)**. *La chapelle du Paradis à Liège*. Le Parchemin, LV, 1990, 266, pp. 82-90.
- 53159 **Mellaerts (D.)**. *De kapel van O.L.Vrouw-ter-koorts te Leuven*. Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving, XXX, 1990, pp. 134-142.
- 53160 **Van Den Branden (W.)**. *Bouwhistoriek van de kapel van Alhier te Emblem-Ranst. Volksdevotie te Lier en omgeving*. Taxandria Jb., Nieuwe Reeks LXII, 1990, pp. 297-322.
- 53161 **Van Den Haute (R.)**. *Néthen. Un oratoire disparu. La chapelle Notre-Dame du Wez*. Wavriensia, XXXIX, 1990, 6, pp. 161-177.
- 53162 **Van Eeckhoudt (L.)**. *De serie-beeldjes van Onze-Lieve-Vrouw van Affligem*. De Brabantse Folklore en Geschiedenis, 265, 1990, pp. 27-40.
- 53163 **Schouteet (A.)**. *De broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van Hulsterlo, 14de-16de eeuw. Archief en ledenlijst*. Hand. Genootschap Gesch.. «Soc. d'Emulation» te Brugge, CXXVII, 1990, pp. 109-144. Te Sint-Katelijne buiten Damme.

- 53164 **Ruys (R.)**. *Tot heil van mens en dier : populaire heiligen in het Bisdom Gent*. Gent, Katholieke Kerk, Bisdom Gent, 1989, 183 p.
- 53165 **Steyaert (D.)**. *De verspreiding van de verering van Sint-Alexius*. Arca Lovaniensis, XVIII, 1989, pp. 171-194.
- 53166 **Dierickx (F.)**. *Sint-Antonius abt te Herdersem : tentoonstelling Heemkundige kring de Faluintjes, Herdersem, 20, 21, 22 en 23 januari 1989, catalogus*. Herdersem, Heemkundige kr. «De Faluintjes», 1989, 23 p.
- 53167 **Lecomte (Jean)**. *La grotte de Saint-Feuillen à Lustin*. Le Guetteur Wallon (Namur), 66, 1990, pp. 133-138.
- 53168 **Heyse (M.)**. *Viering 900 jaar Sint-Hermescripte te Ronse*. Ann. geschied- en oudheidk. Kr. van Ronse en het Tenement van Inde, XXXIX, 1990, pp. 289-295.
- 53169 **Bernaer (J.)**. *De broke van Sint-Jan-Baptist*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 207-211.
- 53170 **Heeren (E.) & Raes (A.)**, ed. *Sint-Leonardus, een man voor alle tijden ! Tentoonstelling, Zoutleeuw, Toeristische Dienst 13 mei-16 juli 1989, catalogus*. Zoutleeuw, Stedelijke Dienst voor Toerisme, 1989, 64 p.
- 53171 **Soumilion (D.)**. *Le culte de saint Nicolas de Myre*. Ann. du Cercle archéol. d'Enghien, XXV, 1989, pp. 133-142.
- 53172 **Bavay (G.)**. *Sainte Waudru : de l'hagiographie montoise à l'hagiographie sonégienne. Trace culturelle et genèse hagiographique*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 41-70.
- 53173 **Kiesel (Georges)**. *Patrozinien des heiligen Willibrord in Belgien*. Hémecht, Rev. d'h. luxembourgeoise, XLII, 1990, pp. 157-170.
- 53174 **Hermans (J.)**. *Sint-Willibrordus in Antwerpen en de Kempen*. Heemkundig Handboekje van de Kempische Randgemeenten, XXXVIII, 1990, 3, pp. 1-25 ; 4, pp. 13-23.
- 53175 **Sourdeau (J.-J.)**. *Le protestantisme à Rongy et aux environs, du xve siècle à nos jours*. Soignolles-en-Brie, 1989, 112 p.

Les sciences, les arts — De wetenschappen, de kunsten

- 53176 **Havelange (Carl)**. *Guérir au pays de Liège (1699-1940). Pour une histoire sociale et culturelle des professions médicales*. Rev. belge d'h. cont., XX, 1989, p. 535-544.
- 53177 **Havelange (Carl)**. *Les figures de la guérison. xviie-xixe siècle. Une histoire sociale et culturelle des professions médicales au pays de Liège*. Liège, Fac. de P. et L. de l'ULg, 1990, 498 p.
- 53178 **Genicot (L. F.) & Stiennon (Jacques)**, dir. *Le Patrimoine monumental de la Belgique. Wallonie. Vol. 15. Province de Liège. Arrondissement de Huy*. Liège, Mardaga, 1990, 365 p.
- 53179 **Bekaert (G.)**. *Landschap van kerken : 10 eeuwen bouwen in Vlaanderen*. Leuven, Davidsfonds ; Antwerpen, Standaard, 1987, 287 p.
- 53180 *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Stad Antwerpen. Deel 3nc*. Turnhout, Brepols, 1990, 688 p.
- 53181 *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Provincie Antwerpen, arrondissement Mechelen, kanton Lier. Deel 13n1*. Turnhout, Brepols, 1990, 576 p.
- 53182 *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Stad Brussel. Binnenstad. Deel 1A*. Turnhout, Brepols, 1990, 578 p.
- 53183 *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Provincie Limburg, arrondissement Tongeren, kantons Riemst-Tongeren. Deel 14n1*. Turnhout, Brepols, 1990, 512 p.

- 53184 **Meulemeester (J. L.)**. *Het doksaal van de O.-L.-Vrouwekerk te Brugge*. Hand. Genootschap Gesch. «Soc. d'Emulation» te Brugge, CXXVII, 1990, pp. 199-216.
- 53185 **Dessart (H.)**. *La collégiale de Chimay. Un peu d'histoire et d'archéologie*. Publ. de la Soc. d'h. régionale des cantons de Beaumont-Chimay à Sivry-Rance, XII, 1990, pp. 153-190.
- 53186 **De Brabandere (Rudi), e.a.** *De kathedraal van te lande*. Kanegem, Komitee «Kanegem Bebloemd», 1990, 121 p.
- 53187 **Raets (R.), Parren (F.) & Smet (W.)**. *De Sint-Martinuskerk te Kessenich*. Reeks Harten Vier, Kinrooi, Geschied- en Heemk. Kring, 1990.
- 53188 **Bergmans (A.)**. *Het interieur van de Leuvense St.-Pieterskerk ontpleisterd «onder alle oogpunten van ontegensprekelijk nut ?»*. Arca Lovaniensis, XVIII, 1989, pp. 1-22.
- 53189 **Mellaerts (D.)**. *De lijdensweg van Sint-Jacob van Compostella. Bedenkingen omtrent het verval van de Leuvense Sint-Jacobskerk*. Arca Lovaniensis, 1989, XVIII, pp. 111-136.
- 53190 **Depauw (Claude)**. *Het stadhuis van Moeskroen*. Ts. van het Gemeentekrediet van B., XLIV, 1990, 1, pp. 3-22.
- 53191 **Stockman (L.)**. *De eerste en tweede kerk van Sint-Margriete*. Appeltjes van het Meetjesland, XLI, 1990, pp. 105-110.
- 53192 **Deveseleer (J.)**. *Soignies. Le chapitre et la collégiale Saint-Vincent*. Soignies, 1990, 32 p.
- 53193 **Bellin (François)**. *L'église romane de Tohogne*. S.l.n.d (1990), 32 p.
- 53194 **Dumoulin (J.) & Pycke (J.)**. *Tournai, la cathédrale Notre-Dame et son trésor. Le nouveau guide du visiteur*. Tournai, Arch. du Chapitre cathédral, 1990, 56 p.
- 53195 **Martin (J.)**. *Wavre. Le grand tour de Notre-Dame de Basse-Wavre des origines à nos jours*. Wavriensia, XXXIX, 1990, 3-4-5, pp. 81-160.
- 53196 **Cambier (A.)**. *Klokken en beiaarden in de St.-Hermeskollegiaal vanaf de late Middeleeuwen tot het begin der XIXe eeuw*. Ann. geschied- en oudheidk. kr. van Ronse en het Tenement van Inde, XXXIX, 1990, pp. 131-170.
- 53197 **Snijders (D.)**. *Het Sint-Annabeeld van Geistingen. Laatgotisch kunstwerk in een verloren dorp aan de Maas*. Dao raostj gèt !, Kinrooi, IX, 1990, 3, pp. 132-135.
- 53198 **Didier (Robert)**. *La châsse de Saint Maur de l'ancienne abbaye de Florennes*. Ann. de la Soc. archéol. de Namur, LXVI, 2e livr., pp. 201-247.

Le paysage — Het landschap

- 53199 **Verhulst (A.)**. *De historische landschapstypes binnen het werkingsgebied van de Heemkring Scheldeveld*. Heemkr. Scheldeveld, XIX, 1990, pp. 198-199.
- 53200 **Maes (A.) & Maziers (M.), ed.** *La forêt de Soignes : art et histoire des origines au XVIIIe siècle. Exposition, Bruxelles, 1.X.-1.XII.1987*. Bruxelles, Royale Belge et Conseil des Trois Fontaines, 1987, xii-274 p. (Europalia-Oesterreich).
- 53201 **Hallet (J. E.)**. *La forêt de Bouillon et son évolution historique*. Chronique de la Soc. R. Le Vieux-Liège, IV, 1990, pp. 42-44.
- 53202 **Robert (Fernand)**. *Nos arbres. XI-XII*. Ibid., p. 49-51 ; p. 57-60.
- 53203 **Mullenders (A.)**. *Histoire des Venues-Fetinne*. Liège, Édition du Patrimoine, 1986, 78 p.
- 53204 **Gielen (Viktor)**. *Geliebtes Hohes Venn : Geschichtliche Plaudereien über eine Landschaft und ihre Menschen*. Eupen, Grenz-Echo, 1989, 212 p.
- 53205 **Paulus (L.)**. *Evolution des chemins de Herve et environs*. Soc. d'H. et d'archéol. du plateau de Herve, 57, 1990, pp. 4-60.

- 53206 **Conil (R.) & Delcourt (A.)**. *La Dendre orientale. Sous-sol et mémoire*. Brugellette, Association Marcel Thémont pour la défense du patrimoine brugelettois, 1989 (Coll. de monographies brugelettoises «Marcel Thémont», I).
- 53207 **Bouchat (Christian)**. *La Sambre et sa vallée, 3e partie et fin*. Mém. de la Basse-Sambre (Auvélais) 7, 1990, pp. 43-68. [Suite du n° 50975].
- 53208 **Vancraeynest (Dirk)**. *Polders en wateringen*. Brussel, INBEL, 1989, 48 p. (INBEL-cahier nr. 6).
- 53209 **Buxant (P.)**. *Aspects géographiques d'Enghien*. Ann. du Cercle archéol. d'Enghien, XXV, 1989, pp. 211-304.

D. À L'ÉCHELON LOCAL — OP LOKAAL VLAK

- 53210 *Mémoire de l'entité d'Eghezée, Aische-en-Refuil*, Liersu, 1990, 181 p.
- 53211 **Piefort (M.-R.)**. *Mémoire et souvenirs d'Aiseau*. Aiseau — Presles, Marie-Rose Piefort, 1989, 256 p.
- 53212 **Bossart (P.)**. *Il était une fois Pont-de-Loup*. Aiseau-Presles, La Lupifontaine, Tome 1, 1986, 46 p.
- 53213 **Bauvin (Remy)**. *Argenton, en Brabant ou en Namurois? A la limite ...* Bull. du Cercle Art et H. de Gembloux et environs, 41/42, 1990, pp. 656-694.
- 53214 **Guerlement (W.)**. *Anderlues au fil des temps*. Anderlues, Éditions des trois sources, Tome III, 1989, 330 p. [Suite des nos 44529 et 46536].
- 53215 **Havermans (R.)**. *Het Fort Sint-Filip*. Polderheem, XXV, 1990, 1, pp. 7-20.
- 53216 **Devree (A.)**. *Van poldersloot tot wereldhaven: een merkwaardig, meewarig mooi lees- en kijkboek*. Antwerpen, Aksis, 1989, 450 p.
- 53217 **Vandewattyne (C.)**. *Matériaux pour l'atlas archéologique d'Ath*. Bull. du C. r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, 1990, pp. 398-428.
- 53218 **Vandewattyne (C.)**. *Géographie du milieu archéologique athois*. Ibid., 1990, pp. 5-44.
- 53219 **Vilken (R.)**. *Avernas le Bauduin: regard sur le passé*. Stavelot, J. Chauveheid, 1988, 144 p.
- 53220 **Godding (Philippe)**. *Les droits d'aisance à Aywaille*. Journal des Tribunaux, CVIII, Bruxelles, 1989, n° 5528, pp. 733-736. — XIVe-XXe s.
- 53221 **Cuypers (J.)**. *Baarle Hertog, Belgische eilanden*. Taxandria Jb., Nieuwe Reeks LXII, 1990, pp. 23-58.
- 53222 **Arnould (A.), e.a.** *À travers le temps ... Baronville*. Beauraing, A. Arnould, 1989, 126 p.
- 53223 **Antoine (M.)**. *À propos de Battignies et des octrois communaux binchois*. Hainaut tourisme, 1990, 259, pp. 65-69.
- 53224 **Van Belleghem (L.)**. *Geschiedenis van de gehuchten Hoesnaek en Wannaken te Bellingen*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 73-77.
- 53225 **Lauwers (P.)**. *Beringen 750 jaar stad*. Beringen, 1989.
- 53226 **Cuypers (V.)**. *De Berg toen en nu ... Meerhout*, Vic Cuypers, 1988, 400 p.
- 53227 **Lelong (Fr.)**. *Promenades à travers le temps à Bois-du-Luc et environs*. Bois-du-Luc, Éditions du GABOS, 1989, 97 p.
- 53228 **Duquet (F.)**. *Zo was Borsbeke*. Schellebelle, Schellebelle Heemkundige Kr., 1989, 383 p. (Zo was ...).
- 53229 *Braine-le-Château: iconographie, art et histoire*. Braine-le-Château, La taille d'Aulme, 1988, 32 p.
- 53230 **Lassance (W.)**. *Le site archéologique historique et folklorique des Monts à Braine-le-Château (Brabant Wallon)*. Le Folklore Brabançon, 250, 1987, pp. 118-190.

- 53231 **Cannuyer (Ch.), Despinoy (G.), Ducastelle (J.-P.) & Plissart (M.)**. *Coule l'histoire à l'eau de ma fontaine ... Autour de la «pompe» Xavier Riche aux Montils de Brugelette et de la fontaine du Grand-Marais à Mévergnies*. Brugelette, 1990, Association Marcel Thémont pour la défense du patrimoine brugelettois, 44 p. (Coll. de monographies brugelettoises «Marcel Thémont», IV).
- 53232 **Meulemeester (J. L.)**. *In en rond de «Stuyvenbergstraat» in Brugge*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 141-152. [Cfr. n° 53023].
- 53233 **Rau (Jaak A.) m.m.v. Barremaecker (Ria), Buyls (Robert) & Maeyaert (Albert)**. *Geschiedenis van de Brugse rand: Koolkerke, Sint-Jozef*. Brugge, Marc Van de Wiele, 1990, 104 p.
- 53234 **Vandevyvere (E.)**. *Het waterhuis aan de Buiten-Boeverievest te Brugge*. Biekorf, XC, 1990, pp. 186-199.
- 53235 **Vanhoutryve (André)**. *Brugse gedenksteden en herdenkingsplaten. Historische analyse en retrospectieve*. Brugge, Schoonbaert, 1990, 256 p. (Memorabilia III).
- 53236 **Verlaeckt (G.)**. *À la recherche des dames du temps jadis ... au cœur de Bruxelles*. Bruxelles, Groupe Changeons les livres, 1988, 63 p.
- 53237 **Dessart (M.)**. *Cris (et bruits) de la rue à Bruxelles et dans les Faubourgs*. Le Folklore Brabançon, 261, 1989, pp. 49-63.
- 53238 **Parée (B.) & Burssens (P.)**. *Charleroi: une ville aux carrefours de l'histoire*. Charleroi, Dupuis, 1987, 64 p.
- 53239 **Gernay (G.)**. *Creppe et les Creppelins*. H. et archéologie spadoises, XVI, 1990, pp. 138-141.
- 53240 **Maes (H.)**. *Deinze en zijn deelgemeenten*. Deinze, Kunst- en Oudheidk. Kr., Nieuwkerken-Waas, Het Streekboek, 1989, 96 p.
- 53241 **Pacco (Christian)**. *L'ancienne halle des arbalétriers à Dinant*. De la Meuse à l'Ardenne, 1990, 10, pp. 5-14.
- 53242 **Severs (L.)**. *Inventaire archéologique de Dion-Valmont*. Le Folklore Brabançon, 255, 1987, pp. 170-181.
- 53243 **Buyck (Roger), Delcourt (Ann), De Mits (Eddy), De Smet (Erik), Hamerlynck (Willy), Heysse (Paul), Notteboom (Hugo), Pille (Freddy), Spittaël (Dirk), Stabel (Peter), Stockman (Luc), Vandaele (Carlos), Van de Woestyne (Paul), Van Hulle (Marc), Van Hyfte (Johan), Van Moerkerke (Jan) & Verschaffel (Hilde)**. *Zevenhonderdvijftig jaar Eeklo*. Eeklo, Uitgeverij Taptoc, 1990, 700 p.
- 53244 *Eghezée tête de fusion*. Longchamps, Locale d'éducation permanente d'Eghezée Li Tchafia, 1987, 160 p. (Mém. de l'entité d'Eghezée) (Les mém. du Namurois).
- 53245 **Delannoy (Y.)**. *Enghien*. 3e édit., Mons, Hainaut tourisme, 1990, 76 p.
- 53246 **Delmotte (E.)**. *Frêne, contribution à l'histoire des lieux*. Namur, ACEDI, 1988, 61 p. (Les mém. du Namurois). [Correction au n° 48833].
- 53247 **Matthys (M.)**. *Cruysberch. — 's Herenberg — Sparrenberg — Nieuwstraat — Galmaarden 1630-1955*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 83-90.
- 53248 **Schrijnemakers (M. J. H. A.), e.a.** *Geleen door de eeuwen heen, dl. II*. Geleen, 1990, 128 p. [Vervolg van n° 51003].
- 53249 **Labyn (M.)**. *Uit de geschiedenis van de Gentse bruggen*. Ghendtsche Tydinghen, XIX, 1990, pp. 13-21 ; 149-159 ; 219-228 ; 292-296 ; 355-364. [Vervolg van 51.005].
- 53250 **Geirnaert (Dirk)**. *Een Brugse bruiloft met Everaert ?* Jb. van de Kon. Soevereine Hoofdkamer van Retorica «De fontaine» te Gent, XXXVII-XXXVIII (1987-1988), pp. 9-47.
- 53251 **Despriet (P.) & Castelain (R.)**. *Helkijn, het bisschoppelijk kasteel in Helkijn en omgeving*. Kortrijk, Archeol. Stichting voor Zuid-West-Vl., 1989, 70 p. (Archeol. en historische monografieën van Zuid-West-Vl., 20).

- 53252 **Dumoulin (Roger)**. *Si Grivegnée m'était conté ...* Liège, Soc. d'édition et de publicité du Marché commun, 1990, 112 p.
- 53253 **Duquet (F.)**. *Zo was Hillegem*. Schellebelle, Schellebelse Heemkundige Kr., 1989, 352 p. (Zo was ...).
- 53254 *Hoepertingen vroeger en nu*. Uitg. Geschiedkundige Kr. van Hoepertingen, Nieuwkerken-Waas, 1990.
- 53255 **Masure (Daniël) & De Lille (Karel M.), red.** *De Sint-Maartenskerk te Ieper*. Ieper, Werkgroep «60 jaar kerkwijding», 1990, 240 p.
- 53256 *Le cœur historique de Jupille*. Jupille, Comm. d'h. locale, 1990, 28 p.
- 53257 **Warzee (Octave)**. *À Jupille, le quartier des Bruyères se raconte*. Jupille, chez l'auteur, rue Jacquemotte, 10, 1990.
- 53258 **Maddens (Niklaas), red., m.m.v. Van Doorselaer (André), Viérin (Jacques), Warlop (Ernest) & Vancolen (Paul)**. *De geschiedenis van Kortrijk*. Tielt, Lannoo, 1990, 544 p.
- 53259 **Despriet (Philippe)**. *2000 jaar Kortrijk : topografische atlas, van ambachtelijke Romeinse nederzetting tot moderne stad*. Kortrijk, Despriet, 1990, 352 p.
- 53260 **Colen (C.) & De Clerck**. *Het archeologische onderzoek van het college de Bay te Leuven*. Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving, XXX, 1990, pp. 40-111.
- 53261 **Hubin (Michel)**. *Liège, pays de rencontres. Un pamphlet amoureux*. Liège, Dessain, 1990, 230 p.
- 53262 **Francotte (Jean)**. *Maisons anciennes de Liège*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 147-158.
- 53263 **Van Campenhout (Nico), red.** *Lokeren vroeger. Een huldeboek voor wijlen Eerwaarde Pater Dr. Vedastus Verstegen O.F.M. (1906-1989)*. Brugge, Uitg. Marc Van de Wiele, 1990, 152 p.
- 53264 **Israel (Pierre)**. *Lorcé. Histoire d'une communauté rurale*. Stoumont, 1989, 260 p.
- 53265 **Vanderschaeghe (P.)**. *Male, stede ende paercke*. Assebroeck, Male, waar wij wonen, 1987, 215 p.
- 53266 **Massart (C.)**. *L'histoire et la vie de Winamplanche & Marteau du xe siècle à nos jours*. Verviers, Imprim'express, 1988, 98 p.
- 53267 **Fieviet (Franz)**. *Mariembourg, avant-poste national*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, XXIX, 1989, n° 114, pp. 109-118.
- 53268 **Vermoortel (F.)**. *Mechelen, Sint-Romboutstoren en zijn beiaarden*. Brugge, Marc Van de Wiele, 1987, 120 p.
- 53269 **Brouwers (J.)**. *De tienden en het patronaatsrecht te Membruggen*. Limburg, LXIX, 1990, 2, pp. 65-75.
- 53270 **Vandenbosch (E.)**. *Molenbeersel uit de tijd van toen*. Molenbeersel, 1990, 242 p.
- 53271 **Audin (A.)**. *Mons-Borinage*. Bruxelles, Paul Legrain, 1989, 267 p. (Mém. de la Wallonie).
- 53272 **Houthaeve (R.)**. *Moorslede, het Lievensdorp*. Izegem, Hochepeid, 1988, 512 p.
- 53273 **De Jollier (René)**. *Les rues de Namur*. Namur, 1990, 404 p.
- 53274 **Duliere (André)**. *Amitiés namuroises. Des épisodes peu connus de la petite histoire (1577-1945)*. Namur, 1990, 127 p.
- 53275 **Brouwers (J.)**. *Het wacht- of portiersgeld te Neerharen*. Limburg, LXIX, 1990, 2, pp. 119-121.
- 53276 **Herman (J.)**. *En feuilletant les registres de Nessonvaux*. Nessonvaux, Julien Herman, 1987, 97 p.
- 53277 **Desmette (Ph.)**. *En parcourant Neufvilles*. Hainaut tourisme, 1990, 263, pp. 227-234.

- 53278 **Dessente (Ferdinand)**. *L'histoire de Neuville-en-Condroz*. Plainevaux, 1990, 64 p.
- 53279 **Lecocq (G.)**. *Nivelles et son entité*. Nivelles, Soc. d'archéol., d'h. et de folklore de Nivelles et du Brabant wallon, 1989, 276 p.
- 53280 **Dons (R.)**. *Les limites d'Obbrussel-Saint-Gilles de 1216 à 1811*. Le Folklore Brabançon, 261, 1989, pp. 22-48.
- 53281 **Dons (R.)**. *Obbrussel-Saint-Gilles. des origines à 1830. À travers les périodes, les régimes, les institutions*. Ibid., 264, 1989, pp. 361-381.
- 53282 **Lindemans (J.)**. *Bijdragen tot de geschiedenis van Opwijk*. Opwijk, Heemkr. Opwijk-Mazenzele, 1988, 128 p.
- 53283 **Vanden Wijngaerd (C.)**. *Peutie, dorp bij de stad*. Vilvoorde, CVP Vilvoorde, 1988, 28 p. (Historiek).
- 53284 **Le Doux (Jean-Pierre)**. *Profondeville. La ferme seigneuriale*, Bruxelles, 1990, 15 p.
- 53285 **Lotigier (J.)**. *Essais sur l'histoire de Ramegnies — Chin*. T. II, Ramegnies — Chin, 1990, 263 p.
- 53286 **Lepine (André)**. *Le drame de Sart-en-Fagne*. En Fagne et Thiérache (Presgaux), 117, 1990, p. 324-337.
- 53287 **Demez (Colette)**. *En Saucy (suite et fin)*. Temps jadis, Verviers, 1990, 33, pp. 14-16.
- 53288 **Claes (F.), e.a.** *Schaffen door de eeuwen heen*. Sint-Joris-Wingene, Oostbrabantse Werkgemeenschap, 1989, 275 p.
- 53289 **Dantinne (Emile)**. *Schaltin. Histoire d'un petit village du Condroz*. Huy, M. L. Dantinne, 1989, 96 p.
- 53290 **Lepine (André)**. *Il était une fois ... Senzeilles*, Cerfontaine, 1990, 59 p.
- 53291 **Bada (Willy)**. *Exposition «Seraing d'autrefois». Documents, gravures, peintures, livres, photographies*. Seraing, Les Amitiés mosanes (imp. Duchesne), 1990, 47 p.
- 53292 **Piepers (N.)**. *Heurs et malheurs du Pont des Trous à Tournai (1e partie)*. Hainaut tourisme, 1990, 263, pp. 223-226.
- 53293 **De Brabanter (Ch.)**. *Tubize, de la grande chaussée aux temps modernes*. Entre Senne et Soignes, LXVI, 1990, pp. 16-22.
- 53294 **Beckers (Jos.)**. *Aux vitrines du passé : mémoires et vieux papiers*. Verviers, Imprim'express, 1989, 178 p.
- 53295 **Verheyden (A.)**. *De Vilvoordse stadspoorten*. De Brabantse Folklore en Geschiedenis, 266, 1990, pp. 91-107.
- 53296 **Bosch (Florent)**. *De Vlimmense Aard*. Jb. Heemk. Kring De Vlierbes, XII, 1990, pp. 49-112.
- 53297 **Demez (Colette)**. *Wegnez-Esser-Verviers. Chapeaux-parapluies-fourrures*. Temps jadis, Verviers, 1990, 34, pp. 16-19.
- 53298 **Correns (R.)**. *Wijnegem, kanaalgemeente*. Nieuwkerken-Waas, Het Streekboek, Wijnegem, Heemkundig Kr. Jan Vleminck, 1989, 96 p.
- 53299 **De Decker (K.)**. *Geschiedenis van de Willebroekse straatnamen*. Willebroek, CSC Vormingswerk, 1989, 96 p.
- 53300 **Lamy (Albert)**. *Les Bois «Quartiers» de Willerzie et d'ailleurs*. Ardenne Wallonne, (Givet), 43, décembre 1990, pp. 11-19.
- 53301 **Lams (Guido) & Vandewiele (André)**. *Wingene en Zwevezele door de jaren heen*. Roeselare, Uitg. Creatief, 1990, 160 p. (Een verleden voor mensen van heden).
- 53302 **Palgen (J. L.)**. *Connaître Xhoffraix, Mont et Longfaye*. Verviers, Librairie «La Dérive», s.d.
- 53303 **Lerho (Henri)**. *SO l'crèstê d'ol Fagne. Xhoffraix-Longfaye-Mont. Histoire*. Waimes, 1989, 127 p.

III. HISTOIRE PAR ÉPOQUES — GESCHIEDENIS IN TIJDVAKKEN ⁽⁶⁾

A. De la préhistoire à la naissance des principautés territoriales — Van de voorgeschiedenis tot aan de wording van de vorstendommen

1. *Époque mérovingienne, évangélisation, époque carolingienne — Merovingische tijd, de evangelisatie, de Karolingen*

- 53304 **Daxhelet (M.-J.)**. *Quand les Belges étaient Francs*. Bruxelles, Didier Hatier, 1989, 239 p. (Coll. Grands documents).
- 53305 **Verbeeck (B.)**. *Enkele beschouwingen rond het Merovingisch rijengrafveld te Erps-Kwerps*. Meer Schoonheid, XXXVII, 1990, I, pp. 4-17.
- 53306 **Docquier (J.) & Bit (R.)**. *La nécropole de Saint-Victor à Huy (v^e-viie siècles)*. Bull. du Cercle archéol. Hesbaye-Condruz, XXI, 1989-1990.
- 53307 **Wuillaume (B.)**. *Gertrude de Nivelles née princesse Mérovingienne morte sainte*. Le Folklore Brabançon, 265, 1989, pp. 315-324.
- 53308 **Degbomont (Jean-Marie)**. *Le chauffage par hypocauste*. Cahiers de Clio, CIV, 1990, pp. 3-20.
- 53309 **Denis (P.)**. *Les conditions du monnayage mérovingien dans la région mosane*. La Vie numismatique, XL, 1990, pp. 182-195.
- 53310 *Les Mérovingiens et les Carolingiens en pays de Liège. Catalogue d'exposition. Église Saint-Servais*. Liège, 1990, 28 p.
- 53311 **Claassen (A.)**. *Willibrord en de evangelisatie van onze streek*. Achel, 1990, 40 p.
- 53312 **Dickau (Otto)**. *Studien zur Kanzlei und zum Urkundenwesen Kaiser Ludwigs des Frommen. Ein Beitrag zur Geschichte der Karolingischen Königsurkunde im 9. Jahrhundert. Zweiter Teil*. Archiv für Diplomatik. Schriftgeschichte, Siegel- und Wappenkunde. 35, 1989, pp. 1-170. [Voir — zie n° 51059].

B. Époque des principautés médiévales — De tijd der middeleeuwse vorstendommen

1. *Généralités ; les institutions ; le droit ; histoire politique et militaire — Algemeenheden ; de instellingen ; het recht ; politieke en militaire geschiedenis*

- 53313 **George (Philippe)**. *Travaux relatifs à l'histoire du moyen-âge (1988)*. Le Moyen Age, 1989, 16 p.
- 53314 **Alexandre (P.)**. *Les séismes en Europe occidentale de 394 à 1259. Nouveau catalogue critique*. Bruxelles, Observatoire Royal de Belgique, Série Géophysique, n° Hors-Série, 267 pages.
- 53315 **Gaier (Claude)**. *Le bouclier de Baudouin de Flandre et de Hainaut, premier empereur latin de Constantinople*. Le Musée d'armes, XVIII, 1990, 63, pp. 1-17.
- 53316 **Van Caenegem (R. C.)**. *Reflexions on rational and irrational Modes of Proof in medieval Europe*. Ts. voor Rechtsgesch, LVIII, 1990, pp. 263-279.

(6) Pour tout ce qui se rapporte à l'archéologie, seul ce qui paraît essentiel a été relevé, étant donné l'existence de bibliographies spécialisées.

Daar ook voor archeologie uitvoerige gespecialiseerde bibliografieën verschijnen, worden hier slechts de allerbelangrijkste bijdragen opgenomen.

2. *Vie économique et sociale — Ekonomisch en sociaal leven*

- 53317 **George (Philippe)**. *Textiles du Moyen-âge*. S.l., 1990, 10 p.
- 53318 **Verhaeghe (F.)**. *Genetische Siedlungsforschung in Belgien mit besonderer Berücksichtigung der Siedlungsarchäologie*. In : **K. Fehn, K. Brandt, D. Denecke, F. Irsigler & P. Burggraaff (eds.)**, *Genetische Siedlungsforschung im Mitteleuropa, und seinen Nachbarräume*. Bonn, 1988, pp. 419-467.
- 53319 **Verhaeghe (F.)**. *Belgian pre-1200 [urban] phenomena and the attendant problems of research and interpretation*. *Byarkaeologi*, 2 [Ribe], 1990, pp. 17-19.
- 53320 **Verhaeghe (F.)**. *Continuity and change : Links between Medieval Towns and the Roman Substratum in Belgium*. *Studia Varia Bruxellensia ad orbem graecolatina pertinentia*, II, 1990, pp. 229-253.
- 53321 **Verhaeghe (F.)**. *Archeologische sleutels op «middeleeuws» Vlaanderen*. *Vlaanderen*, 39, nr. 3 (= nr. 231), 1990 (Vlaamse Archeologie. Opgravingen in binnen- en buitenland), pp. 185-192.
- 53322 **Blockmans (Wim)**. *Handelstechniken in Flandern und Brabant im Vergleich mit denjenigen der Hanse, 14-15. Jahrhundert*. In : **Friedland Klaus (ed.)**, *Brügge-Colloquium des Hansischen Geschichtsvereins*, Köln/Wien, 1990, pp. 25-32. [Cfr. n° 53397].
- 53323 **Nyberg (Tore)**. *Skandinavisches in den spätmittelalterlichen Niederlanden*. *Ibid.*, pp. 131-146.
- 53324 **Suttor (Marc) & Hélin (Etienne)**. *Acheminement. Un grand axe d'importation du vin : la Meuse*. Dans : *Les Routes de la Treille*. Exposition. 16 mars-10 juin 1990, C.G.E.R., Bruxelles, 1990, pp. 128-139.
- 53325 **Meulemans (A.)**. *Middeleeuwse ordonnanties in verband met de handel in levensmiddelen*. *Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving*, XXX, 1990, pp. 3-39.
- 53326 **Alenus-Lecerf (J.)**. *De vroege middeleeuwen (5de-8ste eeuw)*. In : *Het glas in België*, pp. 23-36 ; **Thiry (M.)**. *Holglas in de middeleeuwen*. *Ibid.*, pp. 36-52 ; **Vanden Bemden (Y.)**. *Glasramen in de middeleeuwen*. *Ibid.*, pp. 53-66. [Cfr. n° 53032].
- 53327 **Jacob (Robert)**. *Les époux, le seigneur et la cité. Coutumes et pratiques matrimoniales des bourgeois et paysans de France du Nord au moyen âge*. Bruxelles, 1990, 467 p. (Publ. des Fac. univ. Saint-Louis. Droit. Coll. générale, 50).
- 53328 **Lodewijckx (M.)**. *De eerste landbouwers in Midden-België*. *Meer Schoonheid*, XXXVII, 1990, 2, pp. 36-48.
- 53329 **Bastiaensen (J.)**. *Landbouwstatistiek uit de 14de eeuw*. *Jb. De Spycker (Essen)*, 1990, pp. 34-49.
- 53330 **Ervynck (A.)**. *«Als ghy stove wilt scaepclauwen in een telle». Dierenbeenderen als laatste getuigen van middeleeuwse maaltijden*. *De Brabantse Folklore en Geschiedenis*, 267-268, 1990, pp. 236-255.
- 53331 **Plouvier (L.)**. *De «Belgische» keuken in de vroege middeleeuwen*. *De Brabantse Folklore en Geschiedenis*, 267-268, 1990, pp. 205-236.

3. *La vie religieuse : l'organisation ecclésiastique ; les séculiers ; les réguliers ; la doctrine ; la pratique religieuse ; les saints — Godsdienstig leven : kerkelijke inrichting ; de seculiere geestelijkheid en de religieuzen ; de leer ; de godsdienstpraktijk ; de heiligen*

- 53332 **Heuclin (Jean)**. *Aux origines monastiques de la Gaule du Nord. Ermites et reclus du VIe au XIe siècles*. Lille, Presses Univ. de L., 1988, 284 p. [Entre Seine et Rhin].

- 53333 **Jodocy (Heinrich Josef)**. *Auf den Spuren des Löwen von Reuland*. Zwischen Venn und Schneifel, 1989, 25, 2, pp. 20-23.
- 53334 **Bredero (A. H.)**. *De toegankelijkheid van het historisch leven van Sint-Bernard*. Sacris Erudiri, XXX, 1987-1988, pp. 293-328.
- 53335 **Grauwen (W. M.)**. *Inleiding tot de Vita Norberti B.* Analecta Praemonstratensia, LXVI, 1990, 3-4, pp. 123-202.
- 53336 **Faber (D. J.)**. *Vreemdelingen in de staat Gods : de joden in historiografische teksten uit de elfde en twaalfde eeuw*. Ts. voor Gesch., CIII, 1990, 3, pp. 395-411.

4. *Histoire de la culture : l'enseignement ; les sciences ; les arts — Kultuurgeschiedenis : onderwijs ; wetenschappen ; kunst*

- 53337 **Verrycken (Amber)**. *De middeleeuwse wereldverkenning*. Leuven, Acco, 1990, 185 p. (Dossiers Gesch. 15).
- 53338 *En toch was ze rond ... Middeleeuws mens- en wereldbeeld*. Brussel, UFSAL ; Gemeentekrediet van B., 1990, 191 p.
- 53339 **Deluz (Christiane)**. *Le livre de Jehan de Mandeville, une «géographie» au XIVe siècle*. Louvain-la Neuve, U.C.L., Inst. d'ét. médiévales, 1988, 511 p.
- 53340 **Opsomer (Carmélia)**. *Index de la pharmacopée du 1er au Xe siècle*. Hildesheim-Zürich-New York, Olms-Weidmann, 1989, 2 vol., 824 p.
- 53341 **Brams (J.) & Vanhamel (W.)**, ed. *Guillaume de Moerbeke : recueil d'études à l'occasion du 700e anniversaire de sa mort (1286)*. Leuven, Presses Univ. de Louvain, 1989, 413 p. (Ancient and medieval philosophy, Series 1, 7).
- 53342 *In beeld geprezen. Miniaturen uit Maaslandse devotieboeken 1250-1350*. Leuven, 1989, 203 p. (Catalogus bij de tentoonstelling in het Provinciaal Museum voor religieuze kunst, Sint-Truiden).
- 53343 **Rooch (A.)**. *Stifterbilder in Flandern und Brabant. Stadtbürgerliche Selbstdarstellung in der sakralen Malerei des 15. Jahrhunderts*. Essen, 1988, 379 p. (Kunstgeschichte und Theorie, 9).
- 53344 **Smeyers (Maurits)**. *«Litterae unius colorae (sic) fiant et non depictae»*. Een cisterciënzervoorschrift en zijn toepassing. Bernardus en de cisterciënzerfamilie in België 1090-1990, Leuven, 1990, pp. 80-95.
- 53345 **Stiennon (Jacques)**. *Le portrait physique et moral de Roland par Jean d'Outremerse*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 127-141.
- 53346 **Stiennon (Jacques)**. *Quelques aspects du bestiaire mosan au moyen âge, dans la littérature, l'histoire et la miniature*. Ac. R. de B. Bull. de la cl. des L., CLXXV, 1989, pp. 255-278.
- 53347 **Fogelmark (Staffan)**. *Flemish and related panelstamped bindings : evidence and principles*. New York, Bibliographical Society of America, 1990, 252 p.
- 53348 **Janssens (J. D.)**. *Dichter en publiek in creatief samenspel. Over interpretatie van Middelnederlandse ridderromans*. Leuven, Amersfoort, 1988. (Leuvense studiën en tekstuitgaven, n.r. 7).

5. *L'archéologie médiévale — Archeologie van de middeleeuwen*

- 53349 **De Meulemeester (J.) & Verhaeghe (F.)**. *De middeleeuwse archeologie in Vlaanderen : groei en organisatie*. Archaeologia Mediaevalis, 11, 1988, pp. 2-9.
- 53350 **Verhaeghe (F.)**. *Flemish Medieval Pottery Studies (9th-15th century) : Past Achievements and Future Problems*. In : **Gaimster (D. R. M.)**, **Redknapp (M.) & Wegner (H.-H.)**, ed. *Zur Keramik des Mittelalters und der beginnenden Neuzeit im Rheinland. Medieval and later pottery from the Rhineland and its markets*. Oxford, 1988 (BAR. International Series, 440), pp. 55-79.

- 53351 **Verhaeghe (F.) & Otte (M.)**. *Introduction*, pp. 5-13 ; **Verhaeghe (F.)**. *Post-medieval pottery research in Flanders and in the Waasland*, pp. 264-273 ; **Verhaeghe (F.) & Otte (M.)**, eds. *Archéologie des Temps Modernes. Actes du Colloque international de Liège (23-26 avril 1985)*. Liège, 1988 (= E.R.A.U.L., 26).
- 53352 **Verhaeghe (F.)**. *Medieval and later pottery research in Flanders*. *Medieval Ceramics*, 12, 1988, pp. 98-111.
- 53353 **Verhaeghe (F.)**. *Early buff imports in Flanders : the problem of multiple suppliers*. In : [**H. Lüdtke (ed.)**], 6. *Kolloquium zur mittelalterlichen Keramik* — Schleswig, 18./19. November 1988 — Protokoll. Schleswig, 1989, pp. 42-45.
- 53354 **Verhaeghe (F.)**. *Ewers and ewers. An aspect of competition between artisans*. *Archeologische Skrifter fra Historisk Museum*, 5, 1989 (= *Archaeology and the urban economy*. Festschrift to Absjorn E. Herteig), pp. 199-228.
- 53355 **Vandenbergh (S.)**. *Laat-middeleeuwse bronzen tuitkannen, gevonden in Vlaanderen en/of bewaard in Belgische musea en privé-verzamelingen*. *Westvl. Archaeologica Ts.*, V, 1989, 2, pp. 52-58.
- 53356 **Verhaeghe (F.)**. *Middeleeuwse tuitkannen : metaal, ceramiek en ambachtelijke competitie*. *Ibid.*, V, 1989, 3, pp. 65-83.
- 53357 **Blieck (G.)**, ed. *Travaux du Groupe de Recherches et d'Études sur la céramique dans le Nord-Pas-de-Calais. Actes du colloque de Lille (26-27 mars 1988)*. Lille-Berck-sur-Mer, 1989 (= *Nord-Ouest Archéologie*, numéro hors-série) ; **Verhaeghe (F.)**. *La céramique très décorée du Bas Moyen Âge en Flandre*, pp. 19-113 ; **Verhaeghe (F.) & Bourgeois (J.)**. *Atelier céramique du XIVe siècle découvert en 1930 à Comines (Nord, France)*, pp. 123-131 ; **Verhaeghe (F.)**. *La céramique médiévale et post-médiévale du Nord de la France découverte à l'extérieur de cette région. Rapport introductif*, pp. 215-224 ; **Raveschot (P.)**. *Céramique peinte du Haut Moyen Âge découverte à Gand (Belgique) et présumée du Nord de la France*, pp. 231-242 ; **Vêche (P. M.)**. *La céramique médiévale et post-médiévale de Tournai (Belgique) et ses relations avec le Nord de la France*, pp. 243-256 ; **Hillewaert (B.)**. *Céramique du Bas Moyen Âge de la région de Bruges (Belgique) présumée du Nord de la France*, pp. 25-262.
- 53358 **Mennens (P.)**. *Middeleeuwse afvalkuil in het centrum van Beek*. *Archeologie in Limburg*. Sittard, nr. 41, oktober 1989, pp. 229-231.
- 53359 **Laleman (M.-C.) & Raveschot (P.)**, red. *Steen voor steen : het onderzoek naar het middeleeuwse huis in Gent en de bijdrage van Armand Heins*. Gent, Stadsbestuur, Dienst Monumentenzorg en Stadsarcheologie, 1988, 70 p.
- 53360 **Raveschot (P.) & Van De Walle (R.)**. *Een kuil onder het hof van Ryhove*. *Stadsarcheologie, Bodem en monument in Gent*, XIV, 1, 1990, pp. 45-49.
- 53361 **Gautier (A.)**. *Dierlijke resten uit een kuil in het hof van Ryhove te Gent (eerste helft 13de eeuw)*. *Ibid.*, 1, pp. 50-53.
- 53362 **Raveschot (P.)**. *Een middeleeuwse schoenmaker in de Kammerstraat*. *Ibid.*, 2, pp. 39-41.
- 53363 **Goubitz (O.)**. *Ledervondsten uit de Belfortstraat-Kammerstraat*. *Ibid.*, 2, pp. 42-44.
- 53364 **Ervynck (A.)**. *Botmateriaal uit de Kammerstraat. Een steekproef in middeleeuws keukenafval ?* *Ibid.*, 2, pp. 45-48.
- 53365 **Verbruggen (C.)**. *Palynologisch onderzoek Gouvernementstraat 30-32*. *Ibid.*, 2, pp. 47-50.
- 53366 **Denys (L.)**. *Diatomeeënonderzoek middeleeuwse grachttopvulling Gouvernementstraat (Gent)*. *Ibid.*, 3, pp. 51-67.
- 53367 **Verhulst (A.) & Declercq (G.)**. *Proeve van historische interpretaties van de vroeg-middeleeuwse halfcirkelvormige gracht te Gent*. *Ibid.*, 3, pp. 68-74.

- 53368 **Laleman (M. C.)**. *De Gouvernmentstraat in Gent. Denkwerk bij een nood-onderzoek*. Ibid., 4, pp. 3-12.
- 53369 **Raveschot (P.)**. *Een eerste archeologisch onderzoek naar een middeleeuwse gracht in Gent*. Ibid., 4, pp. 12-20.
- 53370 **Raveschot (P.)**. *De oudste middeleeuwse vondsten. Gent, Gouvernmentstraat 30-32*. Ibid., 4, pp. 28-38.
- 53371 **Ervynck (A.)**. *Een snorrebot uit de 9de-11de eeuw. Beenderresten uit de Gouvernmentstraat*. Ibid., 4, pp. 39-42.
- 53372 **Van Strydonck (H.)**. *Radiokoolstofdateringen van materiaal afkomstig van de opgravingen in de Gouvernmentstraat*. Ibid., 4, pp. 43-46.
- 53373 **Hillewaert (B.)**. *Recyclage «avant la lettre»: Heistse tonnen en putten*. West-vl. Archaeologica Ts., V, 1989, 3, pp. 84-87.
- 53374 **Van Impe (J.) & Kramers (D.)**. *Een archeologisch onderzoek in de Wieringstraat te Leuven*. Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving, XXIII, 1983, pp. 71-92.
- 53375 **Van Neer (W.)**. *Dierenresten gevonden bij opgravingen in de Wieringstraat te Leuven (12^e-14^e tot 18^e eeuw)*. Ibid., pp. 93-100.
- 53376 **Van Haaften (C. J.)**. *Een 13^e eeuwse toren in de stadsmuur achter het klooster van de Witte Vrouwen te Maastricht*. De Maasgouw, CIX, 1990, 3, kol. 113-130.
- 53377 **De Mets (D.)**. *Het aardewerk van het site donjon te Meldert*. Jb. van Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving, XXIII, 1983, pp. 174-185.
- 53378 **De Swaef (W.)**. *Een ijzeren speer- of lanspunt en andere laat-Middeleeuwse bewoningsresten uit Mere*. Meded. van de heemk. Kr. van Erpe-Mere, XXX, 1990, p. 40.
- 53379 **Verhaeghe (F.)**. *Een duifvormige nokversiering in het middeleeuwse Poederlee*. Jb. van de Heemk. Kr. Norbert de Vrijter, 5, 1987 [1988], pp. 5-40.
- 53380 **Crombe (Ph.)**. *Stadsarcheologisch onderzoek te Ronse*. Ann. geschied- en oudheidk. Kr. van Ronse en het Tenement van Inde, XXXIX, 1990, pp. 221-224.
- 53381 **Cools (E.)**. *De middeleeuwse vloeren van de kerk van St.-Pieters-Banden te Torhout*. Westvlaamse Archaeologica Ts., V, 1989, 2, pp. 59-63.

C. Les différentes principautés — De vorstendommen (7)

I. BRABANT, LIMBOURG, OUTRE-MEUSE, MALINES — BRABANT, LIMBURG, OVERMAAS, MECHELEN

a. Généralités. Les événements politiques, militaires et diplomatiques — Algemeenheden. Politieke, militaire en diplomatieke gebeurtenissen

- 53382 **Augustus (L.)**. *Nagalm van de herdenking van Woeringen*. De Maasgouw, CIX, 1990, kol. 203-211.

(7) Les principautés sont classées dans l'ordre alphabétique. Toutefois, les principautés (tels le Limbourg et Looz) qui ont été rattachées à d'autres principautés au cours du moyen âge, sont réunies à ces dernières dans l'énumération. Par ailleurs, les petites principautés (Tournai, Malines, Stavelot-Malmédy) sont incluses dans la principauté importante la plus proche.

De vorstendommen worden in alfabetische volgorde behandeld. Vorstendommen, welke in de loop van de Middeleeuwen door een ander werden veroverd (bv. Limburg en Loon), worden samen met het overwinnende vorstendom behandeld. Kleine vorstendommen als Doornik, Mechelen en Stavelot-Malmédy worden samen met het nabijliggend grote vorstendom behandeld.

b. *Histoire économique et sociale — Economische en sociale geschiedenis* (8)

- 53383 **Peeters (J. P.)**. *De-Industrialization in the Small and Medium-Sized Towns in Brabant at the End of the Middle Ages. A Case-Study: the Cloth Industry of Tienen*. In: *The Rise and Decline of Urban Industries ...*, pp. 165-186. [Cfr. n° 53557].
- 53384 **Dierkens (A.)**. *Pour une histoire de Dion-le-Mont et Dion-le-Val aux xe et x^{re} siècles*. *Le Folklore Brabançon*, 255, 1987, pp. 188-196.
- 53385 **Junion (J.)**. *Réflexions sur l'origine de Wavre*. *Wavriensa*, XXXIX, 1990, 7, pp. 193-201.
- 53386 **Van Hove (L.)**. *Opvelp. De agrarische structuur van een dorp en heerlijkheid toegelicht aan de hand van een pachtcontract uit 1496*. *Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving*, XXIII, 1983, pp. 101-138.

c. *La vie religieuse — Het godsdienstig leven*

- 53387 **Vander Eyken (K.)**. *De oudste afbeeldingen van de St.-Michielsabdij te Antwerpen*. *Bijdr. tot de Gesch.*, LXXIII, 1990, 1/2, pp. 3-18.
- 53388 **Janssens (H.)**. *De stichtingsoorkonden van de abdij van Averbode (1133-1139), gevolgd door enkele verdachte oorkonden uit de twaalfde eeuw*. *Analecta Praemonstratensia*, LXVI, 1990, 1-2, pp. 5-47.

d. *Histoire de la culture — Kultuurgeschiedenis*

- 53389 **Ooms (P. H.)**. *Een vijftiende-eeuwse boekenlijst uit het voormalig minderbroedersklooster te Mechelen*. *Franciscana*, XLV, 1990, 1-2, pp. 77-86.
- 53390 **Smeyers (M.)**. *De Zeven Werken van Barmhartigheid en de Zeven Sacramenten. Een Leuvens toneelspel van 1455*. *Arca Lovaniensis*, XVIII, 1989, pp. 171-194.

(8) On s'est efforcé de traiter les villes comme un tout, c'est-à-dire qu'on y inclut des éléments qui pourraient paraître relever des rubriques voisines. On relève donc ici les travaux se rapportant aux institutions urbaines et à la vie religieuse à l'intérieur de la ville (même les monastères situés à l'époque à l'intérieur des villes). La distinction étant pourtant délicate, il conviendrait de se reporter aussi aux rubriques voisines. — Les travaux sont groupés par ville, et les villes sont classées par ordre alphabétique (selon l'initiale de leur nom officiel, français ou flamand, selon la région linguistique).

Er wordt naar gestreefd de steden als een geheel te behandelen. Dit brengt mee dat bepaalde elementen die met evenveel recht onder andere rubrieken zouden kunnen worden gezocht toch in deze rubriek worden opgenomen. Dit betreft b.v. de stedelijke instellingen, dit betreft ook de kerkelijke organisatie en het kerkelijk leven binnen het stadskader (zelfs de kloosters wanneer die binnen een stad gelegen waren bij hun ontstaan). Daar dit laatste onderscheid echter verre van duidelijk kan zijn is het veiliger toch ook de andere rubrieken te doorlopen. De bijdragen werden per stad bijeengebracht en de steden komen voor in de alfabetische volgorde (op grond van de officiële benaming, dus de Nederlandse of de Franse naargelang van het taalgebied).

2. FLANDRE — VLAANDEREN

- a. *Généralités. Géographie historique ; la dynastie, les institutions ; le droit ; les événements politiques, militaires et diplomatiques — Algemeenheden. Historische aardrijkskunde ; de dynastie ; de instellingen ; het recht ; politieke, militaire en diplomatieke gebeurtenissen*

- 53391 **Dunbabin (Jean)**. *The reign of Arnulf II, count of Flanders, and its aftermath*. Francia, XVI, 1989, 1, pp. 53-65.
- 53392 **Pegg (M. G.)**. *Le corps et l'autorité : la lèpre de Baudouin IV*. Ann. Economies. Soc. Civilisations, 1990, pp. 265-287.
- 53393 **Vandermaesen (M.)**. *Toverij en politiek rond de troon van Lodewijk II van Nevers, graaf van Vlaanderen. Een merkwaardige aanklacht (1327-1331)*. Hand. van de Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, XLIV, 1990, pp. 87-98.
- 53394 **Koziol (Geoffrey G.)**. *Monks, Feuds and the Making of Peace in Eleventh-Century Flanders*. Historical Reflections. XIV, 1987, pp. 531-549.
- 53395 **Laureys (Véronique) & Toebak (Peter)**. *De keuren van het Waasland, 1241-1454. Tekstuitgave van zeven oorkonden*. Ann. van de Kon. Oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 335-365.

- b. *Histoire économique et sociale — Economische en sociale geschiedenis*

- (1) *Le commerce, l'industrie, les finances, les routes, les villes et la vie urbaine — De handel, de nijverheid, het geldwezen, het verkeerswezen, de steden en het stedelijk leven*

- 53396 **Wyffels (Carlos)**. *Hanzen in Westelijk Vlaanderen*. Jb. De Franse Nederlanden, XV, 1990, pp. 170-185.
- 53397 **Friedland (Klaus), ed.** *Brügge-Colloquium des Hansischen Geschichtsvereins, 26.-29. Mai 1988. Referate und Diskussionen*. Köln/Wien, 1990, 152 p. (Quellen und Darstellungen zur Hansischen Gesch. herausgegeben vom Hansischen Gcschichtsver., Neue Folge, Band XXXVI) ; **Ryckaert (Marc)**. *Geographie eines Weltmarktes : Handel und Stadttopographie im mittelalterlichen und frühneuzeitlichen Brügge*, pp. 3-12 ; **Vandewalle (André)**. *Hafen und Hafendarbeit im spätmittelalterlichen Brügge*, pp. 13-24 ; **Witthöft (Harald)**. *Von der mittelalterlichen Handhabung des Gewichts in Nordeuropa — Brügge in Flandern*, pp. 33-68 ; **Sprandel (Rolf)**. *Die Strukturellen Merkmale der Hansischen Handelsstellung in Brügge*, pp. 69-81 ; **Paravicini (Werner)**. *Lübeck und Brügge. Skizze einer Forschungsaufgabe*, pp. 103-120 ; **Jeannin (Pierre)**. *Der Livre des Métiers : das älteste vielsprachige Kaufmannslexikon*, pp. 121-130.
- 53398 **Stabel (Peter)**. *«De tering naar de nering»? Urbanisatiegraad en openbare middelen. De kleinere steden in Vlaanderen (14de-16de eeuw)*. Ts. van het Gemeentekrediet van B., XLIV, 1990, 2, pp. 53-64.
- 53399 **De Mecheleer (L.)**. *Enkele bevoegdheidconflicten in het Laatmiddeleeuwse Aalst*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 263-271.
- 53400 **Vandewalle (André)**. *De ambachten betrokken bij de wijnhandel in de late middeleeuwen. Een voorbeeld : Brugge*. Van Rank tot Drank, catalogus tentoonstelling ASLK, Brussel, 1990, pp. 192-198.
- 53401 **Vandewalle (A.)**. *Het natiehuis van de Portugezen te Brugge op het einde van de 15de eeuw*. Getuigen in polderklei, pp. 171-180. [Cfr. n° 53019].

- 53402 **Lobelle (H.)**. *Het Sint-Joosgodshuis : schenkingen vermeld in een 15de-eeuws register*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 123-134. [Cfr. n° 53023].
- 53403 **Maes (H.)**. *Peter van Courtenay, Heer van Deinze en Keizer van Konstantinopel*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 221-250.
- 53404 **Van De Perre (D.) & Van Hauwe (R.)**. *Geschiedenis van Denderwindeke. Deel I : De vroegste geschiedenis (tot ca. 1100)*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 193-236.
- 53405 **Koch (A. C. F.)**. *Gent in de 9de en 10de eeuw, enkele benaderingen*. Stadsarcheologie, XIV, 1990, 3, pp. 3-43.
- 53406 **Blockmans (W. P.)**. *Een middeleeuwse vendetta, Gent 1300*. Houten, De Haan, 1987, 160 p.
- 53407 **Baillieul (B.)**, e.a. *Een stad in opbouw : Gent voor 1540*. Tielt, Lannoo, 1989, 335 p.
- 53408 **Boone (M.)**, **Laleman (M. C.) & Lievois (D.)**. *Van Simon s'Rijkensteen tot Hof van Rijkhove. Van erfachtige lieden tot dienaren van de centrale Bourgondische Staat*. Hand. van de Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, XLIV, 1990, pp. 47-86.
- 53409 **Termote (J.)**. *De Sint-Maartenskerk en de vroegste stadsontwikkeling van Ieper*. De Sint-Maartenskathedraal te Ieper. Ieper, 1990, pp. 81-94. [Cfr. n° 53255].
- 53410 **Mus (O.)**. *Mutaties in de samenstelling van de Ieperse magistratuur in de 15e eeuw*. Getuigen in polderklei, pp. 77-92. [Cfr. n° 53019].
- 53411 **Termote (Johan) & Van Acker (Jan)**. *Het landschap rond Lo en het ontstaan van de stad*. Ts. van het Gemeentekrediet van B., XLIV, 1990, 3, pp. 61-70.
- 53412 **Fossion (Brigitte)**. *Een voorbeeld van stedelijk verval : het stadje Monnikerede (1393-1482)*. Ts. van het Gemeentekrediet van B., XLIV, 1990, 1, pp. 43-60.
- 53413 **Degryse (R.)**. *Nieuwpoort tot omstreeks 1302*. Nieuwpoort, Stadsbestuur, 1987, 194 p.
- 53414 **Termote (J.)**. *De bewoningsgeschiedenis van de Noordelijke Westhoek in de Vroege en Volle middeleeuwen (5de-12de eeuw)*. Getuigen in polderklei, pp. 103-118. [Cfr. n° 53019].
- (2) Les campagnes ; seigneurs et seigneuries ; paroisses et villages ; paysans ; l'agriculture — Het platteland ; heren en heerlijkheden ; parochies en dorpen ; boeren en landbouw
- 53415 **Thoen (Erik)**. *Een model voor integratie van historische geografie en economische structuren in Binnen-Vlaanderen. De historische evolutie van het landschap in de Leiestreek tussen Kortrijk en Gent tijdens de Middeleeuwen*. Jb. van de Heemkundige Kr. «het Scheldeveld», XIX, 1990, pp. 3-34.
- 53416 **Van Acker (L.)**. *Het legendarische verhaal over de oorsprong van het Vlaamse schapenras*. Biekorf, XC, 1990, pp. 233-249.
- 53417 **Augustyn (Beatrijs)**, **Rombaut (Hans) & Vandermaesen (Maurice)**. *Bronnen voor de agrarische geschiedenis van het middeleeuwse graafschap Vlaanderen. Een analytische inventaris van documenten betreffende het beheer en de exploitatie van onroerende goederen (tot 1500). Deel II : Documenten bewaard in de rijksarchieven te Beveren, Brugge, Doornik, Kortrijk, Ronse*. Gent, 1990, 390 p. (Belgisch Centrum voor Landelijke Gesch., nr. 95).
- 53418 **Vermeulen (Marianne)**. *De lenen van het grafelijk leenhof van Harelbeke (1266-1514). Feodaal overzicht*. Leuven, 1990, 138 p. (Belgisch Centrum voor Landelijke Gesch., nr. 96).
- 53419 **Dierick (Alex)**. *Een maatschappelijk conflict te Eksaarde omstreeks het einde van de 15de eeuw*. In : Lokeren vroeger, pp. 43-48. [Cfr. n° 53024].

c. *La vie religieuse — Het godsdienstig leven*

- 53420 **Van 't Spijker (Ienje)**. *Als door een speciaal stempel. Traditie en vernieuwing in heiligenlevens uit Noordwest-Frankrijk (1050-1150)*. Hilversum, Verloren, 1990, 190 p. (Middellevse Studies en Bronnen XXII). Noordwest-Frankrijk, incl. Vlaanderen.
- 53421 **Stockman (P. E. M.)**. *De Cisterciënzers in de Vier Ambachten*. Bull. Oudheidk. Kr. «De Vier Ambachten», IX, 1990, pp. 2-8.
- 53422 **De Simpel (F.)**. *Le Verdicq à Bas-Warneton. Un fossé du XIIe-XIIIe siècle, œuvre des moines du prieuré ?* Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 153-176.
- 53423 **Verhulst (Adriaan)**. *De restauratie van de abdijen van Sint-Pieters en Sint-Baafs te Gent tijdens de tiende eeuw*. In : **Berns (J. B.)**, **Henderikx (P. A.)**, **Leupen (P. H. D.)**, e.a. ed. *Feestbundel aangeboden aan prof. dr. D. P. Blok*. Hilversum, Uitg. Verloren, 1990. (Amsterdamse Histor. Reeks. Grote Serie 12).
- 53424 **Verhulst (A.)**. *Sur un diplôme de Louis IV pour Saint-Pierre de Gand*. Biblioth. de l'École des Chartes, CXLVIII, 1990, pp. 427-438.
- 53425 **Trio (Paul)**. *De Gentse broederschappen (1182-1580). Ontstaan, naamgeving, materiële uitrusting, structuur, opheffing en bronnen*. Gent, Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, 1990, 270 p. (Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent. Verh. 16).
- 53426 **Carnier (M.)**. *Het parochiewezen te Ieper tot 1300*. De Sint-Maartenskathedraal te Ieper. Ieper, 1990, pp. 99-108. [Cfr. n° 53255].
- 53427 **Van De Perre (D.)**. *De schenkingsoorkonde van het altaar van Denderwindeke aan de abdij van Vermand*. Analecta Praemonstratensia, LXVI, 1990, 1-2, pp. 54-59.
- 53428 **Hoste (A.)**. *Bernardus van Clairvaux in Vlaanderen*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 105-110. [Cfr. n° 53023].

d. *Histoire de la culture — Kultuurgeschiedenis*

- 53429 **Comblen-Sonkes (M.) m.m.v. Vandevivere (I.)**. *Les primitifs flamands, I. Les Musées de l'Institut de France : Musées Jacquemart-André et Marmottan à Paris, Musée Condé à Chantilly*. Brussel, 1988, 154 p. (Corpus de la peinture des anciens Pays-Bas méridionaux au Quinzième siècle, 15).
- 53430 **Upton (Joel M.)**. *Petrus Christus. His Place in Fifteenth-Century Flemish Painting*. Univ. Park-London, The Pennsylvania State Univ. Press, 1990, 130 p.
- 53431 **Van Elslande (R.)**. *Het retabel van Cornelis Boone in opdracht van de mecenas Nicolaas Van der Zichelen en de kerkmeesters voor de kerk te Nazareth*. Heemkr. Scheldeveld, XIX, 1990, pp. 35-48.
- 53432 **Van Elslande (R.)**. *De Retabel van Willem Brandius voor de kerk van Deftinge (1439)*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 249-252.
- 53433 **Martens (Max. P. J.)**. *De muurschilderkunst te Gent. (12de tot 16de eeuw)*. Brussel, Paleis der Acad. 1989, 286 p. (Verh. van de Kon. Acad. voor Wet. Lett. en Sch. K. van B., Kl. der Sch. K., LI, n° 46).
- 53434 **Menke (Hubertus)**. «*Het Soete Land Waes*». *Flandern als sprachliche und literarische Mittlerlandschaft*. In : **Friedland (Klaus)**, ed. *Brügge-Colloquium des Hansischen Geschichtsvereins*, Köln/Wien 1990, pp. 83-102. [Cfr. n° 53397].
- 53435 **Derolez (Albert) & Geirnaert (Noël)**. *Was Jacob Adorne schenker of gebruiker van boeken in de bibliotheek van de Jeruzalemkapel te Brugge ?* Biekorf, XC, 1990, pp. 331-337.

- 53436 **Dewilde (M.) & De Meulemeester (J.)**. *Van abtswoning tot monnikenverblijf. Een bouwhistorische en archeologische benadering van de prelatuur van de Onze-Lieve-Vrouw Ter Duinenabdij te Koksijde*. Getuigen in polderklei, pp. 47-58. [Cfr. n° 53019].
- 53437 **Hiel (Th.)**. *De Onze-Lieve-Vrouwkerk van Kruibeke*. Heemk. Kr. Wissekerke, XV, 1990, pp. 111-116.

3. HAINAUT ET TOURNAI — HENEGOUWEN EN DOORNIK

- 53438 **Cauchies (J.-M.)**. *Genèse et vie d'une loi l'ordonnance de mai 1424 pour l'administration du Hainaut*. Bull. de la Comm. des anciennes lois et ordonnances de B., XXXII (1985-1986), 1989, pp. 1-47.
- 53439 **Cauchies (J.-M.)**. *Un avortement à Mons en 1428 ... ou un essai manqué de bourgeoisie foraine*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 89-103.
- 53440 **Vandormael (H.)**. *Nog over de «Ridders van de groene tente»*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 270-271.
- 53441 **De Roy (D.)**. *Le domaine comtal d'Ath (1447-1463)*. Ann. du Cercle r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, LI, 1990, pp. 45-186.
- 53442 **De Schryver (Antoine), Dykmans (Marc) & Ruyschaert (José)**. *Le Pontifical de Ferry de Clugny, Cardinal et Evêque de Tournai*, Città del Vaticano, Biblioteca Apostolica, 1989, 275 p., 82 pl.
- 53443 **Galesloot (J.-C.)**. *Sur les pas des Chevaliers, en Hainaut*. Hainaut tourisme, 1990, 258, pp. 23-34 ; 262, pp. 199-206.
- 53444 **Dereck (D.)**. *Une abbesse inconnue de l'abbaye cistercienne d'Epinielieu (XIVe siècle)*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 159-169.
- 53445 **Despy (G.)**. *Le temporel de l'abbaye d'Helecine au XIe siècle : un piège pour les Norbertins*. Rev. du Nord, LXXII, 1990, pp. 429-441.
- 53446 **[Dessart (H.)]**. *Le suaire de Turin à Chimay en 1449*. Publ. de la Soc. d'h. régionale des cantons de Beaumont-Chimay à Sivry-Rance, XII, 1990, pp. 191-194.
- 53447 **Cardon (B.)**. *Sint Betremieu en andere heiligen. Over Henegouwse verluchte gebeden- en getijdenboeken uit de tweede helft van de 15de eeuw*. Arca Lovaniensis, XVIII, 1989, pp. 41-62.
- 53448 **Kulenkampff (Angela)**. *Der Dreikönigsaltar (Columba-Altar) des Rogier van der Weyden. Zur Frage seines ursprünglicher Standortes und des Stifters*. Ann. des histor. Ver. für den Niederrhein, 1990, 192-193, pp. 9-46.

4. NAMUR — NAMEN

- 53450 **Gilson (Marcel)**. *Quand les bâtisseurs de cathédrales étaient charpentiers*. Mém. de la Basse-Sambre, 7, 1990, pp. 68-80.

5. LUXEMBOURG — LUXEMBURG

- 53451 **Parisse (Michel)**. *Moniales et chanoinesses en Lotharingie au moyen âge*. Malmédy, Art et h., 1989, 15 p.
- 53452 **Zimmermann (J.)**. *L'Ardenne et les forestis royales*. Parcs nationaux. Bull. Trim. de l'Ass. Ardenne et Gaume, 1990, LXV, 3-4, pp. 112-114.

6. PRINCIPAUTE DE LIÈGE, LOOZ, STAVELOT-MALMÉDY
— DE VORSTENDOMMEN LUIK, LOON, STAVELOT-MALMÉDY

a. *Généralités. Géographie historique ; les princes-évêques ; le chapitre Saint-Lambert ; les institutions ; le droit ; les événements politiques, militaires et diplomatiques — Algemeenheden. Historische aardrijkskunde ; de Prins-bisschop ; het St.-Lambrechtskapittel ; de instellingen ; het recht ; politieke, militaire en diplomatieke gebeurtenissen*

53453 **Dessain (Etienne)**. *Symbole et fonctions du perron dans la région mosane au moyen-âge*. Soc. libre d'Emulation, Bull. semestriel, 1990-1991, 2, pp. 27-32.

b. *Histoire économique et sociale — Economische en sociale geschiedenis*

53454 **Bourlet (Isabelle) & Devaux (Jean)**. *Le Mal Saint-Martin*. In : Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 73-79. [Cfr. n° 53814].

53455 **Marchandisse (Alain)**. *Les actes de fondation de l'hôpital Mottet, à Huy (xive siècle)*. Bull. de la Comm. R. d'h., CLV, 1989, pp. 263-278.

53456 **Borremans (René), e.a.** *Une cave du douzième siècle au quartier Saint-Mengold à Huy*. Vie archéol., IX, 1990, 32, pp. 101-128.

53457 **Mersch (B.)**. *De stadswording van Maaseik, 1265-1418. Deel I*. Het Oude Land van Loon, VL, 1990, pp. 129-162.

53458 **Hermans (Fr. J.)**. *Tolheffing in Venlo in de late middeleeuwen*. In Venlo's Mozaïek. Hoofdstukken uit zeven eeuwen stadsgeschiedenis. Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 17-36.

53459 **Stinissen (J.)**. *De heren van Peer en Lummen. De Van der Marcken van 1351 tot ca. 1500 (Vervolg)*. Limburg, LXIX, 1990, 1, pp. 23-58. [Vervolg van 51224].

53460 **Jodocy (Heinrich-Josef)**. *Was der Mönch von Heisterbach über den Küster von Amel berichtet*. Zwischen Venn und Schneifel, 1990, 26, 1, pp. 7-10.

53461 **Glaser (J. S.)**. *De oudste nederzetting te Limbricht*. Histor. Jb. voor het Land van Zwentibold, Sittard, XI, 1990, pp. 139-150.

53462 **Stinissen (J.)**. *De ontwikkeling van de parochie Peer, met haar annex Wychmaal, tot ca. 1648*. Jb. Het Oude Land van Loon, XLV, 1990, pp. 19-84.

c. *La vie religieuse — Het godsdienstig leven*

53463 **Ramakers (Emile)**. *Tempeliers in Maastricht*. Maasgouw, 1990, CIX, 2, col. 75-84.

53464 **Brouwers (J.)**. *Hocht als monnikenabdij (1185-1216)*. Het Oude Land van Loon, VL, 1990, pp. 3-18.

53465 **Delville (J. P.), e.a.** *Liège, histoire d'une Église. 1. de la préhistoire à 972*. Strasbourg, Ed. du Signe, 1990, 48 p.

53466 **Kupper (Jean-Louis)**. *Les origines de la collégiale Saint-Martin*. Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 15-22. [Cfr. n° 53814].

53467 **Bihain (Françoise)**. *L'histoire du domaine de Saint-Martin au moyen-âge*. Ibid., pp. 23-26.

53468 **Van Dijk (L. C.)**. *L'existence chimérique de l'abbé Henri II de Tongerlo*. Analecta Praemonstratensia, LXVI, 1990, 1-2, pp. 60-64.

- 53469 **George (Philippe) & Pirenne-Hulin (Françoise)**. *Le culte des saints*. Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 89-120. [Cfr. n° 53814].
- 53470 **Cottiaux (J.) & Delville (J. P.)**. *Eve, Julienne et la Fête-Dieu à Saint-Martin*. Ibid., pp. 31-53.
- 53471 **Bolly-Hansez (Mady et Didier)**. *La Fête-Dieu. L'iconographie de Julienne de Cornillon, Isabelle de Huy et Eve de Saint-Martin*. Ibid., pp. 55-66.
- 53472 **Stiennon (Jacques)**. *La Fête-Dieu. Quelques aspects de la piété féminine et de la dévotion eucharistique dans l'art mosan du XIIIe siècle*. Ibid., pp. 67-72.
- 53473 **Bolly-Hansez (Mady et Didier)**. *Les jubilés de la Fête-Dieu*. Ibid., pp. 251-258.
- 53474 **Hansez (Mady)**. *Sainte Julienne de Cornillon : son iconographie et son culte*. Tradition wallonne, V, 1988, Bruxelles, 1990, pp. 275-301.
- 53475 **Pairoux (Anne)**. *Saint Simètre et les Comtes de Salm*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1989, 30, pp. 9-17.

d. *Histoire de la culture — Kultuurgeschiedenis*

- 53476 **Didier (Robert)**. *Les temps modernes : La sculpture gothique*. Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 135-152. [Cfr. n° 53814].
- 53477 **Didier (Robert), Ceulemans (Christina) & Gerits (Jan)**. *Laat-gotische beeldsnykunst uit Limburg en Grensland. 1 september-11 november 1990*. Sint-Truiden, 1990, n.p. (326 p.).
- 53478 **Delarue (Thomas)**. *Trésors de la collégiale d'Amay. Exposition : Amay, église Saint-Georges et Sainte-Ode, du 12 août au 24 septembre 1989. Catalogue*. Amay, Musée communal d'archéologie et d'art religieux, 1989, 208 p.
- 53479 **Frisque (Xavier)**. *Un reflet de l'école liégeoise de chant grégorien à travers les manuscrits de l'ancienne collégiale Sainte-Croix, à Liège*. Bull. de la Soc. liégeoise de musicologie, 68, 1990, p. 1-30 + supplément musical.
- 53480 **Forgeur (Richard)**. *L'évangélaire de la collégiale Saint-Martin à Liège*. Leodium, LXXV, 1990, pp. 5-10.
- 53481 **Loxhay (Jules)**. *Petit guide pour un chef-d'œuvre : les fonts baptismaux de Saint-Barthélemy*. Liège, chez l'auteur, 1990, 41 p. polyc.
- 53482 **George (Philippe)**. *Le trésor : le diptyque en ivoire du consul Asturius*. Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 207-210. [Cfr. n° 53814].
- 53483 **Lemeunier (Albert)**. *La collégiale Notre-Dame de Huy*. Huy, 1990, 40 p.
- 53484 **Joris (Jean-Louis)**. *Le portrait du «Bethléem» à la collégiale Notre-Dame de Huy*. Ann. du Cercle hutois des Sc. et Beaux-Arts, XLIV, 1990, p. 9-19.
- 53485 **Wankenne (André)**. *Découverte d'une vierge sculptée à Huy*. Vie archéol., IX, 1990, 32, pp. 129-130.
- 53486 **Boonen (M.)**. *Het Maaseikenaarschap Jan van Eyck*. De Maaseikenaar, XXI, 1990, 2, pp. 79-90.
- 53487 **Baldwin (J. W.)**. *Jean Renart et le tournoi de Saint-Trond : une conjonction de l'histoire et de la littérature*. Ann. Economies. Soc. Civilisations, année 1990, pp. 565-588.
- 53488 **Janssen (A. M. P. P.)**. *Christianus, een vijftiende-eeuwse schrijver uit Sittard*. Histor. Jb. voor het Land van Zwentibold, Sittard XI, 1990, pp. 158-160.

D. Les ducs de Bourgogne — De Bourgondische hertogen ⁽⁹⁾

- 53489 **Clement (J.)**. *Antoine de Bourgogne, dit le Grand Bâtard*. La justice dans les États bourguignons, pp. 165-182. [Cfr. n° 53026].
- 53490 **Cools (H.)**. *In het spoor van «de grote bastaard»*. II. Het Land van Aalst, XXXIII, 1990, pp. 42-55.
- 53491 **Boone (Marc)**. *Geld en macht. De Gentse stadsfinanciën en de Bourgondische staatsvorming (1384-1453)*. Gent, Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, 1990, 260 p. (Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent. Verh. 15).
- 53492 **Populer (M.)**. *Le conflit de 1447 à 1453 entre Gand et Philippe le Bon. Propagande et historiographie*. Hand. van de Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, XLIV, 1990, pp. 99-124.
- 53493 **Jacob (R.)**. *Le meurtre du seigneur dans la société féodale. La mémoire, le rite, la fonction*. [e.a. Charles le Bon]. Ann. Economies Soc. Civilisations, année 1990, pp. 247-263.
- 53494 **Schnerb (B.)**. *Un thème de recherche : l'exercice de la justice dans les armées des ducs de Bourgogne (fin XIVe-fin XVe s.)*. La justice dans les États bourguignons, pp. 99-115. [Cfr. n° 53026].
- 53495 **Paviot (J.)**. *Comment avoir justice des dommages subis en mer au XVe siècle*. La justice dans les États bourguignons, pp. 117-125. [Cfr. n° 53026].
- 53496 **Van Oeteren (Vincent)**. *Aspects de l'armure dans les Pays-Bas bourguignons vers 1470*. Le Musée d'Armes, XVI, Liège, 1990, 64, p. 1-25.
- 53497 **Vrancken-Pirson (Irène) & Lorneau (Marc)**. *Le sac de 1468 dans le quartier de Saint-Martin*. Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 81-86. [Cfr. n° 53814].

E. Époque des Habsbourg — Het tijdvak der Habsburgers

- 1.a. *Généralités. La dynastie et ses représentants ; la haute noblesse ; l'histoire politique et militaire ; l'armée ; les événements diplomatiques — Algemeenheden. De dynastie en haar vertegenwoordigers ; de hoge adel ; politieke en militaire geschiedenis ; het leger ; diplomatieke geschiedenis*

- 53498 *Discussiedossier over W. Brulez, Cultuur en getal. Aspecten van de relatie economie — maatschappij — cultuur in Europa 1400 en 1800*. Bijdr. en Med. betreffende de Gesch. der Ned., CV, 1990, 1, pp. 54-77.
- 53499 **Pichorner (F.)**. *Wiener Quellen zu den Österreichischen Niederlanden. Die Statthalter Erzherzogin Maria Elisabeth und Graf Friedrich Herrach 1725-1743*. Köln, Bohlau, 1990, 165 p. (Beitr. zur Gesch. und Kirchengesch. Österreichs, I).
- 53500 **Mortier (R.) & Hasquin (H.)**. *Unité et diversité de l'empire des Habsbourg à la fin du XVIIIe siècle*. Bruxelles, Éditions de l'Univ. de Bruxelles, 1988, 187 p.

(9) Sont relevés ici exclusivement les travaux se rapportant aux ducs de Bourgogne eux-mêmes ou à l'ensemble de leur politique. Les travaux se rapportant à une principauté particulière sont relevés dans le chapitre précédent («L'époque des Principautés») sous la principauté à laquelle ils se rapportent.

Onder deze rubriek worden slechts de bijdragen opgenomen betreffende de hertogen van Bourgondië zelf of hun globale politiek. Bijdragen betreffende een vorstendom ten tijde van de Bourgondische hertogen werden ondergebracht in de vorige rubriek (dus : «De afzonderlijke Vorstendommen»).

- (Et. sur le xviiie siècle XV) ; **Molitor (A.)**. *La création de l'Académie royale de Belgique*, pp. 9-14 ; **Kovács (E.)**. *Die südlichen Niederlande innerhalb der österreichischen Monarchie des 18. Jahrhunderts*, pp. 25-40 ; **Lenders (P.)**. *Trois façons de gouverner dans les Pays-Bas autrichiens*, pp. 41-54 ; **Pražák (R.)**. *Die böhmischen Länder, Belgien und die Reformen von Joseph II*, pp. 65-74 ; **Hasquin (H.)**. *La «révolution brabançonne» ou quand l'Histoire marche à reculons*, pp. 165-172.
- 53501 **Englebert (G.)**. *Portraits perdus ou peu connus du prince Charles-Joseph de Ligne et de sa famille*. Nouvelles Ann. Prince de Ligne, V, 1990, pp. 101-104.
- 53502 **Vandormael (H.)**. *Toen Lamoraal van Egmond Gaasbeek boven Edingen verkoos ... (1562-1564)*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 217-222.
- 53503 **Van Den Broeck (J.)**. *Is Filips van Kleef maar zoveel waard ?* Ibid., pp. 117-121.
- 53504 **Renson (G.)**. *Filips van Kleef, heer van Edingen (1459-1528)*. Ibid., pp. 91-94.
- 53505 **Van Butsele (P.)**. *Hoe het kwam dat graaf Johan van Nassau op 21 mei 1635 te Diest vertoefde en er zijn testament liet opstellen*. Ann. geschied- en oudheidk. Kr. van Ronse en het Tenement van Inde, XXXIX, 1990, pp. 37-76.
- 53506 **Guillemijn (Els)**. *De vrijbuiters : XVIde-eeuwse guerillastrijders als voorposten in de Tachtigjarige Oorlog*. Aartrijke, E. Decock, 1990, 159 p. (Histor. Monografieën, 1).
- 53507 **Van Broeckhoven (W.)**. *Een miskend landelijk wapenfeit : Zuiderkempen slaags met Spaanse Fronde-troepen*. Jb. van de Vrijheid en het Land van Geel, XXVIII, 1990, pp. 123-136.
- 53508 **Vaesen (J. P. G. M.)**. *Venlo en de Maasveldtocht van 1632*. In : Venlo's Mozaïek. Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 167-182.
- 53509 **Jenniges (Hubert)**. *Am Rande des Dreissigjährigen Krieges. Einige Zeitdokumente zum leidvollen 17. Jahrhundert im Gebiet zwischen Venn und Schneifel*. Zwischen Venn und Schneifel, 1990, 26, 9, pp. 156-168.
- 53510 **Delire (Christian)**. *Turenne à Givet en 1650*. Ardenne wallonne, 1990, 43, pp. 20-22.
- 53511 *Louis XIV et le siège de Mons de 1691. Analyse critique d'une tragi-comédie méconnue. Traduction, notes et commentaires par Rapaille (R.)*. Mons, Le Renard découvert, 1990, 200 p.
- 53512 **Cannuyer (Ch.)**. *Le camp de l'armée de la Ligue d'Augsbourg près d'Ath en août 1696. Une relation inédite*. Ann. du Cercle r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, LI, 1990, pp. 187-202.
- 53513 **Vandormael (H.)**. *Tussen hamer en aambeeld. Louis Alexander Scockaert, graaf van Tirimont op de vredesonderhandelingen te Rijswijck (1697)*. De Brabantse Folklore en Gesch. 266, 1990, pp. 108-128.
- 53514 **Dumont (C.)**. *Note sur la guerre de Succession d'Autriche en Hainaut et sur les conséquences de la prise de Mons*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 171-182.
- 53515 **Lepine (André)**. *La place de Philippeville vers 1740*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 121, 1991, pp. 24-55.
- 53516 **Faignoy (G.)**. *L'occupation française à Nivelles pendant la guerre de succession d'Autriche (1746-1748)*. Le Folklore Brabançon, 253, 1987, pp. 3-29 ; 254, 1987, pp. 113-160.
- 53517 **Mathar (A. P.)**. *Traité du 1er décembre 1755 fixant les frontières entre Stavelot, Luxembourg et Limbourg sur le haut plateau fagnard*. Hautes Fagnes, LVI, 1990, pp. 52-53.
- 53518 **Delsemme (Paul)**. *Une épopée tombée dans l'oubli : l'histoire des gardes royales wallonnes*. Rev. générale, 1990, 2, pp. 71-75.

- 53519 **Jansen (André)**. *Histoire illustrée des gardes royales wallonnes au service des Bourbons d'Espagne (1702-1822)*. Bruxelles, Les éditeurs d'art associés, 1989, 254 p.
- 53520 **Lenders (P.)**. *De zuidelijke Nederlanden en de Amerikaanse Onafhankelijkheids-oorlog. Enkele feiten en getuigenissen*. Ts. voor Gesch., CIII, 1990, 1, pp. 28-42.

1.b. *Institutions centrales ; représentants du pouvoir central ; assemblées d'états ; droit — Centrale instellingen ; vertegenwoordigers van het centraal gezag ; de standen ; het recht*

- 53521 **Van Peteghem (P. P. J. L.)**. *De Raad van Vlaanderen en staatsvorming onder Karel V (1515-1555). Een publiekrechtelijk onderzoek naar centralisatiestreven in de XVII Provinciën*, Nijmegen, 1990 (Rechtshistor. Reeks van het Gerard Noodt Institut., nr. 15).
- 53522 **Cloet (M.) & Petit (R.)**. *De sententie van de Grote Raad van Mechelen geven- de stemrecht aan de clerus naast de vier leden van Vlaanderen (5 november 1596)*. Hand. Comm. oude wetten en verordeningen v. B., XXXII (1985-86), 1989, pp. 49-64.
- 53523 **Wijffels (A.) & Koster-Van Dijk (J. M. I.)**. *Les procédures en révision au Grand Conseil de Malines (1473-1580)*. La justice dans les États bourguignons, pp. 67-97. [Cfr. n° 53026].
- 53524 **Sprenger (R. M.) & Wijffels (A.)**. *De «Actio Quanti Minoris» in de praktijk van het Rijkskamergerecht ca. 1535 uit de aantekeningen van Viglius van Aytta*. **Lambrecht (D.)**, ed. *Lopend rechtshistorisch ...*, pp. 127-159. [Cfr. n° 53048].
- 53525 **Van Peteghem (P.)**. *La justice et la police aux anciens Pays-Bas : des jumeaux siamois ?* La justice dans les États bourguignons, pp. 5-16. [Cfr. n° 53026].
- 53526 **ten Raa (Chr. M. G.)**. *La composition dans la justice maïorale de Grez (Brabant wallon) au début du XVIe siècle*. Ibid., pp. 49-56.
- 53527 **Riviere (J.)**. *Les tableaux de justice dans les Pays-Bas*. Ibid., pp. 127-140.
- 53528 **De Schepper (H.)**. *La justice et la genèse de l'État «belgique» au XVIe siècle*. Ibid., pp. 141-153.
- 53529 **Godding (Ph.) & Raasseaux (X.)**. *Textes relatif à la coutume de Nivelles et à celles des cours féodales de Brabant et de Genappe (1593-1611)*. Bull. de la Comm. anciennes Lois et ordon. de B., XXXII (1985-86), 1989, pp. 65-174.
- 53530 **Moorman van Kappen (O.)**. *De rechtskracht van de Ordonnantie op de stijl van procederen in criminele zaken van 9 juli 1570 in de Oostenrijkse Nederlanden. Een nieuwe bijdrage aan een oude discussie*. Ts. voor Rechtsgesch., LVIII, 1990, pp. 327-343.
- 53531 **Montallyn (J.)**. *Strafbare poging bij Damhouder en Wiclaut en in de 15de en 16de-eeuwse Vlaamse rechtspraak*. Ibid., pp. 301-317.
- 53532 **Godding (Ph.)**. *La pratique testamentaire en Flandre*. Rev. d'H. du droit, LVIII, 1990, pp. 281-300.
- 53533 **Van Peteghem (P. P. J. L.)**. *Pecunia nervus belli («Estado moderno, guerra y economia dineraria»)*. Ann. of the Arch. of «Ferran Valls i Taberner's Library», VI, 1989, pp. 225-257.
- 53535 **Martens (A.)**. *Wat zoal op een «dynghedach» in het eerste kwartaal van de 17de eeuw beboet of beslecht werd*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 299-306.
- 53536 **Thiron (J.)**. *Het voorbeeld van De Lateur schandpalen in het Land van Waas*. Ons Heem, XLIV, 1990, 5, pp. 163-171.
- 53537 **Tytgat (J.-P.)**. *Een strafbedevaart naar Onze-Lieve-Vrouw van Scherpenheuvel*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 122-124.

- 53538 **Wyckaert (J.)**. *Melsbroek 1741-1768. Van de akten van de willige rechtspraak tot een kadastrale reconstructie. Een methodologische studie (I)*. De Brabantse Folklore en Gesch., 265, 1990, pp. 41-63.
- 53539 **Verhaegen (Paul)**. *Vedrin judiciaire sous l'ancien régime d'après le Fonds du Conseil provincial de Namur aux Archives de l'État*, Boninne, 1990.
- 53540 **Poelman (R.)**. *Misdaad en straf in het oude Gent*. Jb. van de heemk. Kr. «De Oost-Oudburg», XXVII, 1990, pp. 17-90.

2. La démographie — De demografie

- 53541 *Revolt and emigration : refugees from the Westkwartier in Sandwich in the XVIIth century : essays on the occasion of the exhibition — commemoration of the sixteenth-century revolt in the Westkwartier and immigration into Sandwich (Kent), 23 July-27 August 1988 — Opstand en uitwijking : vluchtelingen uit het Westkwartier in Sandwich tijdens de 16e eeuw*. Dikkebus-Ieper, Westhoek. Jb. ; Blackfen-Sidcup, Histor. Link Flanders-Kent, 1988, 125 p.
- 53542 **Kaysen (E. M.)**. *Gouvernants et gouvernés face aux épidémies dans le Luxembourg au XVIIIe siècle*. Anciens Pays et assemblées d'États. XCI, 1990, 160 p.
- 53543 **Deloge (P.)**. *Histoire d'une croissance démographique urbaine en Hainaut occidental : Ath (1720-1798)*. Ann. du Cercle r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, LI, 1990, pp. 203-266.
- 53544 **Raes (E.)**. *Bonheiden, volkstelling 1693, 1709, 1754 onder eed gestelden ; Rijmenam : volkstelling 1693, 1709, 1754*. Lier, VI. Ver. voor Familiekunde, Afdeling Mechelen, 1986, 139 p.
- 53545 **Verstrepen (C.) & Struyf (F.)**. *Parochieregisters overlijdens Boom ; Registres paroissiaux décès Boom, 1633-1797*. Brussel, Christian Verstrepen, 1989, 137 p. [Vervolg van 51287].
- 53546 **Mertens (J.)**. *Weerbare mannen en bevolking : het Brugse Vrije ca. 1640*. Getuigen in polderklei, pp. 69-76. [Cfr. n° 53019].
- 53547 **Libon (J.)**. *Sur les registres de sépultures de l'hôpital Notre-Dame à Comines 1739-1792*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 177-188.
- 53548 **Demuynck (G.)**. *Weerbare mannen in de kasselrij Ieper : anno 1638*. Deinze, Guido Demuynck, 1989, 78 p.
- 53549 **Buyck (R.)**. *Leven en dood te Kaprijke tijdens de 17de en 18de eeuw : een demografische verkenning*. Appeltjes van het Meetjesland, XLI, 1990, pp. 5-34.
- 53550 **Vandewalle (P.)**. *De bevolking van de Kasselrij Sint-Winnoksbergen (1688-1716)*. Getuigen in polderklei, pp. 181-190. [Cfr. n° 53019].

3. Histoire économique et sociale — Economische en sociale geschiedenis

- a. Le commerce ; l'expansion à l'étranger ; l'industrie ; les finances ; les routes ; les villes et la vie urbaine — De handel ; buitenlandse expansie ; de nijverheid ; het geldwezen ; het verkeerswezen ; de steden en het stedelijk leven

- 53551 **Janssens (Paul) & Deneweth (Conny)**. *Les relations entre Gênes et les Pays-Bas espagnols (1555-1702). État de la recherche*. **Belvederi (Raffaele)**, ed. *Atti del IV Congresso Internazionale di studi storici : Rapporti Genova — Mediterraneo — Atlantico nell'età moderna*. Genova, 1990, pp. 241-257. (Pubbl. dell'ist. di sc. storiche Univ. di Genova VIII).

- 53552 **De Bruyne (A.)**. *Usselincx en de Westindische compagnie*. Winksele, Boek & Vorm Guido Sijs, 1987, 96 p.
- 53553 **Reininghaus (W.)**. *Kooplieden uit Iserlohn in de Zuidelijke Nederlanden tijdens de achttiende eeuw*. Hand. van de Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, XLIV, 1990, pp. 139-150.
- 53554 **Vandermeersch-Lantmeesters (E.)**. *Zuid-Oostvlamingen in Europa in de 17de en 18de eeuw*. Hand. van de geschied- en oudheidk. Kr. van Oudenaarde, XXVII, 1990, pp. 141-165.
- 53555 **Minke (Alfred)**. *Eupener in Danzig im 16. Jahrhundert*. Eupener Geschichts- und Museumver. XXIII, 1989, pp. 61-68.
- 53556 **Parmentier (Jan)**. *De Oostendse Guineavaarders, 1718-1720*. Hand. Genootschap Gesch. «Soc. d'Emulation» te Brugge, CXXVII, 1990, pp. 165-197.
- 53557 **Van der Wee (Herman), ed.** *The Rise and Decline of Urban Industries in Italy and in the Low Countries (Late Middle Ages — Early Modern Times)*. Leuven, Univ. Press, 1988, 400 p. (Studies in Social and Economic H. 1). **Vermaut (J.)**. *Structural Transformation in a Textile Centre: Bruges from the Sixteenth to the Nineteenth Century*, pp. 187-205. **Thijs (A. K. L.)**. *Structural Changes in the Antwerp Industry from the Fifteenth to the Eighteenth Century*, pp. 207-212. **De Peuter (R.)**. *Industrial Development and De-Industrialization in Pre-Modern Towns: Brussels from the Sixteenth to the Eighteenth Century*, pp. 213-240. **Soly (H.)**. *Social Aspects of Structural Changes in the Urban Industries of Eighteenth-Century Brabant and Flanders*, pp. 241-260. **Klep (P. M. M.)**. *Urban Decline in Brabant: the Traditionalization of Investments and Labour (1374-1806)*, pp. 261-286. **Van der Wee (H.)**. *Industrial Dynamics and the Process of Urbanization and De-Urbanization in the Low Countries from the Late Middle Ages to the Eighteenth Century. A Synthesis*, pp. 307-381.
- 53558 **Tytgat (J.-P.)**. *Tapijtwevers van het Land van Edingen. Biografische sprokkelingen*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 53-65.
- 53559 **Bertholet (Paul)**. *Die Industrien von Aachen, Eupen, Hodimont, Maestricht, Monschau, Stavelot-Malmedy, Verviers und Umgebung, aus der Sicht eines französischen Kaufmans um 1755*. Eupener Geschichts- und Museumver., XXIII, 1989, pp. 121-141.
- 53560 **Philippart (Christian)**. *Le fourneau de Wépion 1550-1848*. Le Guetteur wallon, 1990, 1, pp. 2-15.
- 53561 **Bruwier (M.)**. *Charbonnages à Jemappes — Production et prix d'après les comptes domaniaux (1438-1580)*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 71-88.
- 53562 **Van Belle (Jean-Louis)**. *Les maîtres de carrière d'Arquennes sous l'Ancien Régime. Un métier, des hommes*. Bruxelles, Crédit Communal de B., 1990, 376 p. (Collection H., Série in-8°, 80).
- 53563 **Coutiez (Y.)**. *La ville contre la campagne. Un conflit entre les raffineurs de sel montois et les hotteuses «boreennes» (1776-1777)*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 105-112.
- 53564 **Van Heesvelde (P.)**. *De glasnijverheid te Gent, 1693-ca. 1730*. Jb. van de heemk. Kr. «De Oost-Oudburg». XXVII, 1990, pp. 58-78.
- 53565 **Toussaint (Jacques)**. *Un fragment de verre du xvie siècle provenant de Ciney*. Ann. de la Soc. archeol. de Namur, 66, 1990, pp. 329-332.
- 53566 **Timperman (Maurits)**. *Pottenbakkerijen tussen Pottenmarktstraat en Vuldergracht in Veurne, voornamelijk in de 17de en 18de eeuw*. Getuigen in polderklei, pp. 119-130. [Cfr. n° 53019].

- 53567 **Biton (R.)**. *Adrien Joseph Dumortier ou un Tournaisien en Basse-Bourgogne (suite)*. Bull. d'inf. de la Soc. r. d'h. et d'archéol. de Tournai, XIV, 1990, n° 1, pp. 11-15.
- 53568 **Hekker (R. C.)**. *Het vakwerkhuis van de late middeleeuwen tot omstreeks 1650 in Maastricht en Sittard*. «Ten voordele en cieraat van dese stad»: studies over houten huizen in Nederlandse steden. Zeist/'sGravenhage, 1989, pp. 7-39.
- 53569 *De mannen maken de kleren : het kostuum en zijn makers in de 16de eeuw, tentoonstelling, 6 juni-30 september 1987, Begijnhofkerk te Sint-Truiden*. Sint-Truiden, Provincie Limburg, Culturele Aangelegenheden, 1987.
- 53570 **De Witte (A.)**. *Recept(en) «om goeden int te maecken»*. Het Land van Beveren, XXXIII, 1990, pp. 157-158.
- 53571 **Vignerot (M.)**. *Notes sur les difficultés de la construction de la chaussée Ath-Leuze-Tournai (3e et 4e parties)*. Bull. du C. r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, XXIV, 1990, pp. 322-333, 342-350.
- 53572 **Lees (L. H.)**. *Urban Decline and Regional Economies : Brabant, Castille and Lombardy 1550-1750*. Comparative Studies in Society and H., 1989, pp. 439-461.
- 53573 **Guignet (Ph.)**. *Le pouvoir dans la ville au xviiie siècle. Pratiques politiques, notabilité et éthique sociale de part et d'autre de la frontière franco-belge*. Paris, Ed. de l'École des Hautes Ét. en Sc. Sociales, 1990, 592 p. (Civilisation et sociétés, 80).
- 53574 **Vanhoof (F.)**. *Een konflikt tussen de stad Aarschot en Sint-Niklaasweg (1501-1502)*. Het Oude Land van Aarschot, XXV, 1990, 4, pp. 172-193.
- 53575 **Dumont (C.)**. *Les incendies de Beaumont et leurs conséquences*. Publ. de la Soc. d'h. régionale des cantons de Beaumont-Chimay à Sivry-Rance, XII, 1990, pp. 3-16.
- 53576 **Dewulf-Heus (R. L.)**. *De staten van goed «der Stede en de port van Blanckenberghe»*. Sint-Andries, Westvl. Genootschap voor Familie- en Wapenkunde, 1987, 249 p.
- 53577 **Jamees (A.)**. *Brugse Poorters. Opgetekend uit de stadsrekeningen, aangevuld uit de Poorter- en Ferrieboeken. Deel III, 1479-1794*. Zedelgem, Flandria Nostra, 1990, 545 p.
- 53578 **Bauwens (A.)**. *De magistraat van het Brugse Vrije en de benoeming van nieuwe schepenen in 1580*. Biekorf, XC, 1990, pp. 390-398.
- 53579 **Coornaert (Maurits)**. *De staat van goed van Jan Teel, kanunnik van het Sint-Donaaskapittel*. Het Brugs Ommeland, XXX, 1990, pp. 57-74.
- 53580 **Bauwens (A.)**. *Een rekening van de kamer van het geestelijk goed, 1581-1582*. Biekorf, XC, 1990, pp. 160-167.
- 53581 **Van den Abeele (A.)**. *Sint-Maartensfeesten in de Sint-Elisabethschool in Brugge, 1778-1779-1780*. Getuigen in polderklei, pp. 149-163. [Cfr. n° 53019].
- 53582 **Huys (P.)**. *De Deinse familie Tessely in de 18de eeuw*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 193-220.
- 53583 **Moerman (J.)**. *Lieven Moerman Poorter en Burgemeester (?) van Deinze op het einde van de 17de eeuw*. Ibid., pp. 265-282.
- 53584 **Remacle (Anne-Pascale)**. *Rafrâchisseurs Dinantais au xviiie siècle*. Ann. de la Soc. archéol. de Namur, 66, 2e livr, 1990, pp. 257-271.
- 53585 **Lenders (Piet)**. *Gent, een stad tussen traditie en Verlichting (1750-1787)*. Kortrijk-Heule, Uitg. UGA, 1990, 531 p. (Standen en Landen 92).
- 53586 **Broget (G.)**. *Over D'Hane-Steenhuysse, Lodewijk XVIII en Chateaubriand*. Ghendtsche Tydinghen, XIX, 1990, pp. 238-259.

- 53587 **Indekeu (B.)**. *Johannes Huybrechts (Van Loemel) 1466 ?-1532*. Jb. van de Geschied- en Oudheidk. kr. voor Leuven en omgeving, XXIV, 1984, pp. 50-75.
- 53588 **Arens (Hugo)**. «*Reglement raekende de Police der Straeten en Publique Plaetsen*». In : Lokeren vroeger, pp. 21-24. [Cfr. n° 53024].
- 53589 **Bastin (N.) & Duliere (J.)**. *Deux tableaux de mayeurs et échevins de Namur au début du XVIIe siècle*. Le Parchemin, LV, 1990, 269, pp. 324-330.
- 53590 **Devos (P.)**. *Bijdrage tot de geschiedenis en het kasselrijbestuur Oudenaarde*. Gent, 1990, 167 blz. (Kult. Jaarb. Prov. O-VI. Bijdragen n° 29).
- 53591 **Stabel (P.)**. *Het twintigste-penningkohier van Oudenaarde-Pamele 1572 : uitgave en bewerking (Deel 1)*. Hand. van de geschied- en oudheidk. Kr. van Oudenaarde, XXVII, 1990, pp. 2-59.
- 53592 **De Buck (R.)**. *De ex-hurgemeester van Oudenaarde komt Gent versterken*. Ghendtsche Tydinghen, XIX, 1990, pp. 130-134.
- 53593 **Monballyu (J.) & Opsommer (R.)**. *De keuren en statuten van de stad van Roeselaere van 1544-1545*. Hand. Comm. oude wetten en verordeningen v. B., XXXII, 1985-1986, 1989, pp. 175-212.
- 53594 **Van Butsele (P.)**. *Afkoop van het beste kateil of de derde keurbrief van Ronse (a° 1567)*. Ann. geschied- en oudheidk. Kr. van Ronse en het Tenement van Inde, XXXIX, 1990, pp. 177-210.
- 53595 **Boon (K.)**. *De sociaal-ekonomische transformatie van Sint-Niklaas 1700-1850*. Ann. van de oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 105-182.
- 53596 **Gommes (Karl)**. *Antrag der Stadt St.-Vith auf die Wiedererlangung ihrer verbrieften Rechte*. Zwischen Venn und Schneifel, 1989, 25, 2, pp. 18-19.
- 53597 **Becuwe (F.)**. *De Capucijnen en de brand in het Veurnse Smissestraatje in 1657. Een bijdrage tot de grondinname- en bouwgeschiedenis van het Veurnse capucijnenstift*. Getuigen in polderklei, pp. 9-20. [Cfr. n° 53019].
- 53598 **Cailliau (J.)**. *Poortersboek van Veurne*. Veurne, Heemkr. Bachten de Kupe, 1989, 671 p. (Heembiblioth. Bachten de Kupe, 26).
- 53599 **Van Schaik (R.)**. *Venlo tussen 1470-1540. Demografie, sociale stratificatie en topografie van een laatbloeier*. In : Venlo's Mozaïek. Hoofdstukken uit zeven eeuwen stadsgesch. Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 55-78.
- 53600 **Geurts (J. H. J.)**. *Omstreden veste. Venlo tussen twee vuren 1473-1543*. Ibid., pp. 79-112.
- 53601 **Crismer-Vincent (K.)**. *Les notorès de Wavre au XVIIIe siècle et la confrérie ou serment de Saint Sébastien*. Le Folklore Brabançon, 256, 1987, pp. 336-341.
- b. La société ; l'évaluation des fortunes et niveau de vie ; les mentalités ; la vie quotidienne — De maatschappij ; fortuinpeilingen en levensstandaard ; de mentaliteiten ; het dagelijkse leven
- 53601bis **Lis (Catharina) & Soly (Hugo)**. *Te gek om los te lopen ? Collocatie in de 18de eeuw*. Turnhout, Brepols, 1990, 242 p.
- 53602 **Van Damme (Dirk)**. *Armenzorg en de staat. Comparatief-historische studie van de origines van de moderne verzorgingsstaat in West-Europa (voornamelijk achttiende tot begin negentiende eeuw)*. Gent, Eigen Beheer, 1990, 328 p.
- 53603 **Vandenbroeke (Chr.)**. *Arbeidsprestaties en seizoenschommelingen : enkele aanvullende beschouwingen*. Getuigen in polderklei, pp. 165-170. [Cfr. n° 53019].
- 53604 **Derycke (Ivan)**. *Over rijkdom en adeldom. De Antwerpse familie l'Hermite tijdens de Gouden Eeuw*. Heemk. Kring 'Jan Vleminck' (Wijnegem), 1990, 4, pp. 87-120.

- 53605 **Schotte (Bernard)**. *Volksgeschieden tegen bordelen te Brugge, 1694-1765*. Het Brugs Ommeland, XXX, 1990, pp. 101-119.
- 53606 **De Kraker (A.)**. *Stadsverfraaiing in oorlogstijd . Het planten van bomen op de vestigingswerken en in de parken te Hulst rond 1600*. Bull. Oudheidk. Kr. «De Vier Ambachten», IX, 1990, pp. 8-11.
- 53607 **Trio (Paul)**. *Ieperse begrafenisrituelen uit eind XV - begin XVIde eeuw*. De Sint-Maartenskathedraal te Ieper. Ieper, 1990, pp. 109-121. [Cfr. n° 53255].
- 53608 **Vandenbroek (P.)**. *Leuvense wooncultuur in de 18de eeuw. De inventaris van de afspanning 'Den Gulden Cop' (1773)*. Arca Lovaniensis, XVIII, 1989, pp. 217-258.
- 53609 **Hoornaert (G.)**. *De Roeselaarse wetskroezen in de 16de eeuw, ook een appeltje voor de dorst ... ?* Biekorf, XC, 1990, pp. 104-109.
- 53610 **Van Wegens (L.)**. *De familie Stalins en de organisatie van de armen- en wezenzorg in Oudenaarde : «Het godshuis voor arme knechtjes» (1647-1796)*. Hand. van de geschied- en oudheidk. Kr. van Oudenaarde, XXVII, 1990, pp. 167-179.
- 53611 **De Boeck (D.)**. *Driehonderd jaar geneeskundige zorgen te Erpe*. Meded. van de heemk. Kr. van Erpe-Mere, XXX, 1990, pp. 25-40 ; 72-75.
- 53612 **Cock (M.) & De Tremerie (E.)**. *De dodelijke infectie van Jan De Pelsmaeker*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 255-258.
- 53613 **Larbouillat (J.)**. *Het kaatsspel in de Zwinstreek tijdens de 17de eeuw*. Rond de Poldertorens, XXXII, 1990, pp. 43-50.
- 53614 **Leestmans (Charles J.)**. *L'amour au féminin singulier (1692-1792). De l'innocence à la malédiction. Première partie : l'Ardennoise*. Glain et Salm. Haute Ardenne, 1990, 33, pp. 35-59.
- c. Les campagnes ; seigneurs et seigneuries ; paroisses et villages ; paysans ; l'agriculture ; les moulins — Het platteland ; heren en heerlijkheden ; parochies en dorpen ; de boeren ; de landbouw ; wind- en watermolens
- 53615 **Van Craenenbroeck (C.)**. *Les seigneurs de Dion-le-Mont et de Dion-le-Val aux XVIIe et XVIIIe siècles*. Le Folklore Brabançon, 255, 1987, pp. 197-205.
- 53616 **Cayphas (J.-P.)**. *Ambroise-Joseph de Herzelles et Anne-Charlotte de Saint-Amand ou les côtés moins honorables du plus grand seigneur de Fauquez (1680-1759)*. Entre Senne et Soignes, LXVII, 1990, pp. 3-9.
- 53617 **Guyot (G.)**. *Le terrier de Gérard - François - Balthasar de Villegas, seigneur de Rivieren - Jette - Ganshoren - Hamme - Relegem et Bever. 1726*. Le Folklore Brabançon, 252, 1986, pp. 365-403.
- 53618 **Schepens (E. L.)**. *Enige gegevens over de heerlijkheid Raveschoot*. Jb. van de heemk. Kr. «De Oost-Oudburg», XXVII, 1990, pp. 79-95.
- 53619 **Jenniges (Hubert)**. *Der Hof Büllingen im Jahre 1561*. Zwischen Venn und Schneifel, 1989, 25, 10, pp. 159-161.
- 53620 **Lowagie (L.)**. *La terre souveraine de Fagnolles*. Nouvelles Ann. Prince de Ligne, V, 1990, pp. 117-128.
- 53621 **Brausch (Vincent)**. *Les professions au ban des Halleux (comté de Salm) en 1766*. Glain et Salm. Haute Ardenne, 1990, 32, pp. 90-116.
- 53622 **Blockmans (W. P.), Mertens (J.) & Verhulst (A.)**. *Les communautés rurales d'ancien régime en Flandre : caractéristiques et essai d'interprétation comparative*. Recueil de la Soc. J. Bodin, XLIV, 1987, pp. 223-248.
- 53623 **Arnould (M. A.)**. *Les communautés rurales en Hainaut*. Ibid., pp. 281-315.
- 53624 **Douxchamps-Lefèvre (C.)**. *Les communautés rurales du Namurois durant l'époque moderne*. Ibid., pp. 317-333.

- 53625 **Petit (R.)**. *Les communautés rurales en Ardenne : l'exemple du comté de Laroche*. Ibid., pp. 377-407.
- 53626 **Dorban (M.)**. *Introduction aux communautés rurales de la vallée de la Haute-Semois (xvi-xviiie siècles)*. Ibid., pp. 409-441.
- 53627 **De Bruyne (B.)**. *Het Wase herbergwezen in de 17de-18de eeuw : het economisch belang van de herberg op het Wase platteland*. Ann. van de oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 183-212.
- 53628 **Daamen (J.)**. *Een ongewone cafétwist te As in 1737*. Het Aldegondisklokje, IX, 1990, 1, pp. 17-22 ; 2, pp. 16-20.
- 53629 **De Reuck (D.)**. *Bellem en omgeving tijdens de Devolutie-oorlog (1667-1668)*. Appeltjes van het Meetjesland, XLI, 1990, pp. 87-104.
- 53630 **Servaes (P.)**. *Een stukje plaatselijke historiek uit de 16de eeuw*. Heemkr. «Ter Palen», XIV, 1990, pp. 69-74 ; 125-128. — Buggenhout.
- 53631 **Tytgat (J.-P.)**. *Reglement voor de parkwachter van Edingen (1738)*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 249-251.
- 53632 **Tytgat (J.-P.)**. *Répertoire des registers des patentes concernant les villes, terre et pairie d'Enghien 1708-1754*. Ann. du Cercle archéol. d'Enghien, XXV, 1989, pp. 169-210.
- 53633 **Roobaert (B.)**. *Verboden te baden ! Het oude Land van Edingen en omliggende*, XVIII, 1990, pp. 252-253.
- 53634 **De Chou (F.)**. *Dorpsherbergen in 1779 in de deelgemeenten van het huidige Geraardsbergen*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 113-128.
- 53635 **Hockay (Jean)**. *Vivre à Malonne (1680-1706)*, Namur, 1990, 352 p.
- 53636 **Huys (P.)**. *Herbergen en drankhuizen 1796 in de gemeenten van het voormalige kanton Nederboelare*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 129-132.
- 53637 **Leclercq-Mandart (Fabienne)**. *Le domaine de Nispert : la demeure d'un marchand eupenois du xviiie siècle*. Maisons d'hier et d'aujourd'hui, XXII, 1990, pp. 21-40.
- 53638 **Roosens (M.)**. *Uit het dagboek van Peeter van Laethem «Oud schepene van de prochie van Oetinghen» 1747*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 23-31.
- 53639 **Verstrepen (C.)**. *Schepengriffie : de vrijheid van Rumpst, Rumpst-Boom-Heindonk 1536-1547. Greffes scabinaux, la franchise de Rumpst*. Brussel, Bruxelles, Christian Verstrepen, 1989, 102 p.
- 53640 **Rose (A.)**. *De landsheerlijke reactie in Vlaanderen : Casus Steenhuize*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 145-192.
- 53641 **Dumont (C.)**. *Le «besogné» de Solre-Saint-Géry (1608)*. Publ. de la Soc. d'h. régionale des cantons de Beaumont-Chimay à Sivry-Rance, XII, 1990, pp. 107-152.
- 53642 **Dewulf-Heus (R. L.)**. *Boeck van alle de laeten van Wijnendaele*. Sint-Andries, Westvl. Genootschap voor Familie- en Wapenkunde, 1987, 221 p.
- 53643 **Beun (Johan)**. *Wijtschate in 1569. Historische gegevens uit het kohier van de 100ste penning*. Iepers Kwartier, XXVI, 1990, pp. 75-103.
- 53644 **Braekman (W. L.)**. *De Vlaamse horticuultuur in de vroege 16de eeuw : Drie «Profijtelijske» traktaten over poten en enten, zaaien en planten*. Brussel, Omirel-UFSAL, 1989, 163 p. (Scripta : Mediaeval and Renaissance texts and studies, 23).
- 53645 **Van De Voorde (E.)**. *Pachtprijsvorming van landbouwgronden (17e-18e eeuw)*. Eigen schoon en de Brabander, LXXIII, 1-2-3, 1990, pp. 3-30.
- 53646 **Cayphas (J.-P.)**. *L'exploitation agricole à Ittre aux 17e et 18e siècles*. Entre Senne et Soignes, LXVI, 1990, pp. 4-13.

- 53647 **Van De Voorde (E.)**. *Monnepoïelle. Een verhaal over afspraken bij pachtverhuring (1721)*. Eigen Schoon en de Brabander, LXIII, 1990, 11-12, pp. 457-470.
- 53648 **De Mol (R.)**. *Oprichting en verpachting van een windmolen in Erondegem*. Meded. van de heemk. Kr. van Erpe-Mere, XXX, n° 4, 1990, pp. 75-78.
- 53649 **Vandy (G.)**. *Histoire de Jauche-la-Marne et de ses moulins*. Le Folklore Brabançon, 253, 1987, pp. 30-52.
- 53650 **Meunier (A. M.)**. *L'énigme du moulin de Bienne-lez-Happart en 1773 : mystère ou magouille*. Lobbes, Cercle de rech. archéol., 1989, 127 p. (Miettes d'h. des environs de Lobbes : textes à l'appui, Cahier 1).

4. *La vie religieuse — Het kerkelijk leven*

- a. L'insurrection nationale, religieuse et sociale. Le protestantisme — De nationale, godsdienstige en sociale opstand. Het protestantisme

- 53651 **Van Acker (L.)**. *De gereformeerde abdis van Merkem*. Biekorf, XC, 1990, pp. 379-389.
- 53652 **Gonin (M. F.)**. *Moi, Idelette de Bure, épouse de Calvin. Mémoires imaginaires*. Genève, Slatkine, 1990, 421 p.
- 53653 **Thomas (W.)**. *De mythe van de Spaanse inquisitie in de Nederlanden van de zestiende eeuw*. Bijdr. en Meded. betreffende de Gesch. der Ned., CV, 1990, 3, pp. 325-353.

- b. L'église catholique : l'organisation ; les séculiers ; les réguliers ; la doctrine ; la pratique religieuse ; les saints — De katholieke kerk : de inrichting ; seculiere geestelijkheid en de religieuzen ; de leer ; de godsdienstpraktijk ; de heiligen

- 53654 **Jockenhövel (Kl.)**. *Rom-Brüssel-Gottorf. Ein Beitrag zur Geschichte der gegenreformatorischen Versuche in Nordeuropa 1622-1637*. Neumunster, 1989, 245 p. (Quellen und Forschungen zur Gesch. Schleswig-Holsteins, 93).
- 53655 **Postma (F.)**. *Nieuw licht op een oude zaak : de oprichting van de nieuwe bisdommen*. Ts. voor Gesch., CIII, 1990, 1, pp. 10-27.
- 53656 **Houwen (G.)**. *De Bisschopsbenoemingen te Ieper onder Lodewijk XIV, (1678-1713)*. De Sint-Maartenskerk te Ieper. Ieper, 1990, pp. 123-149.
- 53657 **Herpelincx (Roos)**. *De Ieperse bisschoppen in de 18de eeuw en hun pastoraal beleid*. Ibid., pp. 151-171.
- 53658 **Hermans (F.)**. *De parochie Geleen van 1605 tot 1654 : een beschrijving aan de hand van de codex van pastoor Leurs*. Geleen, 1989, 63 p.
- 53659 **Tytgat (J.-P.)**. *Grafschriften in en rond de kerk van Leerbeek*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 223-226.
- 53660 **Jenniges (Hubert)**. *Es geschah vor 300 Jahren : ein aussergewöhnlicher Bischofsbesuch in Manderfeld und Büllingen*. Zwischen Venn und Schneifel, 1990, 26, 2, pp. 19-20.
- 53661 **Hollevoet (F.)**. *Gerardus Van Doorselaer, pastor-rector in Markegem (1697-1721) of de gesel van de abt*. Jb. van de Geschiedk. en Oudheidk. Kr. «De Gaverstreke», XVIII, 1990, pp. 67-124.
- 53662 **De Rammelaere (C.)**. *Een kerkelijke vermaning voor de jeugd van Overboelare in 1701*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 253-254.

- 53663 **Dacosse (L.-J.)**. *Un Wavrien, pasteur de Rebecq : 1710-1741*. Bruxelles, L.-J. Dacosse, 1988, 120 p.
- 53664 **Dons (R.)**. *Biens possédés ou exploités par des institutions religieuses ou charitables, à Saint-Gilles-Bruxelles, durant le dernier quart du XVIIIe siècle*. Le Folklore Brabançon, 256, 1987, pp. 307-311.
- 53665 **Crispeels (P.)**. *Enkele aspecten van het kerkelijk leven in de dekenij Sint-Pieters-Leeuw. (1573-1795)*. Eigen Schoon en de Brabander, LXXIII, 1-2-3, 1990, pp. 31-48 ; 4-5-6, pp. 177-211.
- 53666 **Cloet (M.)**. *Kerkelijke infrastructuur en godsdienstig leven te Veurne in 1768-1769*. Getuigen in polderklei, pp. 21-30. [Cfr. n° 53019].
- 53667 **Huys (P.)**. *Sprokkelingen uit het kerkarchief van Vosselare*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 152-157.
- 53668 **Jacques (E.)**. *Philippe Cospeau. Un ami-ennemi de Richelieu, 1571-1646*. Paris, Beauchesne, 1989, 260 p. (Biblioth. Beauchesne. Religions, Société, Politique, n° 15).
- 53669 *Portrait du Chanoine Van Bever (1707-1775)*. Graafschap/Comté de Jette, XIX, 1989, 1-2/3-4, pp. 56-60.
- 53670 **Bernard (Bruno)**. *Mythe et réalité de l'érémisme au XVIIIe s. : les ermites des Pays-Bas autrichiens et leur suppression par Joseph II en 1783*. Dans **Marx (Jacques)**, ed. *Sainteté et martyre dans les religions du livre*. Bruxelles, Éd. de l'Univ. de Bruxelles, 1989, pp. 91-106. (Problèmes d'H. du Christianisme, 19).
- 53671 **Doms (Alex)**. *Libéralités de Marguerite d'Eynatte, lors de la construction, à Bolland, du couvent des Récollets (1626-1632)*. Leodium, LXXV, 1990, pp. 11-20.
- 53672 **Guyot (G.)**. *La prévôté puis l'Abbaye de Saint-Jacques-sur-Coudenberg à Bruxelles et son église*. Le Folklore Brabançon, 254, 1987, pp. 88-110.
- 53673 **Steeghers (W.)**. *Overleden Begijntjes van het Groot-Begijnhof Sint-Elisabeth te Gent afkomstig uit Aalter, Bellem, Lotenhulle en Poeke in de 18de eeuw*. Appeltjes van het Meejtesland, XLI, 1990, pp. 191-244.
- 53674 **Vandy (G.)**. *Le destin des dernières moines d'Heylissem*. Le Folklore Brabançon, 256, 1987, pp. 295-366.
- 53675 **Morel (Étienne)**. *Geschiedenis van het klooster Sint-Sixtus (vervolg)*. Iepers Kwartier, XXVI, 1990, pp. 56-60.
- 53676 **Baelde (M.) & Coeman (Jo)**. *De «regel van Sint-Augustinus» voor de zuster van het Sint-Jans-gasthuis te Oudenburg*. Biekorf, XC, 1990, pp. 252-261.
- 53678 **Urkiza (P.)**, ed. *Anne de Saint-Barthélemy (1549-1626) : autobiographie*. Gent, Carmelitana, 1989, 211 p.
- 53679 **Therry (M.)**. *De religieuze beleving bij de leken in het 17de-eeuwse bisdom Brugge (1609-1706)*. Brussel, Paleis der Ac. 1988, 273 p. (Verh. van de Kon. Ac. voor Wet., L. en Sch. K. van B., Kl. der L., jg. 50, n° 128).
- 53680 **Therry (M.)**. *Devotie en magie voor het bekomen van een gelukkige bevalling in het 17de-eeuwse bisdom Brugge*. Biekorf, XC, 1990, pp. 175-182.
- 53681 **Van den Abeele (Andries)**. *De Confrerie van het Heilig Bloed in de 18de eeuw*. Het Heilig Bloed te Brugge, Brugge, 1990, pp. 169-187. (Cfr. n° 53157).
- 53682 **Collin (L.)**. *De Zwarte God in het begijnhof O.-L.-Vrouw te Hoyen te Gent en het mirakelboek*. Oostvl. Zanten, LXI, 1990, pp. 161-178.
- 53683 **Arickx (V.)**. *«Mirakels» bij de aanzet van de H.-Godelievedevotie te Pittem 1677*. Biekorf, XC, 1990, pp. 91-95.
- 53684 **Cock (M.)**. *De Sint-Corneliusrelikwie van Serskamp*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 259-262.

- c. Le jansénisme ; la franc-maçonnerie ; le judaïsme ; la sorcellerie — Het jansenisme ; de vrijmetselarij ; het judaïsme ; hekserij

- 53685 **Dupont-Bouchat (Marie-Sylvie)**, ed. *La sorcellerie dans les Pays-Bas sous l'Ancien Régime. Aspects juridiques, institutionnels et sociaux — De hekserij in de Nederlanden onder het Ancien Régime. Juridische, institutionele en sociale aspecten*. Heule, UGA, 1987, 239 p. (Anciens Pays et Assemblées d'États — Standen en Landen 86). **Prevenier (Walter)**. *Avant-Propos — Voorwoord*, pp. 7-8 ; **Petit (R.)**. *Introduction — Inleiding*, pp. 9-10 ; **Monballyu (J.)**. *De houding van de rechters tegenover de hekserij in de Zuidelijke Nederlanden tijdens de 15de tot de 17de eeuw*, pp. 11-34 ; **De Ridder-Symoens (Hilde)**. *Intellectual and political Backgrounds of the Witch-Craze in Europe*, pp. 37-64 ; **Bauwens (Pierre)**. *La sorcellerie dans quelques localités du Condroz à la fin du 16e et durant la première moitié du 17e siècle (1588-1649)*, pp. 67-69 ; **Douxchamps-Lefèvre (C.)**. *À propos de la sorcellerie dans le Namurois au 18e siècle. Le procès à charge de Joseph Saucin, manant de Spy (1762-1763)*, pp. 71-77 ; **Platelle (Henri)**. *Les consultations de Gilles Carlier, doyen du chapitre de Cambrai, sur diverses affaires de sortilège*, pp. 81-113 ; **Dupont-Bouchat (Marie-Sylvie)**. *La répression des croyances et des comportements populaires dans les Pays-Bas : l'Église face aux superstitions (16e-18e siècle)*, pp. 117-143 ; **Kneepkens (L.)**. *Demonologische hekserij en experimentele parapsychologie : een vergelijkende studie*, pp. 147-200 ; **Van Caenegem (Raoul C.)**. *Slotwoord*, pp. 203-216 ; **Van Leeuw (Cl.)**. *Bibliographie — Bibliografie*, pp. 217-237.
- 53686 **Daem (M.)**. *Exorcisme in de O.-L.-Vrouwkerk op St.-Pieters te Gent. Livina vander Plasche van drie duivels verlost. Februari 1652*. Oostvl. Zanten, LXI, 1990, pp. 13-32.
- 53687 **Braekman (W. I.)**. *Belezers, waarzeggers en heksen te Gent in de zestiende en zeventiende eeuw*. Ibid., pp. 3-12.
- 53688 **Braekman (W. I.)**. *Heksen uit Ninove en Pollare in 1595 voor het gerecht*. Volkskunde, XCI, 1990, 1, pp. 1-33.
- 53689 **Gommes (Karl)**. *Dr. Dietrich Flade, zunächst Richter, dann Opfer des Hexenwahns*. Zwischen Venn und Schneifel, 1989, XXV, 12, pp. 187-189.

5. Histoire de la culture — Kultuurgeschiedenis

- a. Les courants de pensée ; l'humanisme ; l'imprimerie ; la situation linguistique — Geestelijke stromingen ; het humanisme ; de drukkunst ; taaltoestanden

- 53690 **Delcourt (Marie)**. *Les voyages d'Erasmus*. Rev. générale, 1990, 2, pp. 39-43.
- 53691 **Tack-Scherpenberghs (Murielle)**. *Le courrier d'Erasmus*. Rev. Belge de Phil. et d'H., LXVIII, 1990, pp. 291-304.
- 53692 **Gerlo (A.)**, ed. *Juste Lipse (1547-1606) ; colloque international tenu en mars 1987*. Bruxelles, Presses univ. de Bruxelles, 1988, 165 p. (Travaux de l'Institut pour l'ét. de la renaissance et de l'humanisme, 9). **Gerlo (A.)**. *Les études lipsiennes : état de la question*, pp. 9-24 ; **Klaniczay (T.)**. *L'aristocratie et la pensée politique de Juste Lipse*, pp. 25-36 ; **Backvis (C.)**. *La fortune de Juste Lipse en Pologne*, pp. 37-50 ; **Heesakkers (C. L.)**. *Twins of the Muses : Justus Lipsius and Janus Douza Pater*, pp. 51-68 ; **Béné (C.)**. *Juste Lipse à travers sa correspondance conservée au Musée Plantin-Moretus*, pp. 69-84 ; **Mout (M. E. H. N.)**. *Justus Lipsius at Leiden university 1578-1591*, pp. 85-100 ; **Ysenwyn (J.)**. *A Correspondent of Lipsius : Roeland Van Winkele/Rolandus Vinchelius*, pp. 101-119 ; **Marin (M.)**. *L'influence de Sénèque sur Juste Lipse*, pp. 119-126 ; **Jehasse (J.)**. *Juste Lipse et la critique littéraire d'après le Sénèque (1605)*, pp. 127-132 ; **Margolin (J. Cl.)**. *Quelques traits*

- de l'esprit érasmien dans la personnalité et l'activité scientifique de Juste Lipse*, pp. 133-156 ; **Gerlo (A.)**. *Discours de clôture (extrait)*, p. 159.
- 53693 **Dewitte (A.)**. *J. L. Vives en Brugge, 1512-1540*. Biekorf, XC, 1990, pp. 362-374.
- 53694 **Empayatz (Dionisia)**. *Juan Luis Vives : un intento de bibliografía*. Barcelona, Ed. Singulares, 1989, 143 p.
- 53695 **Dewitte (A.)**. *Een portret van Jacob de Joigny de Pamele ca. 1555*. Biekorf, XC, 1990, pp. 230-251.
- 53697 **De Schepper (M.) & De Nave (F.)**. *Ex officina plantiniana. Studia in memoriam Christophori Plantini (ca. 1520-1589)*. Antwerpen, 1989, 678 p. (De Gulden Passer, LXVI-LXVII, 1988-1989). **Voet (L.)**. *Christoffel Plantijn (ca. 1520-1589). Een synthese*, pp. 15-44 ; **Somers (M.)**. *De Plantijnstudies van Max Rooses*, pp. 45-60 ; **Bostoën (K.)**. *Christoffel Plantijn en Jan van Hout in 1583-1585. Opmerkingen naar aanleiding van hun vriendschap*, pp. 61-86 ; **Heesakkers (C.)**. *Zeven album-bijdragen van Plantijn*, pp. 87-106 ; **Sacre (D.)**. *Een vergeten brief aan Plantijn. Fr. Cicereius en zijn lofrede op Paulus Manutius*, pp. 107-120 ; **Valkema Blouw (P.)**. *Plantin's betrekkingen met Hendrik Niclaes*, pp. 121-162 ; **Breugelmans (R.)**. *Twee anonieme Leidse Plantijndrukken uit 1584*, pp. 163-170 ; **Coppens (C.)**. *Een kijk op het Woord. De titelbladen van Plantins bijbels. Een iconografische verkenning*, pp. 171-212 ; **Glorieux (G.)**. *Bandeaux et fleurons chez C. Plantin*, pp. 213-236 ; **Verzandvoort (E.)**. *Over de door Plantijn gedrukte uitgaven van Reynaert de Vos*, pp. 237-252 ; **Waterschoot (W.)**. *De kopij van J.B. Houwaerts Pegasides Pleyn*, pp. 253-274 ; **Coppens (C.)**. *Plantins fondscatalogus uit 1567*, pp. 275-300 ; **Persoons (G.)**. *De Antwerpse zending boeken naar de beurs van Frankfurt in 1567*, pp. 301-304 ; **van Selm (B.)**. *De fondscatalogus van Christoffel Plantijn uit 1570*, pp. 305-324 ; **Colin (G.)**. *Le Compas d'or sur des reliures*, pp. 325-336 ; **Hanselaer (J.)**. *De prijs van antieke teksten gedrukt door Plantijn*, pp. 337-348 ; **Janssens (G.)**. *Plantijndrukken in de Henegouwse boekhandel in 1569*, pp. 349-380 ; **Krivatsy (N.)**. *Plantin books in Sir Edward Dering's library*, pp. 381-390 ; **van den Oord (K.)**. *Nederlandse boekhandelaren in de Grootboeken van de Officina Plantiniana 1566-1589*, pp. 391-398 ; **Robben (F.)**. *De relaties van Christoffel Plantijn met de boekhandel in Spanje. Een voorlopige inventaris*, pp. 399-418 ; **van Roey (J.)**. *Het boekbedrijf te Antwerpen in 1584-1585*, pp. 419-438 ; **Andriessen (J.)**. *Joannes Fredericus Lumnius en zijn Evangelica Strena (1568)*, pp. 439-442 ; **Claes (F.)**. *Kiliaan als lexicograaf in de Officina Plantiniana*, pp. 443-454 ; **Cockx-Indestege (E.)**. *Vesaliana Plantiniana. De drukken van Valverde en Van Mauden en hun exemplaren in Belgische collecties. Bijdrage tot een 'Belgian Census' van H. Cushings Bibliografie van Vesalius*, pp. 455-480 ; **Tricot (J.-P.)**. *Originele tekeningen van Valverde. Vesalius en Valverde*, pp. 481-490 ; **Mund-Dopchie (M.)**. *Les éditions plantiniennes des tragiques grecs par G. Canterus*, pp. 491-504 ; **Welkenhuysen (A.)**. *Plantijns drukken van de Testamenten der XII patriarchen (1561, 1564, 1566) in hun boekhistorische context*, pp. 505-522 ; **de Nave (F.)**. *Franciscus I Raphelengius (1539-1597), grondlegger van de Arabische studiën in de Nederlanden*, pp. 523-556 ; **Hamilton (A.)**. *'Nam tirones sumus' — Franciscus Raphelengius Lexicon Arabico-Latinum (Leiden 1613)*, pp. 557-590 ; **Dewitte (A.)**. *Bonaventura Vulcanius en de Officina Plantiniana (1573-1600)*, pp. 591-598 ; **Meeus (H.)**. *Zacharias Heyns, een leerjongen van Jan Moretus*, pp. 599-612 ; **Persoons (G.)**. *Joannes I Bogardus, Jean II Bogard en Pierre Bogard als muziekdrukkers te Douai van 1574 tot 1633. Hun betrekkingen met de Officina Plantiniana*, pp. 613-670.
- 53698 **de Nave (F.) & Voet (L.)**. *Musée Plantin — Moretus Anvers — Museum Plantin — Moretus Antwerpen*. Bruxelles, Crédit communal de B., Brussel, Gemeentekrediet van B., 1989, 128 p. (Musea nostra, 15).

- 53699 *1589-1989 : programma ter gelegenheid van de herdenking van de vierhonderdste verjaardag van het overlijden van Christoffel Plantijn*. Antwerpen, Museum Plantin-Moretus, 1989, 20 p.
- 53701 **Van Acker (J.)**. *Evolutie en terminologie van de Veurnse magistraten in het Ancien Régime*. Getuigen in polderklei, pp. 139-148. [Cfr. n° 53019].
- 53702 **Baetens (R.)**. *Het Nederlands in een spanningsveld. Nieuwe inzichten omtrent het taalgebruik te Duinkerke tijdens het Ancien Régime*. Jb. De Franse Nederlanden, XV, 1990, pp. 111-127.

b. L'enseignement ; les sciences - Het onderwijs ; de wetenschappen

- 53703 **Vanden Bavière (Paul)**. *Studeren tijdens het Ancien Régime. Lokeraars te Leuven (1476-1791)*. In : Lokeren vroeger, pp. 111-121. [Cfr. n° 53024].
- 53704 **Schouteet (A.)**. *Twee documenten betreffende Perceval van Belleghem*. Biekerf, XC, 1990, pp. 424-426. Professor te Parijs.
- 53705 **De Maesschalck (E.)**. *Beurzenstichtingen door Johannes van Loemel († 1532)*. Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving, XXIV, 1984, pp. 76-96.
- 53706 **Jenniges (Hubert)**. *Wie die Manderfelder im 18. Jahrhundert ihren Schulmeister und Küster bezahlten*. Zwischen Venn und Schneifel, 1989, XXV, 2, pp. 24-25.
- 53707 **Lepine (André)**. *Heurs et malheurs de l'enseignement communal à Philippeville au milieu du XVIIIe siècle*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 188, pp. 457-462.
- 53708 **Schoonaert (G.)**. *Onderwijsstructuren te Poperinge in de 16de eeuw. Katholieke restauratie (1584) en catechisatie van de Jezuïeten in de Sint-Janskerk († 1590 ?)*. Aan de Schreve, XX, 1990, pp. 13-23.
- 53709 **Duverger (E.)**. *Een geschil tussen Philips de Lobel, boekdrukker te Ieper, en Jan en Jacques van Meurs, boekdrukkers te Antwerpen, over de levering van schoolboeken voor het college van de Jezuïeten te Ieper*. Biekerf, XC, 1990, pp. 81-85.
- 53710 **Loup (Gottfried)**. *Ein Lehrvertrag von 1749*. Eupener Geschichte und Museumver., XXIII, 1989, pp. 39-51.
- 53711 **De Smet (R.)**. *Andreas Vesalius : 1514-1564 : biobibliografische schets*. Brussel, Vrijzinnig Studie-, Archief- en Documentatiecentrum Karel Cuypers, 1987, 64 p.
- 53712 **Cockx-Indestege (Elly) & de Nave (Francine)**, eds. *Christoffel Plantijn en de exacte wetenschappen in zijn tijd*. Brussel, Gemeentekrediet van B., 1989, 191 p.
- 53713 **Verleyen (W.)**. *Dom Odo Cambier (1614-1651), geschiedschrijver van de abdij Affligem*. Bijdr. tot de Gesch., LXXIII, 1990, 1/2, pp. 27-54.

c. Les arts — De kunsten

- 53714 **Van Tichelen (I.) & Delmarcel (G.)**. *Merken en handtekeningen op Vlaamse wandtapijten. Een methodische bijdrage*. **Van Vlierden (C.) & Smeyers (C.)**. Merken opmerken. Merk- en meestertekens op kunstwerken in de Zuidelijke Nederlanden en het Prinsbisdom Luik. Typologie en methode, Leuven, 1990, pp. 1-21.
- 53715 **Vandenberghhe (S.)**. *Een zeldzaam Delfts snavelkannetje met Brugs zilveren deksel voor Abt Bernard Campmans (1623-1642)*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 207-218. [Cfr. n° 53023].
- 53716 **Fabri (R.)**. *Meubles d'apparat des Pays-Bas méridionaux : XVIe-XVIIIe siècle : exposition, Bruxelles 19 janvier-21 mars 1989*. Bruxelles, Générale de Banque, 1989, 180 p.

- 53717 **Fabri (R.)**. *Ongeoorloofde verkoop van Antwerpse kunstkasten te Brussel tijdens de vroege 18de eeuw*. Arca Lovaniensis, XVIII, 1989, pp. 101-110.
- 53718 **Maréchal (J.)**. *Zestiende-eeuwse Brugse registerbanden in het archief van de Koninklijke hoofdgilde Sint-Sebastiaan te Brugge*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 135-139. [Cfr. n° 53023].
- 53719 **Meulemeester (J.-L.)**. *Iets over de consecratie en de bouw van de kloosterkerk van de Jezuieten in Brugge*. Biekorf, XC, 1990, pp. 272-273.
- 53720 **Esther (J. P.)**. *Orde en maat in het Gentse classicisme. De Gulden Snede bij 18de-eeuwse gevelontwerpers*. Stadsarcheologie, Bodem en Monument in Gent, XIV, 1, 1990, pp. 4-44.
- 53721 **Daem (M.)**. *Contract van gevelversiering Metselaarshuis, 1526*. Ghendtsche Tydinghen, XIX, 1990, pp. 341-354.
- 53722 **Hanselaer (J.)**. *Aeneas' vlucht uit het brandende Troje. Virtuositeit en allegorie in de Zuidnederlandse schilderkunst van de 16de en de eerste helft van de 17de eeuw*. Gentse Bijdr. tot de Kunstgesch. en oudheidk., XXVIII, 1989, pp. 105-117.
- 53723 **Van Damme (J.)**. *De Antwerpse tafereelmakers en hun merken. Identificatie en betekenis*. Jb. Kon. Museum van Sch. K. Antwerpen, 1990, pp. 193-236.
- 53724 **Wilson (Jean C.)**. *Workshop patterns and the production of paintings in sixteenth-century Bruges*. The Burlington Magazine, CXXXII, 1990, pp. 523-527.
- 53725 **Daem (M.)**. *17de-eeuwse mirakelschilderijen in de O.-L.-Vrouwekerk te Gent*. Oostvl. Zanten, LXI, 1990, pp. 227-251.
- 53726 **Arickx (V.)**. *Een inventaris van waardevolle schilderijen in dode hand in de kasselrij Kortrijk 1777*. Biekorf, XC, 1990, pp. 59-61.
- 53727 **Schouteet (A.)**. *Lodewijk Blandein, schilder te Brugge van 1512 of 1513 tot 1566*. Hand. Genootschap Gesch. «Soc. d'Emulation» te Brugge, CXXVII, 1990, pp. 91-103.
- 53728 **Castermans (Collette)**. *De Brugse schilder Lanceloot Blondeel (1498-1561) en het schilderij van de HH. Cosmas en Damianus*. De Gidsenkring, XXVIII, 1990, 2, pp. 2-40.
- 53729 **Serck (Luc)**. *Conclusions d'un examen dendrochronologique des peintures d'Henri Blès conservées à Namur*. Ann. de la Soc. archeol. de Namur, 66, 2e livr., 1990, pp. 249-255.
- 53730 **Blondé (B.) & Vlieghe (H.)**. *De sociale achtergrond van Jheronimus Bosch*. Bijdr. tot de Gesch., LXXIII, 1990, 1/2, pp. 19-26.
- 53731 **Pauwels (H.)**. *Quinten Matsys te Leuven*. Arca Lovaniensis, XVIII, 1989, pp. 137-142.
- 53732 **Duverger (E.)**. *Enkele aantekeningen over de Brusselse patroonschilders Lenard Knoest de Oude en de Jonge en de monumentale tapijstijl uit de eerste decennia van de zestiende eeuw*. Gentse Bijdr. tot de Kunstgesch. en oudheidk., XXVIII, 1989, pp. 87-104.
- 53733 **Schouteet (A.)**. *Jan van Brabant, Brugse schilder uit de 16de eeuw*. Hand. Genootschap Gesch. «Soc. d'Emulation» te Brugge, CXVII, 1990, pp. 233-236.
- 53734 **Meulemeester (Jean Luc)**. *De almuis van kanunnik Joris van der Paele*. Het Brugs Ommeland, XXX, 1990, pp. 183-189, ill.
- 53735 **Van Driessche (R. A. C.)**. *Het mausoleum van Isabelle van Oostenrijk († 1526) in de Gentse Sint-Pieters abdijkerk*. Hand. van de Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, XLIV, 1990, pp. 125-138.

- 53736 **Piessevaux-Herbert (Bénédicte)**. *De schouw in de raadzaal van het stadhuis van Kortrijk (ca. 1525). Een ikonografische studie*. Hand. van de Kon. Geschied. en Oudheidk. Kr. van Kortrijk, LVI, 1990, pp. 5-158.
- 53737 **Van Buyten (L.)**. *Sociaal-economische bedenkingen bij de Otten-van Opstalluiken van het Leuvens Stedelijk Museum*. Arca Lovaniensis, XVIII, 1989, pp. 195-206.
- 53738 **Cambier (A.)**. *Hoe het Ninoofse koorgestoelte bijna in de Sint-Hermes-kollegiaal van Ronse terecht kwam*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 139-144.
- 53739 **Devlieghe (Luc)**. *Altaren voor de abdij van Voormezele (17de-18de eeuw)*. Getuigen in polderklei, pp. 59-67. [Cfr. n° 53019].
- 53740 **Vromman (F.)**. *Pieter Van Walleghem. Brugs beeldsnijder (Lichtervelde (± 1695 — Brugge 1776)*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 235-250. [Cfr. n° 53023].
- 53741 **Valkestijn (J. W. N.)**. *Geschiedenis van de jongenzang tot aan de Reformatie*. Brugge, Tabor, 1989, 324 p.
- 53742 **Huys (P.)**. *Het van Peteghem-orgel (1740-1742) in de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Deinze*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 173-192.
- 53743 **De Haas (Fons) & Smets (Irène)**, eds. *Mozart in België. Een wonderkind op reis door de Zuidelijke Nederlanden, 1763-1766*. Antwerpen, Mercatorfonds, 1990, 302 p. **Smets (Irène)**. *Het gezin Mozart*, pp. 8-29; **Lenders (Piet)**. *De Zuidelijke Nederlanden onder Oostenrijks gezag*, pp. 30-45; *Luik, 2-3 oktober 1763*, pp. 66-67; **Potvlieghe (Ghislain)**. *Jean-Jacques Robson, «den bequaemste van alle de concurrenten»*, pp. 68-75; *Leuven, 4 oktober 1763*, pp. 76-77; **Andriessen (Pieter)**. *Een Leuvense weddenschap*, pp. 78-81; **Lenders (Piet)**. *De Alma Mater*, pp. 81-87; *Brussel, 4 oktober - 15 november 1763*, pp. 88-91; **De Ren (Leo)**. *Brussel en het hof van Karel-Alexander van Lotharingen in 1763*, pp. 92-111; **Andriessen (Pieter)**. *Het muziekleven*, pp. 112-129; **Potvlieghe (Ghislain)**. *De Brusselse Sonate*, pp. 130-131; *Mons, 15-16 november 1763*, pp. 132-135; **Raspé (Paul)**. *Madame Royale. De beschermster van het culturele leven*, pp. 136-141; *Gent, 4-6 september 1765*, pp. 162-163; **Lenders (Piet)**. *Het economisch centrum van Vlaanderen*, pp. 164-171; **Deleu (Frank)**. *De beiaard van Gent. «Ter eeren ende decoratie van der stede»*, pp. 172-181; **Potvlieghe (Ghislain)**. *Orgelstad Gent. «Peteghem, orgelmaeker wonende in de Drapstraete»*, pp. 182-183; *Antwerpen, 6-9 september 1765*, pp. 184-189; **Lenders (Piet)**. *Een stad van zakenlui en renteniers*, pp. 189-199; **Potvlieghe (Ghislain)**. *De orgels van Antwerpen. «Wie sagh oyt sulx de daeghen van zijn leven?»*, pp. 200-201; *Antwerpen-Mechelen-Brussel, eind april-5 mei 1766*, pp. 220-223; **Lambrechts-Douillez (Jeanine)**. *Klavecimbels, de roem van Antwerpen. Over welke instrumenten kon W. A. Mozart beschikken tijdens zijn verblijf in de Nederlanden?*, pp. 224-229; **Lenders (Piet)**. *Mechelen, aartsbisschoppelijke stad*, pp. 230-237; **Id.** *Afscheid van de Oostenrijkse Nederlanden*, pp. 237-239; **Raspé (Paul)**. *Mozart in België na 1766*, pp. 240-251.
- 53744 **Goossens (J.)**. *De gecastreerde mens. Taboes en hun verwerking in de geschiedenis van de Reinaert. Met een bibliografie van de Moderne Nederlandse Reinaertbewerkingen*. Leuven, Acco, 1988. (Leuvense Studiën en Tekstuitgaven, nr. 8).
- 53745 **Pleij (H.)**. *De sneeuwpoppen van 1511 : literatuur en stadscultuur tussen middeleeuwen en moderne tijd*. Amsterdam, Meulenhoff, Leuven, Kritak, 1988, 438 p.
- 53746 **Weemaes (R.)**. *De Rederijkerskamer van Beveren*. Het Land van Beveren, XXXIII, 1990, pp. 36-40.
- 53747 **De Zuttere (P.)**. *La petite Société des quatre saisons, ses animateurs et leur enracinement dans le siècle*. Nouvelles Ann. Prince de Ligne, V, 1990, pp. 129-198.

- 53748 **Sels (H.) & Schildermans (J.)**. *De verstandige kok. De Zuidnederlandse kookboeken van 1500-1800. Een cultuurhistorische benadering*. Mededelingenblad Ac. Streekgebonden Gastronomie, VI, 1988, 2, pp. 1-187.
- 53749 **Van Elslande (R.)**. *De Predella : «De verovering van Jeruzalem door Titus»*. Ghendtsche Tydinghen, XIX, 1990, pp. 195-205.
- 53750 **Verschaffel (Tom)**. *Un guide de lecture historique au dix-huitième siècle. Charles-François Custis (1704-1752) et sa bibliothèque idéale*. Lias, XVII, 1990, pp. 109-119.
- 53751 **Huisman (G. C.)**. *Boeken en brieven van Nicolaus Mulerius*. Biblioth. Wet. en Cultuur. Opstellen aangeboden aan mr. W. R. H. Koops bij zijn afscheid als bibliothecaris der Rijksuniv. te Groningen. Groningen, Universiteitsbiblioth., 1990, pp. 283-296. Medicus en hoogleraar in Groningen, Brugge 1564-Groningen 1630.
- 53752 **Van Eemeren (G.) & Meeus (H.)**. *Genres in het ernstige renaissance-toneel der Nederlanden, 1626-1650. Verslag van een onderzoek. II*. Leuven, Amersfoort, 1988, 289 p.
- 53753 **Fagnoul (Kurt)**. *In höchster Not. Ein Schauspiel in drei Akten aus der Vergangenheit der Stadt St.-Vith, von Dr. H. J. Schiltz*. Zwischen Venn und Schneifel, 1989, XXV, 11, pp. 171-173.
- 53754 **Tournoy (G.) & Wittouck (H.)**. *Een meertalig Brugs vastenavondspel uit de zestiende eeuw*. Verslagen en Meded. van de Kon. Vl. Ac. voor Taal- en Letterkunde, 1988, pp. 313-394.

**F. La principauté de Liège, Pays de Looz, Stavelot-Malmédy à l'époque moderne
— Het prinsbisdom Luik, het Land van Loon,
Stavelot-Malmedy tijdens het moderne tijdvak**

1. *Le prince-évêque, le chapitre Saint-Lambert ; les institutions, le droit ; les événements politiques, militaires et diplomatiques — De prinsbisschop, het St. Lambrechtsskapittel ; de instellingen, het recht ; politieke, militaire en diplomatieke geschiedenis*

- 53755 *De Oostenrijkse Nederlanden, het Prinsbisdom Luik en het Graafschap Loon in de 18de eeuw*. Provinciale Dienst voor het Kunstpatrimonium, Rijkel, 1990 (Kunst en Oudheden, nr. 32).
- 53756 **Grailet (Lambert)**. *Les descendants présumés de Velbruck*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 109-123.
- 53757 **Berkvens (A. M. J. A.)**. «*Un emploi de haut nom en d'un rapport modique*». *De benoeming van kanseliers van het Oostenrijks Hof van Gelre, 1720-1794*. Maaslands Melange, Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 55-65. [Cfr. n° 53022].
- 53758 **Berkvens (A. M. J. A.)**. *Plakkatenlijst Overkwartier 1665-1794. Deel I : Spaans Gelre. Instellingen. Territorium, Wetgeving (1580-), 1665-1794*. Nijmegen, 1990, 527 p.
- 53759 **Eussen (N.) & Lauwers (R.)**. *Het Guliks ambt Born anno 1610*. Monografieën uit het Land van Sittard, 5, 1990.
- 53760 **Gaier (Claude)**. *L'apparition de l'infanterie suisse dans la Principauté de Liège à la fin du xve siècle*. Annuaire d'h. liégeoise, XXIV, 1986-1989, 48, 1990, pp. 1-16.
- 53761 **Guerin (Pierre)**. *Réquisitions militaires à Ayeneux et Micheroux de juillet 1746 à janvier 1747. [Idem] en 1747 et 1748*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, mars, pp. 59-64 ; septembre, pp. 52-59.
- 53762 **Guerin (Pierre)**. *Engagère de la seigneurie de Beaufays pour fortifier le château de Huy en 1637*. Ibid., mars, pp. 32-33.

- 53763 **Leton (Jean)**. *Précision sur le régiment de Crussol*. Ibid., sept., p. 100.
 53764 **Tellier (Edmond)**. *Fait divers. Méaventures d'un porc*. Ann. du Cercle hutois des Sc. et Beaux-Arts, XLIV, 1990, pp. 161-165.

2. Démographie — Demografie

- 53765 **Tellier (Edmond)**. *Problèmes du troisième âge au XVIIIe siècle à Huy et aux environs*. Ann. du Cercle hutois des Sc. et Beaux-Arts, XLIV, 1990, pp. 167-181.
 53766 **Ubachs (P. J. H.)**. *De burgerboeken van Maastricht. 1300-1795*. Publ. de la Soc. histor. et archéol. dans le Limbourg, CXXVI, 1990, pp. 22-50.

3. Histoire économique et sociale — Economische en sociale geschiedenis

- a. La société ; le commerce ; l'industrie ; les finances ; les routes ; les villes et la vie urbaine ; l'expansion à l'étranger — De maatschappij ; de handel ; de nijverheid ; het geldwezen ; het verkeerswezen ; de steden en het stedelijk leven ; buitenlandse expansie

- 53767 **Huck (Jürgen)**. *Neusser Weinhandel mit den Niederlanden, besonders mit den Maasstädten, im 17. Jahrhundert*. Maasgouw, 1990, 109, 1, col. 19-26.
 53768 **Van Laere (R.)**. *Maastrichter wijn te Gruitrode in de 18de eeuw*. Limburg, LXIX, 1990, 4, pp. 245-247.
 53769 **Jamar (J. T. J.)**. *Martin Cudell (1773-1845) en de Romeinse weg van Tongeren naar Jülich*. Maaslands Melange. Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 182-200. [Cfr. n° 53022].
 53770 **De Vos (E.)**. *Les fondateurs de cloches au pays de Huy. XXI. Une approche chronologique, XXII, XXIII, XXIV*. L'Organiste, XXII, 1990, pp. 37-42 ; 74-76 ; 118-121 ; 174-175.
 53771 **Mestrom (P. Th.)**. *De familie Wessels te Geleen en de klokkenmakerij op het Limburgse platteland van + 1750 tot ± 1850*. Geleen door de eeuwen heen, Geleen, 1989, pp. 118-129. [Cfr. n° 53248].
 53772 **Guerin (Pierre)**. *Notes sur les fosses Marganne et Barnabé*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, mars, pp. 92-97.
 53773 **Guerin (Pierre)**. *La fosse de la Haie-du-Loup*. Ibid., pp. 52-63.
 53774 **Van Santbergen (René)**. *Naissance de l'impôt du sixantième dans la Principauté de Liège (1649-1654)*. Annuaire d'h. liégeoise, XXIV, 1986-1989, n° 48, 1990, pp. 17-79.
 53775 **Thiry (André)**. *Dictionnaire des horlogers dans la Principauté de Liège et périphérie, fin du XIVe au XXe siècle. Plus de 700 noms*. Liège, chez l'auteur, Bd. d'Avroy, 234, 1990, 41 p. off.
 53776 **Lemaire (Jean-Marie)**. *Air méphitique du quartier de l'Île à Liège. Transcription des «Observations sur l'état actuel des canaux du quartier de l'Île à Liège ...» lues à la Société d'Emulation, le 14 mars 1784*. Soc. libre d'Emulation, Bull. semestriel, 1990-91, 2, pp. 33-36.
 53777 **Gerits (J.)**. *Frederik Malders (1593-1662), zilversmid te Maaseik, werkte voor de schuttersgilden in Maasland en Kempen*. De Maaseikenaar, XXI, 1990, pp. 40-43.
 53778 **Decat (F.)**. *De gebroeders Tuteleers of het verhaal van twee Sint-Truidense misdadigers*. Limburg, LXIX, 1990, 2, pp. 105-118.
 53779 **Bertholet (P.)**. *Hôpital et bienfaisance à Spa principalement en 1789-1793*. H. et archéologie spadoises, XVI, 1990, pp. 147-156.

- 53780 **Oremus (J. M. S.)**. *De bleekvelden langs de Agnetenwal*. *Histor. Jb. voor het Land van Zwentibold, Sittard*, XI, 1990, pp. 77-84.
- b. Les campagnes ; seigneurs et seigneuries ; paroisses et villages ; paysans ; l'agriculture — Het platteland ; heren en heerlijkheden ; parochies en dorpen ; de boeren, de landbouw
- 53781 **Nijssen (R.)**. *Register der Heerlijkheden en groote leenen der Edele Leensael van Curingen. Tekstuitgave van een Loons leenregister*. *Jb. Het Oude Land van Loon*, XLV, 1990, pp. 163-210.
- 53782 **Nijssen (R.)**. *De leeneed ten tijde van Gerard van Groesbeek. Een tekstuitgave*. *Limburg*, LXIX, 1990, 2, pp. 77-80.
- 53783 **Guerin (Pierre)**. *La seigneurie de Parfondvaux de 1776 à 1794*. *Cercle histor. de Fléron*, XXX, 1990, juin, pp. 2-12.
- 53784 **Xhonneux (Pierre)**. *La seigneurie de Montzen. Ses rouages, ses fonctionnaires*. *Soc. d'h. et d'arch. du plateau de Herve, Bull.*, 1990, 56, pp. 2-47.
- 53785 **Evers (Hans)**. *Portretten van Ferdinand van Plettenberg, heer van Wittem*. *De Maasgouw*, CIX, 1990, 1, pp. 3-12.
- 53788 **Mertens (J.)**. *Een gevaarlijke bende in de Loonse en Brabantse Kempen omstreeks 1555-1558*. *Limburg*, LXIX, 1990, 1, pp. 3-6.
- 53789 **Hendrickx (M.)**. *Bokkerijders voor galg en rad : beelden van wrede straffen*. *Maaseik/Beegden*, 1990.
- 53790 **Augustus (F. L.)**. *Sleinada : een onbetrouwbare bron voor de historie van de bokkerijders*. *Maaslands Melange*. Maastricht, *Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap*, 1990, pp. 96-106. [Cfr. n° 53022].
- 53791 **Augustus (L.)**. *Bokkerijdersliederen uit 1743 en 1744. Wie heeft ze gemaakt en wat werd ermee beoogd ?* *De Maasgouw*, 1990, 4, kol. 177-198.
- 53792 **Brouwers (J.)**. *Levy Mozes, handlanger van de bokkerijders*. *Maaslandse Sprokkelingen*, *Nova Series*, XI, 2, oktober 1990, pp. 17-27.
- 53793 **Leesjmans (Charles)**. *Jusqu'au sang. Essai sur la violence dans la baronnie de Houffalize au XVIIIe siècle (1692-1792)*. *Glain et Salm, Haute Ardenne*, 1989, 30, pp. 51-80.
- 53794 **Guerin (Pierre)**. *Disette de décembre 1770 à Ayeneux et Nessonvaux*. *Cercle histor. de Fléron*, XXX, 1990, mars, pp. 58-59.
- 53795 **Guerin (Pierre)**. *Adultère à Beaufays en 1704*. *Ibid.*, pp. 99-100.
- 53796 **Guerin (Pierre)**. *La communauté du Bois de Beyne de 1760 à 1789*. *Ibid.*, pp. 2-29.
- 53797 **Guerin (Pierre)**. *L'endettement des communautés de Beyne et de La Neuville*. *Ibid.*, pp. 35-51.
- 53798 **Guerin (Pierre)**. *Les arrestations du curé de Bolland Guillaume Roisleux*. *Ibid.*, sept., pp. 88-91.
- 53799 **Guerin (Pierre)**. *Le communauté de Chaumont de 1700 à 1750. — de 1750 à 1767. — de 1767 à 1789*. *Ibid.*, mars, pp. 64-78 ; sept., pp. 5-27 ; juin, pp. 12-35.
- 53800 **Bouchat (Raymond)**. *Réflexions sur un contrat d'emploi de 1717*. *Ibid.*, sept. pp. 2-5.
- 53801 **Guerin (Pierre)**. *Règlement du 13 mars 1760 pour la communauté de Forêt*. *Ibid.*, mars, pp. 51-58.
- 53802 **Guerin (Pierre)**. *L'endettement des communautés de la paroisse de Forêt*. *Ibid.*, juin, pp. 63-79.

- 53803 **Noirfalise (A.)**. *Chronique forestière d'une commune principautaire : la commune de Jalhay*. Parcs nationaux. Bull. Trim. de l'Ass. Ardenne et Gaume, 1990, XLV, 2, pp. 57-60.
- 53804 **Guerin (Pierre)**. *Réflexions des greffiers de Jupille, Duchâteau*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, sept., pp. 28-31.
- 53805 **Gaudette (Micheline)**. *Propriétaires de la communauté de Saive, le 2 octobre 1684*. Ibid., mars, pp. 97-98.
- 53806 **Guerin (Pierre)**. *La communauté de Vaux-sous-Chèvremont de 1792 à 1796*. Ibid., sept., pp. 59-63.
- 53807 **Bertha (Alfred)**. *Aus Walhorns Vergangenheit — Die Preismühle*. Im Göhlthal, 1990, 46, pp. 73-80.
4. *La vie religieuse : l'organisation ecclésiastique à l'échelon supra-paroissial ; les séculiers ; les réguliers ; la doctrine ; la pratique religieuse ; les saints ; hérésie et sorcellerie — Het kerkelijk leven : de bovenparochiale kerkelijke inrichting ; de seculiere geestelijkheid en de religieuzen ; de leer ; de godsdienstpraktijk ; de heiligen ; ketterij en hekserij*
- 53808 **Schatorje (J. M. W. C.)**. *Faber en Venlo. Engelbert Faber en de Reformatie in Venlo (1565-1580)*. In : Venlo's Mozaïek. Maastricht, Limburgse Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 113-142.
- 53809 **Margreve (Hubert)**. *Wiedertäufer in Ligneuville (Engelsdorf) anno 1583*. Zwischen Venn und Schneifel, 1990, XXVI, 9, pp. 171-175.
- 53810 **Fraikin (Jean)**. *Un épisode de la sorcellerie en Ardenne et en région mosellane : l'affaire du moine de Stavelot, dom Jean del Vaulx (1592-1597)*. Rev. d'h. ecclésiastique, 1990, LXXXV, pp. 650-668.
- 53811 **Delire (Christian)**. *Un procès de sorcellerie à Givet*. Ardenne wallonne, 1990, 40, pp. 62-63.
- 53812 **Guerin (Pierre)**. *Dialogue étrange d'un exorcisme en 1634*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, sept., pp. 31-34.
- 53813 **Douxchamps (José)**. *Chanoinesses et chanoines nobles dans les Pays-Bas et la Principauté de Liège. I. Liste des prébendières et prébendiers avec leurs quartiers de noblesse. 2e éd. revue et complétée*. Wépion-Namur, 1990, 234 p.
- 53814 **Laffineur-Crepin (Marylène)** (sous la dir. de). *Saint-Martin, mémoire de Liège. Catalogue publié à l'occasion de l'exposition ... Générale de Banque, 3/10-17/11/1990*. Alleur-Liège, Éd. du Perron, 1990, 302 p.
- 53815 **Massaut (J. P.) & Montulet (Marie-Elisabeth)**. *Un chapitre de chanoines sous l'Ancien Régime : Saint-Martin*. Saint-Martin, mémoire de Liège, 1990, pp. 27-30.
- 53816 **Jacobs (Hubert)**. *Een Maastrichts bericht over de parochie Maaseik uit 1588*. Maasgouw, 1989, 108, 3, col. 143-148.
- 53817 **Jansen (J. C. G. M.)**. *Het Godshuis in de 18e-eeuwse samenleving*. Linssen G. C. P., ed. Thuis in het Godshuis, Roermond, 1989, pp. 55-68.
- 53818 **Ubachs (P. J. H.)**. *Meneer de deken kocht «Den Engeb»*. Maasgouw, 1990, 109, 1, col. 43-54.
- 53819 **Brouwers (J.)**. *Het avontuurlijke leven van Hendrik van Pietersheim, kanunnik*. G.O.S.S.U., Lanaken, XXVII, 1990, pp. 67-84.
- 53820 **Munsters (A. J.)**. *Wijnand de Marretz, pastoor van Stein 1640-1647*. Heemkundesnipers Maasstreek, Stein, nr. 7, november 1989, pp. 7-11.

- 53821 **Guerin (Pierre)**. *Familles de jésuites de l'ancien régime*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, juin, pp. 81-97.
- 53822 **Montulet-Henneau (Marie-E.)**. *Filles de Cîteaux au pays mosan. Historique et catalogue de l'exposition*. Huy. Bruxelles, Crédit communal de B., 1990, 157 p.
- 53823 **Brasseur (C.)**. *Petrus Blavier 1648-1654. Een kort en krachtig generalaat*. Clairlieu, 47, 1989, p. 37-99.
- 53824 **De Jonghe (Paul) & Guerin (Pierre)**. *Installation progressive des Jésuites à Huy de 1616 à 1649*. Ann. du Cercle hutois des Sc. et Beaux-Arts, XLIV, 1990, pp. 43-122.
- 53825 **Guerin (Pierre)**. *Les dernières sépulchrines de Jupille*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, mars, pp. 29-32.
- 53826 **Laguesse-Plumier (Nicole)**. *Aspects de la bienfaisance à Liège. Le couvent des Frères Cellites (xvie-xviie siècles)*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 13-29.
- 53827 **Laguesse-Plumier (Nicole)**. *L'âge d'or des Frères Cellites à Liège : le xviiie siècle*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 78-93.
- 53828 **Ceyssens (L.)**. *De Truiense abdij vecht voor haar exemptie in de grimmigheid van de tweeherenstad (begin 18de eeuw)*. Limburg, LXIX, 1990, 4, pp. 227-244.
- 53829 **Gielen (Viktor)**. *Das adlige Damenstift von Sinnich*. Im Göhlal, 1990, 46, pp. 48-51.
- 53830 **Stiennon (Jacques)**. *L'imagerie religieuse liégeoise sous l'Ancien Régime. Quelques aspects contrastés*. Imagiers de Paradis. Images de piété populaire du xve au xxe siècle. Musée en Piconrue-Bastogne. Bruxelles, Crédit communal, 1990, pp. 83-88.
- 53831 **Marquet (Léon)**. *La confrérie du grand Saint-Hubert aux Ardennes et le pèlerinage des Liégeois à Saint-Hubert*. Tradition wallonne, V (1988), 1990, pp. 325-374.
- 53832 **Delville (Jean-Pierre)**. *La confrérie du Saint-Sacrement*. Saint-Martin, mémoire de Liège, pp. 165-176. [Cfr. n° 53814].
- 53833 **Guerin (Pierre)**. *Procession ancienne à Mortier*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, juin, pp. 98-99.
5. *Histoire de la culture : l'humanisme, l'imprimerie ; l'enseignement ; les sciences ; les arts — Kultuurgeschiedenis : het humanisme ; de drukkunst ; het onderwijs ; de wetenschappen ; de kunsten*
- 53834 **Evers (M.) & Geurts (P. A. M.)**. *School tussen stad en klooster. Het Latijns onderwijs in Venlo tussen 1610 en 1632*. In : Venlo's Mozaïek. Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 143-166.
- 53835 **Maenen (J.)**. *Jan van Steffesweert, meester van de Sint-Anna-te-Drieën van Neerharen*. G.O.S.S.U., Lanaken, XXVII, 1990, pp. 35-46.
- 53836 **Stiennon (Jacques)**. *Le héraut d'armes Henri van den Berch et la numérologie*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 39-44.
- 53837 **Philippe (Joseph)**. *Le meuble liégeois à son âge d'or (le xviiie siècle)*. Liège, Ed. du Perron, 1990, 173 p.
- 53838 **Laffineur-Crepin (Marylène)**. *Les temps modernes : le mobilier ancien de Saint-Martin*. Saint-Martin, mémoire de Liège, pp. 197-205. (Cfr. n° 53814).
- 53839 **Laffineur-Crepin (Marylène)**. *Le trésor : l'orfèvrerie*. Ibid., pp. 211-220.
- 53840 **Vanden Bemden (Yvette)**. *Les temps modernes : les vitraux*. Ibid., pp. 131-134.

- 53841 **Bochin (A.), Van Der Elsen (Th.) & Basseur (C.)**. *Buzançais : ontdekking van een kruisherenkerk in Buzançais*. Clairlieu, 47, 1989, pp. 101-146.
- 53842 **Paquet (Pierre)**. *Les temps modernes : l'architecture*. Saint-Martin, mémoire de Liège, pp. 123-130. (Cfr. n° 53814).
- 53843 **Laffineur-Crepin (Marylène)**. *Les temps modernes : la chapelle du Saint-Sacrement*. Ibid., pp. 177-195.
- 53844 **Hoffsummer (Patrick)**. *La charpente de la Halle aux Viandes à Liège et son analyse dendrochronologique*. Bull. de l'Inst. archéol. liégeois, CI, 1989, pp. 125-131.
- 53845 † **Yernaux (Jean)**. *Dictionnaire des peintres liégeois. Du moyen âge à la fin du XVIIIe siècle*. Société d'Emulation de Liège, Bull. semestriel, 1990-91, I, pp. 63-105 ; II, p. 107-131.
- 53846 **Laffineur-Crepin (Marylène)**. *Une vue inédite de la chapelle du Saint-Sacrement à la basilique Saint-Martin de Liège*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 10-12.
- 53847 **Lhoist-Colman (Berthe)**. *Le livre de comptes de Simon-Joseph Abry, peintre et héraut d'armes liégeois. (1675-1756)*. Liège, Soc. des Bibliophiles liégeois, 1990, 304 p.
- 53848 **Jans (René)**. *Jean Bologne ou Boulogne, peintre philanthrope*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 45-52.
- 53849 **Hoffsummer (Patrick)**. *La dendrochronologie des panneaux peints : l'exemple d'un plafond peint par Damery à Alden Biesen*. Bull. de l'Inst. archéol. liégeois, CI, 1989, pp. 33-47.
- 53850 **Poivache-Lambert (Thérèse)**. *Matériaux pour l'étude technologique. Bref examen des radiographies et de la fluorescence en ultraviolets de quelques œuvres ayant figuré à l'exposition Walthère Damery (...)*. 1987. Ibid., pp. 15-32.
- 53851 **Kairis (Pierre-Yves)**. *Note sur l'iconographie augustiniennne du portrait de Ferdinand de Bocholtz peint par W. Damery*. Ibid., pp. 5-13.
- 53852 **Jans (René)**. *D'autres peintres Damery (et apparentés : Taulier et les Lairesse) qui ont compté*. Ibid., pp. 49-72.
- 53853 **Folville (Jacques et Hugues)**. *Intervention sur neuf tableaux d'Englebert Fisen permettant leur présentation*. Saint-Martin, mémoire de Liège, pp. 293-294. (Cfr. n° 53814).
- 53854 **Jans (René)**. *Bertholet Flémalle et sa famille*. Bull. de l'Inst. archéol. liégeois, CI, 1989, pp. 72-110.
- 53855 **Denhaene (Godelieve)**. *Lambert Lombard, Renaissance et humanisme à Liège*. Anvers, Mercator, 1990, 375 p.
- 53856 **Laffineur-Crepin (Marylène)**. *Les temps modernes : la sculpture renaissante et baroque*. Saint-Martin, mémoire de Liège, pp. 153-164. (Cfr. n° 53814).
- 53857 **Joway-Marchal (Martine)**. *La donation d'un crucifix en faveur de la chapelle du Saint-Sacrement à la basilique Saint-Martin de Liège en 1701*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 53-54.
- 53858 **Laffineur-Crepin (Marylène)**. *À propos de la donation d'un crucifix à la chapelle du Saint-Sacrement de la collégiale Saint-Martin à Liège en 1701*. Ibid., pp. 76-77.
- 53859 **Guerin (Pierre)**. *Hypothèse sur les deux statues de la Vierge à la chapelle de Chèvremont*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, sept., p. 91.
- 53860 **Mathy-Bragard (Anne-Marie)**. *Les fêtes musicales florentines à l'époque de Laurent le Magnifique*. Bull. de la Soc. liégeoise de musicologie, 1990, 71, pp. 5-41. — Présence de compositeurs belges à la cour de L. le M.

- 53861 **Quitin (José)**. *Regards sur la maîtrise de l'ancienne collégiale Saint-Martin*. Saint-Martin, mémoire de Liège, pp. 221-232. (Cfr. n° 53814).
- 53862 **de Potter (Jacques)**. *À propos des cloches et du carillon de la vieille tour romane de l'église monumentale d'Avernas*. Ann. du Cercle hutois des Sc. et Beaux-Arts, XLIV, 1990, pp. 123-134.
- 53863 **De Vos (E.)**. *Le carillon de l'église Saint-Barthélemy à Liège, provenant de l'abbaye du Val Saint-Lambert*. L'Organiste, XXII, 1990, pp. 122-127.
- 53864 **Schumacher (Guido)**. *L'orgue de Jean-Baptiste Le Picard. La restauration de l'orgue Le Picard*. Saint-Martin, mémoire de Liège, pp. 237-239 ; pp. 291-292. (Cfr. n° 53814).
- 53865 **Felix (J.-P.)**. *Les orgues de Saint-Martin*. Ibid., pp. 233-236.
- 53866 **Janssen (A. M. P. P.)**. *Toneelopvoeringen bij de Sittardse dominicanen*. Histor. Jb. voor het Land van Zwentibold, Sittard, XI, 1990, pp. 16-25.

G. Époque contemporaine — Hedendaagse tijd, 1789-1990

1. Généralités — Algemene Werken

- 53867 **Lenders (Piet), ed.** *Het einde van het Ancien Régime in België — La fin de l'Ancien Régime en Belgique*. Heule, UGA, 1990, 338 p. (Standen en Landen — Anciens Pays et Assemblées d'États, 93). **Lenders (Piet)**. *Inleiding. De gezagsopdeling in België : een mozaïek*, pp. 11-32 ; **Cauchies (J. M.)**. *Les États de Hainaut face à Joseph II (1787) : action politique et références historiques*, pp. 33-65 ; **Doux-champs-Lefèvre (C.)**. *Pierre-Benoît Desandrouin et la réorganisation du gouvernement des Pays-Bas après la Révolution brabançonne*, pp. 67-79 ; **Dumont (B.)**. *Les États de Limbourg et la fin de l'Ancien Régime*, pp. 81-139 ; **Dupont-Bouchat (M. S.)**. *Les forces conservatrices face au courant réformateur dans la province de Namur à la fin de l'Ancien Régime (1772-1789)*, pp. 141-160 ; **Hélin (E.)**. *Vellétés de réformes et escalade dans les repréailles. Le crépuscule de la Principauté de Liège*, pp. 161-181 ; **Lenders (P.)**. *De eerste Kamer van Koophandel te Gent (1729-1795) en de opkomst van de ondernemende Burgerij*, pp. 183-229 ; **Petit (R.)**. *Les États de Luxembourg à la fin de l'Ancien Régime (1789-1795). Un état de la question*, pp. 231-261 ; **Roegiers (J.)**. *P. S. Van Eupen (1744-1804) : van Ultramontaan tot Revolutionair*, pp. 263-328 ; **Zelck (F.)**. *De besluitvorming op sociaal-economisch gebied op het einde van het Ancien Regime : de inbreng van de Staten van Brabant*, pp. 329-338.
- a. De la révolution brabançonne et liégeoise jusqu'à la fin de l'époque française — De Brabantse en Luikse omwenteling. De Franse Tijd.
- 53868 **Maskens (Robert)**. *1790 — histoire mouvementée des États belgiques unis*. La Rev. générale, 1990, 12, pp. 83-89.
- 53869 **Lierneux (P.)**. *La République Belgique, 1789-1790. Les uniformes de l'Armée Régulière : II. Indigence et matériel de fortune*. Militaria Belgica, 1990, pp. 17-36.
- 53870 **Vercruyssen (J.)**. *Le prince de Ligne et la révolution belge 1787-1790*. Nouvelles Ann. Prince de Ligne, V, 1990, pp. 19-100.
- 53871 *Madame de Bellem, la Pompadour des Pays-Bas*. Bruxelles, A.G.R., 1990, 18 p. (Catalogues 96).

- 53872 **Janssens (L.)**. *Karikaturen van kloosterlingen tijdens en na het bewind van de Verenigde Nederlandse Staten*. Brussel, A.R.A., 1990, 25 p. (Catalogussen 91).
- 53873 **Van Den Broeck (J.)**. *Geestelijke achtergronden van de Brabantse Omwenteling*. Taxandria Jb., Nieuwe Reeks LXII, 1990, pp. 285-290.
- 53874 **De Witte (A.)**. *Wase patriotten in dienst van de Brabantse revolutie, in het bijzonder het Vrijwilligerskorps uit Haasdonk (1790)*. Het Land van Beveren, XXXIII, 1990, pp. 82-113.
- 53875 **Huys (P.)**. *Een viering van de Brabantse Omwenteling (1790) te Kallo*. Het Land van Beveren, XXXIII, 1990, pp. 115-118.
- 53876 **Maertin (J.)**. *Longueville. Les volontaires de la révolution brabançonne*. Wavriensia, XXXIX, 1990, 6, pp. 185-192.
- 53877 **Jennen (F.)**. *Olmen tijdens de Brabantse Omwenteling*. 't Schreeneel (Olmen), VII, 1990, pp. 79-93.
- 53878 *Commémoration du bicentenaire des révolutions française et liégeoise : le pays de Liège et la Révolution de 1789*. Liège, Province de Liège, Affaires sociales, 1989, 86 p. (Documents pédagogiques).
- 53879 **Raxhon (Philippe)**. *Lettres mosanes*. Comblain, Les Acacias, 1990, 150 p. Correspondance romancée sur fond d'histoire révolutionnaire.
- 53880 **Raxhon (Ph.)**. *Le souvenir de la Révolution de 1789 à Liège des origines à nos jours : monuments et commémorations, recensement et interprétations*. L'espace et le temps reconstruits. La Révolution française, une Révolution des mentalités et des cultures ?, Aix-en-Provence, Publ. de l'Univ. de Provence, 1990, pp. 369-379.
- 53881 **Donnay (R.)**. *Un récit biographique consacré à Anne-Josèphe Terwagne dite encore Théroigne de Méricourt*. Houffalize, Haut-Pays, 1989, 120 p. (Cahiers de l'Ourthe et du Haut-Pays d'Ardenne, 8-11).
- 53882 *Théroigne de Méricourt, exposition, Liège et Huy, avril-mai 1989, catalogue*. Bruxelles, Labor, 1989, 39 p.
- 53883 *Andenne et la Révolution tranquille au choc de 1789. Rotary Club Andenne. 40e anniversaire*, Andenne, 1990, 73 p.
- 53884 **Craeybeckx (Jan) & Scheelings (Frank)**, eds. *De Franse Revolutie en Vlaanderen — De Oostenrijkse Nederlanden tussen Oud en Nieuwe Regime — La Révolution française et la Flandre — Les Pays-Bas Autrichiens entre l'Ancien et le Nouveau Régime. Handelingen van het colloquium gehouden op 1-2 december 1988 te Brussel — Actes du colloque du 1 et 2 décembre 1988 à Bruxelles*. Brussel. VUB-Press, 1990, 318 p. **Craeybeckx (Jan)**. *Zin en betekenis van de Franse Revolutie. Het Colloquium geplaatst in het raam van de recente geschiedschrijving*, pp. 7-22 ; **Scheelings (Frank)**. *De economische impact van de feodaliteit en de revolutionaire gezindheid van de boeren aan de vooravond van de revolutie*, pp. 131-147 ; **De Peuter (R.)**. *De industriële steden op de vooravond van de revolutie*, pp. 149-155 ; **Zelck (F.)**. *De strijd om de privileges : de fiscaliteit in Brabant, 1776-1796*, pp. 169-185 ; **Van Honacker (K.)**. *Stedelijke oproeren vóór en tijdens de Brabantse Omwenteling*, pp. 187-203 ; **Daelemans (F.)**. *De lagere ambtenaren en bestuurders onder het Franse bewind, 1795-1800*, pp. 207-230 ; **Dockx (Y.)**. *La sécularisation de l'état civil à Bruxelles, 1796-1815*, pp. 231-275 ; **Rousseaux (X.)**. *Les tribunaux criminels en Brabant sous le Directoire (1795-1800). Acculturation et résistance à la justice républicaine*, pp. 277-306 ; **Havaux (P.)**. *La presse et la Révolution française : le «Republicain du Nord»*, pp. 307-318.
- 53885 *Bruxelles et la Révolution française*. Bruxelles, Service des Arch. de la Ville de Bruxelles, 1989, 120 p.

- 53886 **Pauquet (Firmin)**. *Die Revolutionsjahre 1789-1794 und das Limburger Land*. Im Göhlthal, 1990, 46, pp. 52-71 ; 47, pp. 15-41 ; 1991, 48, pp. 9-39.
- 53887 **Mertes (Norbert)**. *200 Jahre Französische Revolution — ihre Auswirkungen im Lande zwischen Venn und Schneifel*. Zwischen Venn und Schneifel, 1989, XXV, 7, pp. 115-119.
- 53888 **Helin (Etienne)**. *Après 1789. Une des premières tentatives de bilan*. Ann. du Cercle hutois des Sc. et Beaux-Arts, XLIV, 1990, pp. 147-159.
- 53889 **Macours (G.)**. *Le testament olographe du ministre plénipotentiaire Florimond-Claude Mercy-Argenteau (1794) et la règle locus regit actum*. Rev. d. H. du droit, LVIII, 1990, pp. 421-452.
- 53890 **Bauwens (Pierre)**. *Un «homme inepte» commissaire du Directoire exécutif près l'administration municipale du canton de Bodegnée (février 1798-janvier 1799) ?* Ann. du cercle hutois des sc. et beaux-arts, XLIV, 1990, pp. 21-42.
- 53891 **Williot-Parmentier (André)**. *Le citoyen Gossec, héraut wallon de la Révolution française*. Gilly, Bonivert, 1990, 94 p.
- 53892 **Smadja (Carole)**. *La carrière de Pierre-Henri-Marie Tondu dit Lebrun*. La plume et le plomb, 1989, pp. 109-121.
- 53893 **Van den Abeele (A.)**. *Jean-Othon Van Huele, een revolutionaire ééndagsvlieg in Brugge*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 195-205. [Cfr. n° 53023].
- 53894 **Lox (F.)**. *Les avatar d'un juge de paix durant la Révolution*. Le Folklore Brabançon, 264, 1989, pp. 325-330.
- 53895 **Moeyaert (C.)**. *Zuidvlaamse liederen uit de tijd van de Franse Revolutie en van Napoleon*. Biekorf, XC, 1990, pp. 399-413.
- 53896 **Verbesselt (J.)**. *Van Revolutie tot Concordaat (1784-1801)*. Eigen Schoon en de Brabander, LXXIII, 1990, 1-2-3, pp. 49-72 ; 4-5-6, pp. 127-156 ; 11-12, pp. 471-488. [Vervolg van n° 51724].
- 53897 **Tytgat (J.-P.)**. *Bekommering over de archieven van Arenberg in 1791*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 21-22.
- 53898 **Aussems (J.)**. *Beek en Spaubeek onder Frans bewind*. Becha. Beek, III, 1990, pp. 9-10, 20, 38-39.
- 53899 **Van Belleghem (L.)**. *Wat het oudste overlijdensregister van Bellingen ons zoal te vertellen heeft*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 32-34.
- 53900 **Delaet (Jean-Louis), e.a.** *Libre-sur-Sambre. Charleroi sous les Révolutions, 1789-1799*. Bruxelles, Crédit communal de B., 1989, 132 p.
- 53901 **Coleau (Michel)**. *Vivre sur les bords de la Haute-Meuse dinantaise à l'époque du directoire*. De la Meuse à l'Ardenne (Lavaux-Sainte-Anne), 11, 1990, pp. 21-47.
- 53902 **Vandenbussche (K.)**. *Eernegem 1792-1800 : een plattelandsgemeente tijdens de eerste jaren van de Franse overheersing*. Zedelgem, Flandria Nostra, 1989, 180 p.
- 53903 **Van Bergen (W. H.)**. *Processies met een staartje. Franse kerkelijke repressie te Geleen*. Histor. Jb. voor het Land van Zwentibold, Sittard, XI, 1990, pp. 85-93.
- 53904 **Cart (Michel)**. *Le rattachement de Givet à la Champagne. 1789*. Ardenne wallonne, 1990, 40, pp. 59-61.
- 53905 **Verdickt (K.)**. *De Franse Revolutie : het einde van een bloeiende periode voor de Grimbergse Norbertijnerabdij*. Eigen Schoon en de Brabander. LXXIII, 4-5-6, pp. 120-126.
- 53906 **de Moreau de Gerbehaye (Cl.)**. *La création, le fonctionnement et la suppression du Corps administratif de Hatoy-la-Neuve (1793-1794)*. Bull. de la Comm. anciennes Lois et Ordonnances de B., XXXII, (1985-86) 1989, pp. 213-229.

- 53907 **Hendrickx (M.)**. *Un billet précurseur de la monnaie de nécessité*. La Vie numismatique, XL, 1990, p. 121. — de la Maison des Pauvres en Isle à Liège, en 1794.
- 53908 **Lesage (Xavier)**. *De rapporten van de «Commissaires du Directoire exécutif» van het kanton Lo, 1796-1800*. Ts. van het Gemeentekrediet B., XLIV, 1990, 3, pp. 71-78.
- 53909 **Gehlen (A. Fl.)**. *Het Maastrichtse Tribunal Supérieur (einde 1794-begin 1796)*. Maaslands Melange, Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 107-120. [Cfr. n° 53022].
- 53910 **Maesen (M.)**. *Onze streken tijdens de Franse overheersing - kanton Mechelen aan de Maas : eerwaarde zusters van de opgeheven kloosters*. G.O.S.S.U., Lanaken, XXVII, 1990, pp. 17-29.
- 53911 **Milet (A.)**. *Le culte décadaire à Mons et dans le département de Jemappes (1794-1807)*. Mém. et publ. de la Soc. des sc., des arts et des l. du Hainaut, XCV, 1990, pp. 69-97.
- 53912 **Bollaert (André)**. *De Franse bezetting in Poesele en wat eraan voorafging*. Het Land van Nevele. Driemaandelijks Ts. van de Heemkundige Kr., III, 1990, 1, pp. 3-30.
- 53913 **Dacosse (L.-J.)**. *Rebecq : 1808*. Bruxelles, Luc-J. Dacosse, 1988, 24 p.
- 53914 **Bachy (P.)**. *Tournai républicain*. Tournai, Athénée r. Jules Bara, 1989, 110 p.
- 53915 **Camps (R. L. M. M.)**. *Oude regenten onder een nieuwe vlag. De Venlose magistraat in het begin van de Franse tijd (1794-1796)*. In : Venlose Mozaïek, Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 201-222.
- 53916 **Englebort (G.)**. *Journal de Campagne du Général de Baillet Latour 1787-1792*. Bruxelles, Hayez, 1990, 125 p. (Nouvelles Ann. Prince de Ligne, hors série).
- 53917 **Guerin (Pierre)**. *Conscription de l'an 13 dans le canton de Fléron*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, mars, pp. 98-99.
- 53918 **Janssens (Antoine)**. *Een inwoner van Merendree in het leger van Napoleon*. Het Land van Nevele. Driemaandelijks Ts. van de Heemkundige Kr., 1990, 1, pp. 68-76.
- 53919 **Smits (Jos) & Smits (Willy)**. *Rijkevorselse jongen onder Franse vaandels*. Jb. Heemk. Kring Rijkevorsel, 1990, pp. 11-42.
- 53920 **Guerin (Pierre)**. *Joseph Nivar de Soumagne, déserteur prussien*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, juin, pp. 79-80.
- b. Depuis le départ des Français jusqu'à la paix avec la Hollande. La révolution de 1830 — De periode van het Verenigde Koninkrijk. De omwenteling van 1830
- 53921 **Vermeersch (A.)**. *La montée du mouvement national en Belgique, 1815-1830*. **Wysokinska (T.), e.a.** La Belgique — la Pologne et la Révolution française, 1780-1830 des réformes pré-révolutionnaires aux révolutions nationales. Actes du colloque organisé les 15, 16 et 17 décembre 1988 par le Centre International Lelewel d'études et d'informations Histor. s.d., pp. 159-175.
- 53922 **De Vos (E.)**. *Oelegem in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, 1814-1830. Over leven en dood van onze voorouders*. Jb. Heemkundige Kr. De Brokken Oelegem, 1989, 65 p. ; 1990, 71 p.
- 53923 **Jouret (A.)**. *Révolution industrielle et «tenages bon» à Elouges : les grèves au charbonnage de Belle-Vue (1825-1828)*. Mém. et publ. de la Soc. des sc., des arts et des l. du Hainaut, XCV, 1990, pp. 99-120.
- 53924 **Ramakers (E. P. M.)**. *'Een schuldig pligt-verzuim ?' Petitiebewegingen in Limburg tot herstel van grieven, 1828-1830*. Maaslands Melange. Maastricht, Lim-

- burgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap van Limburg, 1990, pp. 201-225. [Cfr. n° 53022].
- 53925 **Ramakers (E.)**. *Tussen twee Tricolores Venlo 1815-1850*. De Maasgouw, CIX, 1990, kol. 197-200.
- 53926 **Pauwels (W.)**. *De Belgische Omwenteling te Veurne (1830-1831)*. Getuigen in polderklei, pp. 93-102. [Cfr. n° 53019].

c. Le royaume de Belgique — Het Koninkrijk België

(1) Généralités — Algemeenheden

- 53927 **Witte (Els), Craeybeckx (Jan) & Meynen (Alain)**. *Politieke geschiedenis van België van 1830 tot heden*. Brussel, VUB-Press, 1990, 416 p.
- 53928 **Verdooldt (Frans-Jos)**. *Hedendaagse Geschiedenis en Instellingen*. Gent, Academia Press, 1990, x + 243 p.
- 53929 **Mort Subite**. *Barsten in België. Een sociale geografie van de Belgische maatschappij*. Antwerpen, Epo, 1990.
- 53930 **De Coorebyter (Vincent)**. *Théocratie et démocratie*. La Rev. nouvelle, 1990, 11, pp. 61-68.
- 53931 **Stols (E.) & Waegemans (E.)**, red. *Montagne Russe. Belevissen van Belgen in Rusland*. Berchem, EPO, 1989, 406 p. **Hannon (E.)**. *Van Nizjni-Novgorod naar Berezniki*, pp. 13-16 ; **Van Damme (J.)**. *De reis van Jan B. David en Jan Nolet naar Rusland (1842)*, pp. 17-28. **Braet (J.)**. *Gustave de Molinari : Liberale kritiek op de hervormingsplannen van Tsaar Alexander II (1860)*, pp. 29-42 ; **Mayné (M.)**. *Eugène Hins en zijn Russische ervaringen*, pp. 43-56 ; **Dumoulin (M.)**. *Aspecten van de Belgisch-Russische economische relaties tijdens de Belle Epoque*, pp. 57-70 ; **Van Outrive (J.)**. *De Russische droom (1895-1917) : Het voorbeeld van de Société de Matériel de Chemin de fer du Haut-Volga (1897-1915)*, pp. 71-80 ; **Stols (E.)**. *Zuid-Rusland, een Belgische industriële provincie*, pp. 81-112 ; **Tavernier (R.)**. *De Luikse advocaat Fernand Maillieux (1872-1934)*, pp. 113-124 ; **Thiry (A.)**. *Histoire Belge. Een Belgisch expeditiekorps in Rusland (1915-1918)*, pp. 125-150 ; **de Spiegeleire (S.)**. *Blauw België in rood Petrograd : Conrad de Buisseret-Steenbecque de Blarenguien en de Russische Februari-revolutie*, pp. 151-162 ; **Müller (R.)**. *Emile Vandervelde en zijn relaties met Rusland*, pp. 163-178 ; **Detrez (R.)**. *Het Russische paradijs, de Sovjetunie en de BWP*, pp. 179-194 ; **Gotovich (J.)**. «*Ons Sovjetvaderland*» : *Belgische leerlingen op de communistische leerschool (1926-1940)*, pp. 195-210 ; **Aron (P.)**. *De revolutie-schrijver : een eerste analyse van de invloed van de Oktoberrevolutie van 1917 op de franstalige literatuur in België*, pp. 211-224 ; **Coudenijns (W.)**. *Franz Hellens en de Russische avant-garde*, pp. 225-236 ; **Waegemans (E.)**. *België en het eerste vijfjarenplan. August Vermeulen over het Rusland van Stalin*, pp. 237-250 ; **De Greef (J.) & Moreels (M.)**. *België tegenover het Russisch-Fins conflict*, pp. 263-288 ; **Janssens (P.)**. *Tussen generaal Doerakin en Michael Strogoff : Belgische boeken over Rusland van 1830-1988*, pp. 287-294 ; **Mary (M.)**. *Van der erkenning in maart 1935 tot de zomer van 1939*, pp. 251-262.
- 53932 **Lefebvre (G.)**. *Biographies tournaisiennes, XIXe et XXe siècles*. Tournai, 1990, 300 p.

(2) 1830-1914

- 53933 **Kolb (Eberhard)**, ed. *Europe vor dem Krieg von 1870. Mächtekonstellation — Konfliktfelder-Kriegsausbruch*. Munchen, 1987.

- 53934 **Pirenne (Jacques-Henri)**. *L'Europe et l'indépendance belge, ou le triomphe du parlementarisme en Occident (1830-1839)*. Bruxelles, Em. Bruylant, 1990, II + 348 p.
- 53935 **Van De Heisden (Rob P. W. J. M.)**. *De terugkeer van het Nederlands gezag in Limburg, 1839-1840*. Maasgouw, 1989, 108, 2, col. 65-78. [Vervolg van n° 51578].

(3) La première guerre mondiale, les événements militaires ; l'occupation, la résistance
— De Eerste Wereldoorlog, militaire gebeurtenissen ; de bezetting, het verzet

- 53936 **Stengers (Jean)**. **Becker (Jean-Jacques) & Audoin-Rouzeau (Stéphane)**, eds. *Les Sociétés européennes et la guerre de 1914-1918. Actes du Colloque organisé à Nanterre et à Amiens du 8 au 11 décembre 1988*. Nanterre, Publ. de l'Univ. de Nanterre, 1990, pp. 75-91.
- 53937 **Huwaert (Didier)**. *La première guerre mondiale : la guerre de mouvement et la guerre de position*. Memo. Rev. Histor., XII, 1990, n° 30, pp. 4-15.
- 53938 **Hatke (Brigitte)**. *Hugo Stinnes und die drei deutsch-belgischen Gesellschaften von 1916. Der Versuch der wirtschaftlichen Durchdringung im 1. Weltkrieg durch die Industrie-, Boden- und Verkehrsgesellschaft 1916*. Wiesbaden, Franz Steiner Verlag 1989, 184 p. (Zeitschrift für Unternehmensgesch. Beihefte 56).
- 53939 **Van Horen (Marcel)**. *Les premiers mois de guerre des Grenadiers volontaires d'août 1914*. Memo. Rev. Histor. XIII, 1990, n° 30, pp. 16-19.
- 53940 **Wils (L.)**. *Augustus 1914 - Leuven brandt*. Onze Alma Mater, XLIV, 1990, 2, pp. 147-155.
- 53941 **Vanthuyne (H.J.)**. *Het meestal miskende aandeel van het 4de en 24ste Linie-regiment in het gevecht bij Halen op 12 augustus 1914*. Halen, Museum Slag der Zilveren Helmen, 1987, 61 p.
- 53942 **Vanthuyne (H. J.)**. *De Belgische verliezen in Halen 12 augustus 1914 : samengesteld met oorspronkelijke gegevens (met gedetailleerde naamlijst)*. Halen, Museum Slag der Zilveren Helmen, 1988, 34 p.
- 53943 **Deweert (J. P.)**. *De slag aan de Schelde, 1918 : het VIe Franse leger en de 91st. en 37th. Div. American Expeditionary Forces*. Oudenaarde, Ver. voor Vreemdelingenverkeer en Monumentenzorg, 1988, 175 p.
- 53944 **Lepine (André)**. *Pétain en Belgique en août 1914*. Au Pays des Rières et des Sarts, 1990, 119, pp. 544-549.
- 53945 **Bourgeois (H.)**. *Le séjour de Winston Churchill à Ploegsteert en 1916*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 207-230.
- 53946 **Joachim (Maurice)**. *Quelques biographies d'anciens combattants waremmiens (1914-1918)*. Waremmes, Comm. d'h. et de litt. de la ville de Waremmes, 1989, 26 p. (Les cahiers waremmiens, 1).
- 53947 *Hulde-album : Herenthoutse oudstrijders 1914-1918*. Herenthout, Heemkr. Sandelyn, 1989.
- 53948 **Clausse (P.) & Liegeois (F.)**. *Soltau 1916-1917*. Soignies, 1990, 32 p.
- 53949 **Colleye (Hubert)**. *Un wallon prisonnier en Bavière. Le Journal de Hubert Colleye (1914) édité par C. Adam et J.M. d'Heur*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 85-176.
- 53950 **Diricq (S.)**. *1914-1918, journal de campagne : la petite histoire de la grande guerre*. Tournai, le Courrier de l'Escaut, 1988, 158 p.
- 53951 **Van De Merckt (G.)**. *Le long calvaire de la guerre 1914-1918. Le journal de campagne d'un des nôtres Donat Spiers. 1917 (2e partie)*. Ann. cercle histor. et archéol. de Renaix et du Tènement d'Inde, XXXIX, 1990, pp. 229-287. [Suite du n° 47397].

- 53952 **Dolderer (W.)**. *Oorlogspropaganda rond de Vlaamse kwestie. De werking van de plaatselijke afdelingen van de Deutsch-Flämische Gesellschaft 1917/18*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 129-145 ; 193-206.
- 53953 *Aarschot en de oorlog 1914-1918 : tentoonstelling ter herdenking aan woensdag 19, donderdag 20 en vrijdag 21 augustus 1914*, Museum voor Heemkunde en folklore, Aarschot, 12 augustus-10 september 1989. Aarschot, Aarschotse Kring voor Heemkunde, 1989, 88 p.
- 53954 **Mory (P.)**. *Faits et ambiance de la guerre en 1914-1918 à Ath d'après le récit d'un témoin*. Ann. du Cercle r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, LI, 1990, pp. 324-348.
- 53955 **Baelde (M.)**. *Vaderlandsliefde in het onderwijs tijdens de Eerste Wereldoorlog*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 19-27. [Cfr. n° 53023].
- 53956 **Ducastelle (J.-P.)**. *La chute d'un zeppelin à Mainvault en 1916*. Bull. du C. r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, XXIV, 1990, pp. 434-435.
- 53957 *Miettes d'Histoire et de Folklore*. 1. à Namur, en 14-18 (par J. de Potter). 2. À propos du culte de saint Frédégand (par Mme Dufaux). Le guetteur wallon, 66, 1990, pp. 54-56.
- 53958 **Snijders (D.)**. *Berichten van aan het front 1914-1918 (Ophoven-Geistingen)*. Dao raostj gèt !, IX, Kinrooi, 1990, 4, pp. 172-182.
- 53959 **Descamps (E.)**. *Sur les traces de notre passé à ... Steenkerque*. Steenkerque, 1990.
- 53960 **O'Kelly de Galway Lensen (Jean-Pierre)**. *La guerre 14-18 à Visé*. Visé, Soc. archéo-histor., 1990, 200 p.
- 53961 **Pollet (Jules)**. *Hulp- en Voedingscomiteit te Zedelgem (1914-1918)*. Zilleghem, XI, 1990, pp. 128-149.
- 53962 **Quintijn (E.)**. *Zele tijdens de Grote Oorlog*. Zele, Etienne Quintijn, 1987, 381 p.

(4) L'entre-deux-guerres — Het interbellum — 1918-1940

- 53963 **Balthazar (Herman)**. *Belgium since World War I*. **Boudart (Marina), Boudart (Michel) & Bryssinck (René)**, eds. *Modern Belgium*. California, The Soc. for the Promotion of Sc. and Scholarship Palo Alto, 1990, pp. 73-85.
- 53964 **Luyten (Dirk)**. *Het katolieke patronaat en het korporatisme in de jaren dertig en tijdens de bezetting*. Bijdr. N.S.G.T.W., 1990, 13, pp. 91-148.
- 53965 **Smith (Michael L.)**. *Ideas for a New Order in France, Britain and the Low Countries in the 1930s*. **Peter Stirk (Ed)**. *European Unity in Context. The Interwar period*, London-New York, Pinter Publishers, 1989, pp. 149-169.
- 53966 **Strikwerda (Carl)**. *Corporatism and the Lower Middle Classes : Interwar Belgium*. **Koshar (Rudy) (Ed.)**. *Splintered Classes. Politics and the Lower Middle Classes in Interwar Europe*. New York, Holmes & Meier, 1990, pp. 210-239.
- 53967 *Die verdrängten Jahre : Eupen-Malmedy-St.-Vith 1914-1945. Dokumentationsmappe zur Ausstellung im Collège Patronné vom 28. April bis zum 6. Mai 1990*. Eupen, INED, 1990, 48 p.
- 53968 **Uyttenhove (Pieter)**. *Continuities in Belgian Wartime Reconstruction Planning*. **Diefendorf (Jeffry M.)**, (Ed.). *Rebuilding Europe's Bombed Cities*. Houndmills, Macmillan Press, 1990, pp. 48-63.

(5) La seconde guerre mondiale : les événements militaires ; l'occupation, la collaboration, la résistance — De Tweede Wereldoorlog : militaire gebeurtenissen ; de bezetting, collaboratie, het verzet

- 53969 **Meyers (Willem C. M.)**. *Bibliografie van de in 1988 en 1989 verschenen publi-*

- katies betreffende België tijdens de tweede wereldoorlog*. Bijdr. N.S.G.T.W., 1990, 13, pp. 235-276.
- 53970 **Meyers (W. C. M.)**. *België in de Tweede Wereldoorlog. Een poging tot kritische selectie van de voornaamste werken gepubliceerd sinds 1970*. Bijdr. en Meded. betreffende de Gesch. der Ned., CV, 1990, 2, pp. 280-294.
- 53971 **Meyers (Willem C. M.)**. *New Research on the History of the Second World War in Belgium*. **Rohwer (Jürgen) & Müller (Hildegard)**. Neue Forschungen zum Zweiten Weltkrieg. Literaturberichte und Bibliographien aus 67 Ländern. Koblenz, Bernard & Graefe Verlag, 1990, pp. 24-44.
- 53972 **Hannotte (Michel)**, e.a. *La Belgique dans la deuxième guerre mondiale. Guide bibliographique*. Liège, Biblioth. Chiroux-Croisiers, 1990, 123 p.
- 53973 *De oorlog doorheen universitair onderzoek en onderwijs — La guerre dans l'enseignement et la recherche universitaires*. Brussel, Navorsings- en Studiecentrum voor de Gesch. van de Tweede Wereldoorlog — Centre de Rech. et d'Ét. Histor. de la Seconde Guerre mondiale, 1990, 86 p. **Lory (Jacques) & Maerten (Fabrice)**. *L'occupation allemande dans le Brabant Wallon, 1940-1944*, pp. 7-22 ; **Van Den Wijngaert (Mark)**. *De oorlog doorheen universitair onderzoek en onderwijs*, pp. 23-36 ; **Balthazar (Herman) & De Wever (Bruno)**. *Het onderzoek over de Tweede Wereldoorlog aan het Seminarie voor Nieuwste Geschiedenis van de Rijksuniversiteit Gent*, pp. 37-44 ; **Balace (Francis)**. *Approches de la seconde guerre mondiale en candidatures à l'U.Lg*, pp. 45-57 ; **De Vos (Luc)**. *W.O. II in het onderwijs — De Koninklijke Militaire School*, pp. 59-62 ; **Wils (Lode)**. *De invloed van de Tweede Wereldoorlog op de natievorming*, pp. 63-70 ; **Gotovitch (José)**. *Quelques aspects des travaux menés à l'U.L.B.*, pp. 71-76 ; **Stengers (Jean)**. *Brèves considérations finales*, pp. 77-84.
- 53974 **Denuit-Somerhausen (Christine) & Stengers (Jean)**. *Mai 1940 : un double regard. L'historien de télévision et l'historien traditionnel*. Cahiers de Clio, 104/1990, pp. 39-62.
- 53975 **Van Belle (Juliaan)**. *Hoe in Nazi-Duitsland een nieuwe wereldoorlog werd voorbereid*. Zedelgem, Flandria Nostra, 1990, 267 p. (1940, die lange hete zomer 1).
- 53976 **Pautsch (Ilse Dorothee)**. *Die territoriale Deutschlandplanung des Amerikanischen Aussenministeriums 1941-1943*. Frankfurt a. M., Peter Lang, 1990, xxvii + 364 p. — Id. 3.3.3. *Die deutsche Westgrenze*, pp. 212-226.
- 53977 **Weemaes (R.)**. *In memoriam : oorlog in Europa 1940*. Het Land van Beveren, XXXIII, 1990, pp. 121-126.
- 53978 **Van Welkenhuyzen (J.)**. *Belgien am Vorabend des Zweiten Weltkrieges*. **Hildebrand (K.), Schmädke (J.) & Zernack (K.)**. 1939. An der Schwelle zum Weltkrieg. Die Entfesselung des Zweiten Weltkrieges und das Internationale System. Berlin, New York, 1990, pp. 231-242.
- 53979 **Vanwelkenhuyzen (Jean)**. *Pour en finir avec janvier 1940*. Rev. Gén. 1990, 1, pp. 39-51.
- 53980 **Vanwelkenhuyzen (Jean)**. *Le plan de la victoire allemande de 1940*. La Rev. Gén., 1990, 5, pp. 47-68.
- 53981 **Harvey (A. D.)**. *The French Armée de l'Air in May-June 1940 : A Failure of Conception*. Journal of Cont. Hist., X, 1990, pp. 447-465.
- 53982 **Bikar (A.)**. *La campagne de mai 1940 en Belgique. La 5e Division légère de Cavalerie française (5e DCL) en Ardenne du 10 au 12 mai*. Rev. belge d'h. militaire, XXVIII, pp. 467-508 ; pp. 589-613 ; pp. 691-711. [Suite du n° 51829].
- 53983 **Balace (Francis)**, ed. *Jours de guerre. Les dix-huit jours*. Bruxelles, Crédit Communal, 1990, 135 p. **Colignon (Alain)**. *31 août 1939 : le premier sang*, pp. 7-9 ;

- Balace (Francis)**. *Sur la mer, pas de sursis*, pp. 11-21 ; **Vanwelkenhuyzen (Jean)**. *Neutralité = défense tous azimuts ?*, pp. 23-29 ; **Balace (Francis)**. *Police du ciel*, pp. 31-41 ; **Id.** *Quelle armée pour la Belgique ?*, pp. 43-61 ; **Vanwelkenhuyzen (Jean)**. *D'alerte en alerte*, pp. 63-69 ; **De Vos (Luc)**. *Les ponts du canal Albert*, pp. 71-81 ; **Balace (Francis)**. *Parachutite, espionite ... et pagaille*, pp. 83-93 ; **Viatour (Michel)**. *Seul entre Meuse et Ourthe, Bonnelles tient ...*, pp. 95-103 ; **Colignon (Alain)**. *Ost-kantone*, pp. 105-113 ; **Taghon (Peter)**. *La reddition de Gand : légende et vérité*, pp. 115-123 ; **Stengers (Jean)**. *Hitler et les Flamands*, pp. 125-133.
- 53984 **Bernard (Henri)**. *Bataille de Belgique-Dunkerque 10 mai-4 juin 1940*. Paris-Louvain-la-Neuve, Editions Duculot, 1990, 183 p. [Réimpression du livre «Panorama d'une défaite»].
- 53985 **Yernaux (R.)**. *Mai 1940. L'exode*. Le Souvenir Perwézien, XII, 1990, pp. 13-25.
- 53986 *Mai 1940. L'exode*. Le Guetteur wallon, 1990, 3, pp. 100-109. **Debelle (Carine)**. *Quelques images de l'exode*, pp. 100-102 ; *Un réfugié heureux*, pp. 102-103 ; **Marchal-Pelouse (Odette)**. *Une aventure raisonnée (Madeleine de Wasseige) (a suivre)*, pp. 103-106 ; **Hachez-Dieudonné (Marie-Paule)**. *La grande épreuve de ceux qui sont restés : Gembloux, 1940 (Souvenirs d'une adolescente)*, pp. 106-109.
- 53987 **Gilon (Raymond)**. *Les carnets de la mobilisation 38-40*. Bressoux-Liège, Dricot, 1990, 304 p.
- 53988 **Elen (André)**. *En 1940 je n'avais pas 18 ans ... Récit*. Bruxelles, Editions Impériales d'Occident, 1989, 189 p.
- 53989 **Ampe (U. A.)**. *Verhaal uit het oorlogsdagboek van een student*. Schoten, Drukkerij Van Mechelen, 1990, 81 p.
- 53990 **Lefebure (F.)**. *Een Elverselenaar in de mobilisatie van 1938-1940*. Heemk. Kr. «Braem» Elversele, XXII, 4, 1990, pp. 2-18.
- 53991 **Sacre (Jacques)**. *Dans le ciel de la IXe Armée. La bataille aérienne entre Sambre et Meuse, du 10 au 17 mai 1940*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 118, pp. 407-456 ; 119, pp. 506-543 ; 120, pp. 576-589.
- 53992 **Bauche (Alphonse) & Heynen (Guy)**. *Mai 1940. Les derniers combats dans l'Entre-Sambre-et-Meuse. 2e CA (5e DIM) et 4e DLC*. Cerfontaine, A. Bauche — G. Heynen, 1990, 47 p.
- 53993 **Heynen (Guy)**. *Mai 1940. Le 84e RIF et la le DINA défendent l'Est de l'Avesnois*. Cerfontaine, G. Heynen, 1990, 47 p.
- 53994 **Friesser (Karl-Heinz)**. *Rommels Durchbruch bei Dinant : der Maas-Übergang d. 7. Panzerdivision von 12. bis 14. Mai 1940*. Europ. Wehrkunde, Beih. 1, 1987, pp. 1-16.
- 53995 **Bierganz (Manfred) & Heeren (Robert)**. *10 Mai 1940. Zwischen Aachen und Lüttich*. Eupen, Grenz-Echo Verlag, 1990, 155 p.
- 53996 **De Vos (Luc) & Decat (Frank)**. *Mei 1940, van Albertkanaal tot Leie*. Kapellen, DNB/Uitg. Pelckmans, 1990, 111 p. (B. in de Tweede Wereldoorlog 10).
- 53997 **De Vos (Luc), Decat (Frank) & Van Duyse (Dirk)**. *De militaire funktie van het Albertkanaal*. Bijdr. N.S.G.T.W., 1990, 13, pp. 5-56.
- 53998 **Van Belle (Juliaan)**. *De slag om de Leie*. De Kanonnier. Driemaandelijks Ts. van de oudgedienden van het 32^e Instructie Artillerie Regiment, lichtung 1940, 1990, nr. 17, pp. 34-46.
- 53999 **Moelaert (R.)**. *Kroniek van de operaties van de tweede Infanteriedivisie 23 tot 28 mei 1940*. Appeltjes van het Meetjesland, XLI, 1990, pp. 111-186.
- 54000 **Van Belle (Juliaan)**. *Het 32ste in de oorlog*. De Kanonnier. Driemaandelijks Ts. van de oudgedienden van het 32^e Instructie Artillerie Regiment, lichtung 1940, 1988, nr. 7, pp. 27-48 ; nr. 8, pp. 27-45 ; nr. 9, pp. 22-48 ; nr. 10, pp. 38-60 ; 1989,

- nr. 11, pp. 27-48 ; nr. 12, pp. 17-48 ; nr. 13, pp. 21-48 ; nr. 14, pp. 16-44 ; 1990, nr. 15, pp. 33-45 ; nr. 16, pp. 36-59 ; nr. 17, pp. 12-33 ; nr. 18, pp. 15-37 (wordt vervolgd).
- 54001 **Fourier (Robert)**. *Carnet de campagne*. De Kanonnier. Driemaandelijks Ts. van de oudgedienden van het 32^e Instructie Artillerie Regiment, lichte 1940, 1988, nr. 7, pp. 10-16 ; nr. 8, pp. 16-18 ; nr. 9, pp. 13-15 ; nr. 10, pp. 18-20 ; 1989, nr. 11, pp. 14-16 ; nr. 12, pp. 10-12 ; nr. 13, pp. 14-15.
- 54002 **Segers (Albert)**. *Carnet d'un «Crab» 1940*. Bruxelles, A. Segers, 1990, 104 p.
- 54003 **Devillé (Alexis)**. *Mijn oorlogsdagboek*. De Kanonnier. Driemaandelijks Ts. van de oudgedienden van het 32e Instructie Artillerie Regiment, lichte 1940, 1988, nr. 7, pp. 17-22 ; nr. 8, pp. 19-21 ; nr. 9, pp. 16-21 ; nr. 10, pp. 21-24, 37 ; 1989, nr. 11, pp. 18-22 ; nr. 12, pp. 13-16 ; nr. 13, pp. 16-20 ; nr. 14, pp. 12-15 ; 1990, nr. 15, pp. 6-10 ; nr. 16, pp. 22-23, nr. 17, pp. 7-12.
- 54004 **Martin (J.)**. «*Cinquième colonne*» : *mythe et réalité*. Jours de Sursis (Jours de Guerre, 1), Bruxelles, Crédit Communal, 1990, p. 127-131.
- 54005 **Macquet (Victor)**. *Berck Mai-Juin 1940. Un cruel Printemps*. Marcq-en-Barœul, Victor Macquet, 1990, 231 p.
- 54006 **Steyaert (André)**. *Het soldatenleven in Brugge*. De Kanonnier. Driemaandelijks Ts. van de oudgedienden, 1988, nr. 9, pp. 5-7 ; nr. 10, pp. 14-17 ; 1989, nr. 11, pp. 8-11.
- 54007 **Florent (J.)**. *Les défenseurs du fort de Dave. Le journal de campagne de l'aumônier J. Florent*. Pays de Dave, n° 74bis-n° 77, 1990, *passim*.
- 54008 **de Gaulle (Charles)**. *Le lieutenant de Gaulle aux combats de Dinant Août 1944*. Ardenne wallonne, 1990, 41, pp. 3-14. — Extrait des «Lettres, notes et carnets» du Gal. de Gaulle.
- 54009 **Kohlbacher (Jan)**. *Kroniek van 'n Oorlog. Deel 16. 10 mei 1940 te Eisden door een Duitse bril gezien*. Eisden, VII, 1990, pp. 1-9.
- 54010 **Lenoir (Jean-Raymond)**. *Afin qu'on se souvienne ... Ceux du Fort d'Embourg. Mai 1940*. (Chaufontaine), s.n., 1988, 50 p.
- 54011 **Goossens (Thierry)**. *Grâce-Berleur, le dernier combat de la campagne des dix jours*. Liège, Massoz, 1990, 56 p.
- 54012 **Fosty (Jean)**. *L'héroïque fort Chabrol de Marcel Dumonceau et de ses compagnons*. Mémoire d'Ixelles, n° 35, IX, 1989, pp. 32-35.
- 54013 **Gaziaux (Jean-Jacques)**. *Souvenirs de guerres du pays de Jodoigne à partir de Jauchelette. La première guerre mondiale et l'exode de 1940*, Louvain-la-Neuve, J.-J. Gaziaux, 1990, 503 p.
- 54014 **Léonard (J.-Cl.)**. *Le 10 mai 1940 au poste frontière de Lamorteau. Premières heures de guerre en Gaume*. Chroniq. du Musée Gaumais, Bull. d'information, 162, 1990, pp. 1-14.
- 54015 **Lepine (André)**. *Mai 1940 à Neuville-le-Chaudron*. En Fagne et Thiérache, 1990, t. 89, pp. 9-13.
- 54016 **Bollaert (André)**. *Vijftig jaar geleden : Poesele, mei 1940 ... om en rond het tramstation, en het verhaal van enkele burens*. Het Land van Nevele. Driemaandelijks Ts. van de Heemk. Kr., XXI, 1990, 3, pp. 179-184.
- 54017 **Sacre (Jacques)**. *Été 1940 : quand la Luftwaffe occupait le ciel des Rièzes*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 29, 1989, n° 114, pp. 129-141.
- 54018 **Seynaeve (Edgard), Callewaert (Ferdinand) & Geldhof (Jean-Marie)**. *Roeselare. Laatste meidagen 1940*. Roeselare, Stadsbestuur, 1990, 156 p.
- 54019 **Charlier (Roland), Eugène (Emile) & Lebrun (René)**. *Tragique mai 40 à Saint-Aubin*. Saint-Aubin, Association des Groupements de Saint-Aubin, 1990, 95 p.
- 54020 **Milet (A.)**. *Le bombardement de la clinique Sainte-Anne, à Tournai (mai 1940)*. Bull. d'inf. de la Soc. r. d'h. et d'archéol. de Tournai, XIV, 1990, n° 4, pp. 9-10.

- 54021 **Jardez (Lucien)**. *Les derniers jours de la bibliothèque et des archives de la ville de Tournai. Souvenirs personnels*. Mém. de la Soc. d'H. et d'Archéol. de Tournai. Tome VI, pp. 275-283.
- 54022 *Civils du Hainaut dans la Tourmente*. Tournai, École Secondaire des Ursulines, 1990, 86 p.
- 54023 *Verlagen en mededelingen van de Stedelijke Oudheidkundige Commissie Wervik. Jaarboek 1990*. Wervik, Stedelijke Oudheidkundige commissie, 1990, 248 p. — **Bailleur (Roger)**. *Grensstad in de tweede wereldoorlog (I)*, pp. 3-94 ; **Id.** *Van het Albertkanaal tot de Leie. Het wedervaren van vier Wervikse soldaten in 1939-1940*, pp. 117-147 ; **Vandewoestyne (Georges)**. *Uit het dagboek van een Wervikse piot*, pp. 149-164 ; **Bailleur**. *De verloren of vergeten soldaten van de klas 1940*, pp. 165-184 ; **Marcel (Albert)**. *Bittere herinneringen aan vervlogen jeugdijaren : 1940 en 1941*, pp. 185-196 ; **Decuypere (Dirk)**. *De B-17 crash nabij de Vijfwegen (Geluwe) op 14 mei 1943*, pp. 197-216.
- 54024 **De Maesschalk (G.) & Rasschaert (A.)**. *De meidagen 1940*. Heem- en oudheidk. Kr. Wichelen, XVII, 1990, pp. 18-28.
- 54025 **Braem (Henri)**. *De slag om de spoorweg en vaart. Mei 1940 in Zillebeke*. Zillebeke, Heemk. Kr. Selebeke, 1990, 152 p.
- 54026 **Steenhaut (Wouter)**. *Sauve qui peut ... Mei 1940 en de Belgische socialistes*. Amsab-tijdingen, N.R., nr. 8, zomer 1990, pp. 3-7.
- 54027 **Van Belle (Juliaan)**. *De veldtochten in de Lage Landen, mei 1940, en het ontstaan van de Belgische koningskwesie*. Zedelgem, Flandria Nostra, 1990, 292 p. (1940, die lange hete zomer 2).
- 54028 **Dewulf (C.), Janssens (M.) & Thils (R.)**. *Vijftig jaar later. De Slag aan de Leie mei 1940 — mei 1990. Leopold III en zijn leger 1936-1941*. Antwerpen, Verbodering 2e Gidsen, (1990), 37 p.
- 54029 **Crahay (Albert)**. *Le général Van Overstraeten «Vice-Roi» en 1940*. Braine-l'Alleud, Éditions J. M. Collet, 1990, 213 p.
- 54030 **Vanwelkenhuyzen (Jean)**. *Léopold III, roi des Belges, capitule*. La B. militaire, 1, 1990, pp. 16-19.
- 54031 **Van Belle (Juliaan)**. *Leopold III en zijn krijgsgevangen soldaten*. De Kanonnier. Driemaandelijks Ts. van de oudgedienden van het 32e Instructie Artillerie Regiment, Lichting 1940, 1990, nr. 18, pp. 37-60.
- 54032 **Hislaire (Jacques)**. *Les grandes vacances de l'été 40*. Bruxelles, Didier Hatier, 1990, 77 p.
- 54033 **Champagne (Jacques P.)**. *Les volontaires de guerre belges 1940-1945 et leurs insignes*. Arlon, G. Everling, 1990, 79 p.
- 54034 **Weber (Guy)**. *Tempêtes dans la Baie de Sallenelles 6 juin-17 août 1944*, Dinant, L. Bourdeaux-Capelle, 1990, 318 p.
- 54035 **Constant (C.)**. *Le Général Piron*. En Fagne et Thiérache, 1990, T. 89, pp. 5-8.
- 54036 **De Baets (Henri) & Defruyt (Roger)**. *Graaf Rodolf de Hemricourt de Grunne uit Aalter*. Land van de Woestijne, 1987, nr. 1, pp. 19-26.
- 54037 **Machielsen (R.)**. *De Belgische koopvaardij in de tweede wereldoorlog*. Antwerpen, Verbodering der Belgische Zeelieden ter Koopvaardij van de Oorlogen, 1990, 440 p.
- 54038 **Pauly (A.)**. *Du Perron à Piccadilly 1940-1945*. Bruxelles, J.-M. Collet, 1989, 151 p. (Vécu en B., 29).
- 54039 **Slosse (A.) & Temmerman (J.)**. *Les premiers alliés en Allemagne : des Belges*. H. et archéol. spadoises, XVI, 1990, pp. 54-62. — En 1944.

- 54040 Grégoire (Michel). *1944-1945. La Bataille des Ardennes en images*. Bruxelles, Éditions Libro-Sciences, 1990, 128 p.
- 54041 Bernard (Henri) & Gheysens (Roger). *La bataille d'Ardenne. L'ultime Blitzkrieg de Hitler*. Paris-Louvain-la-Neuve, Éditions Duculot, 1990, 191 p. Réimpression.
- 54042 Meyer (Heinz). *Von der Invasion bis zur Kapitulation. Normandie-Ardennen schlacht. Die dramatische Verteidigung deutscher Dörfer und Städte und vierzig Jahre danach*. Preussisch Oldendorf, Verlag K.W. Schütz, 1987, 351 p.
- 54043 Cailloux (L.). *Durant l'offensive allemande en Ardenne ...* Segenia, Bulletin du Cercle d'H. et d'Arch., XV, 1, III, 1990, pp. 28-32
- 54044 Bertrand (Adrien). *La 2nd Belgian Trucking Company*. Memo. Rev. Histor., XII, 1990, n° 30, pp. 30-35.
- 54045 Thys (Maurice). *40 jaar geleden werd Aalter door de Polen bevrijd*. Land van de Woestijne, 1984, 1, pp. 36-40.
- 54046 Thoen (Hugo). *Een archeologische kijk op de bevrijding van Aardenburg ... of hoe de geschiedenis zich herhaalt*. In : 13 maart 1945. 45-jaar grensoverschrijding koningin Wilhelmina te Eede. Tentoonstelling in het Gemeentelijk Archeologisch Museum, Aardenburg. Aardenburg, 1990, pp. 32-37. [Bijdrage over het Romeins kamp van Vake (Maldegem) en de strijd in sept.-okt. 1944 aldaar].
- 54047 Stuer (Jozef) (bewerkt door Sabine Stuer). *Aantekeningen bij de Duitse aftocht in '44 en de V-bommenperiode in '45 te Doel*. Het Land van Beveren, VI, 1990, pp. 63-75.
- 54048 Lepine (André). *Le 2 septembre 1944 : on a frôlé la catastrophe à Froidchapelle*. En Fagne et Thiérache, 1990, T. 89, pp. 14-17.
- 54049 Ista (Florent-Pierre). *Hannut-Waremme dans la tourmente de la 2e guerre mondiale. Vol. III : 1944*. Hannut, F. P. Ista, 1990, 357 p.
- 54050 Prévost (A.). *Het Kortrijkse van 30 september tot 12 november 1944. Drie verslagen van Luitenant Pierre Everaert, verbindingsofficier van de Belgische Zending bij het Bureel der Civil Affairs te Kortrijk, gedagtekend 6.10, 13.10 en 12.11.1944*. Hand. Kon. Gesch. en Oudh. Kr. van Kortrijk, Nieuwe Reeks LVI, 1990, pp. 235-254.
- 54051 Cavanagh (William C. C). *Krinkelt-Rocherath. The Battle for the Twin Villages*. Norwell (Massachusetts), The Christopher Publishing House, 1986, xii-193 p.
- 54052 Louche (M. P. R.). *6 september 1944, de fusillade te Leopoldsborg*. Brussel, Marius P. R. Louche, 1989, 102 p.
- 54053 Jour (Jean) & Desarcy (Léon). *La libération de Liège*. Bruxelles, Libro-Sciences, 1990, 110 p.
- 54054 Cuppens (G. J. G.). *Massacre à Malmedy ? Ardennes, 17 décembre 1944. Le Kampfgruppe Peiper dans les Ardennes*. Bayeux, Éd. Heimdal, 1989, 160 p.
- 54055 Constandt (Marc) (Ed.). *Een Canadese reportage over de nadagen van de Tweede Wereldoorlog*. Middelkerke, Heemkr. Graningate/Gemeentebestuur Middelkerke, 1990, 36 p.
- 54056 Dulière (André). *Comment les soldats de Remagen furent téléguidés depuis Namur (1945)*. Id. Amitiés namuroises. Dix épisodes peu connus de la petite histoire (1577-1945). Namur, Librairie du «Vieux Quartier», 1990, pp. 115-125.
- 54057 Dusausoit (Xavier Pierre) & Blanco-Rincon (Mariana). *La libération et ses conséquences à Nivelles septembre 1944-janvier 1945*. Nivelles, Rif Tout Dju, 1990, 103 p. (N° spécial, 36e année, n° 328).
- 54058 Lepine (André). *Le drame de Sart-en-Fagne le 24 janvier 1944*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 117, pp. 324-337.
- 54059 Smith (M. L.) & Stirk (P. M. R.), eds. *Making the New Europe. European Unity and the Second World War*. London-New York, Pinter Publishers, 1990, vii + 202 p.

- **Stirk (Peter M. R.)**. *Anti-Americanism in National Socialist propaganda during the Second World War* (Brüsseler Zeitung), pp. 66-86 ; **Henau (Brigitte)**. *Shaping a new Belgium : the CEPAG — the Belgian Commission for the Study of Post-War Problems 1941-44*, pp. 112-132 ; **Laurent (Pierre-Henri)**. *Reality not rhetoric : Belgian-Dutch diplomacy in Wartime London, 1940-1944*, pp. 133-141.
- 54060 **Schumann (Wolfgang) & Nestler (Ludwig)**, eds. *Europa unterm Hakenkreuz. Die faschistische Okkupationspolitik in Belgien, Luxemburg und den Niederlanden (1940-1945)*. Berlin, Deutscher Verlag der Wissenschaften, 1990, 288 p.
- 54061 **Peschanski (Denis)**. *Un autre pays occupé : le cas de la Belgique*. **Gervereau (Laurent) & Peschanski (Denis)**, eds. *La propagande sous Vichy 1940-1944*. Nanterre, BDIC, 1990, pp. 92-95.
- 54062 **Vanwelkenhuyzen (Jean)**. *La Belgique en guerre*. Historiens-Géographes (Paris), n° 328, 1990, pp. 157-168.
- 54063 **Balace (Francis)**, ed. *Jours de guerre. Jours de sursis*. Bruxelles, Crédit Communal, 1990, 143 p. **De Waele (Jean-Michel)**. *De Pierlot I à Pierlot IV*, pp. 9-19 ; **Peeters (Sabine)**. *Sauver la paix*, pp. 21-27 ; **De Waele (Jean-Michel)**. *Economie d'abord*, pp. 29-40 ; **Selleslagh (Frans)**. *Il faut bien vivre pourtant*, pp. 43-49 ; **Colignon (Alain)**. *Des colis et des jeux*, pp. 51-59 ; **Balace (Francis)**. *Censure, vous avez dit censure ?*, pp. 83-92 ; **Bastin (Yves)**. *Une défense bien passive*, pp. 95-101 ; **Steinberg (Maxime)**. *Les étrangers suspects*, pp. 103-109 ; **Gotovitch (José)**. *Haro sur les communistes*, pp. 111-119 ; **Verhoeyen (Etienne)**. *Les «honorables correspondants»*, pp. 121-125 ; **Martin (Dirk)**. *«Cinquième colonne», mythe et réalité*, pp. 127-131 ; **Balace (Francis)**. *Nos services discrets*, pp. 133-141.
- 54064 **Beauve (Ph.)**, **Garcia (S.)**, **Hardy (Chr.)**, e.a. *Où étiez-vous entre le 10 mai 1940 et le 8 mai 1945 ?* Verviers, Institut Don Bosco, 1990, 77 p.
- 54065 **De Launay (Jacques)**. *La drôle d'occupation. Les Allemands en Belgique 1940-1943*. Bruxelles, Didier Hatier, 1990, 141 p.
- 54066 **Rapaille (Maxime)**. *Les Belles années. Le chant des Wallons. II. 1940-1945*. Bruxelles, D. Hatier, 1990, 301 p.
- 54067 **Van den Wijngaert (M.)**. *De politiek van het minste kwaad. Het bestuur van de secretarissen-generaal tijdens de Duitse bezetting 1940-1944*. Bijdr. en Med. betreffende de Geschied. der Ned., CV, 1990, 2, pp. 265-279.
- 54068 **Verhoeyen (Etienne)**, e.a. *Het minste kwaad*. Kapellen, DNB/Uitg. Pelckmans, 1990, 127 p. (B. in de Tweede Wereldoorlog, 9). **Van den Wijngaert (Mark)**. *Tussen vijand en volk. Het bestuur van de secretarissen-generaal tijdens de Duitse bezetting 1940-1944*, pp. 9-22 ; **Verhoeyen (Etienne)**. *De Emissiebank*, pp. 23-31 ; **Id.** *De Unie van Hand- en Geestesarbeiders*, pp. 32-56 ; **Id.** *Stille waters, diepe gronden : het patronaat tijdens de bezetting*, pp. 57-59 ; **Selleslagh (Frans)**. *De tewerkstelling*, pp. 60-83 ; **Meyers (Willem C. M.)**. *Burgemeesters, schepenen en gemeentelijke administraties*, pp. 84-99 ; **Van Doorslaer (Rudi)**. *De Belgische politie en magistratuur en het probleem van de ordehandhaving*, pp. 100-120.
- 54069 **Van den Wijngaert (Mark)**. *Nood breekt wet. Economische collaboratie of accommodatie. Het beleid van Alexandre Galopin, gouverneur van de Société Générale tijdens de Duitse bezetting (1940-1944)*. Tielt, Lannoo, 1990, 172 p. **Van den Wijngaert (Mark)**. *L'économie belge sous l'occupation. La politique d'Alexandre Galopin, gouverneur de la Société Générale*. Paris-Louvain-la-Neuve, Duculot, 1990, 151 p.
- 54070 **Jespers (Henri-Floris)**. *Het cultureel leven tijdens de bezetting. Documentaire kanttekeningen (I)*. Diogenes, VI, 1990, 5-6, 86-106.
- 54071 **Van de Vijver (Herman)**. *Het cultureel leven tijdens de bezetting*. Kapellen, DNB/Uitgeverij Pelckmans, 1990, 103 p.

- 54072 **Calewaert (Willy)**, ed. *Van bevrijding naar vrijheid. De media tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. Acta van het colloquium van 1-2 september 1989 te Antwerpen*. Brussel, VUB-Press, 1990, 240 p. **Witte (Els)**. *Algemene inleidende beschouwingen*, pp. 17-27 ; **De Bens (Els)**. *Censuur door de bezetter*, pp. 29-36 ; **Boon (Greta)**. *Radio London of de sluikradio*, pp. 37-44 ; **De Wilde (Maurice)**. *Zender Brussel*, pp. 45-56 ; **Bal (Nic)**. *De sluikpers*, pp. 57-67 ; **Putseys (Johan)**. *Radio en publieke opinie tijdens de Tweede Wereldoorlog*, pp. 69-77 ; **Burgelman (Jean-Claude)**. *De naoorlogse omroep in vrijheid : van een absoluut monopolie naar een regime van concurrentie*, pp. 79-96.
- 54073 **Francart (P.)**. *La côte belge 1940/44, le mur de l'Atlantique*. Bruxelles, Groupe d'ét. pour l'h. des fortifications militaires en Belgique, 1988, 2 vol.
- 54074 **Sakkers (H.) & Houterman (J. N.)**. *Atlantikwall in Zeeland en Vlaanderen gedurende opbouw en strijd 1942-1944*. Middelburg, H. Sakkers-J.N. Houtman, 1990, 317 + 68 p.
- 54075 **Tempere (Didier)**. *Duitse bunkers aan de Belgische kust*. M & L, 2-maandelijks Ts. van de Vl. Gemeenschap, Bestuur voor Monumenten en Landschappen, 1990, nr. 4, pp. 8-20.
- 54076 **Martin (J.)**. *De Antwerpse gemeenteraad en het begin van de Duitse bezetting*. Ts. van de Stad Antwerpen, 35, 3, 1989, pp. 113-119.
- 54077 **Lensen (Jean-Pierre)**, ed. *1940-1945. La Basse-Meuse dans la guerre*. Visé, Société Archéo-Histor. de Visé — Musée Régional d'Arch. et d'H., 1990, 270 p.
- 54078 **Verbeke (Gabriël)**. *Beveren-Roeselare tijdens de tweede wereldoorlog*. Kortrijk, G. Verbeke, 1990, 256 p.
- 54079 *10 mai 1940-8 mai 1945. Exposition organisée par la Société d'Histoire Le Vieux Châtelet*. Châtelet, Soc. d'H., s.d., 12 p.
- 54080 *Les Dottigniens et la guerre 1940-1945*. Dottiniacas. Bull. du C. Hist. Folk. et Archéol. de Dottignies, (1990), n° 3, 20 p.
- 54081 **Kohlbacher (Jan)**. *Kroniek van 'n Oorlog. 17. De Duitse school in 1939*. Eisden, X, 1990, pp. 1-4.
- 54082 **Toussaint (H.)**. *Verlonere Jahre : Schicksale einer Kriegsgeneration in Grenzland. Band II. Bittere Erfahrungen*. Eupen, Grenz-Echo, 1988, 630 p. [Suite du n° 51910].
- 54083 **Capitaine (Maurice)**. *Nouvelles petites histoires de bouche, au cœur de la grande histoire*. Ferrières, au rythme de Ferrières, 1990, 192 p.
- 54084 **Delame-Lelievre (M.)**. *Le Hainaut-Cambrésis dans la guerre (France-Belgique : 1939-1945)*. Paris, Éditions du Fer à Marquer, 1990.
- 54085 **Ista (Florent-Pierre)**. *Hannut-Waremme dans la tourmente de la 2e guerre mondiale. Vol. IV : les suites de la guerre*. Hannut, F.P. Ista, 1990, 356 p. [Suite du n° 51865].
- 54086 **Martens (A.)**. *Oorlogsmonumenten en oorlogsslachtoffers te Hansbeke*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 112-121.
- 54087 **Baré (Pierre)**. *Chronique de guerre : 1940-1945. Première Partie : de 1939 à 1940. Deuxième partie : Les réquisitions — Du 12 au 18 mai 1940 (à suivre)*. Musée Herstalien, 1990, n° 52, pp. 1-36 ; n° 54, pp. 1-36.
- 54088 **Naessens (Maurice)**. *Kroniek van de Tweede Wereldoorlog met gebeurtenissen te Izegem, Ingelmunster en Ommeland 1940-1945*. Izegem, Hoche pied, 1990, 510 p.
- 54089 **Olivier (Roger)**. *L'École Eugène Flagey et la guerre*. Mémoire d'Ixelles, n° 35, IX, 1989, pp. 4-6.
- 54090 **De Vos (Luc), Steurbaut (Werner) & Wouters (Arnout)**. *Leuven in de Tweede Wereldoorlog*, Leuven-Brussel-Heverlee, Stad Leuven — Kon. Militaire School — Logistiek Centrum van de Landmacht, (1990), 54 p.

- 54091 **Boskin (Lucien)**. *Les tribulations d'un p'tit Belge. Témoignage d'un civil (1940-45)*. Liège-Bressoux, Dricot, 1990, 141 p. — L'occupation à Liège, la déportation.
- 54092 **Vandenabeele (Werner)**. *Concentratie, collaboratie, restauratie ... Een decennium Lokerse politiek (1938-1947)*. Lokeren vroeger, pp. 97-109. [Cfr. n° 53024].
- 54093 **De Vos (Frans)**. *Lokeren tijdens de tweede wereldoorlog. 7. De lichten worden gedoofd*. De Souvereinen. Ts. van de Heemkring van Lokeren, 1990, pp. 8-19. [Vervolg van n° 51868].
- 54094 **Fortie (Luc)**. *Mariakerke en wereldoorlog II*. Gent-Mariakerke, Heemk. Kr. Marka, 1990, 69 p.
- 54095 **De Maeght (André)**. *Herinnering aan de militaire en burgerlijke slachtoffers 1914-18 — 1940-45*, Mariakerke, V.Z.W. Marka, 1990, 73 p.
- 54096 **Cools (H.)**. *De oorlogsslachtoffers van Melsele in 1940-45*. Het Land van Beveren, XXXIII, 1990, pp. 132-153.
- 54097 **De Witte (A.)**. *Bommen over Melsele (1940-1945). Eigentijdse notities van pastoor Frans Pieters*. Het Land van Beveren, XXXIII, 1990, pp. 23-35.
- 54098 **Dhuyvetter (B.)**. *Mémoire de pierre, mémoire de guerre. Monuments, plaques, stèles et noms de rues à Mouscron 1914-1918, 1940-1945*. Mouscron, 1990, 413 p. (Mém. de la Soc. d'h. de Mouscron et de la région, XII).
- 54099 **Delizee (Camille)**. *Souvenirs d'un réfractaire de la deuxième guerre à Neuville-le-Chaudron*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 117, pp. 382-387.
- 54100 **Janssens (A.)**. *Vijftig jaar geleden : Winterhulp te Nevele*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 87-98.
- 54101 **Genty (Louis)**. *Nivelles an quarante*. Nivelles, Rif tout dju, 1990, 60 p.
- 54102 **Asseloos (André)**. *De Oostendse regio in W.O. II*. Rond de kiosk, 1990, 2, pp. 35-37 ; 3, pp. 54-57 ; 4, pp. 75-78 ; 5, pp. 99-101 (wordt vervolgd).
- 54103 **Danhieux (M.-P.), Denaeyer (R.), e.a.** *Overijse 1940-1945*. Overijse, Heemk. Kr. 'De Beierij van Ijse', 1986, 290 p.
- 54104 **Bollaert (A.)**. *Vijftig jaar geleden : Poesele, mei 1940 ... om en rond het tramstation, en het verhaal van enkele burenen*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 179-184.
- 54105 **Proven**. *Een klein dorp in een grote oorlog*, Proven, Feestcomité Proven, 1990, s.p.
- 54106 **Smits (Jos) & Smits (Willy)**. *W.O. II : Rijkevorselse Oorlogsherinneringen*. Rijkevorsel, Heemk. Kr., 1989, 215 p. (Jb. 1989).
- 54107 **Debacker (Roger)**. *Dagboek van Maurits De Muylt : najaar 1940*. Oud Ruysselede, IV, 1990, pp. 97-102.
- 54108 **Graf (Raymund)**. *Soldaten, Zivilisten und NS-Opfer : Die Kriegstoten 1940-45 der Stadt Sankt Vith*. Zwischen Venn und Schneifel, 1990, 26, 2, pp. 22-29.
- 54109 **Messerich (Pierre)**. *Vom Feind gehasst, vom Freund verstossen wie ein Priester die Kriegs — und Nachkriegszeit (1942-1945) in St.-Vith erlebte*. Ibid., 1989, 25, 8, pp. 130-135.
- 54110 **Janssens (A.)**. *Vijftig jaar geleden : Theofiel Coen uit Vosselare*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 173-178.
- 54111 **Roba (J. J.) & Leutard (J.)**. *La région de Walcourt pendant la seconde guerre mondiale, t. II, 1942-1943*. Walcourt, 1990, 267 p.
- 54112 **Van Damme (Kamiel)**. *Herinneringen 1939-1945*. Land van de Woestijne, 1989, 1-2, pp. 29-79.
- 54113 **Michel (J.)**. *Souvenir, Tome 3 : La pire époque*. Bruxelles, Vander, 1988.
- 54114 **Motte (V.)**. *Ortar Depaux, socialistisch gemeenteraadslid, heldhaftig oorlogsslachtoffer*. De Horen, XVII, 1990, 4-5, pp. 145-154.

- 54115 **Dupuis (Michel)**. *Gerard Walschap. Verzameld Werk 3*. Antwerpen-Amsterdam, Manteau, 1990, 1010 p. — **Willekens (Emiel)**. *Kroniek van Gerard Walschap. Deel 3 : 1942-1948*, pp. 24-32 ; **Walschap (Gerard)**. *Zwart en wit* (1948), pp. 825-1007.
- 54116 **Smets (Jaak)**. *Wij paria's*, Duffel, J. Smets, 1990, 207 p.
- 54117 **Stengers (Jean)**. *Paul de Man, a collaborator ? Herman (Luc), Humbeeck (Kris) & Lernout (Geert), eds. (Dis)continuities : essays on Paul de Man*, Amsterdam, 1989, pp. 43-50.
- 54118 **Vanlandschoot (Romain), Meyers (Wim) & De Deygere (Renaat)**. *Oorlogsgedenkschriften Cyriel Verschaeve 1944-1946*. Tielt, Jozef Lootensfonds, 1990, 527 p. (Verschaeviana Jb. 1988-1989).
- 54119 **Van Dingenen (Jef)**. *Beschouwingen rond «De Nationaal-socialist»*. 15. *Elias' nieuwe taktiek*. 16. *Verzet in eigen rangen*. 17. *Een moeilijke meimaand '43*. Broederband, 1990, 1, pp. 4-8 ; 5, pp. 5-8 ; 8, pp. 5-9. (Vervolg van nr. 51882).
- 54120 **Van Hees (P.)**. *De Groot-Nederlandse Beweging in 1940-1941 en het optreden van J. C. Kist (1913-1944)*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 1-18.
- 54121 **Ruelle (Pierre)**. *«L'Alouette» : vie et mort d'un journal clandestin*. Rev. générale, 1990, 5, pp. 69-83.
- 54122 **Kohlbacher (Jan)**. *Kroniek van 'n Oorlog. Deel 15. De sluikpers te Eisden — 2. Kinderen schrijven over oorlog*. Eisden, III, 1990, pp. 1-5.
- 54123 **Hemmerijckx (R.)**. *La C.M.B. dans la clandestinité : un syndicat entre la contestation et l'intégration*. CMB-inform, nov.-déc. 1987, n° 114, pp. 75-132.
- 54124 **de Villenfagne de Sorinnes (Jacques)**. *Zone V — Le combat du Bois des Tailles*. Pygmalion, 1990, 1, pp. 15-17.
- 54125 **Legrain (Charles)**. *Le Groupe «Marchal» de l'Armée secrète (à suivre)* Pygmalion, 1990, 3, pp. 23-26.
- 54126 **Marquet (Victor)**. *Aux origines de l'Armée Secrète. La Légion Belge en 1942*. Rev. Belg. d'H. militaire, 1990, 3, pp. 387-436 ; 1990, 6, pp. 509-562 ; 1990, 9, pp. 615-640.
- 54127 **Van Rijsselberghe (Albert) & Marquet (Victor)**. *Martyrologe de l'Armée Secrète — Martelarenboek van het Geheim Leger 1940-1945*. Bruxelles, Union des Fraternelles de l'Armée Secrète — Unie der Verbroederings van het Geheim Leger, 1990, x + 189 p.
- 54128 **Arnolds (J. P.), Boeva (J.), Boeva (L.), e.a.** *Witte Brigade (Fidelio) 1940-1944*. Antwerpen, Witte Brigade (Fidelio) vzw., 1990, 61 p.
- 54129 **Van Poucke (Guy)**. *Weerstanders door de Britten «opgeofferd» ? De geallieerde deceptie in 1943 : de rol van het verzet*. Pygmalion, 1990, 1, pp. 8-14 ; 2, pp. 1-7 ; 3, pp. 12-18. [Zie ook n° 51887].
- 54130 **Van Poucke (Guy)**. *Festung Dünkirchen — 1944-1945*. Pygmalion, 1987, 3, pp. 30-37.
- 54131 **Marquet (Victor)**. *La sauvegarde du port d'Anvers*. Cahiers C.R.E.H.S.G.M., 1990, 13, pp. 149-217.
- 54132 **Willems (H.)**. *Victimes et héros de la guerre 1940-1944 dans l'est de la Belgique : essai historique*. S.l., Landsmann, 1987-1991, 14 vol.
- 54133 *Le Centre 1944-1946*. La Louvière, Ecomusée régional du Centre, 1985, 47 p. — **L'Hoir (Olivier)**. *Les événements dans le Centre*, pp. 5-29 ; **Dewier (Alain)**. *Un réseau de résistance dans le Centre*, pp. 30-35 ; **Favry (Claude)**. *A travers la littérature dialectale ...*, pp. 36-41.

- 54134 **Ugeux (William)**. *La résistance à travers quelques rues d'Ixelles*. Mémoire d'Ixelles, n° 35, IX, 1989, pp. 22-27.
- 54135 **Campion (Jean) & Bouccin (Guy)**. *La résistance dans notre région pendant la guerre 40-45*. Cella. Périodique du C. d'H. et d'Archéol. Pont-à-Celles et Environs, 3e Trim. 1984, pp. xxv-xxxI.
- 54136 **Parez (R.)**. *Une résistance warnetonnoise : de l'action à la captivité 1942-1945*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 427-458.
- 54137 **Fischer (Gustave)**. *Le 127 Chaussée d'Ixelles ou le journal de guerre d'Anne Brusselmans*. Mémoire d'Ixelles, n° 35, IX, 1989, pp. 28-31.
- 54138 **Wintgens (Léo)**. *Honneur aux Passeurs. I. Le réseau du Dr. vét. Gustave Demoulin (Wiltz 1872 — Oranienburg 1943)*. (Montzen), Publ. du Centre de documentation de la Résistance au nazisme, 1990, 32 p.
- 54139 **Segers (Jacques)**. *Walthère Dewé*. Mémoire d'Ixelles, n° 35, IX, 1989, pp. 11-17.
- 54140 **Verhoeyen (Etienne)**. *Anatole Gobeaux, Numa Bouté et le service «Milb»*. Mém. d'Ixelles. Bull. du C. d'H. locale d'Ixelles, III-VI, 1990, pp. 5-19.
- 54141 **Marchal (Omer)**. *Un Jésuite dans la résistance, le père Camille-Jean Joset. Témoignage historique sur le Mouvement National Belge et son journal clandestin La Voix des Belges*. Bruxelles, Didier Hatier, 1990, 263 p.
- 54142 **Laurent-Haueis (Lucienne)**. *In memoriam Georges Laurent. (Liège, 13 janvier 1903-Gaillarmont, 30 août 1990)*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 218-219.
- 54143 **Adriaens (W.)**. *Partizaan Frans Storms*. Antwerpen, Nioba, 1988, 214 p.
- 54144 **Fischer (Gustave)**. *Violette Verhoogen, humaniste et résistante*. Mémoire d'Ixelles, n° 35, IX, 1989, pp. 18-21.
- 54145 **Delvoye (Christian) & Matsös (Steph.)**. *Mon Mononke Désiré et l'an 40*. Bressoux-Liège, Dricot, 1990 (version B.D.).
- 54146 **Dehon (Adelson)**. *De la gâchette au pianiste. 1940-1945*. S.1., A. Dehon, 1990, 69 p.
- 54147 **Gillet (E.)**. *Histoire des sous-officiers et soldats belges prisonniers de guerre, 1940-1945*. Rev. Belg. d'H. militaire, 1990, pp. 351-386. (Suite du n° 51908).
- 54148 **Rombaut (A.)**. *Alle krijgsgevangenen naar Pillau aan de Oostzee*. Het Land van Beveren, XXXIII, 1990, pp. 160-161.
- 54149 **Philippart (Joseph)**. *Mes années perdues*, Cortil-Hambraine-Wodon, Histoire et Histoires, 1990, 84 p.
- 54150 **Lanckzweirt (J.)**. *Vijftig jaar geleden : Julien Lanckzweirt een weggevoerde uit Landegem*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 231-233.
- 54151 **Van den Berghe (Gie)**. *De uitbuiting van de Holocaust*. Antwerpen ; Baarn, Houtekiet, 1990, 196 p.
- 54152 **Arntz (H.-Dieter)**. *Judenverfolgung und Fluchthilfe im deutsch-belgischen Grenzgebiet. Kreisgebiet Schleiden, Euskirchen, Monschau, Aachen und Eupen-Malmédy*. Euskirchen, Kümpel — Volksblatt-Druckerei + Verlag, 1990, xxiii + 784 p.
- 54153 **Meykens (Marcel)**. *Les Clés du Trésor. Addenda 1990*. Montegnée, 1990, 618.1 p. [Voir n° 49692].
- 54154 *L'arrestation d'une famille juive à Bêche, en septembre 1943*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1989, 30, pp. 6-8.
- 54155 **Lachmann (David)**. *Matricule Auschwitz A 2701. «On ne s'est pas donné le mot ...»*. Entretien avec Y. Thanassekos et J. M. Chaumont. Bull. Trim. de la Fondation Auschwitz, 1990, pp. 97-117.
- 54156 **Plisnier-Ladame (Francine)**. *Les femmes belges dans les camps nazis*. Bruxelles, Amicale des anciennes prisonnières politiques de Ravensbrück — Inst. Emile Vandervelde, 1990, 213 p.

54157 **Temmerman (Jean)**. *Prisons d'Espagne. Le camp de concentration de Miranda de Ebro*. Memo. Rev. Histor., 1990, n° 29, pp. 16-29 ; 1990, n° 30, pp. 21-29.

54158 **Sonnenbluck (H.)**. *J'avais 16 ans à Auschwitz*. Bruxelles, C. d'éducation populaire, 1990, 92 p.

(6) 1945-1990

54159 **Huyse (Luc)**. *Onverteerd verleden. Over de geschiedschrijving van collaboratie en repressie*. Ons Erfdeel, XXXIII, 1990, 2, pp. 239-243.

54160 **Huyse (Luc), Dhondt (Steven) & Vanhoren (I.)**. *Het noodlot, niet de gerechtigheid? De repressie als voorbeeld van een ontsporing in het straffen*. Onze Alma Mater, 1990, pp. 203-211.

54161 **Huyse (L.)**. *De repressie en de politieke agenda*. Res Publica, XXXII, 1990, 4, pp. 415-425.

54162 **Claes (Ernest)**. *Cel 269*. Tielt - Winksele, Lannoo — Ernest Claesgenootschap, 1990, 150 p. (Heruitgave met tekeningen van Coen De Frenne). — **Wittebols (Gust)**. *Geknakt, voor het leven geknakt*, pp. 9-37.

54163 **Pauwels (Wilfried)**. *De verdachten van september '44*. Antwerpen, De Ned., 1990, 206 p.

54165 **Govaert (Serge)**. *Mai 68. C'était au temps où Bruxelles contestait*. Bruxelles, Politique & H., 1990, 183 p.

54166 **Mean (A.)**. *La Belgique de papa : 1970 : le commencement de la fin*. Bruxelles, Politique et h., 1989, 222 p., (Pol-His, 1).

2. *Histoire par secteurs fonctionnels — Thematische indeling*

a. Les institutions, le droit, l'histoire politique, militaire et diplomatique — De instellingen, het recht, politieke, militaire en diplomatieke geschiedenis.

(1) La dynastie, les institutions, le droit — De dynastie, de instellingen, het recht

54167 **Stéphany (P.)**. *Cinq rois*. Louvain-la-Neuve, Duculot, 1989, 127 p. **Van Daele (H.)**. *Vijf koningen*. Tielt, Lannoo, 1989, 127 p.

54168 **Balthazar (Herman) & Stengers (Jean)**, eds. *Dynastie en cultuur in België*. Antwerpen, Mercatorfonds, 1990, 419 p.

54169 **Gobyn (Ronny) & Detrez (Alain)**. *Dynastie en cultuur*. Brussel, Ludion NV, 1990, 96 p.

54170 *België en zijn koningen. Dossier bij de gelijknamige tentoonstelling in het Algemeen Rijksarchief*. Brussel, Alg. Rijksarch., 1990, 136 p. (Educatieve Dienst. Dossiers. Tweede Reeks 4). **Notebaert (Alexandre)**. *Leopold I*, pp. 6-28 ; **Rombauts (Wouter)**. *Leopold II*, pp. 30-72 ; **Desmed-Thielemans (M.-R.)**. *Albert I*, pp. 74-97 ; **Janssens (Gustaaf)**. *Leopold III. Een regering in de schaduw van de internationale spanning (1934-1940)*, pp. 98-131.

54171 **Renard (Claude)**. *La monarchie en Belgique. Continuités et ruptures*. Cahiers Marxistes, 1990, pp. 120-130. *De monarchie in België : breuken en continuïteit*. Vl. Marxistisch Ts, 1990, pp. 21-32.

54172 **Anthierens (Johan)**. *Brief aan een postzegel. Kritisch Koningsboek*. Leuven, Kritik, 1990, 176 p.

54173 **Grammens (Mark)**. *De monarchie en de Vlaamse beweging*. Vl. Marx. Ts, 1990, pp. 49-56.

- 54174 **Kerckvoorde (M.)**. *Louise van Orleans : het vergeten leven van de eerste koningin van België*. Tielt, Lannoo, 1988, 303 p. *Louise d'Orléans : première Reine des Belges*. Paris, Louvain-la-Neuve, Duculot, 1989, 310 p.
- 54175 **Duchesne (Albert)**. *À propos de l'ouvrage récent de B. Destreamau : Weygand (Paris, Perrin, octobre 1989). Le triomphe final des mythes ?* Bruxelles, 1990, 22 p.
- 54176 **Mine (G.)**. *Elle a régné pendant sept ans à Spa (la reine Marie-Henriette)*. H. et archéologie spadoises, XVI, 1990, pp. 75-78.
- 54177 **Lambrechts (Lut)**. *De twee levens van koningin Elisabeth*. Antwerpen, Uitg. Hadewijch, 1990, 180 p.
- 54178 **Brelaz (Michel)**. *Léopold III et Henri de Man*. Bull. de l'Association pour l'étude de l'œuvre d'Henri de Man, 1990, pp. 1-18.
- 54179 **Gerard-Libois (J.-G.) & Gotovitch (José)**. *Léopold III, de l'an 40 à l'effacement*. Bruxelles, éd «Pol-His», 333 p. (Coll. «Politique et H.»).
- 54180 **Wyvekens (P.)**. *Le livre du Roi Baudouin 1930-1950-1990. Het boek van Koning Boudewijn 1930-1950-1990. Das Buch von König Baudouin 1930-1950-1990*. Bruxelles, Didier Hatier, 1989, 191 p.
- 54181 **Harmignies (R.)**. *Baudouin, Roi des Belges et ses cousins, les souverains d'Europe*. Le Parchemin, LV, 1990, 270, pp. 370-383.
- 54182 **Gérard (J.)**. *Fabiola, portrait d'une reine*. Braine l'Alleud, J.-M. Collet, 1989, 77 p.
- 54183 **De Clerck (J. C. A.)**. *Toekomstig Koning van België heeft Baardegems bloed*. Heemkr. Kr. «De Faluintjes», III, 1990, pp. 42-50.
- 54184 **Auquier (Bauduin)**. *1790-1990 : deux cents ans de réformes institutionnelles*. La Rev. Générale, 1990, 12, pp. 91-96.
- 54185 **Stengers (Jean)**. *Les caractères généraux de l'évolution du Sénat depuis 1831*. La réforme du Sénat. Actes du colloque. Bruxelles, Em. Bruylant, 1990. (Coll. de la Fac. de Droit de L'Univ. libre de Bruxelles).
- 54186 **Beirlaen (André)**. *De voorstellen tot hervorming van de Senaat sedert de Tweede Wereldoorlog*. Ibid.
- 54187 **Witte (Els)**. *De staats hervorming van 1988*. Ons Erfdeel, XXXIII, 1990, 2, pp. 185-196.
- 54188 **Put (Eddy)**. *Het Ministerie van Justitie (1831-1988). Deel I : Organisatiestructuur van de centrale administratie en de adviesorganen*. Brussel, Alg. Rijksarch., 1990, 174 p. (Miscellanea Archivistica. Studia 6).
- 54189 **Velle (K.)**. *De centrale gezondheidsadministratie in België voor de oprichting van het eerste ministerie van volksgezondheid (1849-1936)*. Belg. Ts. voor Nieuwste Gesch., XXI, 1990, 1-2, pp. 162-210.
- 54190 **Van Zeghbroeck (J. G.)**. *Onderzoek naar de structuur en de werking der hypotheekbewaringen : oorsprong en evolutie*. Wemmel, Joseph Gaston Van Zeghbroeck, 1989, 59 p.
- 54191 **Neefs (B.)**. *Le notariat au 19e siècle : aspect social de la profession. Le cas du notariat d'Ollignies*. Ann. du Cercle r. d'h. et d'archéol. d'Ath. et de la région et Musées athois, LI, 1990, pp. 267-300.
- 54192 **Tanghe (Fernand)**. *Le droit au travail entre histoire et utopie. 1789-1848-1989 : de la répression de la mendicité à l'allocation universelle*. Bruxelles, Fac. univ. Saint-Louis, 1989, 242 p. (Publ. des Fac. univ. Saint-Louis. Droit. Travaux et Rech. 16).
- 54193 **Luyten (Dirk)**. *De institutionalisering van de collectieve arbeidsverhoudingen in historisch perspectief. overzicht en analyse van de belangrijkste wetten en wetgevende initiatieven sedert 1930*. In **Lambrecht (D.)**, ed. *Lopend rechtshistorisch onderzoek. Hand. van het tiende Belgisch-Nederlands rechtshistorisch Colloquium (Iuris Scripta Historica III)*, 1990, pp. 189-223. [Cfr. n° 53048].

- 54194 **Klein-Beaupain (T.), e.a.** *50 jaar arbeidsverhoudingen. Belgische Vereniging voor Arbeidsverhoudingen.* Brugge, Die Keure, 1989, 390 p.
- 54195 **Hubeau (B.).** *Overzicht van de sociale huisvesting 1975-1986 : een overzicht van rechtspraak tegen de achtergrond van wetgeving en reglementering.* Antwerpen, Kluwer Rechtswet., 1988, 215 p.
- 54196 **Rivière-Carcy (G.).** *De cultuurpactwet onvoltooid en onbemand : 15 jaar bescherming van de ideologische en filosofische minderheden.* Antwerpen, Kluwer rechtswet., 1989, 356 p.

(2) La politique intérieure — De binnenlandse politiek

- 54197 *La Belgique. Dossier et texte de la constitution.* Pouvoirs. Revue française d'études constitutionnelles et politiques, n° 54, 1990. **Miroir (André).** *La Belgique et ses clivages : contradictions structurelles et familles politiques*, pp. 5-14 ; **Delperée (Francis) & Dupret (Baudouin).** *Le roi des Belges*, pp. 15-24 ; **Lavaux (Philippe).** *L'évolution du régime parlementaire depuis 1944*, pp. 25-36 ; **Dewachter (Wilfried).** *Instabilité gouvernementale et stabilité ministérielle en Belgique*, pp. 37-49 ; **Krings (Ernest).** *Le système judiciaire*, pp. 51-61 ; **Vandermotten (Christian) & Vanlaer (Jan).** *Partis et élections depuis 1946*, pp. 63-72 ; **Leton (André).** *Les conflits communautaires : facteurs de tension et facteurs d'apaisement*, pp. 73-84 ; **Mabille (Xavier).** *La concertation sociale : la crise du système belge*, pp. 85-92 ; *Dossier : Les gouvernements belges depuis 1944*, pp. 143 ; *Dossier : Elections à la Chambre des représentants de 1919 à 1968 : résultats pour le royaume*, pp. 144-146.
- 54198 **Plavsic (W. S.).** *Bibliographie de l'année politique 1989.* Res Publica, XXXII, 1990, 2-3, pp. 252-386.
- 54199 **Das (E.).** *De politieke opiniepeilingen in België in 1989.* Ibid., pp. 387-408.
- 54200 **Deweerd (M.).** *Overzicht van het Belgische politiek gebeuren in 1989.* Ibid., pp. 168-206.
- 54201 **Couttenier (I.).** *Belgian Politics in 1989.* Ibid., 2-3, pp. 208-227.
- 54202 **Vermynck (M.).** *Statistisch overzicht van het politieke jaar 1989.* Ibid., pp. 229-254.

(a) La parlement, les gouvernements — Het parlement en de regeringen

- 54203 **Gaus (H.), ed.** *Politiek biografisch lexicon van de Belgische ministers en staatssecretarissen (1960-1980).* Antwerpen, Standaard, 1989, 1248 p.
- 54204 **Plavsic (Wladimir).** *Mijnheer de eerste minister. Geschiedenis van het ambt sinds 1830. Biografieën van de Eerste Ministers van 1944 tot nu.* Tielt, Lannoo, 1989, 261 p.
- 54205 *Curriculum vitae des ministres et secrétaires d'état du gouvernement national et des exécutifs des communautés et des régions.* Bruxelles, Inbel, 1989, 126 p.
- 54206 **Christens (Ria) & D'Hoore (Walter).** *De ambtswoning van de eerste minister, Lambermontstraat 1.* Tielt, Lannoo, 1989, 128 p.
- 54208 **De Ridder (Hugo).** *Sire, geef me honderd dagen.* Leuven, Davidsfonds, 1989, 272 p. (Davidsfonds Keurreeks 179).

(b) Les élections et la lutte politique ; les partis ; le personnel politique — Verkiezingen en partijstrijd ; de partijen ; politiek personeel

- 54209 **Witte (Els).** *Littérature, ouvrages de référence et sources concernant les réformes électorales belges depuis 1831.* **Noiret (Serge), ed.** *Political Strategies and Electoral*

- Reforms : Origins of Voting Systems in Europe in the 19th and 20th Centuries — Stratégies politiques et réformes électorales : aux origines des modes de scrutin en Europe aux XIXe XXe siècles. Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft, 1990, pp. 162-184.
- 54210 Collinge (M.). *La participation politique en Belgique ...* Res Publica, XXXII, 1990, 4, pp. 511-535.
- 54211 Collinge (M.). *Elections européennes en Belgique : géographie des voix de préférence.* Courrier hebdomadaire du Crisp, 1990, 1266, 37 p.
- 54212 Ackaert (J.). *Imperiali, D'Hondt en Niemeyer als verdelingstechnieken bij de gemeenteraadsverkiezingen.* Res Publica, XXXII, 1990, 4, pp. 537-556.
- 54213 Jacquemain (R.), Doutrelempont (R.) & Vandekerke (M.). *Identités sociales et comportement électoral.* Ibid., 1, pp. 63-79.
- 54214 Verminck (M.). *Morphologie des partis politiques francophones en 1988 et 1989.* Res Publica, XXXII, 1990, 2-3, pp. 313-348.
- 54215 Dewachter (Wilfried). *Changes in a Party System : The Belgian Party System from 1944 to 1986.* In Daalder (Hans), ed. *Party Systems in Denmark, Austria, Switzerland, The Netherlands and Belgium.* Londen, 1987.
- 54216 Maes (M.). *De formele aanstelling van de partijvoorzitters in België, 1944-1990.* Res Publica, XXXII, 1990, 1, pp. 3-62.
- 54217 Soete (J. L.). *Katholieke partij en groepsgevoel in België in de XIXe eeuw : de katholieke kringen (1863-1884).* Nieuw Ts. voor Politiek, 1990, 3, pp. 69-83.
- 54218 Van Molle (Leen). *Katholieken en Landbouw. Landbouwpolitiek in België, 1884-1914.* Leuven, Univ. Pers., 1989, 417 p.
- 54219 Van Molle (Leen). *Ieder voor allen. De Belgische Boerenbond 1890-1990.* Leuven, Universitaire Pers ; Belgische Boerenbond, 1990, 392 p. (KADOC-Studies 9). *Chacun pour tous. Le Boerenbond Belge 1890-1990.* Leuven, Presses Universitaires de Louvain — Boerenbond Belge, 1990, 411 p.
- 54220 Conway (Martin). *Building the Christian City. Catholics and politics in inter-war francophone Belgium.* Past and Present, 128, Oxford, 1990, pp. 117-151. — *De la «cité séculière» à la «cité de Dieu» : les catholiques et la politique dans la Belgique de l'entre-deux-guerres.* Cahiers C.R.E.H.S.G.M., 1990, 13, pp. 57-89.
- 54221 Massin (W.). *Van K.V.V. tot V.N.V. Vlaamse ondertonen in Limburg, 1929-1940.* Het Oude Land van Loon, XLV, 1990, pp. 211-262.
- 54222 Beerten (Wilfried). *Le rêve travailliste en Belgique. Histoire de l'Union Démocratique Belge 1944-1947.* Bruxelles, Vie Ouvrière, 1990, 224 p. (H. du Mouvement Ouvrier en B., 11).
- 54223 Ulburghs (J.). *De zuilen van de tempel.* Zonhoven, Boek, 1989, 208 p.
- 54224 Hellemans (S.) & Kitschelt (H.). *Agalev en Ecolo als links-libertaire partijen. Of de partijpolitieke vertaling van een nieuwe breuklijn.* Res Publica, XXXII, 1990, 1, pp. 81-94.
- 54225 Ackaert (J.). *Partnerruil. De moeilijke vorming van lokale bestuursmeerderheden.* De Nieuwe Maand, XXXIII, 4, april 1990, pp. 28-33.
- 54226 Manning (A. F.). *Niederlande und Belgien. Christliche Demokratie im XIX. Jht.* Becker (W.), ed. *Christliche Demokratie in Europa. Grundlagen und Entwicklungen seit dem XIX. Jht.* Köln, Böhlau, 1988, pp. 91-112.
- 54227 Delfosse (Pascale). *La face cachée de l'unionisme : crise alimentaire et conflits d'intérêts entre forces économique-politiques (1844-1845).* Res Publica, XXXII, 1990, 1, pp. 117-146.

- 54228 **Delfosse (Pascale)**. *État, crises alimentaires et modernisation de l'agriculture en Belgique (1853-1857)*. Rev. du Nord. LXXII, 1990, pp. 71-95.
- 54229 **Delfosse (Pascale)**. *Idéologies et réalités du changement social en milieu rural*. Rech. Sociologiques, XX, 1989, 3, pp. 433-451.
- 54230 **Martin (Dirk)**. *Gemeentepolitiek en -politici tijdens het interbellum in de grootste Vlaamse steden : poging tot situering*. Driem. ts. Gemeentekrediet, 1990, 4, pp. 61-76. — *Politique et hommes politiques communaux de l'Entre-deux-guerres dans les deux principales villes flamandes : esquisse de la situation*. Bull. trim. Crédit Communal, 1990, 4, pp. 61-75.
- 54231 **Vanthemsche (G.)**. *Synthetische bemerkingen over de sociale crisispolitiek in de jaren 1930-1935*. Gids op Maatschappelijk Gebied, XXXI, 1990, 8-9, pp. 677-694.
- 54232 **Marques-Pereira (B.)**. *L'avortement en Belgique : de la clandestinité au débat politique*. Bruxelles, Éd. de l'Université de Bruxelles, Inst. de Sociologie, 1989, 168 p. (H., économie, société).
- 54233 **Hooghe (M.)**. *De liberalisering van abortus als strijdpunt in de Belgische politiek 1971-1990*. Res Publica, XXXII, 1990, 4, pp. 489-509.
- 54234 **Witte (Els)**. *Twintig jaar politieke strijd rond de abortuswetgeving in België (1970-1990)*. Res Publica, XXXII, 1990, 4, pp. 427-487.
- 54235 **Rezsohazy (R.)**. *De waarden van de Belgen in de jaren tachtig*. Nieuw Ts. voor Politiek, 1990, 5-6, pp. 33-41.
- 54236 **Saur (L.)**. *Tien jaar veiligheid en defensie : balans en perspectieven*. Ibid., pp. 81-119.
- 54237 **Levaux (Jean)**. *Délibérations du Conseil communal de Baelen. 3e partie (1861-1918)*. Soc. d'H. et d'Archéol. du plateau de Herve, Bull., 1990, 56, pp. 49-67.
- 54238 **Godfroid (F.)**. *Prospectus de la Société catholique de Belgique : 1er janvier 1922*. Bruxelles, Emile Van Balberghe, 1988, 20 p. (Folia bibliographica, 9).
- 54239 **Martens (A.)**. *Stichting van een Sint-Pieters Gilde te Hansbeke. anno 1840*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 211-216.
- 54240 **Rijserhove (A.)**. *Over onderwijs en kiesstrijd te Knesselare*. Appeltjes van het Meetjesland, XLI, 1990, pp. 47-86.
- 54241 **Verhaeghe (Dominique)**. *Schoolstrijd in het lager onderwijs te Kortrijk (1879-1884)*. De Gidsenkr., XXVIII, 1990, 4, pp. 3-15.
- 54242 **Dauwe (Jozef)**. *Gemeentepolitiek te Lebbeke : 1795-1900*. Lebbeke, L. du Boisstr., 44, 1990, 603 p.
- 54243 **Boussé (Lucien)**. *Vrijzinnig pluralisme in een Vlaamse stad. Het Willemsfonds te Lokeren na de Tweede Wereldoorlog*. Lokeren vroeger, pp. 25-31. [Cfr. n° 53024].
- 54244 **Langohr (Jos.)**. *La guerre scolaire ou la lutte héroïque des Montzenois en 1879*. Im Göhltal, 1990, 47, pp. 98-102.
- 54245 **Delmotte (M.)**. *Om de ziel van het kind. De schoolstrijd in het liberale Sint-Eloois-Vijve (1878-1895) en de klerikale Gaverstreke (1878-1884)*. Jb. van de Geschiedk. en Oudheidk. Kr. «De Gaverstreke», XVIII, 1990, pp. 434-489. [Vervolg van n° 52004].
- 54246 **Biesemans (L.)**. *Politiek Vilvoorde 1830-1988*. Vilvoorde, CVP Vilvoorde, 1988, 40 p. (Historiek).
- 54247 **Biesemans (L.)**. *Het katholieke politieke leven in Vilvoorde (1830-1945)*. Vilvoorde, CVP Vilvoorde, 1989, 240 p.
- 54248 **Ruys (R.)**. *De schoolstrijd te Wichelen 1879-1884*. Heem- en oudheidk. Kr. Wichelen, XVII, 1990, pp. 2-17.

- 54249 **François (Luc)**. *Progressief en cultuurbewust. Prototypes van de Gentse burgerij, eind 18de - begin 19de eeuw*. Brussel, Fac. Univ. Saint-Louis, 1990, 92 p. (Fac. Univ. Saint-Louis. Studiecentrum 18de eeuwse Zuidnederlandse Letterkunde. Cahier 5).
- 54250 **Bovesse (Jean)**. *François Bovesse. Notice bio-bibliographique*. Sources. Revue de la Maisoin de la Poésie, Namur, mai 1990, pp. 193-211.
- 54251 *Bovesse (François)*. *Le Guetteur wallon*, 1990, 3, pp. 66-99. *Le dynamisme et l'insouciance de la jeunesse*, pp. 67-71 ; **Baudhuin (Jean)**. *L'époque de la «Grande Guerre». Les lettres de Calais (1915-1918)*, pp. 72-77 ; **Bovesse (Jean)**. *Notes sur Léopold III et François Bovesse (1934-1939)*, pp. 78-83 ; **Maréchal-Pelouse (Odette)**. *L'orateur*, pp. 84-87 ; **Baudhuin (Jean)**. *François Bovesse dans la tourmente de 1940*, pp. 88-92 ; *Autour de la mort de François Bovesse*, pp. 93-95.
- 54252 *François Bovesse. Namur et les années sombres 1936-1945*. (Bruxelles), Crédit Communal, 1990, 147 p.
- 54253 **Baudot (Pierre)**. *François Bovesse, soldat du 14e de ligne, 1914*. Liège, 1990.
- 54254 **Gavroy (Arnaud)**. *François Bovesse. 1890-1944. Itinéraires et pensées politiques*. Namur, 1990, 248 p.
- 54255 **Kesteloot (Chantal) & Gavroy (Arnaud)**. *Pour la défense intégrale de la Wallonie. François Bovesse*. Mont-sur-Marchienne, 1990, 255 p.
- 54256 [**Louicis (Roger)**]. *François Bovesse, haut commissaire de Belgique ou cinquante ans après*. Namur, 1990, 146 p. Exposition philatélique.
- 54257 **Pierard (Colette)**. *François Bovesse. Morceaux choisis*. Confluent (Namur), 183, octobre 1990, pp. 32-33.
- 54258 **Waeyens (Albert)**. *P. J. B. Buchez (Matagne-la-Petite, 1796-1865). Une morale «Jacobino-Catholique»*, Waulsort, 1990, 153 p.
- 54259 **Haag (Henri)**. *Le comte Charles de Broqueville, Ministre d'État, et les luttes pour le pouvoir (1910-1940)*. Louvain-la-Neuve - Bruxelles, Collège Erasme — Ed. Nauwelaerts, 1990, 2 vols.
- 54260 **Moons (Jos)**. *Graaf Michel d'Ursel (1924-1989)*. Limburg, LXIX, 1990, 2, pp. 123-127.
- 54261 **Coppens (E.C.)**. *Paul Fredericq*. Gent, Liberaal Arch., 1990, 238 p. (Reeks Verh. nr. 8).
- 54262 **François (L.)**. *Jean-François Gendebien (Givet 1753-Mons 1838)*. Mém. et publ. de la Soc. des sc., des arts et des l. du Hainaut, XCV, 1990, pp. 27-67.
- 54263 *Terugblik in zorg en hoop. Frans Grootjans aan het woord*. Gent, Willemsfonds ; Liberaal Vl. Verbond ; Liberaal Arch., 1990, 198 p.
- 54264 **Fischer (Gustave)**. *L'échevin Louis Henry, une vie laborieuse et réussie*. Mémoire d'Ixelles, n° 36, 1989, pp. 14-19.
- 54265 **Vandeweyer (L.)**. *Boudewijn Maes als Vlaams-nationalistisch politicus in het arrondissement Gent-Eeklo 1918-1933*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 230-245.
- 54266 **Moreau de Melen (H.)**. *Au terme de la route : mémoires*. Liège, Henri Moreau de Melen, 1988, 453 p.
- 54267 **Peters (A.)**. *Maria-Josephus-Alphonsus Poppe, raadslid en schepen van Sint-Niklaas, 1873-1920*. Ann. van de oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 253-269.
- 54268 **François (Luc)**. *Jan Jozef Raepsaet (Oudenaarde, 1750 — Oudenaarde, 1832)*. Hand. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. van Oudenaarde, XXVII, 1990, pp. 61-99.
- 54269 **Vandenabeele (Jan)**. *Pierre-François Rooms (1824-1890), een gematigd politicus in een woelige tijd*. Lokeren vroeger, pp. 93-96. [Cfr. n° 53024].
- 54270 **François (Luc)**. *Een verlicht liberaal in Lokeren : Paul Tack (1759-1830)*. Lokeren vroeger, pp. 49-54. [Cfr. n° 53024].

- 54271 **Cailliau (Maurits)**. *Emiel Thiers. De man naast Joris van Severen*. Ter Waarheid over Joris van Severen, 1990, 4^e trim., pp. 2-20 (wordt vervolgd).
- 54272 **Arickx (V.)**. *Jozef Fernand Toussaint (1807-1885). Een paar familiale nota's*. Biekorf, XC, 1990, pp. 360-361.
- 54273 **Landuyt (G.)**. *De Van Cauwelaerts en het Klein Seminarie te Hoogstraten*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 222-229.
- 54274 **Van Biervliet (Lori)**. *Nieuw licht op Joseph B.B van Praet met aantekeningen over zijn relatie met J. Goethals-Vercruyse*. Biekorf, XC, 1990, pp. 262-271.

(c) Les mouvements démocratiques et ouvriers — De democratische en arbeidersbewegingen

- 54275 **De Weerd (Denise)**. *Bibliografie van het socialisme en de socialistische arbeidersbeweging. Jaarlijkse aanvulling : 1988*. Amsab-tijdingen, nr. 8, zomer 1990, pp. 17-24.
- 54276 **De Weerd (Denise)**. *Bibliografie van het socialisme en de socialistische arbeidersbeweging. Jaarlijkse aanvulling : 1989*. Amsab-tijdingen, nr. 9, herfst 1990, pp. 11-14.
- 54277 **Devreese (D. E.)**. *Belgium. Van Der Linden (M.) & Rojahn (J.)*. The formation of Labour Movements 1870-1914. An international Perspective. Leiden, E. J. Brill, 1990, pp. 25-55.
- 54278 **Hellemans (Staf)**. *Strijd om de moderniteit. Sociale bewegingen en verzuiling in Europa sinds 1800*. Leuven, Universitaire Pers, 1990, 287 p. (Kadoc-studies).
- 54279 **Klijn (Annemieke)**. *Arbeiders- of volkspartij. Een vergelijkende studie van het Belgisch en Nederlands socialisme, 1933-1946*. Maastricht, Univ. Pers, 1990, 285 p.
- 54280 **Brepoels (J.)**. *Wat zoude gij zonder 't werkvolk zijn ? : anderhalve eeuw arbeidersstrijd in België*. Leuven, Kritak, 1989, 208 p., 2e volledig herwerkte uitgave.
- 54281 *De geschiedenis van de S.P. : kadercursus*. Brussel, Vormingscentrum Herman Vos, 1988, 74 p.
- 54282 **Leboutte (R.)**. *Le livret d'ouvrier dans la Province de Liège : une source méconnue en histoire sociale : présentation et premiers résultats d'exploitation*. Liège, Musée de la vie wallonne, 1988, 71 p. (Coll. d'ét. Musée de la vie wallonne, 5).
- 54283 **Steenhaut (O.)**. *Ideologie en onderwijs*. Socialistische Standpunten, 37, 1990, 3, pp. 18-26 ; 4, 13-22.
- 54284 **Van Eenoo (R.)**. *Bij de wieg van het standbeeld van Jan Breydel en Pieter de Coninc*. Liber Amicorum André Vanhoutryve. Brugge, 1990, pp. 219-234. [Cfr. n° 53023].
- 54285 **Desama (Claude) & Herla (Catherine)**. *L'épargne socialiste dans la Province de Liège (1850-1914)*. H. de l'épargne sociale à travers l'évolution de la banque d'épargne Codep et ses prédécesseurs, Bruxelles, Labor, 1989, pp. 48-71. [Cfr. n° 52365].
- 54286 *Syndicalisme au féminin*. Bruxelles, Centre d'Animation et de Rech. en H. Ouvrière et Populaire, 1990, 7 cahiers (Le Mouvement Ouvrier en B. Outils Pédagogiques 9). [Suite du n° 47651].
- 54287 **Le Maner (Y.)**. *Une grande thèse d'histoire sociale : Le mouvement ouvrier chez les mineurs d'Europe Occidentale (1880-1914)* [notamment en Belgique wallonne]. Rev. du Nord, LXXII, 1990, pp. 1001-1022.
- 54288 **Francq (Bernard) & Lapeyronnie (D.)**. *Les deux morts de la Wallonie sidérurgique*. Louvain-la-Neuve, CIACO, 1990, 266 p. — concerne le mouvement syndical à Seraing.
- 54289 **Oris (Michel)**. *Les électeurs du Conseil de l'Industrie et du Travail de Liège en 1905 : composition et origine d'un «prolétariat» urbain*. Rev. belge de Phil. et d'H., LXVIII, 1990, p. 850-901.

- 54290 **Haagen (Willy) & Soubry (Ludwine)**. *Aspects de l'histoire syndicale des métallurgistes dans la province de Liège (1848-1940)*. CMB — inform. nov.-déc. 1987, n° 114, pp. 5-47.
- 54291 **Lejeune (Philippe)**. *Le socialisme et les ardoisières de la région salmienne*. Glain et Salm. Haute Ardenne, 1990, 32, pp. 48-51.
- 54292 **Deneckere (Gita)**. *Norm en deviantie. Een bijdrage over diagnoses van collectieve populaire actie in de Nieuwste Geschiedenis*. Ts. voor Sociale Gesch., XVI, 1990, 2, pp. 105-127.
- 54293 **Musin (Linda) & Lorneau (Marc)**. *100 ans de premier mai en Province de Liège. Exposition (au) Musée de la Vie wallonne, du 27 avril au 11 mai 1990*. Liège, Imp. de la Fédération liégeoise du P.S., 1990, 60 p.
- 54294 **Mampuy (J.)**. *1 mei : 1890-1990*. Gids op Maatschappelijk Gebied, LXXXI, 1990, 6-7, pp. 615-621.
- 54295 **Van Goethem (Geert)**. *De roos op de revers. Geïllustreerde geschiedenis van 1 mei in België*. Gent, AMSAB, 1990, 109 p.
- 54296 **Lorneau (M.)**. *Au-delà de la commémoration du centenaire du 1er mai (1890-1990) : l'examen d'un phénomène médiatique*. RAS (Revue d'action sociale), Liège, juillet-octobre 1990, n° 4-5, pp. 89-100.
- 54297 **Van Gael (F.)**. *De staking van 1910 te Turnhout. Een strijd voor het verenigingsrecht*. Taxandria Jb., Nieuwe Reeks LXII, 1990, pp. 109-132.
- 54298 **Neuville (Jean) & Yerna (Jacques)**. *Le choc de l'hiver 60-61. Les grèves contre la «loi unique»*. Bruxelles, Politique et h., 1990, 191 p.
- 54299 **Coppe (Michel)**. *60-61. Grève. Wallonie. Réformes*. Interrégionale Wallonne F.G.T.B. en collaboration avec la Fondation André Renard, 1990.
- 54300 **Anthoons (Johnny)**. *Minister in hemdsmouwen. De politieke ontwikkeling van Hendrik de Man*. Bull. de l'Association pour l'étude de l'œuvre d'Henri de Man, 1900, pp. 29-41.
- 54301 **Peiren (Luc)**. *César De Paepe. Van utopie tot werkelijkheid*. Gent, Instit. voor Gesch. en Mij. ; Fed. van Socialistische Mutualiteiten van Brabant, 1990, 132 p.
- 54302 **Andréas (Bert), Grandjonec (Jacques) & Pelger (Hans)**. *Karl Marx' Ausweisung aus Paris und die Niederlassung von Marx und Friedrich Engels in Brüssel im Frühjahr 1845*. In : Studien zu Marx' erstem Paris-Aufenthalt und zur Entstehung der «Deutschen Ideologie». Trier, Karl-Marx-Haus, 1990, pp. 213-243. (Schriften aus dem Karl-Marx-Haus 43).
- 54303 **Doucet (Jean-Marie)**. *Le fort de Huy et les origines historiques du marxisme*. Ann. du Cercle hutois des Sc. et Beaux-Arts, XLIV, 1990, p. 135-145. — Tedesco détenu politique au fort après l'affaire de Risquons-Tout en 1848.
- 54304 **Hemmerijckx (Rik)**. *The Belgian Communist Party and the Trade Unions, 1940-1960*. The Journal of Communist Studies, XII, 1990, pp. 124-142.
- 54305 **Gérin (P.)**. *Les congrès sociaux de Liège (1886, 1887 et 1890). Aperçu historique*. Centenaire des congrès sociaux de Liège, 1890-1990. Mémoire et prospective, pp. 1-23. Liège, A. Klinkenberg, 1990.
- 54306 **Gérin (Paul)**. *Le retombées de Rerum Novarum en Belgique. Vers une éthique de l'économie sous la dir. J. Etienne, P. Watté*. Bruxelles, Ed. CIACO, 1990, pp. 97-210, pp. 238-242.
- 54307 **Pasture (Patrick) & Mampuy (Jozef)**. *In de ban van het getal. Ledenanalyse van het ACV 1900-1990*. Leuven, KUL-Hoger Instituut voor de Arbeid, 1990, XIII + 279 p.
- 54308 **Jadoulle (J.-L.)**. *Naar de oorsprong van de christen-democratie in België : historisch parcours en proeve van definitie*. Nieuw Ts. voor Politiek, 1990, 2, pp. 39-54.

- 54309 **Standaert (M.)**. *Lucien Fruru : een halve eeuw strijd voor textiel*. Gent, Reinaert, Het Volk, 1988, 135 p.
- 54310 **Mariën (J.)**. *De Volksverzekering : zestig jaar*. Gids op Maatschappelijk Gebied, LXXXI, 1990, 11, pp. 881-894.
- 54311 **Tindemans (A.)**. *Verbond Ons Vooruitzicht. Christelijke Vrouwenmutualiteit (O.V.-C.V.). Vijftig jaar in dienst van vrouw, kind en gezin*. Ibid., 2, pp. 163-170.
- 54312 **Van Campenhout (Frans)**. *Prominenten uit de Daensistische beweging*. Antwerpen, Uitg. De Ned., 1989, 141 p.
- 54313 **Janssens (A.)**. *Sporen van het Daensisme in het Land van Nevele*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 122-128.

(d) La situation des langues ; les mouvements flamand et wallon ; la régionalisation — Taaltoestanden ; de Vlaamse en Waalse bewegingen ; de gewestvorming

- 54314 **Van Den Steene (W.)**. *De Vlaamse beweging na 1945 : bibliografie 1981-1985*. Gent, Vormingscentrum Lodewijk Dosfel, Dienst Publ., Antwerpen, Arch. en Documentatiecentrum voor het VI. Nationalisme, 1989, 214 p. (Dosfeldokumenten, 19).
- 54315 **De Vriendt (S.)**. *Le néerlandais en Belgique et aux Pays-Bas*. Rev. Inst. Sociologie, 1986-87, pp. 111-119.
- 54316 **Van Goethem (H.)**. *De taaltoestanden in het Vlaams-Belgisch gerecht, 1795-1935*. Brussel, Paleis der Acad., 1990, 358 p. (Verh. van de Kon. Ac. voor Wet., Lett. en Sch. K. van B. Kl. der Lett., LII, n° 134).
- 54317 **De Vroede (Maurits)**. *Language and Education in Belgium up to 1940*. Tomiak (J.), e.a. Schooling, educational Policy and ethnic Identity. Comparative studies on governments and non-dominant ethnic groups in Europe, 1850-1940. I. Dartmouth, 1990, pp. 111-132.
- 54318 **Boijen (R.)**. *Het taalgebruik in de militaire rechtspraak voor de Eerste Wereldoorlog*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 19-32.
- 54319 **De Metsenaere (M.) & Witte (E.)**. *Taalverlies en Taalbehoud bij de Vlamingen te Brussel in de negentiende eeuw*. Bijdr. en Meded. betreffende de Gesch. der Ned., CV, 1990, 1, pp. 1-38.
- 54320 **De Metsenaere (M.)**. *Thuis in gescheiden werelden. De migratoire en sociale aspecten van verfransing te Brussel in het midden van de 19^e eeuw*. Belg. Ts. voor Nieuwste Gesch., XXI, 1990, 3-4, pp. 383-412.
- 54321 **Mellaerts (W.)**. *Taalgebruik in overheidsdienst en onderwijs te Leuven 1829-1842*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 84-102. [Vervolg van n° 52084].
- 54322 **Hanson (M.)**. *Van Frans naar Nederlands : de taalstudie in het Limburgs middelbaar onderwijs 1830-1914*. Maastricht, Stichting Maaslandse Monografieën, 1990, 332 p.
- 54323 **Van Campenhout (Nico) & Blomme (Jan)**. *Honderd jaar taaltoestanden in het Sint-Jozef-Klein Seminarie te Sint-Niklaas*. Ann. van de Kon. Oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 329-333.
- 54324 **Wils (L.)**. *Alleen maar Vlaming zijn ? Over de waarden die de Vlaamse Beweging verdedigd heeft*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 164-170.
- 54325 **Bultinck (K.)**. *Over de Frontbeweging*. Ibid., pp. 33-45.
- 54326 **Vallaey (W.)**. *De Groot-Nederlandse Beweging rond J. M. Gantois 1940-1968*. Ibid., pp. 46-61.
- 54327 **De Groof (R.)**. *De opstelling van de drie Fondsen ten aanzien van culturele autonomie en federalisme (1945-1965)*. Ibid., pp. 153-163.
- 54328 **Brysbaert (K.)**. *Van Vlaams en katholiek naar maatschappijkritisch : de geschie-*

- denis van het Jong-Davidsfonds (1952-1973)*. Leuven, Univ. Pers Leuven, 1989, 116 p. (Symbolae Facultatis litterarum et philosophiae Lovaniensis, Series B, 6).
- 54329 **Vandaele (Freddy)**. *115 jaar Davidsfonds Brugge, 1875-1990*. Zedelgem, Flandria Nostra, 1990, 359 p.
- 54330 **Brausch (P.)**. *Turnkring GANDA. Een militante Vlaamse sportvereniging tijdens het interbellum*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 65-83.
- 54331 **Van Oyen (P.)**. *De Vlaamse beweging te Sint-Niklaas 1900-1914*. Ann. van de oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 5-104.
- 54332 **Van Dijck (Leen)**. *Eugène de Bock 1889-1981. Herdenking in het AMVC*. Cultureel Jb. Stad Antwerpen, VII, 1989, pp. 169-173.
- 54333 **Van Biervliet (A.-T.)**. *Dom Amandus Dumon*. Arsbroek, VII, 1990, pp. 55-58.
- 54334 **Van Biervliet (Lori) & Devliegheer (Luc)**. *Brugge huldigt James Weale (1926-1927) : bisnummer en Vlaamse Kwestie, het aandeel van Michiel English*. Biekorf, XC, 1990, pp. 435-448.
- 54335 **Wils (L.)**. *P. Geyls denken over geschiedenis en zijn ageren in de politiek*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 171-173.
- 54336 **Van Boghout (B.) & Van Gorp (G.)**, eds. *De brieven van Frederik Le Paige aan Ward Hermans (1955-1961)*. Merksem, Were Di, 1987, 64 p.
- 54337 **Van Gehuchten (F.)**. *Seraf Lambreghts, een pionier van de vlaamsgezinde volksbeweging in de Kempen (1893-1912)*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 174-186 ; 207-221.
- 54338 **Verstraete (Pieter Jan)**. *Odiel Spruytte. Een priesterleven in dienst van het Vlaams nationalisme*. Antwerpen, Uitg. De Nederlanden, 1990, 382 p.
- 54339 **Van Landschoot (R.)**. *Dom Modest van Assche. Kersten en Vlaming*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 103-120.
- 54340 **Bovesse (Jean)**. *La commémoration à Namur, en 1929, de la bataille des Eperons d'Or (1302)*. Le Guetteur wallon, 1990, 2, pp. 34-53.
- 54341 *La Wallonie au futur : vers un nouveau paradigme. Actes du Congrès. Charleroi, octobre 1987*. Mont-sur-Marchienne, Inst. Jules Destrée, 1989, 558 p. (Coll. «Ét. et documents»).
- 54342 **Patris (André)**. *Wallon qui es-tu ? Essai*. Paris-Bruxelles, La Longue vue, 1990, 111 p.
- 54343 **Carlier (Philippe)**. *La Wallonie à la recherche d'une fête nationale. Un épisode du mouvement wallon à l'aube du xxe siècle*. Rev. belge de Phil. et H., LXVIII, 1990, pp. 902-921.
- 54344 **Thiry (Marcel)**, **Perin (François)**, **Ajzenberg (Mina) & Rochette (Lily)**. *Lettres aux jeunes Wallons*. Mont-sur-Marchienne, Inst. Jules Destrée, 1990, 241 p.
- 54345 **Pirard (Théo)**. *Le mouvement wallon à Liège. Chronique de la décennie 1940-1950*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 49-76.
- 54346 **Gendebien (P.-H.)**. *Une certaine idée de la Wallonie*. Paris, Bruxelles, La Longue vue, 1987, 180 p.
- 54247 **Pinon (Roger)**. *In memoriam Edouard Remouchamps (Grivegnée, 7 mai 1909 — Liège, 7 décembre 1989)*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 213-216.
- 54348 **Truffaut (France)**. *Marcel Thiry, un Wallon dans son siècle*. Bull. du Grand Liège, 1990, 122, pp. 19-20.
- 54349 **Ricquier (Jean-Claude)**. *Le cheminement de l'idée fédéraliste en Belgique — VI et VII*. Rev. Générale, 1990, 3, pp. 27-33 ; 10, pp. 17-23. [Suite du n° 52116].
- 54350 **Senelle (R.)**. *The Federalisation of Belgium since 1960*. Murray Forsyth ed. Federalism and Nationalism. Londen, Pinter Publishers, 1989.

(e) Le mouvement féministe — De vrouwenbeweging

- 54351 **De Weerd (D.)**. *Femmes résolues : le Conseil international des femmes a 100 ans, 1888-1988 : exposition, Kredietbank, Bruxelles, 8-25 mars & Gent, 8-24 avril 1988 & Kortrijk, 29 avril-11 mai & Leuven 24 mai-10 juin 1988 & Hasselt 17 juin-1 juillet 1988. Vastberaden vrouwen : 100 jaar Internationale Vrouwen Raad 1888-1988, tentoonstelling, Kredietbank, Brussel, 8-25 maart 1988, Gent, 8-24 april 1988, Kortrijk 29 april-11 mei, Leuven, 24 mei-10 juni 1988, Hasselt 17 juni-1 juli 1988*. Bruxelles, Brussel, Kredietbank, 1988, 16 p.
- 54352 **Bruwier (Marinette)**. *La Révolution française et les femmes*. Cahiers de Clio, Liège, 1990, n° 102-103, pp. 27-44.
- 54353 **Baetens (Ton) & Moors (Hans)**. «*Toujours un peu l'ami de la femme*». *Liberalisme, socialisme en vrouwenemancipatie in België, 1830-1848*. Utrecht, eigen beheer, 1990, iv-231 p.
- 54354 **Alter (G.)**. *Family and the Female Life Course. The Women of Verviers, Belgium, 1849-1900*. Madison, Univ. of Wisconsin Press, 1988.

(f) Mouvements de jeunesse — Jeugdbewegingen

- 54355 **Gys (G.), Fouquaet (R.) & Vanderhoeven (J. L.)**. *Tussen idealisme en werkelijkheid : geschiedenis van vijftig jaar KSA Sint-Jan Berchmansbond Mechelen (1938-1988)*. Mechelen, KSA Sint-Jan Berchmansbond, 1988, 208 p.
- 54356 **Bragard (Lucie), Fiévez (Marguerite), Joret (Bernadette), e.a.** *La Jeunesse Ouvrière Chrétienne. Wallonie-Bruxelles 1912-1957*. Bruxelles, Vie Ouvrière, 1990, 2 vols.
- 54357 **Pardon (D.)**. *65 jaar V.K.A.J. : Doordoen is de boodschap*. Gids op Maatschappelijk Gebied, LXXXI, 1990, 8-9, pp. 713-720.

(g) Les finances publiques — Openbare financiën

- 54358 **Van Audenhove (Marcel)**. *Geschiedenis van de gemeentefinanciën in de economische, financiële en sociale evolutie van België 1918-1985*. Brussel, Gemeentekrediet, 1990, 2 vols. *Histoire des finances communales dans l'évolution économique, financière et sociale de la Belgique 1918-1985*. Bruxelles, Crédit Communal, 1990, 2 vols.
- 54359 **Van Den Broeke (C.)**. *Historiek van de begrotingsproblematiek en de overheidsschuld*. Vlaanderen Morgen, 1990, 2, pp. 19-31.
- 54360 **Dawance (J.-P.)**. *Les politiques budgétaires de la Région wallonne et de la Communauté française*. Res Publica, XXXII, 1990, 2-3, pp.279-298.

(3) La presse, les affiches, l'opinion publique — De pers, affiches, de publieke opinie

- 54361 **Carlier (Marc) & Deprez (Ada)**. *Jong Vlaanderen 1889-1890, Ons Toneel 1890-1891, De Eikel 1889 — De Vrije Vlucht 1890 — Onze Kunst 1890-1891, Zingende Vogels 1891-1896, De Goedendag 1891-1901, De Jonge Vlaming 1894-1895, andere tijdschriftinitiatieven aan de R.U.G. en de Vlaamse athenea*. Gent, Cultureel Documentatiecentrum Rijksuniv., 1990, 399 p. (Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw).
- 54362 **Deprez (Ada) & Vanacker (Hans)**. *Vlaemsche Volks-almanak 1845-1848, Volks-almanak van het Willemsfonds 1853-1880, Lovensche Kerssouwieren-almanak 1861-*

- 1866, *Jaarboekje van het Kerssouwken 1867-1874, Letterkundige Bijdragen van het Kerssouwken 1886-1913, Gelegenheidsbundels van het Kerssouwken 1851/1855/1871/1923*. Gent, Cultureel Documentatiecentrum Rijksuniv., 1990, 180 p. (Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw).
- 54363 **Devloo (L.)**. *Het Poperinghenaartje*. Biekorf, XC, 1990, pp. 304-318.
- 54364 **Devyt (C.)**. *De stichters en de eerste drukker van Biekorf: Een gemiste kans voor Desclée de Brouwer*. Ibid., pp. 27-48.
- 54365 **Deplus (J. Paul) & Lefebvre (Daniel)**. *Les années Marabout. 1949-1989*. Mons, Éditions Séries B, 1990, 163 p.
- 54366 **Longtain (I.) & Freyens (R.)**. *Les 40 ans de «Marabout»*. Temps jadis, Verviers, 1990, 33, pp. 4-9.
- 54367 **Beken (Diana), e.a.** *Vlaams, volks en katholiek: de Gentse drukker-uitgever H.-L. Stepman*. KADOC-Nieuwsbrief, 1989-90, 3, p. 6.
- 54368 **Retat (P.)**. *Les journaux de 1789. Bibliographie critique*, Paris, CNRS, 1988, 428 p.
- 54369 **De Vos (Frans)**. *Honderdvijftig jaar persbedrijvigheid te Lokeren*. Lokeren vroeger, pp. 36-42. [Cfr. n° 53024].
- 54370 **De Coninck (P.)**. *De Standaard en de katholiek-Vlaamse politieke strijd vanaf eind 1918 tot medio 1925. Nabeschouwing*. Wet. Tijdingen, XLIX, 1990, pp. 146-152. [Vervolg van 52159].
- 54371 **Martin (J.)**. *Overschat en onderschat: Duitse militaire spionage in het spiegelbeeld van de Belgische pers 1936-40*. Van Brialmont tot de Westeuropese Unie. Bijdragen (...). Albert Duchesne (Centrum voor Militaire Gesch. Bijdr. 22, 1988), pp. 205-219.
- (4) Le cinéma, la radio, la télévision — De film, de radio, de televisie
- 54372 **Hogenkamp (B.)**. *De Nederlandse documentaire, 1920-1940*. Nieuw Ts. VUB, 1990, III, 2, pp. 348-352.
- 54373 **Hogenkamp (B.)**. *De film «Borinage» van Joris Ivens en Henri Storck*. Ibid., pp. 357-360.
- 54374 **De Heusch (L.)**. *Henri Storck, anthropologue*. Ibid., pp. 343-347.
- 54375 **Debrock (W.)**. *Van strandidylle tot mijnstaking*. Ibid., pp. 336-342.
- 54376 **Levie (Françoise)**. *Etienne-Gaspard Robertson, la vie d'un fantasmagore*. Bruxelles, Sofidoc, 1990, 355 p.
- 54377 **Arnold (Michel)**. *Petite histoire du cinéma à Namur. 1900-1990*. Namur, 1990, 190 p.
- 54378 **Neukermans (G.)**. *Fauquez et son cinéma (2)*. Entre Senne et Soignes, LXV, 1990, pp. 4-27. [Suite du n° 52169].
- 54379 **Pearce (Gerrit) & Selleslagh (Frans)**. *België heeft ... en buigt. Originele klankfragmenten uit de periode 1936-1940*. Brussel, BRT-N.S.G.T.W.-Gemeentekrediet, 1990, 20 p. + geluidragers.
- 54380 **Knudde (Ferdinand), Mertens (Piet), Pearce (Gerrit) & Selleslagh (Frans)**. *België heeft ... en buigt. Originele klankfragmenten 1936-1940*. Brussel, N.S.G.T.W. — BRT — Gemeentekrediet, 1990, 3 geluidragers + 24 p.
- 54381 **Lévy (Paul M. G.)**. *Un monument ixellois peu connu: la Radio honore ses morts au combat*. Mém. d'Ixelles, n° 35, 1989, pp. 7-9.
- 54382 **Halsberghe (C.)**. *De l'I.N.R. au Centre de production du Hainaut ... petite histoire de Radio-Hainaut*. Hainaut tourisme, 1990, 259, pp. 47-50.
- 54383 **Halsberghe (C.)**. *1946-1978: histoire et spécificité des programmes de Radio-Hainaut*. Ibid., 261, pp. 139-143; 262, pp. 175-178.

54384 **De Bens (E.)**. *Het recente beleid inzake de audiovisuele media in België*. Res Publica, XXXII, 1990, 2-3, pp. 299-311.

(5) L'armée — Het leger

54385 *Geschiedenis van het Belgisch Leger van 1830 tot heden. Deel 2 : Van 1920 tot heden*. Brussel, Ministerie van Landsverdediging . Centrum voor Hist. Documentatie, 1988, 366 p.

54386 **Champagne (J. P.)**. *Les écoles d'armes et centres d'instructions de la Force Terrestre*. Militaria Belgica, 1990, pp. 67-78.

54387 **Cassauwers (H.)**. *De Brialmont fort en 130 jaar jong*. Wilrica, XII, 1990, 4, pp. 89-93.

54388 **Pacco (J.)**. *History of the Belgian Air Force : 1910-1990*. Aartselaar, JP Publications, 1989, 128 p.

54389 **Dumoulin (A.)**. *Les accidents d'avions de combat en Belgique*. Bruxelles, GRIP, 1987, 69 p. (Dossier, notes et documents du GRIP, 109-110).

54390 **Lecomte (G.) & Nemry (S.)**. *340 Belgian Squadron : 40 ans d'histoire*. Bruxelles, Phébus, 1988, 48 p. (Dossier Carnets de vol, 2).

54391 **Nemry (S.)**. *Du sycamore au Sea-King*. Bruxelles, Phébus, 1988, 46 p. (Dossier Carnets de vol, 3).

54392 **Nemry (S.) & Lecomte (G.)**. *15 ans de Mirage 5 à la Force Aérienne*. Bruxelles, Phébus, 1988, 80 p. (Dossier Carnets de vol, 1).

54393 *La 4e Brigade d'Infanterie «Steenstraete». Grenadiers d'Irlande*. Bruxelles, E. Dustin, 1990, 311 p.

54394 **Salengros (F.)**. *La gendarmerie ... au pays des Rièzes et des Sarts*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 119, pp. 481-505.

54395 **Storms (Daniel)**. *Au service du Tsar. La participation des ACM aux campagnes de Galicie. L'offensive Broussilov*. Memo. Rev. Histor., 1989, n° 28, pp. 26-33 ; 1990, n° 29, pp. 4-13.

54396 **Tobback (A.)**. *Korea 1952-1953 : verhaal van het tweede peloton van de «B»-compagnie*. Erps-Kwerps, André Tobback, 1989, 400 p.

54397 *Partis, groupes et medias face au conflit du Golfe*. Courrier hebdomadaire du Crisp, 1990, 1303-1304, 77 p.

54398 **Lorette (J.)**. *Omtrent het borstbeeld van artillerie-majoor graaf Ignace-Joseph van der Straten - Ponthoz, door beeldhouwer Aug. Van den Kerckhove*. Militaria Belgica, 1990, pp. 47-52.

54399 **Borne (A. C.)**. *Les septante-cinq ans de l'Institution de la Croix de Guerre Belge (1915-1990)*. Ibid., pp. 3-8.

54400 **Borne (A. C.)**. *Les insignes privés de sociétés d'anciens militaires (suite)*. Ibid., pp. 79-92

54401 **Du Brunfaut (P.)**. *Les armes d'épaule rayées à chargement par la bouche dans l'armée belge*. Ibid., pp. 37-46.

(6) Histoire diplomatique, les explorations, l'expansion coloniale, Congo, coopération au développement — Diplomatieke geschiedenis, ontdekkingen, de koloniale expansie, Kongo, ontwikkelingssamenwerking

54402 **Van Caenegem (R. C.)**. *De vrede van Gent van 1814*. Hand. van de Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, XLIV, 1990, pp. 7-12.

54403 **De Waele (M.)**. *Het verdrag van Gent in internationaal perspectief*. Ibid., pp. 13-20.

- 54404 **Dunne (J.)**. *The treaty of Ghent. The British perspective*. Ibid., pp. 35-46.
- 54405 **Remini (R. V.)**. *The treaty of Ghent. The American perspective*. Ibid., pp. 21-34.
- 54406 **Fishman (J. S.)**. *Diplomacy and Revolution. The London conference of 1830 and the Belgian revolt*. Amsterdam, CHEV, 1988, 240 p.
- 54407 **Bos (N. J. P. M.)**. *Migranten en optanten. De uittocht van de Maastrichtse bovenlaag na de Belgische opstand nader beschouwd*. Maaslands Melange. Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Genootschap, 1990, pp. 226-244. [Cfr. n° 53022].
- 54408 **Diedrich (Karlheinz)**. *Die Belgier, ihre Koenige und die Deutschen. Geschichte zweier Nachbarn seit 1830*. Düsseldorf, Droste Verlag, 1989, 445 p.
- 54409 **Vermeersch (Jens)**. *België en de gevolgen van de Boxeropstand*. China Vandaag, Tweemaandelijks Ts. van der Ver. België-China, VIII, 1990, 4, pp. 24-27.
- 54410 **Foerst (Walter)**, ed. *Beiderseits der Grenzen*. Köln, Kohlhammer-Grote, 1987, 237 p. — **Lademacher (Horst)**. *Deutschland und Belgien*, pp. 79-120 ; **Id.** *Auf der Wege zur Montanunion*, pp. 121-144 ; **Abelshauer (Werner)**. *Wirtschaftliche Aspekte der Gründung der Montanunion*, pp. 145-183.
- 54411 **Bertha (Alfred)**. *Die Abtretung Eupen-Malmedys an Belgien i. J. 1920. Ein Britischer Journalist berichtet über die Volksabstimmung*. Im Göhltal, 1990, 47, pp. 44-61.
- 54412 **Scuto (Denis)**. *Sous le signe de la grande grève de mars 1921. Les années sans pareilles du mouvement luxembourgeois 1918-1923*. Esch-sur-Alzette, 1990, 464 p.
- 54413 **D'Hondt (J.)**. *Chamberlain en Brugge, 1938*. Hand. Genootschap Gesch. «Soc. d'Emulation» te Brugge, CXXVII, 1990, pp. 104-108.
- 54414 **Vanwelkenhuyzen (Jean)**. *Belgien am Vorabend des Zweiten Weltkrieges. Hildebrand (Klaus), Schmaedeke (Jürgen) & Zernack (Klaus), eds. 1939. An der Schwelle zum Weltkrieg. Die Entfesselung des Zweiten Weltkrieges und das internationale system*, Berlin, Walter de Gruyter, 1990, pp. 231-241.
- 54415 **Cumps (J. A.)**. *Louis G. M. J. Borremans. Ere-ambassadeur van België*. Het Oude Land van Aarschot, XXV, 1990, 1, pp. 3-22.
- 54416 **de Thier (Jacques)**. *Un Diplomate au xxe siècle*. Bruxelles, Le Cri, 1990, 195 p.
- 54417 **Rave von Pappenheim (Friedrich-Karl)**. *Erinnerungen des Soldaten und Diplomaten 1914-1955*. Osnabrück, Biblio Verlag, 1987, 312 p.
- 54418 **Provost (K.)**. *Les Péripéties de trois Renaisiens durant la Campagne du Mexique (1864-1867)*. Ann. cercle histor. et archéol. de Renaix et du Tènement d'Inde, XXXIX, 1990, pp. 77-126.
- 54419 *L'église catholique au Zaïre : un siècle de croissance (1880-1980)*, Vol. I. Kinshasa-Gombe, Ed. du secrétariat général de l'Episcopat, 1987, I, 381 p. **Beeckmans (R.)**. *La première Evangelisation au Zaïre (1482-1835)*, pp. 15-42 ; **Cornet (J.)**. *Vestiges matériels de la première Evangelisation au Zaïre*, pp. 43-60 ; **Nkulli Butombe (J. J.)**. *L'arrivée des premiers missionnaires du St.-Esprit au Zaïre*, pp. 61-69 ; **Heremans (R.)**. *Une tentative de «Royaume Chrétien»* ; **id.** *Joseph Gatchi, médecin catéchiste au Haut-Congo (1888-1912)* ; **Mumbanza Mwa Bawele Na Nyabakombi Ensobato**. *La première communauté catholique de l'équateur — Le village chrétien de Nouvelle-Anvers*, pp. 111-130 ; **Ntedika Konde**. «*Diocèse de Boma*» — *Kangu au cœur de la mission du Mayombe*, pp. 131-202 ; **de Schaetzen (A.)**. *Evangelisation à Kinshasa (1893-1964)* ; **Blondeel (W.)**. *Les missionnaires catholiques et la «Commission pour la protection des Indigènes» (1846-1923)*, pp. 231-260 ; **Bontinck (F.)**. *La genèse de la convention entre le Saint-Siège et l'État Indépendant du Congo*, pp. 261-305 ; **Malherbe (G.)**. *La christianisation interprétée*, pp. 305-314 ; **Tshibangu Tshishiku**. *L'évolution des thèmes des assemblées des Supérieurs et Évêques des*

- missions catholiques du Zaïre (de 1905 à 1979)*, pp. 315-342 ; de **Saint Moulin (L.)**. *Les résultats de l'Évangélisation au Zaïre, analyse de quelques enquêtes socio-religieuses en milieu urbain*, pp. 343-368.
- 54420 *Naissance du Congo belge*. Musée royal de l'Afrique centrale. Bruxelles, Didier Hatier, 1989, 206 p.
- 54421 **Delathuy (A. M.)**. *De Kongostaat van Leopold II : het verloren paradijs : 1876-1900*. Antwerpen, Standaard, 1988, 638 p.
- 54422 **Massoz (M.)**. *Le Congo de Léopold II (1878-1908)*. Liège, Michel Massoz, 1989. 639 p.
- 54423 **Renier (G.)**. *Conférence sur l'esclavage africain et la société anti-esclavagiste belge en 1894*. Waremmes, Comm. d'h. et de littérature de la ville de Waremmes, 1989 (Les cahiers waremmiens, 4).
- 54424 **Vandewoude (E.)**. *Le voyage du Prince Albert au Congo en 1909*. Ac. r. sc. d'outre-mer. Classe des Sc. Morales et pol. Mém. in 8° n.s./ Kon. Ac. Overzeese Wet. Kl. Morele en Polit. Wet. Verh. in 8° n.r., L, 1990, 4, 47 p.
- 54425 **Williaert (Maurice)**. *Servir au Congo. Carnets d'un territorial 1931-1961*. Bruxelles, Didier Hatier, 1990, 301 p.
- 54426 **Goethals de la Kethulle de Ryhove (R.) & Verheust (Ernest)**. *Belangrijke Kortrijkse figuur. Sir Edgar Sengier K.B.E., Kortrijk 1879 — Cannes (F) 1963*. Hand. Kon. Gesch. en Oudh. Kr. van Kortrijk, Nieuwe reeks LVI, 1990, pp. 195-233.
- 54427 **Helmreich (Jonathan E.)**. *The Negotiations of the Belgian Uranium Export Tax of 1951*. Belg. Ts. voor Filol. en Gesch., 1990, 2, pp. 320-351.
- 54428 **Harroy (J.-P.)**. *Burundi : 1955-1962 ; souvenirs d'un combattant d'une guerre perdue*. Bruxelles, Hayez, 1987, 646 p.
- 54429 **Harroy (J.-P.)**. *Rwanda : souvenirs d'un compagnon de la marche du Rwanda vers la démocratie et l'indépendance*. Bruxelles, Hayez, 1989, 512 p.
- 54430 **Mokili**. *Congo belge : la fin d'un régime*. Bruxelles, Éditions impériales d'Occident, 1989, 109 p.
- 54431 **Willame (J.-Cl.)**. *Éléments pour une lecture du contentieux belgo-zaïrois*. Bruxelles, Centre d'étude et de documentation africaines, 1988, 173 p. (Les cahiers du CEDAF, Série 2 : h., politique, droit, administration, ASDOC-studies, Reeks 2, gesch., politiek, recht, administratie).
- 54432 **Stengers (J.)**. *Congo, mythes et réalités : 100 ans d'histoire*. Gembloux, Duculot, 283 p.
- 54433 **Helmreich (J. E.)**. *American strategic services planning for Belgium, 1943*. Belg. Ts. voor Nieuwste Gesch., XXI, 1990, 1-2, pp. 211-224.
- 54434 **Deloge (Pascal)**. *Documents diplomatiques belges (1941-1960) : de la politique d'indépendance à la politique d'interdépendance. La défense (État de la documentation)*. Lettre d'Information des Historiens de l'Europe Contemporaine, 1990, pp. 23-32.
- 54435 **Ricquier (J.-Cl.)**. *Rebâtir l'Europe : mémoires / Jean Charles Snoy et d'Oppuers*. Paris, Louvain-la-Neuve, Duculot, Fondation Jean Monnet pour l'Europe, 1989, 220 p. (Document Duculot-Témoignage).
- 54436 **Bossuat (G.)**. *D'Alger à Rome (1943-1957) : choix de documents*. Bruxelles, CIACO, Louvain-la-Neuve, U.C.L., G.E.H.E.C., 1989, 240 p. (H. de la construction européenne. Ét., instruments et documents de travail, 5).
- 54437 **Miroir (André), ed.** *Pensée et construction européennes. Hommages à Georges Goriely*. Bruxelles, CERIS-Emile Van Balberghe, 1990, xiv + 251 p. — **Miroir (André)**. *Avant-propos*, pp. v-vi ; **Janne (Henri)**. *Introduction*, pp. vii-xi ; **Willequet (Jacques)**. *Opinions belges sur l'avenir de l'Europe (1940-1945)*, pp. 133-145 ;

- Stengers (Jean).** *La genèse du premier organisme européen (février 1948)*, pp. 147-154 ; **Wangermée (Robert).** *Les enjeux d'une télévision sans frontières*, pp. 251-268.
- 54438 **Renard (R.), Devos (J.) & Peemans (J.-P.), eds.** *Wederzijds : de toekomst van de Belgisch-Zaïrese samenwerking*. Brussel, Nationaal Centrum voor Ontwikkelings-samenwerking, 1989, 264 p.
- b. Le mouvement de la population ; l'immigration et l'émigration — Evolutive van de bevolking ; immigratie en emigratie
- 54439 **Hélin (E.), Leboutte (R.) & Tilman (Brigitte).** *La conquête révolutionnaire aux origines de la surmortalité des années 1794-1795. Entre les hasards de l'improvisation et les impératifs militaires*. Révolution et population, Chaire Quetelet, Louvain-la-Neuve, Academia, 1990, pp. 55-68.
- 54440 **Lesthaeghe (R.) & Dumon (W.).** *Generaties en gezinnen : hun reilen en zeilen sedert de jaren zestig*. Leuven, Acco, 1987, 280 p.
- 54441 **Hélin (Etienne).** *Dans la Wallonie profonde : diagnostic d'un démographe*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 220-223.
- 54442 **Lis (C.) & Hélin (Etienne).** *Labour migration*. Rev. belge d'h. cont., XXI, 1990, pp. 297-302.
- 54443 **Hélin (Etienne).** *Aux confins de la démographie historique et de l'histoire sociale : mesurer les migrations*. Ibid., pp. 605-638.
- 54444 **Pasleau (S.).** *Methodologie cartographique appliquée à l'histoire. Le cas des migrations*. Ibid., pp. 575-603.
- 54445 **Leboutte (R.).** *Les migrants en Wallonie, 1846-1930. Approche statistique*. Ibid., pp. 303-349.
- 54446 **Morelli (Anne).** *70 ans de présence italienne dans la région du Centre*. Cahiers marxistes, n° 174, juin-juillet 1990, pp. 65-71.
- 54447 **Quairiau (Yves).** *L'immigration flamande dans le Centre*. Ibid., pp. 56-63.
- 54448 **André (R.).** *Démographie comparée du Hainaut français et du Hainaut belge*. Rev. Inst. Sociologie, 1986-87, pp. 63-92.
- 54449 **Van Schoenbeek (Guy).** *America ! America ! Vlaamse socialisten en de lokroep van de American Dream*. Amsab-tijdingen, N.R., n° 9, herfst 1990, pp. 22-23.
- 54450 **Poulain (M.) & Eggerickx (T.).** *Le contexte et les conséquences démographiques de l'émigration des brabançons vers les États-Unis au milieu du XIXe siècle*. Louvain-la-Neuve, Univ. Catholique de Louvain, Institut de démographie, CIACO, 1987, 32 p. (Working paper, U.C.L., département de démographie, 137).
- 54451 **Demuyt (E.).** *Tussen kerk, tafel en bed. Indices van het gezinsleven in de Antwerpse Kempen (1875-1890) (deel 1)*. Taxandria Jb., Nieuwe Reeks, LXII, 1990, pp. 145-260.
- 54452 **De Groote (P.) & Janssens (T.).** *Voorhuwelijkse betrekkingen in Belsele en Oudenaarde (1870-1930)*. Hand. van de geschied- en oudheidk. Kr. van Oudenaarde, XXVII, 1990, pp. 131-136.
- 54453 **Maillard (Guy).** *La dénatalité à Burtonville et la fermeture de l'école primaire communale d'après les notes du Chapelain Guillaume*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1989, 31, pp. 11-24.
- 54454 **Lepine (André).** *Mariages fictifs à Cerfontaine et environs au début du XIXe siècle*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 120, pp. 590-596.
- 54455 **De Clercq (R.).** *Een uitgeweken Deinzenaar : Jacques Vande(r) Woestijne*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 29-64.

- 54456 **Brulard (T.)**. *Les grandes lignes de l'évolution démographique de Dion-le-Mont et Dion-le-Val depuis 1831*. Le Folklore Brabançon, 255, 1987, pp. 213-221.
- 54457 **Van Lil (A.)**. *Contribution à la démographie de Forest*. Ibid., 256, 1987, pp. 312-338.
- 54458 **Dewulf-Hens (R. L.)**. *Volkstelling 1815, arrondissement Ieper*. Sint-Andries, Westvl. Genootschap voor Familie & Wapenkunde, 1988, 3 vol.
- 54459 **Coene (Françoise)**. *Migraties om en rond Lokeren in de 2de helft van de 19de eeuw*. Lokeren vroeger, pp. 32-35. [Cfr. n° 53024].
- 54460 **Demuyt (E.)**. *Onwettige geboorten te Merksem in de tweede helft van de negentiende eeuw*. De kijkuit, XVIII, 1990, 1, pp. 30-33.
- 54461 **Aelbrecht (V.)**. *L'immigration ouvrière belge. Tourcoing durant le Second Empire*. Rev. belge d'h. contemp., XXI, 1990, 3-4, pp. 351-381.
- 54462 **Van Oekelen (K.)**. *Geboorte, huwelijk en overlijden te Turnhout tussen 1920 en 1950 (deel 1)*. Taxandria Jb., Nieuwe Reeks LXII, 1990, pp. 59-108.

c. Histoire Économique — Economische geschiedenis

(1) Généralités — Algemene werken

- 54463 **Dumoulin (M.)**, ed. *Présences belges dans le monde à l'aube du xxe siècle*. Louvain-la-Neuve, Bruxelles, Academia-Univers-Cité, 1989, 155 p. (Collection Avant-Première, 1). **Dumoulin (M.)**. *Les contradictions de l'expansion à la «Belle Epoque»*, pp. 7-2 ; **de Boeck (A.)**. *La Sofina (Société financière de transports et d'entreprises industrielles) 1898-1914*, pp. 21-40 ; **Baeten (A.)**. *La Banque Italo-Belge et la pénétration des intérêts belges en Amérique du Sud*, pp. 41-78 ; **de Massol de Rebetz (S.)**. *Les sociétés belges de tramways en Russie. Une illustration des investissements belges à l'étranger (1880-1914)*, pp. 79-102 ; **Moureau (D.)**. *Les ingénieurs belges et l'expansion (1895-1914)*, pp. 103-128 ; **Breyne (R.)**. *La Belgique à l'exposition universelle et internationale de Turin de 1911*, pp. 129-150.
- 54465 **Vermarc**. *De Belgische economie in de jaren 80 en 90*. Nieuw Ts. voor Politiek, 1990, 5-6, pp. 15-31.

(2) L'industrie, les techniques, l'archéologie industrielle — De nijverheid, technieken, industriële archeologie

- 54466 **Watelet (H.)**. *Vers un approfondissement factuel et théorique en histoire des entreprises*. Rev. belge d'H. contemp., XXI, 1990, 1-2, pp. 143-161.
- 54467 **Genicot (Luc-Fr.) & Hendrickx (Jean-Pierre)**, eds. *Wallonie-Bruxelles : Berceau de l'industrie sur le continent européen*. Louvain-la-Neuve, Patrimoine Industriel Wallonie-Bruxelles, 1990, 255 p. **Hendrickx (Jean-Pierre)**. *L'archéologie industrielle en Wallonie et à Bruxelles. Aperçu historiographique général*, pp. 11-41 ; **Liébin (Jacques)**. *Les charbonnages*, pp. 43-55 ; **Ducastelle (Jean-Pierre)**. *Extraction de la pierre, carrières, fours à chaux, cimenteries, marbreries*, pp. 57-70 ; **Delaet (Jean-Louis)**. *La sidérurgie*, pp. 73-95 ; **Christophe (Claude-M.)**. *Les métaux non-ferreux*, pp. 97-112 ; **Gaier (Claude)**. *L'armurerie*, pp. 115-123 ; **Delaet (Jean-Louis)**. *Les constructions électriques*, pp. 125-131 ; **Van Mol (Jean-Jacques)**. *La mécanisation agricole*, pp. 133-142 ; **Gailliez (Jean-Pierre)**. *Les voies navigables entre les bassins de la Meuse et de l'Escaut*, pp. 145-157 ; **Dagant (André)**. *Après 155 ans de chemins de fer en Belgique. Aspects d'une succession archéo-industrielle*, pp. 159-

- 168 ; **Thomas (Pierre-Yves)**. *La construction automobile en Belgique*, pp. 169-180 ; **Deblanc-Magnée (Marie-Paule) & Bronowski (Vladimir)**. *L'industrie textile verviétoise*, pp. 183-192 ; **Depauw (Claude)**. *L'industrie textile dans l'ouest de la Wallonie, particulièrement en Hainaut occidental*, pp. 193-196 ; **Laurent (Isabelle)**. *La verrerie*, pp. 197-204 ; **Brion (René)**. *Le patrimoine industriel chimique en Wallonie : plaidoyer pour sa préservation*, pp. 205-215 ; **Collin (Raymond)**. *Les papeteries*, pp. 217-229 ; **Defer (Jean)**. *Les centrales hydrauliques de Belgique*, pp. 231-240 ; **Miller (Jacqueline) & Genicot (Luc-Fr.)**. *Cités ouvrières en Wallonie*, pp. 241-254.
- 54468 **Kurgan-van Hentenryk (Ginette) & Chadeau (Emmanuel)**. *Structure et stratégie de la petite et moyenne entreprise depuis la révolution industrielle : rapport général*. Dans : **Van der Wee (Herman) & Aerts (Erik)**, eds. *Debates and Controversies in Economic History. A-sessions. Proceedings Tenth International Economic History Congress. Leuven, August 1990*. Leuven, University Press, 1990, pp. 167-191.
- 54469 **Lesage (A.)**. *Mesures de la productivité industrielle belge depuis 1975*. Louvain-la-Neuve, Univ. cath. de Louvain, Fac. des sc. économiques, sociales et pol., Institut. de rech. économiques, Service de conjoncture, 1989, 19 p. (Bulletin de l'IRES, 135).
- 54470 *Sociétés cotées 1960-1986 : modifications de dénominations, filialisations, absorptions, concordats, faillites, fusions*. *Genoteerde vennootschappen 1960-1986, naamwijzigingen, faillissementen, filialisaties, opslorpingen, concordaten, fusies*. Bruxelles, Bourse de Bruxelles, Service de documentation, Brussel, Beurs van Brussel, Documentatiedienst, 1987.
- 54471 **Schellekens (E.)**. *Bijdrage tot de Industriële Geschiedenis van Dendermonde 1880-1975*. Gedenkschriften. Oudheidk. Kr. van het Land van Dendermonde, 1988, pp. 5-192.
- 54472 **Martens (Jean-Pierre)**. *La région de Courtrai*. Courrier hebdomadaire du Crisp, 1990, 1289, 43 p.
- 54473 **Merenne-Schoumaker (B.)**. *Les investissements internationaux. Bilan et perspectives pour Liège*. Bull. du Grand Liège, 1990, 122, pp. 13-17.
- 54474 **Leturcq (Didier)**. *Les expositions des produits manufacturés du département de Sambre-et-Meuse (an VI-1811)*. De la Meuse à l'Ardenne (Lavaux-Sainte-Anne), 11, 1990, pp. 49-61.
- 54475 **Longtain (Iwan)**. *Industries du passé de la région verviétoise. Chapeaux-chaussures-courroies-automobiles*. Dolhain-Limbourg Hexacordos, 1990, 272 p.
- 54476 **Willem (Léon)**. *450 ans d'Espérance ; la S.A. métallurgique d'Espérance-Longdoz de 1519 à 1969*. Alleur-Liège, éd. du Perron, 1990, 176 p. (Coll. «Technologie et tradition industrielle»).
- 54477 **Gaier (Claude)**. *En marge de la révolution industrielle, aspects sociaux de l'armurerie liégeoise de 1850 à 1914*. Annuaire d'h. liégeoise, XXIV, 1986-1989, 48, 1990, pp. 81-120.
- 54478 **Gooding (S. James)**. *Une paire de pistolets à percussion par Lehanne à Herve*. Le Musée d'Armes, XVIII, 1990, 63, pp. 18-20.
- 54479 **Joris (Philippe)**. *Les Lehanne, armuriers à Herve*. Ibid., pp. 21-25.
- 54480 **Gaier (Claude)**. *Un curieux canon revolver en 1862*. Ibid., pp. 25-27.
- 54481 **Sacre (Jacques)**. *Un maître de forges couvinois : Charles-Jean-Baptiste-Céleste Hannonet-Gendarme (1781-1851)*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 120, pp. 606-615.
- 54482 **Van de Roy (J. L.)**. *La mine de plomb de Dourbes*. Subterranea Belgica, 19, mai 1990, pp. 13-16. (à suivre).
- 54483 **Van de Roy (J. L.)**. *Jemelle on et Rochefort. Les mines et les recherches minières en Famenne*. Liège, 1990, 142 p. [Suite du n° 52290].

- 54484 **Leboutte (René)**. *Die Erbe des Bergbaus in Wallonien*. Der Anschnitt. Z. für Kunst und Kultur im Bergbau, Bd. 41, 2-4, Bochum, S. 75-80. — des origines à 1985.
- 54485 **Leboutte (René)**. *Révolution industrielle et publicité. Les machines à feu du Liégeois Dieudonné Forir, en 1815*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 33-38.
- 54486 **Kurgan-van Hentenryk (Ginette) & Puissant (Jean)**. *Industrial Relations in the Belgian Coal Industry since the End of the Nineteenth Century*. **Feldman (Gerald D.) & Tenfelde (Klaus)**, eds. *Workers, Owners and Politics in Coal Mining. An International Comparison of Industrial Relations*. New York, St. Martin's Press ; Oxford ; Munich, Berg, 1990, pp. 203-270. [Cfr. n° 52283].
- 54487 **Braet (Johan) & Stols (Eddy)**. *In de Kaukasus. Dagboek van August Muls, een Antwerps mijnexploitant in de revolutie 1917-1918*. Berchem, EPO, 1990, 342 p.
- 54488 **Freyens (R.), Willemart (M.) & Pirard (Charles)**. *Le charbonnage de Battice*. Temps jadis, Verviers, 1990, 33, pp. 18-22 ; 34, pp. 4-8.
- 54489 **De Bruyn (A.) & Lambert (W.)**. *La lampe de mine. Petit guide pratique à l'intention des amateurs de lampes*. Saint-Nicolas-Liège, chez l'auteur, r. du Centre, 171, 1990, 79 p.
- 54490 **Delree (Henri)**. *Histoire des accidents individuels et collectifs survenus dans les charbonnages de la région liégeoise depuis le début du XIXe siècle*. Liège, S.n.s.d. (1989 ?), 6 p.
- 54491 **Nelis (C.), Vanhinsberg (F.) & Brugmans (G.)**. *En toen was er niets meer. De Limburgse mijnsluitingen : ieder zijn waarheid*. Zonhoven, Boek, 1989, 263 p.
- 54492 **Van Loffeld (Flor)**. *Mijnwerkersverhalen. Over de putpaarden die tellen konden. Een leven voor het zwarte goud*. Eisden, 1990, 3, pp. 16-27 ; 7, pp. 13-17 ; 10, pp. 23-26 (wordt vervolgd).
- 54493 *Haute-couture in België 1933-1976 : het fonds Wittamer-De Camps, tentoonstelling, Antwerpen, Provinciezaal, 12 mei-15 augustus 1989. Catalogus*. Antwerpen, Provincie Antwerpen, 1989, 111 p.
- 54494 *100 jaar kant in Haaltert : kantententoonstelling, ingericht ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van de vestiging van het huis Minne-Dansaert in Haaltert, 1 tot 9 april 1989 (catalogus)*. Haaltert, Davidsfonds Haaltert, 1989, 52 p.
- 54495 **Verbrugge (Julien)**. *Tielt. textielstad. (Deel 2 : twintigste eeuw)*. De Roede van Tielt, XXI, 1990, pp. 42-160.
- 54496 **Missotten (Brigitte)**. *Les queues-de-pie d'Henri Vieuxtemps : «Musée national de la laine»*. Art et Fact, 1989, 8, pp. 80-84.
- 54497 **Gommes (Karl)**. *Schieferabbau in der näheren Umgebung*. Zwischen Venn und Schneifel, 1989, XXV, 6, pp. 100-103.
- 54498 **Gommes (Karl)**. *Die Schiefersteingruben auf Leykaul/Bütgenbach*. Ibid., 1990, XXVI, 9, pp. 176-180.
- 54499 **Lejeune (Philippe)**. *Les pierres à faux (Sikeyes) de Cierreux et Rogery (Bovigny-Gouvy)*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1989, 31, pp. 5-9.
- 54500 **Martin (J.)**. *Nil-Saint-Vincent-Saint-Martin. Les carrières de Nil-Pierreux*. Le Folklore Brabançon, 256, 1987, pp. 270-288.
- 54501 **Lejeune (Philippe)**. *Combien y avait-il d'ouvriers dans l'industrie ardoisière de Vielsalm durant ses années fastes. (vers 1900)?* Glain et Salm, Haute Ardenne, 1989, 30, pp. 81-83.
- 54502 **Deconinck-Caporale (M.)**. *La manufacture de porcelaine de Baudour. 1842-1977*. Boussu, 1990, 98 p.

- 54503 **Matthijs (M.)**. *Van kleikluit tot baksteen — De steenbakkerijen Durez — Galmaarden 1908-1966*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 1-7.
- 54504 **Marteleur (Joseph)**. *Les allumettes*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 117, pp. 367-375.
- 54505 **Leboutte (R.)**. *Economische en sociale toestand*. In : Het glas in België, pp. 67-92. **Thiry (M.)**. *De glasmanufacturen in Henegouwen*, pp. 93-110 ; **Fettweis (H.)**. *De glasmanufacturen in Waals-Brabant*, pp. 111-120 ; **El Dekmak-Denissen (S.)**. *De glasmanufacturen in Antwerpen*, pp. 121-134 ; **Engen (L.)**. *De glasmanufacturen in het Land van Luik*, pp. 135-150 ; **Fettweis (H.)**. *De glasmanufacturen in Brussel*, pp. 151-164 ; **Bastin (N.)**. *De glasmanufacturen in Namen*, pp. 165-174 ; **Vanden Bemden (Y.)**. *Glasramen in de Nieuwe Tijd*, pp. 175-192 ; **Delaet (J. L.)**. *Economische en sociale toestand van de Franse Revolutie tot de Tweede wereldoorlog*, pp. 193-220 ; **Thiry (M.)**. *De glasnijverheid in Henegouwen*, pp. 221-234 ; **Bastin (N.)**. *De glasnijverheid in Namen*, pp. 235-254 ; **Verhoeven (I.)**. *De glasnijverheid in Luik en Val-Saint-Lambert*, pp. 255-280 ; **Engen (L.)**. *De Art Nouveau*, pp. 281-298 ; **Chevalier (A.)**. *De Art Deco*, pp. 299-310 ; **Van Cleven (J.)**, **Lefftz (M.)**, **Duliere (C.)**, **Dubois (M.)**. *De glasschilderkunst van de 19de eeuw tot de Art Deco*, pp. 311-344 ; **Delaet (J. L.)**. *De modernisering van de glasindustrie sinds 1945*, pp. 345-356 ; **Wilmotte (M.)**. *De hedendaagse glaskunst*, pp. 357-384 ; **Calders (A.) & Lefftz (M.)**. *Het hedendaagse glasraam*, pp. 385-396 ; **Dubois (M.)**. *Het glas in de Belgische architectuur van de 20ste eeuw*, pp. 397-408 ; **Wilmotte (M.)**. *Glacieries de Saint-Roch. Portret van een onderneming*, pp. 409-432. [Cfr. n° 53032].
- 54506 **De Cuyper (A.) & Nuyts (L.)**, eds. *1914-1918 : 75 jaar Centrale Langerbrugge*. Antwerpen, EBES, 1989, 64 p.
- 54507 **Mayne (J.)**. *Fabrication et exploitation de l'électricité à Wavre (1897-1929)*. Le Folklore Brabançon, 249, 1986, pp. 71-89.
- 54508 **Dambly (P.)**. *Vapeur en Belgique. Des origines à 1914*. S.l., Dambly, 1989, 244 p.
- 54509 **Uytterhoeven (H.)**. *De «Manufacture de papiers peints Everaerts» te Leuven*. Jb. voor de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving, XXIX, 1984, pp. 133-155.
- 54510 **Roberts (Léo)**. *Les glaciers à glace naturelle de Wallonie*. Liège, 1989, 108 p.
- 54511 **Van den Bosch (Laurence)**. *Les glaciers Saint-Roch à Auvélais*. Mémoires de la Basse-Sambre, Auvélais, 7, 1990, pp. 2-14.
- 54512 **Swaelen (L.)**. *Chocolade, een culinaire geschiedenis*. De Brabantse Folklore en Geschiedenis, 267-268, 1990, pp. 256-283.
- 54513 **Van Londersele (L.)**. *Raffinaderijen Valère Verfaille*. De Kijkuit, XVIII, 1990, 2, pp. 26-30.
- 54514 **Havermans (R.)**. *De suikerfabriek te Oud-Lillo*. Polderheem, XXV, 1990, 3, pp. 31-34.
- 54515 **Arcq (Etienne)**. *Le conflit Interbrew*. Courrier hebdomadaire du Crisp, 1990, 1272, p. 48.
- 54516 **Quintart (M.)**. *La brasserie Vanderhulst et la grande époque des cabarets*. Le Folklore Brabançon, 255, 1987, pp. 238-248.
- 54517 **Van Langenhoven (B.)**. *Brouwerij «De Zwaan»*. Ken uw dorp, Tijdschrift van de Heemkundige Kr. Lede, XVII, 1990, pp. 6-21.
- 54518 **Becuwe (F.)**. *De mouterij — brouwerij 'De Snoek' te Alveringem-Fortem. Een uniek relikt uit het ruraal industrieel verleden in Vlaanderen*. Mededelingenblad Ac. Streekgebonden Gastronomie, VIII, 1990, 1, pp. 12-21.

- 54519 **Smet (W.)**. *De Melkerij H. Harlindis en Relindis van Geistingen*. Dao raostj gèt !, Kinrooi, IX, 1990, 1, pp. 27-33 ; 2, pp. 63-68 ; 3, pp. 121-128.
- 54520 **Pontus (L.)**. *Charles Louis Vandeputte, un jeune inventeur oublié*. Bull. d'inf. de la Soc. r. d'h. et d'archéol. de Tournai, XIV, 1990, n° 3, pp. 11-14.
- 54521 **Berry (John)**. *The 'Cartes Hambourgeoises' of Turnhout*. Kontaktblad van het Nationaal Museum van de Speelkaart, XVII, 1989, 3/4, pp. 25-29.
- 54522 **Hens (L.)**. *Kwantitatieve modellen van de woningbouw in België 1919-1939*. Belg. Ts. voor Nieuwste Gesch., XXI, 1990, 1-2, pp. 48-83.
- 54523 **Buyst (E.)**. *Het jaarlijks verloop van de tussenoorlogse nieuwbouw in België*. Ibid., pp. 84-109.
- 54524 **Dambrain (M.)**. *Jean-Baptiste Dauderni, un hennuyer oublié ...* Hainaut tourisme, 1990, 261, pp. 149-152.
- 54525 **Starmans (J. C. J. M.) & Daru-Schoemann (M. M. R.)**. *Industrieel erfgoed in Limburg. Verslag van een onderzoek naar onroerende en roerende industrieel-archeologische relictten*. Leeuwarden/Maastricht, 1990, 240 p.
- 54526 **Meerschaert (D.)**. *Levende industriële archeologie. Mensen van bij ons*. Ann. geschied- en oudheidk. Kr. van Ronse en het Tenement van Inde, XXXIX, 1990, pp. 173-175.

(3) Le commerce, la publicité, le tourisme — De handel, publiciteit, toerisme

- 54527 **van Overbeke (M.)**. *Performances relatives de l'UEBL à l'exportation : 1970-1986 : application au secteur mécanique et électrique*. Louvain-la-Neuve, Univ. Cath. de Louvain, Instit. de rech. économiques, Service de conjoncture, 1988, 37 p. (Bulletin de l'IRES, 127).
- 54528 **Brichot (Fernand)**. *La boutique frontière de Louis Cadet au Cul-des-Sarts*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 29, 1989, 115, pp. 186-197.
- 54529 **Ledent (Charles)**. *La Batte*. Bruxelles, Libro-Sciences, 1990, 96 p.
- 54530 *Brussel 58 : tentoonstellingscatalogus*. Brussel, Arch. en Museum van het VI. Leven te Brussel, 1988, 72 p.
- 54531 **De Clercq (R.)**. *De inwoners van Deurle in de commerciële repertoria van de 19de eeuw*. Heemkr. Scheldeveld, XIX, 1990, pp. 163-184.
- 54532 **De Clercq (R.)**. *De inwoners van De Pinte in de commerciële repertoria van de 19de eeuw*. Ibid., pp. 139-162.
- 54533 **Lebrun (André)**. *La foire d'octobre à Liège au XIXe siècle racontée par l'architecte Paul Jaspar (1859-1945)*. Chronique des amis du Musée de la Vie wallonne, XXX, 1988, 3-4, pp. 1-15 ; XXXI, 1989, pp. 8-19.
- 54534 **Boterberge (Robert)**. *Casinoconstructies te Blankenberge*. Blankenberge, Kr. voor Heemk. Dr. Van Damme, 1990, 133 p.
- 54535 **Guerin (Pierre)**. *Permis d'une banque de jeux à Chaudfontaine en 1826*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, sept., pp. 63-64.
- 54536 **Doms (Alex)**. *La participation du canton de Spa à l'Exposition universelle de Paris de 1867*. H. et archéologie spadoises, XVI, 1990, pp. 26-33 ; pp. 79-88 ; pp. 127-134.
- 54537 **Marquet (Léon)**. *Le Pouhon Prince de Condé. 1ère partie : les bains d'eau minérale (1849-1863)*. [idem]. *Seconde partie*. Ibid., pp. 35-45, 103-119.
- 54538 **Pironet (Louis)**. *Bons baisers de Spa ou l'hôtellerie spadoise dans les cartes postales anciennes*. Ibid., pp. 16-25 ; pp. 64-74.

- 54539 **Constandt (M.)**. *De zeedijk van Westende vóór 1914. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling van 27/6/1990 tot 15/9/1990*. Middelkerke, Gemeentebestuur, 1990, 28 p.
- 54540 **Coulier (E.)**. *Veurne in toeristische gidsen uit de 19de en 20ste eeuw*. Getuigen in polderklei. Huldeboek dr. hist. Godgaf Dalle. Veurne, 1990, pp. 31-46. (Cfr. n° 53019).
- 54541 **Eloy (R.) & Nuyttens (M.)**. *Mini-guide-touristique, historique et spirituel de l'Abbaye de la Bienheureuse Vierge-Marie en Brabant*. Villers-la-Ville, Roger Eloy, 1989, 35 p.

(4) Les ports, les voies de communication, la poste - De havens, het verkeers- en postwezen

- 54542 *Brugge's droom. Verleden en toekomst van de haven*. Brugge, Julius Sabbe Studiekr. ; Kredietbank, 1990, 79 p. **Schepens (Ernest)**. *De geboorte van een droom*, pp. 6-11 ; **Bassens (Johan) & Vanden Berghe (Hilde)**. *Julius Sabbe en Auguste de Maere-Limnander : «Met hand en tand ...»*, pp. 12-16 ; **Demeyer (Filip)**. *De Kring Brugge-Zeehaven (1880-1887)*, pp. 18-24 ; **Falleyn (Walter)**. *Regelmatische lijndiensten met Brugge of Zeebrugge als aanloophaven*, pp. 25-27 ; **Vandercruysse (Thierry)**. *De droom van de zestiger jaren*, pp. 28-36 ; **Vanhoutryve (André)**. *Brugge-Zeehaven. Proeve van bibliografisch overzicht*, pp. 65-79.
- 54543 **Havermans (R.)**. *De haven van Lillo*. Polderheem, XXV, 1990, 3, pp. 13-20.
- 54544 **Van Reusel (H.)**. *50 jaar Albertkanaal (1939-1989)*. Lindeblad, XVI, 1990, 1, pp. 34-65.
- 54545 **Nauwelaers-Wanders (G.)**. *50 jaar Albertkanaal*. Neerharen, Geertruida Nauwelaers-Wanders, 1989, 135 p. [Zie n° 52346].
- 54546 **Laurent (J.)**, e.a. *Histoire des voies navigables : le canal du Centre*. Bruxelles, Ministère des travaux publics, Administration des voies hydrauliques, 1988, 81 p.
- 54547 **Janssens (S.)**. *Het Meerhemkanaal*. Ghendtsche Tydinghen, XIX, 1990, pp. 134-147.
- 54548 **Vandenberghen (J.)**. *Période Belpaire-Masui : 1884-1898 — Période expérimentale : 1853-1863 — Période Mac Intosh : 1898-1904 — Période Stephenson : 1835-1853 — Recueil des schémas des voitures ex-allemandes de la SNCB*. Bruxelles, Soc. nat. des chemins de fer belg., Biblioth. et documentation, 1988, 1987, 1988, 1987, 1986, 216 p., 323 p., 230 p., 147 p., 256 p.
- 54549 **Vandenberghen (J.)**. *Le grand central belge : 1848-1897 — Grande compagnie du Luxembourg 1846-1973*. Bruxelles, Soc. nat. des chemins de fer belg. Biblioth. et documentation, 1988, 283 p. & 96 p.
- 54550 **Vandenbergh (J.)**. *Le Nord belge 1845-1940*. Bruxelles, Soc. nationale des chemins de fer belges, 1988, 299 p.
- 54551 **Pypen (W.)**. *50 ans de transport voyageurs : 1930-1985 : les voitures métalliques de la SNCB. 50 jaar reizigersvervoer 1930-1985 : de metalen rijtuigen NMBS*. Bruxelles, Brussel, Soc. nat. des chemins de fer belg. Biblioth. et documentation. Nat. Mij. der Belg. Spoorwegen. Biblioth. en Documentatie, 1987, 370 p.
- 54552 *Cours État belge : section traction et matériel 1924*. Braine-l'Alleud, Altaïr, 1989, 128 p. (Documents Histoire des chemins de fer).
- 54553 *Chemins de fer belges : horaires des trains du 15 mai au 5 octobre 1935 inclus*. Bruxelles, Patrimoine ferroviaire touristique, 1989, 184 p.
- 54554 **Vandenberghen (J.)**. *La Flandre occidentale 1845-1907*. Bruxelles, Soc. nationale des chemins de fer belges, 1988, 282 p.

- 54555 **Bertha (Alfred)**. *Eine Eisenbahnfahrt von Köln nach Brüssel i.J. 1859*. Im Göhlal, 1990, 46, pp. 99-103.
- 54556 **Moyse (Roland)**. *Recueil provisoire de documents à propos de la ligne de chemin de fer entre Liège et Maastricht*. S.l. sept. 1989, pages dactyl.
- 54557 **Lejeune (J. R.)**. *Pour un réseau express liégeois : contribution à l'élaboration d'un plan global de circulation à l'échelle de la région liégeoise*. Liège, ULg, Section d'architecture, 1989, 34 p.
- 54558 **Heinen-Drees (Maria)**. *Erinnerungen an den alten St. Vither Bahnhof*. Zwischen Venn und Schneifel, 1990, XXVI, 11, pp. 215-218.
- 54559 **Neukermans (G.)**. *Du 21 janvier au 20 mai 1884. Quatre mois qui virent Virginal-gare, tête de ligne*. Entre Senne et Soignes, LXVII, 1990, pp. 10-19.
- 54560 **Goossens (J.)**. *De mijlpaal van de Belgische Spoorwegen te Mechelen : betekenis en historiek*. Brussel, Nat. Mij. der Belg. Spoorwegen, Biblioth. en Documentatie, 1986, 129 p.
- 54561 **Ruwisch (R.)**. *25 jaar M.I.V.A. : een terugblik op een stuk Antwerpse verkeers-geschiedenis*. Antwerpen, M.I.V.A., 1988, 64 p.
- 54562 **De Ryck (L.)**. *De monopolisering in het stedelijk openbaar vervoer te Brussel op het einde van de 19de eeuw*. Belg. Ts. voor Nieuwste Gesch., XXI, 1990, 1-2, pp. 225-277.
- 54563 † **Bernard (A.)**. *Mémoire concernant l'entretien des chaussées empierrées, particulièrement dans la région de Beaumont-Chimay*. Publ. de la Soc. d'h. régionale des cantons de Beaumont-Chimay à Rance, XII, 1990, pp. 17-42.
- 54564 **Chatelet (R.)**. *Nostalgie postale : een retroblik op de Belgische postgeschiedenis 1900-1960*. Gent, De Solidaire Postman, 1987, 60 p.
- 54565 **Delbeke (C. J. P.)**. *De post vanuit de Nederlanden 1813-1853 : huidige Benelux : met catalogus van de portstempels*. Aalter, Claude J.-P. Delbeke, 1989, 245 p.
- 54566 **Silverberg (R.)**. *Les oblitérations mécaniques de Belgique de 1905-1920*. Antwerpen, R. Éditions, 1988, 125 p.
- 54567 **Oth (J.)**. *Croix-rouge et philatélie : 1940-1945*. Neufchâteau, Jean Oth, 1989, 100 p.
- 54568 **Van Royen (H.)**. *De telefoon te Elversele 1936-1986*. Heemkr. Kr. «Braem» Elversele, XXII, 2, 1990, pp. 20-21.

(5) Moyens de payement, banques, compagnies d'assurance — Betalingsmiddelen, banken, verzekeringsmaatschappijen

- 54569 **Grispen (A.)**. *Belgische munten onder de loep*. Zonhoven, Boek, 1989, 144 p.
- 54570 **Van der Wee (Herman) & Goossens (Martine)**. *Belgium. Cameron (Rondo) & Bovykin (V. I.), eds. International Banking, 1870-1914*. New York, Oxford Univ. Press, 1990.
- 54571 **Delbeke (J.)**. *Geld en bankkrediet in België 1877-1983*. Brussel, Paleis der Ac., 1988, 274 p. (Verh. van de Kon. Ac. voor Wet., L. en Sch. K. van B., Kl. der L., 129).
- 54572 **Witte (E.) & De Preter (R.)**, eds. *Samen sparen. De geschiedenis van de spaar-bank Codep en haar voorlopers*. Leuven, Kritak, 1989. **De Belder (J.)**. *Situering van het arbeiderssparen*, pp. 15-31 ; **Witte (E.)**. *Het ideologisch politieke en organisatorisch kader*, pp. 33-47 ; **Desama (C.) & Herla (C.)**. *Het socialistisch spaarwezen in de provincie Luik (1850-1914)*, pp. 49-71 ; **Bruwier (M.)**. *Het socialistisch spaarwezen in Henegouwen*, pp. 73-105 ; **Joris (F.)**. *Het socialistisch spaarwezen in Brussel voor 1914*, pp. 109-131 ; **De Belder (J.) & Steenhaut (W.)**. *Het socialistisch spaar-*

- wezen in Vlaanderen, pp. 133-169 ; **Vanthemsche (G.)**. *Van regionale spaarkassen naar Coop-deposito's*, pp. 171-249 ; **Witte (E.)**. *Besluit van het eerste deel*, pp. 251-264 ; **De Preter (R.)**. *Een moeizame start (1935-1940)*, pp. 297-313 ; **Steenhaut (W.)**. *Onder Duitse bezetting*, pp. 315-335 ; **Flagothier (R.) & De Preter (R.)**. *Coop-deposito's en de cooperatieve beweging*, pp. 337-347 ; **De Preter (R.)**. *PS-Codep. De lange weg naar de adoptie*, pp. 349-367 ; **De Preter (R.)**. *De socialisten en het bankwezen*, pp. 369-393 ; **De Preter (R.)**. *De beweging en haar spaarkas*, pp. 395-405 ; **De Preter (R.)**. *Beheersstructuren en interne organisatie*, pp. 407-435 ; **Verwilt (H.) & Van Cauwenberge (A.)**. *De ontwikkeling van de socialistische spaarkas op commercieel en financieel vlak sinds 1945*, pp. 437-487 ; **De Preter (R.)**. *Besluit van het tweede deel*, pp. 489-497. [Édition en français : n° 52365].
- 54573 **Dethomas (B.) & Fralon (J.-A.)**. *Les milliards de l'orgueil : l'affaire de la Société Générale de Belgique*. Paris, Gallimard, 1989, 240 p. (Au vif du sujet).
- 54574 **Ambroisse (V.)**. *Deux siècles de présence liégeoise*. Bruxelles, Générale de banque, 1988, 110 p.
- 54575 **Knipschild-Schouten (W.)**. *De Stedelijke Spaarbank te Maastricht 1835-1848*. De Maasgouw, CIX, 1990, 3, kol. 147-158.
- 54576 **Robert (Y.)**. *Les attaches thudiniennes de François-Philippe de Haussy (1789-1869), premier gouverneur de la Banque nationale*. Thuin, Centre d'h. et d'art de la Thudinie, 1990 ; Fleurus (Wangenes), Imprimerie Yves Robert, 1991, 46 p.
- 54577 **Daubie (Ch.)**. *En 1989, Fontaine-l'Évêque a fêté le bicentenaire de la naissance de de Haussy*. Hainaut tourisme, 1990, 259, pp. 47-50.
- (6) L'agriculture, l'économie forestière, la pêche — De land- en bosbouw, de visvangst
- 54578 **Aertsen (Jan), Demblon (Daniël) & Vankrunkelsven (Luc), e.a.** *100 jaar boeren*. Berchem, EPO, 1990, 220 p.
- 54579 **Van Leuven (E.)**. *Bijdrage tot de tuinbouwgeschiedenis : de Belgische groenteteelt, 1830-1914*. — Aatrijke, E. Decock, 1990, 258 p. (Histor. Monografieën, 1).
- 54580 **De Somer (P.) & Goedseels (V. H. G.)**. *Du champ ... au marché : un demi-siècle de production et de commercialisation dans l'agriculture belge*. Bruxelles, Office national des débouchés agricoles et horticoles, 1989, 79 p. — **Id.** *Van akker ... naar markt : een halve eeuw produktie en commercialisatie in de Belgische landbouw*. Brussel, Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwproduktie, 1989, 79 p.
- 54581 **Magniette (P.)**. *La première faucheuse mécanique à Cul-des-Sarts*. Au Pays des Rièzes et des Sarts (Cul-des-Sarts), 118, 1990, pp. 379-386.
- 54582 **Fischer (G.) & Herborn (W.)**. *Rheinische Landwirtschaft um 1820. Die Schwerz-sche Agrarenquete im Regierungsbezirk Aachen*. (Beiträge zur rheinischen Volkskunde, 2) Köln, 1987, 173 S. — concerne, entre autres, Eupen-Malmédy.
- 54583 **Delmee (Y.)**. *Un village agricole de 1846 à 1880 : Bouvignies*. Ann. du Cercle r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, LI, 1990, pp. 301-323.
- 54584 **Ducarme (P.)**. *La division de la Fagne de Chimay au XIXe siècle*. Publ. de la Soc. d'h. régionale des cantons de Beaumont-Chimay à Sivry-Rance, XII, 1990, pp. 195-229.
- 54585 **Depaeuw (R.)**. *La culture de la betterave au temps jadis à Ploegsteert*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 459-468.
- 54586 **De Herdt (René)**. *Gentse floralien. Sierteelt in Vlaanderen*. Gent, Stichting Mens en Kultuur, 1990, 304 p.

54587 **De Meester (Victor)**. *Ter herinnering aan onze vissers, van Heist tot De Panne*. Aartrijke, Uitg. Decock, 1990, 319 p.

d. Histoire sociale — Sociale geschiedenis

(1) Généralités — Algemene werken

(2) L'évaluation des fortunes et niveau de vie — Fortuinpeilingen en levensstandaard

54588 **Deleeck (H.)**. *Indicateurs de la sécurité sociale : 1976-1985*. Bruxelles, CRISP, 1986, 37 (Courrier hebdomadaire du CRISP, n° 1139, n° spécial).

54589 **Lammertijn (F.), Luyten (D.), Delhaye (C.) & De Wit (H.)**. *De rechthebbers op het bestaansminimum in België : een doorlichting van de populatie op 29/02/1976, 28/02/1981 en 29/02/1986*. Leuven, Katholieke Univ. Leuven, Fac. der Sociale Wet. Sociologisch Onderzoeksinstituut., 1987, 145 p. (Studierapporten 501/K.U.L., Fac. Sociale Wet. Sociologisch Onderzoeksinstituut. 1987/2).

54590 **Scholliers (P.)**. *Loonontwikkeling, conjunctuur en arbeidsverhoudingen in het bouwvak in Brussel en Parijs, 1855-1940*. Belg. Ts. voor Nieuwste Gesch., XXI, 1990, 1-2, pp. 1-47.

54591 **Jansen (J. C. G. M.)**. *De armoedigste provincie des Rijks (1820-1940)*. Maaslands Melange, Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Kr. Gen., Maastricht, 1990, p. 149-160. [Cfr. n° 53022].

54592 **Caestecker (F.)**. *Le multiculturalisme de la Belgique. Une analyse de la politique de scolarisation des enfants polonais en Belgique 1923-1940*. Belg. Ts. voor Nieuwste Gesch., XXI, 1990, 3-4, pp. 535-573.

54593 **Rotsaert (Koen)**. *St. Vincent's Orphanage te Brugge*. Het Brugs Ommeland, XXX, 1990, pp. 123-144.

54594 **Bombeke (B.)**. *Het Gasgesticht te Deinze*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 5-28.

54595 **Vandevelde (L.)**. *Het ouderlingentehuis te Leupegem*. Hand. van de geschiedenis en oudheidk. Kr. van Oudenaarde, XXVII, 1990, pp. 115-129.

54596 **Vervaeke (A.)**. *Het burgerlijk godshuis Ghesquiere te Lochristi (1800-1925)*. Jb. van de heemk. Kr. «De Oost-Oudburg», XXVII, 1990, pp. 131-190. [Vervolg van n° 52413].

54597 **Bruyneel (F.)**. *De armenzorg en het hospice te Sint-Amandsberg (deel 2)*. Jb. van de heemk. Kr. «De Oost-Oudburg», XXVII, 1990, pp. 111-130 [Vervolg van n° 52416].

(3) L'emploi et le chômage — Tewerkstelling en werkloosheid

54598 **Vanthemsche (G.)**. *Unemployment insurance in interwar Belgium*. Internat. Rev. of Social H., XXXV, 1990, 3, pp. 349-376.

54599 **Vanthemsche (G.)**. *De evolutie van werkloosheidsverzekering en -beleid in België vóór 1944*. Gids op Maatschappelijk Gebied, LXXXI, 1990, 10, pp. 839-844.

54600 **Gubin (Eliane)**. *Femme, travail, protection : le débat en Belgique au XIXe siècle*. Cahiers marxistes, n° 172, févr.-mars 1990, pp. 41-49.

54601 **Chapelle-Dulicu (J.)**. *La mobilité des mineurs du charbonnage du Bois du Cazier (1900-1945)*. Rev. du Nord, LXXII, 1990, pp. 113-133.

54602 **Doms (A.)**. *Au milieu du XIXe siècle ... «ouvrier terrassier cherche travail»*. H. et archéologie spadoises, XVI, 1990, pp. 157-163. — vie d'un ouvrier theutois pendant la seconde moitié du 19e siècle.

(4) La criminalité, conditions hygiéniques, le logement — De criminaliteit, gezondheidstoestand, de huisvesting

- 54603 **Keymolen (D.)**. *Ongewenst sexueel gedrag op de werkplek in het 19de-eeuwse België — La harcèlement sexuel sur le lieu de travail dans la Belgique du 19e siècle*. Leuven, HIVA, 1990, 105 p.
- 54604 **Van Hooreweghe (C.)**. *Het prostitutieel kader te Gent in de periode 1910-1932*. Hand. van de Mij. voor Gesch. en Oudh. te Gent, XLIV, 1990, pp. 151-168.
- 54605 **Maes (D.)**. *De Bende Van Hoe en Verstuift*. Ghendtsche Tydinghen, XIX, 1990, pp. 8-11.
- 54606 **Lox (F.)**. *Aanhoudingen en gevangenis en te Leuven rond de 19de eeuwswisseling*. Meer Schoonheid, XXXVII, 1990, 3, pp. 77-84.
- 54607 **Havelange (Carl)**. *L'hôpital à la croisée des chemins. La question des malades payants à la fin du XIXe et au début du XXe siècle*. Ann. de la Soc. belge d'h. des Hôpitaux et de la Santé publique, XXV, 1987, pp. 81-94.
- 54608 **Steverlynck (C.)**. *Toen kwamen de artsen ... ook bij de moeder*. Pedagogisch Ts., XV, 1990, 2, pp. 91-101.
- 54609 **Dehantschutter (S.)**. *Veertig jaar ziekenzorg : groei en beweging van en door zieken en gezonden*. Gids op Maatschappelijk Gebied, LXXXI, 1990, 4, pp. 363-365.
- 54610 **Velle (K.)**. *Medische schoolinspectie, gezondheidsvoorlichting en seksuele opvoeding in België in de 19de en 20ste eeuw*. Pedagogisch Ts., XV, 1990, 2, pp. 64-75.
- 54611 **Velle (K.)**. *Materiële belangenbehartiging en professionalisering. De Belgische arts en de fiscus in de 19^e eeuw*. Ts. voor Soc. Wet., XXXV, 1990, 3, pp. 235-260.
- 54612 **Velle (K.)**. *Geneesheren in de ban van de hypothese (1880-1900)*. Oostvl. Zanten, LXI, 1990, pp. 51-64.
- 54613 **Velle (K.)**. *De vroedvrouw in de 19de eeuw. Een beroep in de verdrukking?* Oostvl. Zanten, LXI, 1990, pp. 75-92.
- 54614 **Velle (K.)**. *Het verenigingsleven van de Belgische geneesheer (19de en begin 20ste eeuw), een bijdrage tot de geschiedenis van het artsenberoep*. Ann. van de Belg. Ver. voor Hospitaalgesch., XXVI-XXVII, 1988-1989, pp. 47-118.
- 54615 **Rotsaert (K.)**. *Institution for English Deaf and Dumb Boys at Bruges. Een voorbarige prospectus*. Biekorf, XC, 1990, pp. 296-303.
- 54616 **Velle (K.)**. *Massage te Brussel (eind 19de — begin 20ste eeuw). Criminaliteit of beoefening van de geneeskunde?* De Brabantse Folklore en Geschiedenis, 266, 1990, pp. 129-134
- 54617 **Dickstein-Bernard (C.)**. *Un chirurgien bruxellois dans les hôpitaux de Paris en 1829 : dix lettres d'André Uytterhoeven à son père Jean-Baptiste*. Ann. de la Soc. belge d'H. des Hôpitaux, XXVI-XXVII, 1988-1989, pp. 3-46.
- 54618 **De Smet (E.)**. *Een eeuw geneeskunde te Eeklo. 1830-1930*. Appeltjes van het Meetjesland XLI, 1990, pp. 191-243.
- 54619 **Lecomte (Jean), Lagneaux (Denise) & Marcelle (Roland)**. *L'Environnement industriel : Engis 1930*. La Vie wallonne, 1990, pp. 77-84. — Premier exemple de mesures contre la pollution industrielle.
- 54620 **De Clercq (A.)**. *125 jaar Belgische Rode Kruis Hamme : 1864-1989*. Hamme, Belgische Rode Kruis, Afdeling Hamme, 1989, 58 p.
- 54621 **Vande Gaer (D.)**. *De Leuvense materniteit (1819-1869)*. Arca Lovaniensis, XVIII, 1989, pp. 207-216.
- 54622 **Klutz (A.) & Piret (R.)**. *Souvenirs et petites histoires de deux anesthésistes liégeois des débuts*. Rev. médicale de Liège, XLV, 1990, pp. 172-186. — Ca. 1930.

- 54623 **Lorent (Félix F.)**. *Die Rote-Kreuz-Sektion St. Vith. Zwischen Venn und Schneifel*, 1989, XXV, 8, pp. 128-129.
- 54624 **Motte (V.)**. *Tervuren in de greep van de cholera*. De Horen, XVII, 1990, 1, pp. 9-26.
- 54625 **Lejeune (Françoise)**. *Notes pour servir à l'histoire de la clinique Saint-Gengoux à Vielsalm*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1989, 31, pp. 39-43.
- 54626 **Bossu (Peter)**. *Een medisch rapport uit 1841 over de gezondheidstoestand van de bevolking van het heideveld tussen de gemeenten Zwevezele, Ruddervoorde en Lichtervelde*. Jb. van de Heemkundige Kr. Karel Van de Poele, VI, 1990, pp. 46-52.
- 54627 **Wijnen (A.)**. *Où allez-vous docteur Wijnen? 25 ans de combat médical: le patron des médecins belges répond à Omer Marchal*. Bruxelles, Didier Hatier, 1989, 240 p. (Coll. Grands documents).
- 54628 **Van Damme (D.)**. *Onderstandswoonst, sedentariseren en stad-platteland-tegenstellingen. Evolutie en betekenis van de wetgeving op de onderstandswoonst in België (einde achttiende tot einde negentiende eeuw)*. Belg. Ts. voor Nieuwste Gesch., XXI, 1990, 3-4, pp. 483-534.
- 54629 **Deslé (E.)**. *Bouwen en wonen te Brussel (1945-1958). De moeizame uitbouw van de keynesiaanse welvaartsstaat en de rol van de mediterrane gastarbeiders*. Ibid., XXI, 1990, 3-4, pp. 413-482.
- 54630 **Lejeune (Philippe)**. *Les habitations «ouvrières» à Bihain, Bovigny et Vielsalm, il y a un siècle*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1989, 30, pp. 40-41.

(5) Les mentalités, la vie quotidienne — De mentaliteiten, het dagelijkse leven

- 54631 **Govaerts (F.)**. *Belgium: Old Trends, New Contradictions*. Anne Olszewska & Ken Robert, ed. Leisure and Lifestyle. A comparative Analysis of Free Time. Sage, 1989. (Stud. in International Sociol, 38).
- 54632 **Maréchal-Pelouse (Odette)**. *Quelques aspects de la mentalité à Namur de 1909 à 1914 (suite)*. Le Guetteur wallon, 1991, 1, pp. 16-27. [Suite du n° 52421].
- 54633 **Chalon (Louis)**. *La vie quotidienne en région liégeoise dans la littérature en français dialectal*. Tradition wallonne, V, 1988, Bruxelles, 1990, pp. 125-129.
- 54634 **Scholliers (Peter)**. *Met Leopold II aan tafel (eten en drinken van een rijk Brussels echtpaar in het laatste kwart van de 19e eeuw)*. Vl. marxistisch Ts., 24/4, dec. 1990, pp. 5-20.
- 54635 **Nolf (Monique)**. *1850-1950: Un siècle d'anecdotes et de souvenirs de familles de Smet-Vercruysse, Kervyn de Meerendré-Janssens de Bisthoven et apparentées*. Petit Enghien, 1989, 258 p.
- 54636 **de Ligne (Albert)**. *Addenda aux souvenirs de la Baronne de Rosée par la Princesse Albert de Ligne, fille de M. Gaston de Sinçay*. Glain et Salm. Haute Ardenne, 1990, 32, pp. 63-67. — Souvenirs de chasse.
- 54637 **Strobbe (Arnold)**. *De Sint-Sebastiaansgilde in Poeke en Lotenhulle*. Nevele, Het Land van Nevele, 1990, 46 p.
- 54638 **Spanhove (J. A.)**. *Geschiedenis van de schuttersgilden van Asse tot 1830: verzamelde opstellen uit «De Asselenaar»*. Asse, Heemkr. Ascania, 1987, 68 p. (Ascania-biblioth., 45).
- 54639 **Mortelmans (Koen)**. *De Antwerpse atletiekgeschiedenis*. Informatief, 1990, 90/18, p. 32.
- 54640 **Heyerick (A.)**. *De jonge Turners met voorlopers en afstammelingen*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 89-160.

- 54641 **Mortelmans (Koen)**. *100 jaar wielersport in de provincie Antwerpen*. Antwerpen, Antwerpse Afdeling van de Kon. Belg. Wielrijdersbond, 1990, 96 p.
- 54642 **Bollen (M.)**. *Een eeuw fietsen en fietspaden*. Jb. Heemkring Ekeren, VIII, 1990, pp. 171-190.
- 54643 **Janssens (R.)**. *Eddy Merckx : mijn levensverhaal : de ware selfmade man als wielrenner en als zakenman*. Antwerpen, Helios, 1989, 208 p.
- 54644 **Moreau (Yves)**. *Le football à Liège en 1793*. Chronique des Amis du Musée de la Vie wallonne, XXXI, 1989, 1-2, pp. 1-2.
- 54645 **Beijnsberger (T.), e.a.** *1939-1989 : geschiedenis van de voetbalsport te Molenbeersel*. Kinrooi, Kon. Voetbalvereniging Hoger-op-Molenbeersel, 1989, 70 p.
- 54646 **Meulemans (F.)**. *Kon. Racing Club Mechelen, 1904-1987 : gedenkboek*. Mechelen, Van de Ven, 1987, 272 p.
- 54647 *Koninklijke Zonhoven V. V. 1939-1989*. Zonhoven, Boek, 1989, 104 p.
- 54648 **Wilsens (S.) & Lamotte (A.)**. *Lancia Club Belgio : 1977-1988*. S.l., Lancia Club Belgio, 1989, 48 p.
- 54649 **De Meyer (Ronny)**. *Antwerpen Hippodroom, 1902-1972*. Antwerpen, Uitg. Hadewijch/Houtekiet, 1990, losbl.
- 54650 **Lempereur (Françoise)**. «*Les convoyeurs attendent ...*». *La colombophilie d'hier à aujourd'hui*. Bruxelles, R.T.B. ; Gembloux, Duculot, 1990, 195 p.

(6) Les villes, la vie urbaine, l'urbanisation — De steden, het stadsleven, de urbanisatie

- 54651 **Devocht (K.)**. *Het verenigingsleven in de Seefhoek toen en nu : 5e en 11e wijk van Antwerpen*. Antwerpen, Karel Devocht, 1989, 192 p.
- 54652 **Ghysens (J.)**. *Herbergen en verenigingen Aalst 1880-1900*. Aalst, Genootschap voor Aalsterse Gesch., 1988, 277 p.
- 54653 **Gevers (J.-J.)**. *Chronique d'une famille anversoise au siècle passé : «les Gevers de la rue Vénus»*. Anvers, Jean-Jacques Gevers, 1989, 128 p.
- 54654 **Delos (F.)**. *Het sluitingsuur voor herbergen in 19de-eeuwse Brugge : duidelijke reglementering, onduidelijke toepassing*. Biekorf, XC, 1990, pp. 277-283.
- 54655 **Vanhoutryve (André)**. *Brugse gedenkstenen en herdenkingsplaten. Historische analyse en retrospectieve*. Brugge, Graf. Bedrijf Schoonbaert, 1990, 256 p. (Memorabilia 3).
- 54656 **Descy (J.)**. *Ciney en 1890*. Cercle culturel cinacien, 84, 1990, pp. 1-74.
- 54657 **Stroobants (A.), red.** *Sir Polydore De Keyser, Lord Mayor van Londen : Dendermonde 1832 - Kensington 1898 : tentoonstelling 9 tot 30 oktober 1988, Zwijvekemuseum*. Dendermonde, Stadsbestuur, 1988, 80 p.
- 54658 **De Herdt (R.)**. *Een floralienwandeling doorheen Gent*. Toerisme in Oost-Vlaanderen, XXXIX, 1990, pp. 6-11.
- 54659 **Hoste (L.)**. *Rooigem en de Brugsepoort te Gent*. Ghendtsche Tydingen, XIX, 1990, pp. 114-127 ; 205-219 ; 266-270 ; 329-340.
- 54660 **Ervynck (A.)**. *Zwarte ratten bevolkten eens het Patershol. De mummies uit Rodekoningstraat 5*. Stadsarcheologie, Bodem en monument in Gent, XIV, 2, 1990, pp. 32-37.
- 54661 **Andriaensen (F.)**. «*Hotel Beyaert*», *Coupure Links 179-181, Gent*. Stadsarcheologie, Bodem en monument in Gent, XIV, 3, pp. 44-50.
- 54662 **Vanleysen (J.)**. *Ontstaan en werking van de Hasseltse volkstuin*. Hasselt, J. Vanleysen, 1989, 10 p.
- 54663 **Bagin-Fonteyne (I.)**. *Julien Tahon en de Ieperse handelskamer, of, De grote vergetene*. Ieper, Ivan Bagin-Fonteyne, 1988, 513 p.

- 54664 **Lermyte (Jean-Marie)**. *Het blauwhuis en Izegem*. Kortrijk, Groeninghe, 1990, 256 p.
- 54665 **Ranson (L.)**. *En het leven gaat verder ... : jeugdherinneringen 1924-1943*. Kortrijk, Lucien Ranson, 1989, 402 p.
- 54666 **Van Buyten (L.)**. *Leuven anno 1789 : tentoonstelling ter gelegenheid van 200 jaar Kamer voor Handel en Nijverheid van het Arrondissement Leuven, Leuven, Bank Brussel Lambert, 10 maart-4 april 1989, catalogus*. Leuven, Peeters, Bank Brussel Lambert, 1989, 159 p.
- 54667 **Lefever (F. A.)**. *De Leuvense breien*. Jb. van de Geschied- en Oudheidk. Kr. voor Leuven en omgeving, XXX, 1990, pp. 134-142.
- 54668 **Longtain (Iwan)**. *Victor Eggen et son histoire*. Temps jadis, Verviers, 1990, pp. 9-10. — 1853-1925, sellier-bourrelier à Liège.
- 54669 **Moors-Schoefs (Ad.)**. *La Légia*. Ans-Liège, Centre culturel, 1990, 50 p.
- 54670 **Pholien (Georges)**. *Souvenirs liégeois. 1830-1930*. La Vie wallonne, 1990, pp. 5-48.
- 54671 **Dussart (J.)**. *Namur et le Namurois ancien et moderne dans les collections des bibliothèques publiques de la province de Namur*. Bruxelles, Comm. belge de bibliographie et de bibliologie, 1989, 327 p. (Bibliographia Belgica, 142).
- 54672 **Lanoye (Robert)**. *Le petit Belge que voici témoigne de trois quarts de siècle*. Oostende, Editions EREL, 1989, 233 p.
- 54673 **Barthélemy (J.)**. *Dix ans de rénovation urbaine en Wallonie pour un autre urbanisme*. Namur, Ministère de la Région wallonne, Administration de l'aménagement du territoire et du logement ; Mons, Fac. polytechnique ; Liège, Pierre Mardaga, 1987, 123 p.
- 54674 **De Jonghe (Sabine), Genicot (Luc) & Guillaume (Etienne)**. *Fontaines et pompes de nos villes*. U.C.L., C.H.A.B., Liège, Massoz, 1990, 120 p. (Héritages de Wallonie).
- 54675 **Ryckaert (M.)**. *De sanering van de Boeveriewijk te Brugge (1874-1883)*. Liber Amicorum André Vanhoutryve. Brugge, 1990, pp. 175-184. [Cfr. n° 53023].
- 54676 **Verpoest (L.)**. *Negentiende-eeuwse architectuur en stedenbouw in Leuven. Bedenkingen over architectuurgeschiedenis en monumentenzorg*. Arca Lovaniensis, XVIII, 1989, pp. 291-300.
- 54677 **Oris (Michel)**. *L'urbanisation de la Province de Liège, 1800-1970. Sur un concept, son approche et son usage*. Bull. Crédit communal de B., XLIV, 1990, pp. 77-99.
- 54678 **Delree (Henri)**. *Destructions chroniques à Liège*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, p. 142. — au 19e s.
- 54679 **Degembe (M.-F.)**. *Mutations urbaines au XIXe siècle : polémique autour d'un plan de Mons en 1863*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 113-139.
- 54680 **Van Mol (B.)**. *Le plan en relief de Mons en 1830*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 275-297.
- 54681 **Pontus (L.)**. *Le parc communal*. Bull. d'inf. de la Soc. r. d'h. et d'archéol. de Tournai, XIV, 1990, n° 4, pp. 11-14.

(7) Le cadre rural — Het platteland

- 54682 **Gilissen (J.)**. *Les communautés rurales en Belgique aux 19e et 20e siècles : survivances, disparition, formes nouvelles*. Rec. de le Soc. J. Bodin, XLIV, 1987, pp. 443-475.
- 54683 **Mougenot (C.)**. *Histoire de la catégorie rurale et représentation de l'espace en Belgique*. Rech. Sociologiques, XX, 1989, 3, pp. 311-329.

- 54684 **Vanhaute (Eric)**. *The dynamics and the dismantling of the rural structure of income and survival. The 'Kempen' (Campine) area of Antwerp between 1750 and 1910*. Aerts (E.) & Van Der Wee (H.), eds. Recent Doctoral Research in Economic History, Leuven, 1990, pp. 193-200. (Leuven Univ. Press ; Proceedings Tenth International Economic H. Congress, Leuven, August 1990, D-Sessions).
- 54685 **Vanhaute (Eric)**. *De invloed van de groei van het industrieel kapitalisme en van de centrale staat op een agrarisch grensgebied : de Noorderkempen in de 19^e eeuw (1790-1910)*. Brussel, Gemeentekrediet, 1990, 290 p. (Histor. Uitg., Reeks in 8°, nr. 81).
- 54686 **Vanhaute (E.)**. *De arbeidsinbreng en de arbeidsproductiviteit in de 19de-eeuwse Kempische landbouw*. Taxandria Jb., Nieuwe Reeks LXII, 1990, pp. 261-274.
- 54687 **Compere (Gaston)**. *Les jardins de ma Mère. Souvenirs du Vieux Condroz*. Bruxelles, D. Hatier, 1990, 197 p. (Coll. «Terres secrètes»).
- 54688 **Theatre (Ferdj)**. *Discussion sur l'origine des bornes. F.I.-C.I. (suite et fin)*. Hautes Fagnes, LVI, 1990, pp. 8-12.
- 54689 **Weiss (Pejo)**. *Vor 170 Jahren im Kreis St. Vith : der Bauer kann selten schreiben und lesen*. Zwischen Venn und Schneifel, 1989, XXV, 6, pp. 96-98.
- 54690 **Bastiaen (F.)**. *Kinderarbeid te Bellem in de 19de eeuw*. Appeltjes van het Meetjesland, XLI, 1990, pp. 35-46.
- 54691 **Trommelmans (J.)**. *Sociale voorzieningen te Belsele in het midden van de 19de eeuw*. Ann. van de oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 295-327.
- 54692 **Asaert (G.)**. *Beveren in de Antwerpse pers*. Het Land van Beveren, XXXXIII, 1990, pp. 60-61 ; 119-120.
- 54693 **Borremans (P.) & Swaerts (D.)**. *Le Domaine de Bouchout : du parc seigneurial au Jardin Botanique, 1939-1989. Het Domein van Bouchout van kasteelpark tot Plantentuin 1939-1989*. Meise, Ministère de l'agriculture, Jardin Botanique Nat. de B., Ministerie van Landbouw, Nat. Plantentuin van B., 1989, 89 p.
- 54694 **Georges (André)**. *Souvenirs des années 1920 à 1930 de la région de Bra-sur-Lienne*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1990, 32, pp. 6-22.
- 54695 † **Balle (Arthur)**. *Les sabotiers de Cerfontaine*. Tradition wallonne, V, Bruxelles, 1988 (paru en 1990), pp. 385-391.
- 54696 **Van Slycken (André)**. *Jan-Désiré van Slycken, 60 jaar gemeentesecretaris te Daknam*. In : Lokeren vroeger, pp. 133-136. [Cfr. n° 53024].
- 54697 **Vlerick (Chr.)**. *Herbergen te Eke voor 1925 met bijzondere aandacht voor de periode 1910-1925. deel 2. Ten Ede, de wegen naar de Schelde, de Sluiswijk, Planstraat en omgeving, Heerweg en de Stationswijk, een totaal van 55 herbergen*. Heemkr. Scheldeveld, XIX, 1990, pp. 71-138. [Vervolg van 52493].
- 54698 **Van Den Wyngaert (A.)**. *De Ekerse straatverlichting, van 'getrol' tot gaslantaarns*. Jb. Heemkr. Ekeren, VIII, 1990, pp. 63-143.
- 54699 **Georlette (R.)**. *Falisolle de ma jeunesse*. Mém. de la Basse-Sambre (Auvélais), 7, 1990, pp. 91-106.
- 54700 **Degraeve (L.) & (R.)**. *Het Gentbrugge van toen*. Nieuwkerken-Waas, Het Streekboek, 1988, 96 p.
- 54701 **Forschelen (J.)**. *Een boekje open over Grathem en Kelpen-Oler. Kroniek van een gemeente 1800-1991*. Grathem, 1990, 111 p.
- 54702 **Martens (A.)**. *Allerhande tellingen te Hansbeke tijdens het Hollands bewind*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 129-139.
- 54703 *Heikruis begin XXste eeuw*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 261-266.

- 54704 **Roobaert (B.)**. *De veldwachter van Herne in opspraak in 1832*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 243-244.
- 54705 **Biesemans (L.)**. *Houten wil onafhankelijk zijn !* Vilvoorde, CVP Vilvoorde, 1988, 26 p. (Historiek).
- 54706 **Bauwens (W. E. M.)**. *De familie Pierssens : een Hulster magistratenfamilie uit de negentiende eeuw*. Bull. Oudheidk. Kr. «De Vier Ambachten», IX, 1990, pp. 11-15.
- 54707 **Vandy (G.) & Berger (E.)**. *Les métiers à Lincet en 1900*. Lincet, Ancienne Eglise de Lincet, 1988, 15 p. (Cahiers de l'A.S.B.L. Ancienne Eglise de Lincet, n° 2).
- 54708 **Martiny (Phillippe)**. *Pour le rattachement de la Fagne de Malchamps à la réserve naturelle domaniale des Hautes Fagnes. Fondements et objectifs*. Hautes Fagnes, LVI, 1990, pp. 13-18.
- 54709 **Tanazacq-Morigny (Côme-F.)**. *Les grands bourgeois ruraux au XIXe siècle : Alexandre Morigny à Maubert-Fontaine*. Au Pays des Rièzes et des Sarts, 1990, 118, pp. 401-406.
- 54710 **Bosmans (J.)**. *70 jaar Rijkswacht in Meeuwen-Gruitrode*. Geschied- en Heemk. Kr. Meeuwen «De Reengenoten». Meeuwen, 1990, 167 p.
- 54711 **Smet (W.)**. *Project boerderijen. Heemkundig onderzoek Molenbeersel*. Dao raostj gèt !, IX, Kinrooi, 1990, 4, pp. 195-201.
- 54712 **Hiernaux (Luc)**. *À propos d'un fait divers surprenant relatif à Montaigle, sous les notes de l'abbé Bruyr, curé de Sosoye, de 1910 à 1935*. Bull. des Amis de Montaigle (Falaën) 59/60, 1er et 2e trim. 1990, pp. 5-16.
- 54713 **Huys (P.)**. *Erfelijke renten gehypotekeerd op huizen in Nevele (uit de kerkrekening van Vosselare over 1799-1800)*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 198-203.
- 54714 **Delvaux (C.)**. *Tornado 25 juni 1967 : toen verging de wereld in Oostmalle*. Oostmalle, Heemkundige Kr. Malle, 1987, 156 p.
- 54715 **Haulot (A.)**. *Une enfance à Ploegsteert dans les années 1920*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 241-254.
- 54716 **Walle (J.-C.)**. *Un service d'incendie à la campagne : Ploegsteert 1924-1976*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 255-320.
- 54717 **Slosse (Pierre)**. *Un personnage hors du commun séjourne à Salmchateau : Duncan Davidson of Tulloch*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1989, 31, pp. 80-83.
- 54718 **Tomsin (Philippe)**. *La borne-frontière dite «La Belle Pierre» à Soumagne. Étude sommaire, préalable à la revalorisation du site. Recherches historiques*. Soumagne, Musée de la Vie populaire, 1990, 12 p.
- 54719 **Mathar (A. P.), éd.** *Règlement du 10 janvier 1828 fixant la circonscription dans laquelle on doit bâtir pour avoir droit aux aisances de Sourbrodt. (Extrait du registre de Jan-Hubert Koch, de Sourbrodt, 1843)*. Hautes Fagnes, LVI, 1990, p. 83.
- 54720 **Henaut (G.)**. *Thulin à travers l'histoire. De 1792 à 1918*. s.l.n.d. (Saint-Ghislain, 1990).
- 54721 **Bodart (L.)**. *Thulin. Un peu de son passé 1863-1963*. Blaton, 1990, 105 p.
- 54722 **Maesen (M.)**. *Uikhoven, burgerwacht : 1848*. G.O.S.S.U., Lanaken, XXVII, 1990, pp. 6-16.
- 54723 **Dourte (Marie-Hélène)**. *Chronique de la vie sociale et culturelle à Vielsalm-Lierneux-Gouvy de 1933 à nos jours à travers le journal «L'Annonce de Vielsalm» : 3e partie : 1956-1957*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1990, 32, pp. 23-38.
- 54724 **de Seyssel d'Aix & Jacquier de Rosee (Marie)**. *Vielsalm d'antan (1853-1870)*. Glain en Salm, Haute Ardenne, 1989, 31, pp. 27-34.
- 54725 **de Seyssel d'Aix & de Rosee (Marie)**. *La chasse à courre à Vielsalm de 1853 à 1936*. Glain en Salm, Haute Ardenne, 1989, 30, pp. 18-39.

- 54726 **Lejeune (Philippe)**. *Les séparations de communes au XIXe siècle. L'exemple de Vielsalm*. Glain et Salm. Haute Ardenne, 1989, 30, pp. 42-44.
- 54727 **Nizet (Robert)**. *À propos des Anglais à Vielsalm après la première guerre mondiale*. Glain et Salm. Haute Ardenne, 1990, 32, pp. 68-73.
- 54728 **Huys (P.)**. *Kerkdiefstal met inbraak te Vosselare (1791)*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 161-172.
- 54729 **Vorsselmans (J.)**. *Boeketje Westmalle : figuren en feiten*. Westmalle, Middenstand NCMV, 1988, 114 p.
- 54730 **Verstraeten (M.)**. *Historisch overzicht van de brandbestrijding in de gemeente Wetteren 1812-1987*. Wetteren, Universa, 1987, 227 p.
- 54731 **Welkenhuysen (A.)**, ed. *Het hart van Zonhoven : album met commentaar, samengesteld naar aanleiding van 200 jaar Sint Quintiniuskerk en Gemeentehuis (1788)*. Zonhoven, Gemeentebestuur, 1988, 299 p. (Tessenderlo : Antiqua).
- 54732 **De Kesel (L.)**. *Mutaties in het grondbezit als afspiegeling van de veranderende machtsverhoudingen op het Vlaamse platteland. Test-case : Zaffelare 1748-1859*. Jb. van de heemk. Kr. «De Oost-Oudburg», XXVII, 1990, pp. 105-120. [Zie ook n° 52473].
- 54733 **Servaes (P.)**. *Van «De Stoelenmaker» tot de Dammekenstraat. Of de bebouwing en de bewoning rond 1930 van Kalkestraat, deel Bovendonkstraat, Hanestraat, Krapstraat, deel Hauwerstraat, Statiestraat deel Schoolstraat, deel Weiveldstraat, Kouden Haard, Beukstraat, Brandstraat, Dammekenstraat*. Jb. Heemkr. «Ter Palen», 1990, pp. 1-217.

e. La vie religieuse — Godsdienstig leven

- (1) L'église catholique. L'organisation ecclésiastique ; les séculiers ; les réguliers ; la doctrine ; la pratique religieuse ; les missions — De katholieke kerk. De kerkelijke inrichting ; de seculiere geestelijkheid ; de religieuzen ; de leer ; de godsdienstpraktijk ; de missies

- 54737 **Gielen (Viktor)**. *Warum wurde Erzbischof Simar nicht Kardinal?* Eupener Geschichts- und Museumver., XXIII, 1989, pp. 109-120.
- 54738 **Aubert (Roger)**. *Le cardinal Mercier et Mgr. Rutten*. Bull. de la Soc. d'art et d'h. du diocèse de Liège, LVII, 1987-1989, pp. 161-200.
- 54739 **Minke (A.)**. *La vie religieuse dans le département de l'Ourthe de 1797 à 1802*. in **Plongeron (B.)**, e.a. ed. *Pratiques religieuses, mentalités et spiritualités dans l'Europe révolutionnaire 1770-1820*. Actes du colloque Chantilly 27-29/11/86, Turnhout, 1988, pp.68-76.
- 54740 **Minke (A.)**. *Der Priesternachwuchs im Bistum Lüttich zwischen 1802 und 1815 — unter besonderer Berücksichtigung der Niedermaas*. Maaslands Melange, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Gen., Maastricht, 1990, pp. 131-148. [Cfr. n° 53022].
- 54741 **De Vita (C.) & Puraye (J.)**. *I moschetti di Liegi per la Guardia Nobile Pontificia*. Rome, 1986. Gift van Luikse kath. in 1870 aan Paus (600.240 F.).
- 54742 **Preneel (L.)**. *Kerk en Franse Revolutie in Vlaanderen*. Collationes, 1989, XIX, pp. 131-155.
- 54743 **Carabin (A.)**. *Banneux Notre-Dame il y a quarante ans*. Verviers, Armand Carabin, 1987, 63 p.
- 54744 **Van Roosbroeck (J. J.)**. *Bornem 1900 : beschrijving der parochie van O.L.V. Bornem, 1900*. Wespelaar, Pandora, 1989, 192 p. (Heemk. reeks, 1).
- 54745 **Bousval**. *paroisse Saint-Barthélemy*. Villers-la-Ville, Com. d'h. religieuse du Brabant Wallon, 1989, 37 p. (Monographies 1900, 11).

- 54746 **Priem (Kurt)**. *De opleiding van de Brugse clerus in 1790*. Communio. Internationaal Katholiek Ts. XV, 1990, pp. 312-318.
- 54747 **Maes (J.)**. *De geestelijkheid in De Pinte*. Heemkr. Scheldeveld, XIX, 1990, pp. 49-70.
- 54748 **Van Belleghem (L.)**. *Heikruis, verleden tijd*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 15-20.
- 54749 **Duchateau (Pastoor)**. *De kwaliteiten van de Eysdenaren. De Qualitatibus Parochianorum de Eysden 1868*. Eysden, X/1990, pp. 5-14.
- 54750 **Gierse (Ludwig)**. *Eupen und die Adresse des Zentral-Dombau-Vereins an Papst Pius IX, im Jahre 1848*. Eupener Geschichts- und Museumver., XXIII, 1989, pp. 53-60.
- 54751 **Martens (A.)**. *Tien stenen heiligenbeelden in de Sint-Pieters- en Pauluskerk te Hansbeke*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 279-289.
- 54752 *150 jaar St.-Jacobusparochie Eversel, 1839-1989*. Heusden, Geschied- en Heemk. Kr. Heusden, 1989, 89 p.
- 54753 **Preneel (L.)**. *Kathedraal en parochie in de Franse tijd (1792-1804)*. De Sint-Maartenskathedraal te Ieper. Ieper, 1990, pp. 173-188.
- 54754 **Guyot (G.)**. *Histoire de la maison du Sacré-Cœur à Jette*. Graafschap/Comté de Jette, XIX, 1989, 1-2/3-4, pp. 20-31. [Suite du n° 52549].
- 54755 **Gielen (Viktor)**. *Konrad Hermann Cardoll aus Kettenis : Aachens Domdechant in Schwerer Zeit*. Im Göhlthal, 1990, 47, pp. 62-67.
- 54756 **Baps (Jean-Marie)**. *Une pasquète liégeoise contre le jubilé de 1846 : Li grand djama d'quinze djoûs ... de J. J. Pinsar*. Dialectes de Wallonie, XVII, 1989, pp. 137-155.
- 54757 **Geerkens (Eric)**. *La paroisse de Saint-Martin aux XIXe et XXe siècles*. Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 243-250. [Cfr. n° 53814].
- 54758 *L'agenda de l'Abbé Harmignie, curé de Salles, du 10 mai au 6 juillet 1940*. Publ. de la Soc. d'h. régionale des cantons de Beaumont-Chimay à Sivry-Rance, XII, 1990, pp. 43-60.
- 54759 **Boselie (P.)**. *Een «B.V.D.-onderzoek» naar priesters in 1821*. Histor. Jb. voor het Land van Zwentibold, Sittard, XI, 1990, pp. 26-27.
- 54760 **Gielen (Viktor)**. *De Klerus des Dekanates St Vith im Jahre 1828*. Zwischen Venn und Schneifel, 1990, 26, 9, pp. 153-156.
- 54761 **Maillard (Guy)**. *Notes sur la paroisse de Neuville (Vielsalm)*. Glain et Salm, Haute Ardenne, 1990, 33, pp. 71-100.
- 54762 *Corneille Stevens (1747-1828)*. Villers-la-Ville, Comité d'h. religieuse du Brabant wallon, 1989, 109 p.
- 54763 **De Roover (E.)**. *Priester Poppe : leven en zending*. Rome, Priester Poppe-Centrum, 1988, 327 p.
- 54764 **Van de Velde (F.)**. *Priester Poppe te Leopoldsburg : 1922-1924*. Antwerpen, Werkgroep Cultuur en Wet., 1988, 936 p.
- 54765 **De Vuyst (J.)**. *Het klooster van Aaigem. Van weeshuis tot rusthuis*. Meded. van de heemk. Kr. van Erpe-Mere, XXX, n° 3, 1990, pp. 45-57.
- 54766 **Delcourt (A.)**. *Les Jésuites à Brugelette (1835-1854)*. Bull. du C. r. d'h. et d'archéol. d'Ath et de la région et Musées athois, XXIV, 1990, pp. 358-368.
- 54767 **Van de Loo (M.)**. *1887-1987 : 100 jaar Kleine Zusters van de H. Jozef te Lanaken*. G.O.S.S.U., Lanaken, XXVII, 1990, pp. 52-56.
- 54768 **Haas (J. A. K.)**. *De opheffing van het Antonietenklooster te Maastricht*. Maaslands Melange, Maastricht, Limburgs Geschied- en Oudheidk. Gen., 1990, pp. 66-95. [Cfr. n° 53022].

- 54769 **Van Bockstaele (G.)**. *De mislukte restauratie van abt Ghislenus van Havermaet in de Sint-Adriaansabdij te Geraardsbergen (1791-1792)*. Het Land van Aalst, XLII, 1990, pp. 133-138.
- 54770 **Van Doornmalen (S. E. M.)**. *Pater Antonius Vesters O.F.M. (1743-1806). 'Representant van het Bataafse Volk' 1797-1799*. Franciscana, XLV, 1990, 1-2, pp. 87-106.
- 54771 **De Vuyst (J.)**. *Honoré Pauwels pater Ferdinand o.f.m. cap. 1915-1978*. Meded. van de heemk. Kr. van Erpe-Mere, XXX, n° 1, pp. 1-19.
- 54772 **Guerin (Pierre)**. *Sœur Mary Digges, première religieuse née dans le Maryland, décédée à Liège*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, sept., p. 80.
- 54773 **Guerin (Pierre)**. *Constance Dubois, sœur de charité, originaire de Prayon*. Ibid., juin, pp. 99-100. — 1868-1935.
- 54774 **Pieters (Marcel)**. *Omtrent het Lokers begijntje Judoca Schelfhoudt*. In : Lokeren vroeger, pp. 67-75. [Cfr. n° 53024].
- 54775 **Art (Jan)**. *Possibilities and difficulties in studying the place of religion in everyday life in the 19th and early 20th century*. In : **Laeyendecker (L.)**, **Jansma (L. G.)** & **Verhaar (C. H. A.)**, eds. *Experiences and explanations. Historical and sociological essays on religion in everyday life*. Leeuwarden, Fryske Akademy, 1990, pp. 103-116.
- 54776 **Decock-Gourdin (Chr.)**, e.a. *Piété populaire en Namurois : exposition, Maison de la Culture, Namur, du 8 septembre au 8 octobre 1989, catalogue*. Bruxelles, Crédit communal de B., 1989, 157 p.
- 54777 **Van den Heuvel (Jozef G. M.)**. *Aspekten van volksdevotie tot het Heilig Bloed*. Het Heilig Bloed te Brugge, Brugge, 1990, pp. 265-323. [Cfr. n° 53157].
- 54778 **Rutten (René)**. *Histoire critique des apparitions de Banneux*. Namur, 61, rue de Bruxelles, 1990, 630 p.
- 54779 **Daws (G.)**. *Pater Damiaan : de heilige man van Molokai*. Tielt, Lannoo, 1989, 330 p.
- 54780 **Promper (Werner)**. *Ein langes Leben im Dienst der Welt mission : Pater Deodat de Lamboy SSCC (1856-1947)*. Im Göhlthal, 1990, 46, pp. 13-46.
- 54781 **Tournier (M.)**, **De Jonghe (D.)**, e.a., eds. *De kazuiifel : vanaf de 18de eeuw tot en met het Tweede Vaticaans Concilie, tentoonstelling, 12 augustus-10 september 1989, Modemuseum Hasselt*. Hasselt, Modemuseum, 1989, 48 p. (Modemuseum Hasselt, 2).

(2) Le protestantisme — Het protestantisme

- 54782 **Boudin (H. R.)**, ed. *1976-1985, protestantisme et université — protestantisme en universiteit*. Bruxelles, Soc. d'H. du Protestantisme Belge, 1988, 255 p. (Coll. des Ét. Histor., 9).

(3) Le libre examen ; la franc-maçonnerie — Het vrij onderzoek ; de vrijmetselarij

- 54783 **Arnould (M-A.)**. *La reprise d'activité maçonnique à Mons et dans le département de Jemappes sous le Consulat et l'Empire*. Mélanges offerts à Christiane Piérard (cfr. n° 53020), pp. 1-39.
- 54784 **Willekens (E.)**. *Karel Cuypers : 1902-1986 : profiel van een humanist*. Brussel, Vrijzinnig Studiecentrum Karel Cuypers, 1987, 56 p. (Reeks Prominente vrijzinnigen, 2).
- 54785 **Huysseune (Michel)**. *Voor vorst en vaderland ? De houding van de Belgische vrijmetselarij tegenover de monarchie*. Vl. Marxistisch Ts., 24/4, dec. 1990, pp. 39-47.

(4) Le judaïsme - Het judaïsme.

54786 **Brachfeld (S.)**. *Het Antwerpsche Joodsche Weezengesticht, 1880-1943*. Antwerpen, 1989, 4, pp. 141-149.

f. Histoire de la culture — Kultuurgeschiedenis

54786bis **Hasquin (Hervé)**, ed. *Het culturele leven in onze provincies onder Frans Bewind*. Brussel, Gemeentekrediet van B., 1989, 152 p. **Thielemans (Marie-Rose)**. *Het departement van de Dijle*, pp. 9-30 ; **Lenders (Piet)**. *Het departement der Twee Nethen*, pp. 31-44; **Bruwier (Marinette), Darquenne (Roger) & Piérard (Christiane)**. *Het departement Jemappes*, pp. 45-58 ; **Douxchamps-Lefèvre (Cécile)**. *Het departement van Samber en Maas*, pp. 59-70 ; **Dorban (Michel)**. *Het departement van de Wouden*, pp. 71-81 ; **Hélin (Etienne), Havelange (Carl) & Verbeeck (Muriel)**. *Het departement van de Ourthe*, pp. 83-100 ; **Van Vinckenroye (Flor)**. *Het departement van de Nedermaas*, pp. 101-113 ; **Coppejans-Desmedt (Hilda) & Huyghebaert (Jozef)**. *Het departement van de Schelde*, pp. 115-133 ; **Vanden Berghe (Yvan), Van den Abeele (Andries), Huyghebaert (Jozef) & Simon (Frank)**. *Het Leiedepartement*, pp. 135-149.

54786ter **Laermans (R.)**. *Van verzuild volk naar ontzuild individu. Culturele ontwikkelingen in het naoorlogse Vlaanderen*. Gids op Maatschappelijk Gebied, LXXXI, 1990, 2, pp. 125-147.

(1) L'enseignement - Het onderwijs

54787 **Van Hove (H.)**. *125 jaar ingenieursopleiding te Leuven 1864-1989 : gedenkboek*. Antwerpen, Köln, WKW, 1988, 189 p.

54788 **De Win (P.)**. *Het onderwijs in de rechtsgeschiedenis aan de Belgische universiteiten*. In : **Lambrecht (D.)**, ed. *Lopend rechtshistorisch ...*, pp. 45-88. [Cfr. n° 530048].

54789 **Dierickx (G.)**. *Politieke Wetenschappen aan de Universiteit Antwerpen*. Res Publica, XXXII, 1990, 1, pp. 147-156.

54790 **Verpoest (L.)**. *125 jaar ingenieursopleiding aan de Katholieke Universiteit te Leuven, de eerste halve eeuw, 1864-1914 : de vorming van katholieke ingenieurs*. Onze Alma Mater, XLIII, 1989, 1, pp. 25-51.

54791 **Verpoest (L.)**. *125 jaar ingenieursopleiding aan de Katholieke Universiteit te Leuven, de tweede halve eeuw, 1914-1864 : van Speciale Scholen tot Faculteit der Toegepaste Wetenschap*. Onze Alma Mater, XLIII, 1989, 4, pp. 383-397.

54792 **Verpoest (L.)**. *Architectuur als kunst, ambacht en wetenschap : de opleiding van architecten en ingenieurs in de negentiende eeuw in België*. De beschikbare ruimte : reflecties over bouwen, Tielt, 1990, pp. 113-129.

54793 *Histoire de la Ligue de l'Enseignement et de l'Éducation Permanente, 1864-1989*. Bruxelles, Ligue de l'Enseignement, 1990, 260 p. **Uyttebrouck (André)**. *Les grandes étapes d'une histoire de cent vingt-cinq années*, pp. 11-45 ; **Marchal-Verdoodt (Monique) & Dufoing (Vincent)**. *L'organisation de la Ligue*, pp. 47-98 ; **Leclercq (Jean)**. *La Ligue et la promotion de l'école officielle*, pp. 101-118 ; **Desmed (Roger)**. *L'École Modèle et le Musée scolaire*, pp. 119-138 ; **Simon (Frank)**. *Les activités et les œuvres scolaires, para- et post-scolaires*, pp. 139-160 ; **Gubin (Eliane)**. *La Ligue et la question linguistique*, pp. 169-183 ; **Van Daele (Henk)**. *La Ligue et ses amis*, pp. 185-199 ; **Dupont (Pol)**. *La Ligue et la réflexion sur le rôle de l'École*,

- pp. 203-225 ; **Deprez (Marcel)**. *De l'éducation populaire à l'éducation permanente*, pp. 227-241 ; **Vanbergen (Pierre)**. *La Ligue aujourd'hui et demain*, pp. 243-256.
- 54794 **Looman (Aurèle)**, ed. *Platform «Geschiedenis in het secundair onderwijs»*. Bull. van het O.S.G.G. (Oudstudenten Gesch. Rijksuniv. Gent), 1990, 33 ; V.O.G. (Ver. Oudstudenten Gesch. van de V.U.B.) — Infoblad, 1990, 4 ; V.L.G.M. (Ver. van Leraren Gesch. en Maatschappijleer) — Tijdingen, IV, 1990, 4 ; V.L.G. (Ver. Leraren Gesch. en Maatschappelijke Vorming) — Nieuwsbrief, IV, extra-nummer, 335 p. (Historici op oorlogspad, deel 2).
- 54795 *Coups d'œil sur le passé de l'Institut Saint-Joseph. Catalogue de l'exposition organisée à Ath du 27 mai au 11 juin 1989*. Ath, 1989, 52 p.
- 54796 **Trips (E.)**. *Het middelbaar onderwijs te Brugge in de Hollandse tijd, 1816-1830*. Biekorf, XC, 1990, pp. 200-224.
- 54797 **Trips (Eduard)**. *Het Gemeentelijk Atheneum van Brugge 1830-1850*. Het Brugs Ommeland, XXX, 1990, pp. 203-226.
- 54798 **Termont (Marc)**, ed. *Sint-Leocollege Brugge 1890-1990*. Brugge, Sint-Leocollege, 1990, 360 p.
- 54799 **Foster (S.)**. *The life and death of a Victorian seminary : the English College, Bruges*. *Recusant History*, XX, 1990, pp. 272-290.
- 54800 **Rotsaert (Koen)**. *Mgr. J. Faict en de Rijksnormaalschool te Brugge*. Het Brugs Ommeland, XXX, 1990, pp. 227-238.
- 54801 *De Jezüieten en hun college te Brussel : tentoonstelling : 1988 : catalogoog*. Brussel, Sint-Jan-Berchmanscollege, 1988, 100 p.
- 54802 **Van Bockstaele (Geert)**, **Vanden Herrewegen (Anne-Marie)**, **De Cock (Louis)**, e.a. *Van scholaster tot principaal. Het Sint-Catharinacollege van Geraardsbergen en zijn voorgeschiedenis (1473-1989)*. Geraardsbergen, Sint-Catharinacollege, 1990, 417 p.
- 54803 **Carton (Yves)**. *150 jaar Heilige Familie Ieper. De geschiedenis van 1840 tot 1900*. Ieper, Heilige Familie, 1990, 117 p.
- 54804 **Vanlaar (M.)**. — *60 jaar — Instituut Heilig Graf te Kinrooi*. «Graftschrift», Kinrooi, XIII, 7, april 1990.
- 54805 **Deneckere (B.)**. *150 jaar Margareta-Maria-Instituut Kortemark*. Kortrijk, Groeninghe, 1988, 220 p.
- 54806 *Een college ? Ons college !* Mechelen, Kon. Oud-Leerlingenbond Sint-Romboutscollege, 1988, 158 p. (Jb., Kon. Oud-Leerlingenbond Sint-Romboutscollege Mechelen, 1988, jubileumuitgave) (St. Romboutscollege 1863-1988).
- 54807 **Stengele (J.)**, ed. *Koninklijk Conservatorium Brussel 1827-1987 — Nederlands Conservatorium 1967-1987*. Brussel, Vriendenkr. van het Kon. Conservatorium Brussel, 1987.
- 54808 **Clement (R.)**. *75 jaar Stedelijke Muziekacademie, Halle*. Halle, Stedelijke Muziekac., 1987, 205 p.
- 54809 **Janssens (A.)**. *De gemeentelijke tekenacademie van Nevele*. Het Land van Nevele, XXI, 1990, pp. 246-271.
- 54810 **Smet (J.)**. *Tekenen des tijds : 175 jaar Stedelijke Academie voor Schone Kunsten Sint-Niklaas*. Antwerpen, Standaard, 1988, 271 p.
- 54811 **Ambroisse (Victor)**. *L'Institut Saint-Joseph du Beaugard à Liège. Essai historique*. Esneux, chez l'auteur, av. Nandrin, 5, 1990, 61 p. — École d'infirmières et hôpital 20e siècle.
- 54812 **Vervenne (A.)**. *De «Area» te Brugge : van zondagsschool tot beroepsschool, 19de-20ste eeuw*. Hand. Genootschap Gesch. «Soc. d'Emulation» te Brugge, CXXVII, 1990, pp. 217-231.

- 54813 **De Ceulaer (D.)**. *De verlenging van de leerplicht. Veertig jaar Belgische onderwijspolitiek*. Leuven, U.P., 1990, 390 p. (Studia Paedagogica, 10).
- 54814 **Goffinet (Sylvie-Anne) & Van Damme (Dirk)**. *Functioneel analfabetisme in België*. Brussel, Kon. Boudewijnstichting ; Hamburg, UNESCO Institute for Education, 1990, x + 221 p. (Onderzoeken van het UIE over het functioneel analfabetisme in de geïndustrialiseerde Landen 6).
- 54815 **De Clerck (Karel), Pillaert (Dirk) & Van Doorselaer (Mieke)**. *Historische onderwijscollectie. Een activiteitenverslag*. Gent, 1990, 86 p.
- 54816 **Depoorter (R.)**. *Kommandant Charles Lemaire, pionier en pedagoog 1863-1926*. Antwerpen, Vriendenfonds van het Univ. Instit. voor de Overzeese Gebieden, 1985, 40 p.
- 54817 **Van Camp (K.)**, ed. *19de-eeuwse wetenschappelijke en didactische instrumenten in het bezit van de stad Antwerpen : elektriciteitsleer en röntgenologie : catalogus*. Antwerpen, EBES, 1989, 152 p.
- 54818 **Hainaut (Michel)**. *Hommage à Numa Bouté*. Ixelles, Cercle d'H. locale, 1989, 6 p. (Suppl. Mém. d'Ixelles, n° 35, IX, 1989).
- 54819 **De Smet (M.)**. *Vrij katholiek onderwijs in Bevere-Oudenaarde (1879-1921)*. Hand. van de geschied- en oudheidk. Kr. van Oudenaarde, XXVII, 1990, pp. 101-104.
- 54820 **Vanden Berghe (Hilde)**. *De onderwijspolitiek tijdens de 19de eeuw en het stedelijk onderwijs te Brugge*. Het Brugse Ommeland, XXX, 1990, pp. 239-249.
- 54821 **Maillard (Guy)**. *1900-1919 : l'école primaire de Burtonville-Vielsalm à la veille de l'obligation scolaire. Quelques chiffres*. Glain et Salm. Haute Ardenne, 1990, 32, pp. 117-126.
- 54822 **Verdickt (M.)**. *Jodoigne. L'enseignement féminin avant 1914*. Wavriensia, XXXIX, 1990, 2, pp. 33-80.
- 54823 **Vandewalle (Georges)**. *Geschiedenis van het onderwijs, verwijzend naar Lichtervelde in de negentiende eeuw*. Jb. van de Heemkundige Kr. Karel Van de Poelen, VI, 1990, pp. 56-92.
- 54824 **Heymans (H.)**. «Onuitwisbaar»: 150 jaar «Klein Kloosterke» te Maaseik. Maaseik, 1990, 256 p.
- 54825 **Vanden Weghe (H.)**. *150 jaar stedelijk lager onderwijs Oostende*. De Haan, Huguette Vanden Weghe, 1987, 107 p.
- 54826 **Buekers (E.)**. *Historiek van het Katholiek Onderwijs te Schulen*. Schulen, 1989.
- 54827 **Ostyn (R.)**. *Kroniek van 40 jaar Rijksonderwijs in Tielt*. Tielt, Kon. Atheneum, 1988, 79 p.
- 54828 **Clement (P.)**. *L'enseignement en Belgique particulièrement dans le diocèse de Tournai des origines à nos jours. Volume II : de 1850 à 1940*. Louvain-la-Neuve, Editions Galilée, 1990, 449 p.
- 54829 **Demerre (G.)**. *Een eeuw zusterscongregaties in het lager onderwijs binnen de IJzerbocht*. Bachten de Kupe, XXXII, 1990, pp. 93-104.
- 54830 **Janssen (R.)**. *Onze school toen ...* De Schakel, VIII, 1989-1990, 1, pp. 9-16 ; 2, pp. 10-16 ; 3, pp. 11-17 ; 4, pp. 10-13.
- 54831 **De Clerck (K.)**, ed. *Herinneringen aan de Simonnetschool*. Gent, Centrum voor de Studie van de Hist. Pedagogiek, 1989, 101 p. (Uitg. van het Centrum voor de Studie van de Hist. Pedagogiek van de Rijksuniv. te Gent).
- 54832 **Lequer-Bourgueil (A.)**. *Un maître d'école, Richard Brouet : 1886-1922*. Dour, C. dourois d'h. locale et régionale, 1989, 53 p.

(2) Les sciences — De wetenschappen

- 54833 **Berger (A.) & Allard (A.), eds.** *Quelques étapes de l'histoire de l'astronomie et de la géophysique en Belgique : actes du colloque du 14 mars 1986*. Louvain-la-Neuve, Univ. cath. de Louvain. Fac. de P. et L., 1987, 109 p. (Trav. de la Fac. de P. et L. de l'Univ. cath. de Louvain, 34).
- 54834 **De Schaepdryver (A. F.), Bogaert (M. G.) & Lefebvre (R. A.), eds.** *The Heymans Institute of Pharmacology 1890-1990. 100 Years of Teaching, Research and Service*. Ghent, Heymans Foundation, 1990, 164 p. **De Schaepdryver (A. F.) & Bogaert (M. G.)**. *The Heymans Institute Yesterday and Today*, pp. 13-26 ; *Alumni of the Heymans Institute*, pp. 65-72 ; *The Heymans Foundation*, pp. 73-78.
- 54835 **De Bie (P.)**. *Naissance et premiers développements de la sociologie en Belgique*. Gembloux, Fac. des sc. agronomiques de l'État, Centre d'écologie forestière et rurale, 1989, 138 p.
- 54836 *Gedenkboek van de eeuwfeestviering 1886-1986. Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*. Gent, Kon. Ac. voor Ned. Taal- en Letterkunde, 1989, 216 p.
- 54837 *25 years of mycological research Janssen Pharmaceutica : symposium July 3, 1987, Beerse*. Beerse, Janssen Pharmaceutica, 1987, 78 p.
- 54838 **Le Bruyn (M.)**. *Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België : vijftig jaar wetenschappelijke publikaties*. Brussel, Kon. Ac. voor Wet., L. en Sch. K. van B., 1988, 139 p.
- 54839 *Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Gedenkboek vijftig jaar zelfstandigheid, 1938-1988*. Brussel, Kon. Acad. voor Wet., L. en Sch. K. van B., 1990, 145 p.
- 54840 **Janssens (P. A.) & Van Glabbeek (W.)**. *De scheepsarts F. A. Cook en de zuid-poolexpeditie van de «Belgica» (1897-1899)*. Meded. van de Marineak., XXVIII, 1986-1987-1988, pp. 112-129.
- 54841 *Marie Sklodowska Curie et la Belgique*. Bruxelles, U.L.B., 1990.
- 54842 *Bordet 1939-1989*. Brussels, Institut. Jules Bordet, Centre des tumeurs de l'Univ. libre de Bruxelles, Association contre le cancer, 1989, 191 p.
- 54843 **Delvoye (Charles)**. *Notice sur Henri Grégoire né à Huy le 21 mars 1881, mort à Rosières, le 26 septembre 1964*. Ac. R. de Belgique, Annuaire, CLVI, 1990, pp. 133-262. — Philologue classique, Professeur à l'U.L.B.
- 54844 **Willems (Martine)**. *Un maître de la dialectologie et de la toponymie wallonnes : Louis Remacle*. Bull. de la Soc. R. Le Vieux-Liège, XII, 1990, pp. 124-126.

a) Historiens — Historici

- 54845 **Driessen (R.)**. *Kanunnik Dr. Jozef Coenen : een groot Elenaar (1870-1958)*. Uitgave Geschied- en Heemk. Kr. Elen, 1990, 126 p.
- 54846 **Dejardin (André)**. *In memoriam André Dulière (1921-1990). Une vie et une œuvre de cœur*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 216-218. Taal- en geschiedkundige.
- 54847 **Wellens (R.)**. *La «mission littéraire» de Gachard en France en 1838/1839*. Mém. et publ. de la Soc. des sciences, des arts et des lettres du Hainaut, XCV, 1990, pp. 121-136.
- 54848 **Warmenbol (E.)**. *Pioniers van de Westvlaamse archeologie (2) : Georges Hasse (1880-1956), vorser en verzamelaar*. Westvlaamse Archaeologica Ts., V, 1989, 3, pp. 88-93.
- 54849 **Tavernier (D.) & Van Nieuwenborgh (R.)**. *Auguste van Lokeren (1799-1872). Portret van een oudheidkundige pionier*. Stadsarcheologie, Bodem en monument in Gent, XIV, 2, 1990, pp. 3-31.

- 54850 **Verlaeckt (K.)**. *De keerzijde van de medaille : een kritische beschouwing van de archeologische activiteiten van J. Van Raemdonck en M. Dewulf*. Ann. van de oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 213-251.
- 54851 **Pinon (Roger)**. *In memoriam Robert Dascotte (16 février 1929-3 avril 1989)*. La Vie wallonne, LXIII, 1989, pp. 232-233.
- 54852 **Pinon (Roger)**. *In memoriam Edouard Remouchamps (Grivegnée, 7 mai 1909-Liège, 7 décembre 1989)*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 213-216.
- 54852b **Huyghebaert (J.)**. *De gulden sporen van Henri Pirenne*. Biekorf, XC, 1990, pp. 284-292. [Betr. Guldensporenslag (1302)].
- 54852c **Crasborn (P.)**. «Opera Omnia»: een verzameling historische en heemkundige opstellen. Thorn, Geschied- en Heemk. Kr. «Het Land van Thorn», 1990, 243 p.
- 54852d **Van Iseghem (Johan)**. *Bij één eeuw Biekorf*. Biekorf, XC, 1990, pp. 13-26.

(b) Folklore

- 54853 **Michiels (G.)**. *Jan Nollet, een Brugse troubadour genaamd «Kropsala»*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 153-158. [Cfr. n° 53023].
- 54854 **Demarest (H.)**. *Breydel en De Coninck in de volkskunde 1887-1987*. Brussel, Kon. Belg. Comm. voor Volkskunde, 1988, 119 p.
- 54855 **Jacobs (M.)**. *Een onverwachte geboorte. Warme roggedesem tegen «buikpijn» (Moere 1826)*. Oostvl. Zanten, LXI, 1990, pp. 93-94.
- 54856 **De Gelas (J.)**. *De industriële geschiedenis als verklaring voor een legende*. Eigen Schoon en de Brabander, LXIII, 1990. 4-5-6, pp. 169-176.

(3) Les arts — De kunsten

- 54857 *Art Déco Belgique, 1920-1940*. Bruxelles, Musée d'Ixelles, 1988, 307 p.
- 54858 **Lemeunier (Albert)**. *Le néo-gothique dans les collections du Musée d'Art religieux et d'Art mosan. Catalogue*. Liège, Musée d'Art religieux et d'Art mosan, 1990, 92 p.
- 54859 *Paul Philippot : pénétrer l'art, restaurer l'œuvre, une vision humaniste. Hommages en forme de florilège*. Kortrijk, Groeninghe, 1990, 390 p.
- 54860 **Jacobs (H.)**. *Limal. Martin-Guillaume Hannet (1750-1813)*. Wavriensia, XXXIX, 1990, 6, pp. 177-184.
- 54861 **De Vriendt-Mores (R.) & Van De Walle (R.)**. *Emile Van Voren, huisbewaarder en beschermer van Gentse kunstenaars*. Oostvl. Zanten, LXI, 1990, pp. 95-104.

(a) La peinture et la sculpture — Schilder- en beeldhouwkunst

- 54862 **Janssens (Antoine)**. *Mensen uit ons heem. IV. Felix Berijngier*. Het Land van Nevele. Driemaandelijks Ts. van de Heemkundige Kr., VI/1990, afl. 2, pp. 99-111.
- 54863 **Schammelhout (Pierre)**. *Le peintre Marcelle Blum (1893-1984) à Ixelles*. Mém. d'Ixelles, 39, 1990, pp. 5-22.
- 548864 **Smet (G.)**. *Florimond Bruneau ... un artiste du Pays d'Ath*. Hainaut tourisme, 1990, 260, pp. 99-102.
- 54865 **Rombaut (Marc)**. *Paul Delvaux*. Paris, A. Michel, 1990, 128 p. (Les grands maîtres de l'art contemporain).
- 54866 **Boyens (P.)**. *Gust. De Smet : chronique et analyse de l'œuvre ; évolution d'un artiste flamand de 1891 à 1943 en relation avec le renouveau national et international de la peinture*. Antwerpen, Fonds Mercator, 1989, 455 p. [Voir n° 52691].
- 54867 **Filliaert (Juil)**. *'Van zijn hand'*. Langemark, Vonksteen, 1990, 367 p.

- 54868 **Philippe (Joseph)**. *Yvan Guilmot, la richesse d'une tradition. Catalogue*. Liège, Guilmot, 1990, 76 p.
- 54869 **Meuris (Jacques)**. *René Magritte. 1898-1967*. Köln, B. Taschen, 1990, 222 p.
- 54870 **Paul Renotte**. *L'art est une chose importante. Exposition ... Église Saint-André, février 1990*. Liège, Cercle culturel P. Renotte, 1990, 79 p.
- 54871 **Hiernaux (Luc)**. *Meuse et Pays mosan dans la vie et dans l'œuvre de François Roffiaen (1820-1898) Artiste peintre*. Ann. de la Soc. archéol. de Namur, LXVI, 1990, 2, pp. 299-328.
- 54872 **Verhelst (K.)**. *Jacques Rosel (1799-1869). Een Sint-Truidens achterglasschilder*. Limburg, LXIX, 1990, 1, pp. 7-15.
- 54873 **Mahieu (R. G. W.)**. *Vincent Van Gogh, le peintre crucifié : centenaire de la mort 1890-1990 : la Hollande, la Belgique, la France, son odyssee au Borinage (Pâturages, Wasmes, Cuesmes, etc ...)*. Mesoin, Raymond G. W. Mahieu, 1990, 64 p.
- 54874 **Duez (G.)**. *Vincent Van Gogh au Borinage*. Hainaut tourisme, 1990, 261, pp. 127-133.
- 54875 **Van Den Abeele (R.)**. *Vincent van Gogh en de gebroeders De Cock*. Heemkr. Scheldeveld, XIX, 1990, pp. 185-192.
- 54876 **Pierard (L.)**. *La vie tragique de Vincent Van Gogh*. Bruxelles, Éditions Labor, 1990, 216 p. (réédition d'un ouvrage de 1946).
- 54877 **Bollaert (André) & Janssens (Antoine)**. *Mensen uit ons heem (VI). De Poeselse beeldhouwer Blondijn Van Haver*. Het Land van Nevele. Driemaandelijks Ts. van de Heemkundige Kr., 1990, afl. 4, pp. 234-245.
- 54878 **Heyde (R.)**. *Ivo Vermeersch, 1810-1852, schilder van stadshoekjes en monumenten : het merkwaardige leven van een Maldegems kunstenaar*. Maldegem, Raf Heyde, 1989, 28 p.
- 54879 **Bouckhuys (M.)**. *Le monument aux morts de Bas-Warneton*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 231-240.
- 54880 **De Bruyn (André)**. *La gravure liégeoise aux 19e et 20e siècles. Petit guide pratique à l'intention des amateurs d'estampes*. Saint-Nicolas-Liège, chez l'auteur, 1990, 51 p.
- 54881 **Kairis (Pierre-Yves)**. *Le syndrome Picasso. Un pouvoir public peut-il vendre une œuvre d'art appartenant à son patrimoine ? Le cas liégeois*. Liège, Ac. R. des Beaux-Arts, Ed. Yellow now, 1990, 79 p.
- 54882 **van den Steen de Jehay (Guy)**. *À travers tout ... Métamorphoses d'un ange gardien*. Bressoux-Liège, Dricot, 1986, 285 p.
- 54883 **Remon (Régine)**. *Les peintures murales du chœur*. Saint-Martin, mém. de Liège, 1990, pp. 275-278. [Cfr. n° 53814].
- 54884 **Schmits (Georges)**. *La peinture naïve à Verviers (suite et fin)*. Temps jadis, Verviers, 1990, 33, pp. 10-11. [Suite du n° 52684].

(b) L'architecture — De bouwkunst

- 54885 **Hannes (J.)**. *De staat als bouwheer in de negentiende eeuw*. De beschikbare ruimte. Reflecties over bouwen. Tielt, Lannoo, 1990, pp. 143-162.
- 54886 **Verpoest (L.)**. *Negentiende-eeuwse architectuur en stedenbouw in Leuven : bedenkingen over architectuurgeschiedenis en monumentenzorg*. Arca Lovaniensis Artes atque Historiae reserans Documenta. Jb. 1989 van de Vrienden van de Leuvense Stedelijke Musea, 18, Leuven, 1990, pp. 291-299.
- 54887 **Verpoest (L.)**. *'Ut in omnibus servetur parcitas': Cisterciënzerarchitectuur in België van de achttiende eeuw tot nu*, in : **Sabbe (M.), Lamberigts (M.), Gistelincx**

- (F.), eds. *Bernardus en de Cisterciënserfamilie in België, 1090-1990*, Leuven, 1990, pp. 195-219.
- 54888 **Eleb-Vidal (M.) & Debarre-Blanchard (A.)**. *Architectures de la vie privée : maisons et mentalités XVIIe-XIXe siècles*. Bruxelles, Arch. d'architecture moderne, 1989, 311 p.
- 54889 **Demey (Anthony), Dubois (Marc) & Poulain (Norbert)**. *Interbellumarchitectuur in Oost-Vlaanderen*. Gent, Provinciebestuur, 1990, 31 p.
- 54890 **Cnudde (C.), Harotin (J. J.) & Majot**. *Pierres et marbres de Wallonie*. Bruxelles, Arch. d'architecture moderne, 1990, 184 p.
- 54891 **Condroz**. *Architecture rurale de Wallonie*. Liège, Mardaga, 1989, 280 p.
- 54892 **Commers (Ronald) & Lombaerde (Piet) i.s.m. Frank Commers**. *Le Corbusier en de Linkeroever te Antwerpen*. Antwerpen, Hoger Architectuurinstituut van het Rijk, 1987, 89 p.
- 54893 **Gages (P.)**. *L'Avenir, entreprise cooperative : 70 ans de l'histoire d'une métropole, 70 ans d'architecture*. Liège, Bruxelles, Pierre Mardaga, 1989, 184 p. (Coll. Architecture, Architecture + documents).
- 54894 **Guerin (Pierre)**. *Réparations à la tour de l'église de Fléron de 1810 à 1813*. Cercle histor. de Fléron, XXX, 1990, juin, pp. 35-52.
- 54895 **Joris (Jean-Louis) & Renaud (Joseph)**. *Les projets de restauration*. Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 281-286. [Cfr. n° 53814].
- 54896 **Di Campli (Flavio)**. *1839-1939. Cent ans de restauration*. Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 259-270. [Cfr. n° 53814].
- 54897 **Fonck (Françoise)**. *L'église néo-gothique Saint-François de Sales à Liège, œuvre de Georges Helleputte*. Maisons d'hier et d'aujourd'hui, 85, 1990, pp. 7-19.
- 54898 **Boterberge (Robert)**. *Vivenkapelle. Parel van de neogotiek*. Vivenkapelle, Ver. kerkdorp Vivenkapelle, 1990, 40 p.
- 54899 **Lederer (A.)**. *Pierre Bruno Bourla ; Architecte en chef de la ville d'Anvers*. Meded. van de Marineak., XXVIII, 1986-1987-1988, pp. 157-173.
- 54900 **Di Campli (Flavio)**. *Jean-Charles Delsaux (1821-1893), architecte provincial*. Herstal, imp. Fortemps, 1990, 111 p. (Documents herstaliens, 8).
- 54901 **Janssens (Antoine)**. *Mensen uit ons heem (V). Architect Georges Speeckaert*. Het Land van Nevele. Driemaandelijks Ts. van de Heemkundige Kr., 1990, 3, pp. 185-197.

(c) La musique — De muziek

- 54902 **Haine (Malou)**. *Les instruments de musique dans les collections belges*. Liège, Mardaga, 1989, 214 p.
- 54903 **Coppe (R.), Vandereecken (J.) & Lepers (J.-M.)**. *Le chant choral à Comines*. Mém. de la Soc. d'h. de Comines-Warneton et de la région, XX, 1990, pp. 469-508.
- 54904 **Matthys (L.)**. *Muziekleven te Deinze*. Bijdr. tot de Gesch. van de stad Deinze, LVII, 1990, pp. 231-264.
- 54905 **De Zutter (J.)**. *Collega's van het wonderkind. Muziekleven te Gent in Mozarts tijd*. Toerisme in Oost-Vlaanderen, XXXIX, 1990, pp. 59-64.
- 54906 **Contini (Eric)**. *Une ville et sa musique. Les concerts du Conservatoire royal de musique de Liège de 1827 à 1914*. Liège, Pierre Mardaga ; Conseil de la Musique de la Communauté française de B., 1990, 203 p. (Coll. musique, musicologie).
- 54907 *Er zit muziek in*. Heemk. Kr. «De Gonde», XVIII, 1990, n° 2, pp. 1-50.
- 54908 **Fels (M.)**. *Historiek van de muziekkiosk in het «Romain de Vidtsparck» te Sint-Niklaas*. Ann. van de oudheidk. Kr. van het Land van Waas, XCIII, 1990, pp. 271-293.

- 54909 **Rottiers (R.), Bruylaert (J.) & Servaes (P.)**. *150 jaar Parafonenkoor*. Heemkr. «Ter Palen», XIV, 1990, pp. 81-86 ; 100-104 ; 167-171. [Vervolg van n° 52709].
- 54910 **Gelber (L.)**. *Volkzang : August Beryngier en Alice Van Maldeghem*. Oostvl. Zanten, LXI, 1990, pp. 107-133. [Vervolg van n° 52717].
- 54911 **Schoonbroodt (H.) & Thomas (A.)**. *L'orgue Arnold Clerinx, ca 1873-1879, de Fléron, restauré en 1989*. Liège, 1989, 24 p.
- 54912 **Leduc (Jacques)**. *Notice sur René Defossez, né à Spa, le 4 octobre 1905, décédé à Etterbeek, le 20 mai 1988*. Ac. r. de B., Annuaire CLVI, 1990, pp. 293-321. — Violoniste, compositeur, chef d'orchestre.
- 54913 **Le Glay (J.-P.)**. *Charles-Victor Dubois, artiste-musicien lessinois : 1832-1869*. Bois-de-Lessines, Jean-Pol Le Glay, 1989, 76 p.
- 54914 **Peeters (Bruno)**. *César Franck, un génie retrouvé*. Art et culture, V, 1990, 3, pp. 28-31.
- 54915 **Quitin (José)**. *César Franck, enfant prodige, et le Conservatoire royal de Musique de Liège*. Bull. de la Soc. liégeoise de musicologie, 1990, 69, pp. 9-28.
- 54916 **Gilson (Philippe)**. *Commémoration à Liège du centenaire de la mort de César Franck (1822-1890)*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 223-225.
- 54917 **Williot Parmentier (A.)**. *Le Citoyen Gossec, héraut wallon de la Révolution française*. Gilly, J. Bonivert, 1990, 94 p.
- 54918 **Mortier (Roland) & Hasquin (Hervé), éd.**. *Fêtes et musiques révolutionnaires : Grétry et Gossec. Ét. sur le XVIIIe s., XVII*, Bruxelles, 1990, 213 p.
- 54919 **De Vocht (R.)**. *Emiel Hullebroeck. Zijn liederen, getuigenissen voor het verleden*. Jb. van het heemk. Genootschap Land van Rode, XI, 1989-1990, pp. 5-92.
- 54920 **Gilson (Philippe)**. *Désiré Pâque (1867-1939), compositeur liégeois méconnu*. Bull. de la Soc. Liégeoise de musicologie, 1990, 70, pp. 2-18.
- 54921 **Quitin (José)**. *Sept poèmes du «Bestiaire» de Guillaume Apollinaire, mis en musique pour petit chœur mixte par Léon Pâques (1987)*. Bull. de la Soc. liégeoise de musicologie, 1990, 71, supplément musical, 11 p. — biographie de Léon Pâques né à Grivegnée en 1921, p. 1-2.
- 54922 **Tytgat (J.-P.)**. *Een benefietavond van Adrien F. Servais te Edingen*. Het oude Land van Edingen en omliggende, XVIII, 1990, pp. 258-260. — Hallense muziek-componist, 1807-1866.
- 54923 **Felix (J. P.)**. *Grands organistes wallones ; Léandre Vilain (1855-1945)*. L'Organiste, XXII, 1990, pp. 141-150. — Trazegnies, 1855 - Oostende, 1945.
- 54924 **Stockheim (Michel)**. *Eugène Ysaye et la musique de chambre*. Liège, Pierre Mardaga éd., 1990, 270 p.
- 54925 **Quitin (José)**. *Eugène Ysaye et la musique de chambre. Un nouveau livre de Michel Stockheim. Compte-rendu*. Bull. de la Soc. liégeoise de musicologie, 1990, 70, pp. 32-34.

(d) Les lettres, les bibliothèques — De letteren, de bibliotheken

- 54926 *Vijfde colloquium : de teksteditie. Theorie en praktijk. Leuven, 8 november 1989*. Spektator, 1990, 19-3, pp. 297-314. (Contactgroep 19de eeuw. Dr. F. A. Snellaert-Comité).
- 54927 **Smeyers (J.)**. *L'entre-deux-guerres en Belgique 1918-1940 : bibliographie. II : La littérature néerlandaise*. Bruxelles, Fac. univ. Saint-Louis. Centre d'h. cont., Louvain-la-Neuve, Univ. Cath. de Louvain, Unité d'h. cont., 1989, 74 p. (Cahier du Centre d'h. cont., 2).

- 54928 **Frickx (Robert)**, ed. *Les relations littéraires Franco-Belges de 1914 à 1940*. Bruxelles, VUB-Press, 1990, 168 p.
- 54929 **Huyghebaert (J.)**. *De Belgen — Les Belges : het dichterstornooi van Aalst 1807-1810*. Gent, Kon. Ac. voor Ned. Taal- en Letterkunde, 1989, 149 p.
- 54930 **Rutten (M.) & Weisgerber (J.)**, eds. *Van «Arm Vlaanderen» tot «De voorstad groeit». De opbloei van de Vlaamse literatuur van Teirlinck-Stijns tot L. P. Boon (1888-1946)*. Antwerpen, Standaard uitgeverij, 1988, 614 p.
- 54931 **Van Vinckenroye (Flor)**. *De Nicolaïkring van Halen*. Limburg, LXIX, 1990, 1, pp. 17-22. (Taal- en letterkundige kring 19e eeuw).
- 54932 **Bonneure (F.)**. *De «Cercle Littéraire Excelsior» en het sonnet van Mallarmé*. Liber Amicorum André Vanhoutryve. Brugge, 1990, pp. 29-36. — Brugse literaire kring. [Cfr. n° 53023].
- 54933 **Hanlet (Ghislaine)**. «*Spa-Fashion» (d'Albin Body)*. H. et archéologie spadoises, XVI, 1990, pp. 11-15. — Spa dans la littérature.
- 54934 **Henoumont (René)**. *Des amours de papier. Mémoires impertinentes*. Gembloux, Duculot, 1990, 255 p.
- 54935 **Ros (M.)**. *Bloednacht Maerling : 1889-1945*. Antwerpen, Baarn, Hadewijch, 1989, 90 p. (Hadewijch's hist. reeks).
- 54936 **Demarest (H.)**. *Bartholomeus-Antoon Bauwens, toonaangevend in het «Gevecht der Nachtegalen»*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 59-70. [Cfr. n° 53023].
- 54937 **Walschaerts (H.)**. *Marcel Beerten*. Cahiers van de K.V.L.S., I, juni 1990, 2, 22 p.
- 54938 **Goerres (Jean-Francis)**. *Portrait d'auteur, Jean Claude Bologne*. Lectures, Liège, 1990, 58, pp. 23-24.
- 54939 **Boon (Jeanneke)**. *Memoires*. Antwerpen-Baarn, Houtekiet, 1990, 144 p.
- 54940 **Van Vinckenroye (Fl.)**. *Pieter Geert Buckinx*. Cahiers van de K.V.L.S., I, sept. 1990, 3, 34 p.
- 54941 **Poumon (E.)**. *Antoine Clesse, poète et chansonnier montois*. Hainaut tourisme, 1990, 259, pp. 71-76.
- 54942 **Van Vinckenroye (Fl.)**. *Pieter Hubert Creten 1823-1894*. Het Oude Land van Loon, VL, 1990, pp. 105-128.
- 54943 **Van Balberghe (G.)**. *Roger Contraine, un écrivain de chez nous*. Ann. cercle histor. et archéol. de Renaix et du Tènement d'Inde, XXXIX, 1990, pp. 171-172.
- 54944 **Nachtergaele (V.)**. *La légende d'Ulenspiegel van Charles De Coster : Hoe een fratsenmaker uitgroeide tot een vrijheidsheld*. Onze Alma Mater, XLIV, 1990, pp. 309-327.
- 54945 **Valcke (L.)**. *Om en rond Maria Doolaeghe, flamingante en dichteres uit de Westhoek*. Getuigen in polderklei. Huldeboek dr. hist. Godgaf Dalle. Veurne, 1990, pp. 131-137. [Cfr. n° 53019].
- 54946 **Dejardin (André)**. *In memoriam André Dulière (1921-1990). Une vie et une œuvre de cœur*. La Vie wallonne, LXIV, 1990, pp. 216-218.
- 54947 **Moons (J.)**. *Graaf Michel d'Ursel*. Limburg, LXIX, 1990, 2, pp. 123-127.
- 54948 **Surmont (Jean)**. *Willem Elsschot 1882-1960. Een biografie*. Brussel, Vrijzinnig studie-, archief- en documentatiecentrum Karel Cuypers, 1990, 175 p.
- 54949 **Muylaert (W.)**. *Caesar Gezelle (1875-1939) of «De centenaarslast van een grote naam»*. Liber Amicorum André Vanhoutryve. Brugge, 1990, pp. 159-170. [Cfr. n° 53023].
- 54950 **Boets (J.), Couttenier (P.) & D'haen (Chr.)**. *Gezelle in origineel*. Brugge, Die Keure, 1990, 93 p.

- 54951 **De Mulder (L.)**. *Een drukke periode te Brugge, 1924-1930, Guido Gezelle ter ere*. Liber Amicorum André Vanhoutryve. Brugge, 1990, pp. 71-85. [Cfr. n° 53023].
- 54952 **Van Biervliet (A.-T.)**. *Louise Lateur — Gezelle*. Arsbroek, VII, 1990, pp. 30-46. Zuster van Guido Gezelle.
- 54953 **Biessen (Leon)**. *Vondels Lucifer en René Girard*. Streven, LVII, 1990, 2, pp. 423-432.
- 54954 *Abraham Hans : zijn leven, zijn werk*. Horebeke, Abraham Hans Stichting, 1989, 202 p.
- 54955 **Pattyn (E.)**. *Trudo Hoewaer*. Cahiers van de K.V.L.S., I, december 1990, 4, 20 p.
- 54956 **Swerts (A.)**. *Alfons Jeurissen. De man van het land*. Oostland, december 1990, 109, pp. 218-223.
- 54957 **Jaenen (F.)**. *Richard Jaenen*. Oostland, maart 1990, 108, pp. 26-33.
- 54958 **Janssens (Antoine)**. *Mensen uit ons heem. III. Theodoor Janssens*. Het Land van Nevele. Driemaandelijks Ts. van de Heemkundige Kr., 1990, 1, pp. 31-50.
- 54959 **Dath (A.)**. *Constant Malva : du pic à la plume*. Hainaut tourisme, 1990, 262, pp. 195-198.
- 54960 **Alavoine (Bernard)**. *Simenon et l'écriture*. Cahiers Simenon, 3, «Des doubles et des miroirs», Bruxelles, 1989, pp. 20-34.
- 54961 **Andrienne (René)**. *Pour une biographie de Simenon*. Ibid., pp. 55-73.
- 54962 **Bertrand (Alain)**. *Georges Simenon et ses doubles : Jules Maigret et Honoré de Balzac*. Ibid., pp. 75-97.
- 54963 **Boutry (Marie-Paule)**. *Les trois cents vies de Simenon*. Paris, C. Martin du Gard, 1990, 399 p.
- 54964 **Camus (Jean-Christ.)**. *Les années parisiennes 1923-1931. Simenon avant Simenon*. Bruxelles, D. Hatier, 1990, 259 p.
- 54965 **Debray-Ritzen (Pierre)**. *Georges Simenon, romancier de l'instinct*. Lausanne, Favre, 1989, 189 p.
- 54966 **De Fallois (Bernard)**. *J'ai perdu un ami*. Cahiers Simenon, 3, «Des doubles et des miroirs», Bruxelles, 1989, pp. 9-17.
- 54967 **Eskin (Stanley)**. *Simenon, une biographie*. Paris, Presses de la Cité, 1990, 370 p.
- 54968 **Gauteur (Claude)**. *Simenon au cinéma*. Bruxelles, Hatier, 1990, 127 p.
- 54969 **Lacassin (Francis)**. *Conversations avec Simenon*. Genève, «La Sirène», 1990, 176 p.
- 54970 **Lemoine (Michel)**. *Traces autobiographiques d'origine liégeoise dans l'œuvre romanesque de Georges Simenon*. Cahiers Simenon, 3, «Des doubles et des miroirs», Bruxelles, 1989, pp. 99-159.
- 54971 **Menguy (Claude)**. *Bibliographie des œuvres autobiographiques de Simenon*. Ibid., pp. 161-166.
- 54972 **Menguy (Claude)**. *Sélection d'interviews de Simenon*. Ibid., pp. 167-176.
- 54973 **Klinkenberg (J. M.), e.a.** *Georges Simenon, genèse et unité de l'œuvre. Actes du 1er colloque international, Liège, 1988*. Travaux du Centre d'ét. G. Simenon, Liège, ULg, 1989, 190 p.
- 54974 **Richter (Anne)**. *Simenon malgré lui*. Cahiers Simenon, 3, «Des doubles et des miroirs», Bruxelles, 1989, pp. 35-54.
- 54975 **Vanoncini (André)**. *Simenon et l'affaire Maigret*. Paris, librairie H. Champion, 1990, 147 p.
- 54976 *Des doubles et des miroirs*. Bruxelles, Les Amis de Georges Simenon, 1989, 179 p. (Cahiers Simenon, 3).
- 54977 *Simenon travelling. Hommage du 11e festival international du roman et du film noirs à Georges Simenon*. Grenoble, imp. Aujard-Blanchod, 1989, 342 p.

- 54978 **Van der Avert (Walter)**. *Honderd jaar Jozef Simons, 1888-1988*. Jb. Heemkundige Kr. De Brakken Oelegem, 1988, 91 p.
- 54979 **Janssen (D.)**. *Lambert Swerts*. Cahiers van de K.V.L.S., I, maart 1990, 1, 24 p.
- 54980 **Vervliet (Raymond)**. *August Vermeylen, 1872-1945. Leven en werk*. Brussel, Vrijzinnig Studie-, Arch.- en Documentatiecentrum Karel Cuypers, 1990, 88 p. («Prominente Vrijzinnigen» 6).
- 54981 **Borre (Jos)**. *Gerard Walschap. Rebel en Missionaris*. Antwerpen, Dedalus, 1990, 268 p.
- 54982 **Wildiers (Max)**. *Denkend aan Walschap*. Kapellen — Kampen, DNB/Uitg. Pelckmans — Uitg. Kok Agora, 1990, 61 p.
- 54983 **Spanhove (J.)**. *De jonge Walschap*. Eigen Schoon en de Brabander, LXIII, 1990, 7-10 (bijzonder nummer), pp. 237-456.
- 54984 **Raman (A.) & Cockshaw (P.)**. *Bibliothèque royale de Belgique : 150e anniversaire de l'ouverture au public, 21 mai 1839. 150 pièces remarquables choisies dans ses collections : exposition organisé à la Bibliothèque royale Albert Ier du 20 mai au 15 juillet 1989 — Catalogue*. Bruxelles, Biblioth. R. Albert Ier, 1989, 178 p. (Catalogues des expositions organisées à la Biblioth. R. Albert Ier, 220).
- 54985 **Schoovaerts (F.)**. *50 jaar bibliotheek Keerbergen 1939-1989*. Keerbergen, Gemeentelijke Biblioth., 1989, 62 p.
- 54986 **Demoulin (Bruno)**. *La Bibliothèque Chiroux-Croisiers*. Propos, Liège, Affaires culturelles de la Province, 1990, 1, pp. 35-41.
- 54987 **Demoulin (Bruno) & Jaspers (Maryse)**. *La Bibliothèque centrale des Chiroux-Croisiers et l'informatique*. Propos, Liège, Affaires culturelles de la Province, 1990, 1, pp. 41-46.
- 54988 *Bibliothèque Georges Jarbinet (1ère partie). Autographes-Documents historiques-Livres et journaux-Almanachs. Vente publique à Liège, le 28 avril 1990*. Liège, Librairie Grommen, 1990, 327 numéros.
- 54989 *Bibliothèque Georges Jarbinet (2e partie) et autres provenances. Révolution-Empire-Belgicana. Vente publique à Liège, le 20 octobre 1990*. Liège, Librairie Grommen, 1990, 450 numéros.
- 54990 **Aelberts (Alain) & Auquier (Jean-Jacques)**. *Pierre Aelberts (1899-1983) éditeur d'art et bibliophile éclectique, avec le catalogue complet de son œuvre ...* Anhée, Dismas, 3, rue de Bayère, 1990, 93 p.

(e) Le théâtre et la danse — Toneel en ballet

- 54991 **Hainaux (R.)**. *Les arts du spectacle : ouvrages en langue française concernant théâtre, musique, danse, mime, marionnettes, variétés, cirque, radio, télévision, cinéma publiés dans le monde entre 1960 et 1985 : bibliographie*. Bruxelles, Labor, 1989, 268 p. (Arch. du futur).
- 54992 *En scène pour demain, ou, Soixante ans de théâtre belge : édité à l'occasion du 60e anniversaire de l'Union des artistes*. Bruxelles, Libres images, Presses de la Bellone, 1988, 202 p.
- 54993 **Jaumain (Michel) & Declerck (Jean-Claude)**. *Les théâtres pour public adulte en Communauté française. Données socio-économiques 1984-1989*. Cahier hebdomadaire du Crisp, 1990, 1295, 76 p.
- 54994 **Hellemans (D.), Geerts (R.) & Van Kerkhoven (M.)**, eds. *Op de voet gevolgd — 20 jaar Vlaams theater in internationaal perspectief*. Brussel, VUB-Press, 1990, 352 p.

- 54995 **Somers (Marc)**. *Staf Brugge en het Vlaams Volkstoneel*. Cultureel Jaarboek Stad Antwerpen. VII, 1989. Antwerpen, 1990, pp. 166-168.
- 54996 **Kluiskens (P.)**. *De «Fransche Theater»*. Ghendtshe Tydingen, XIX, 1990, pp. 261-265.
- 54997 **De Vos (Jo)**. *Theater als zoektocht. 15 Jaar Arca 1975-1990*. Gent, 1990, 93 p.
- 54998 **Belvaux (B.)**. *Anachronique en somme jusqu' à Boutato : dix ans d'animation socio-théâtrale*. Namur, ACEDI, 1989, 106 p.

(f) Arts appliqués — Toegepaste kunsten

- 54999 *Belgische geschiedenis op zakuurwerken, (tentoonstelling) : 15 april - 6 mei 1989, Succursale KB, Mechelen, 8 juli - 30 juli 1989, De Gekroonde Laars, Brugge, 5 augustus - 27 augustus 1989, Het Toreken, Gent, 2 december - 21 december 1989, KB-galerij Hasselt*. Brussel, Kredietbank, 1989.
- 55000 **Thiry (Michèle)**. *Val Saint-Lambert : art et design. 1880-1990. Catalogue de l'exposition ... B.B.L., Bruxelles, 20-4-90 — 10-6-1990*. Namur, R. Zandona, 1990, 183 p.
- 55001 **Di Campli (Flavio)**. *Le mobilier néo-gothique de la basilique Saint-Martin*. Saint-Martin, mém. de Liège, Liège, 1990, pp. 271-274. [Cfr. n° 53814].
- 55002 **Pirotte (Jean-Marie et Claudine)**. *La restauration des vitraux*. Ibid., pp. 287-290.
- 55003 **Caso (Paul)**. *Louis Leloup*. Liège, Mardaga, 1990, 138 p.
- 55004 **Dezutter (W. P.)**. *Vier glasschilderingen (ca. 1929) uit de voormalige apotheek van Paul Vande Vyvere (Brugge)*. Liber Amicorum André Vanhoutryve, pp. 87-95. [Cfr. n° 53023].
- 55005 † **Thirion (Marcel)**. *François Lambert, médailleur namurois (1808-1868)*. Ann. de la Soc. archéol. de Namur, 66, 1990, 2, pp. 273-297.
- 55006 **Degueldre-Loodts (G.)**. *1794 ... de Blegny à Versailles : itinéraire de Pierre-Joseph Degueldre, platineur en luxe*. Verviers, Imprim express, 1989, 133 p.
- 55007 **Stroobants (Aimé)**. *De hekken van de Brusselse smid Jacobus Delmotte aan het stadhuis van Lokeren*. In : Lokeren vroeger, pp. 76-89. [Cfr. n° 53024].

(e) La photographie, l'illustration — De fotografie, prenten

- 55008 **Coppens (J.), Roosens (L.) & Van Deuren (K.)**. *Door de enkele werking van het licht : introductie van de fotografie in België en Nederland : 1839-1869*. Brussel, Gemeentekrediet van B., 1989, 303 p.
- 55009 **Rau (Jaak A.)**. *Bartholomeus Fabronius en de lithografie in het midden van de 19de eeuw te Brugge*. Het Brugs Ommeland, XXX, 1990, pp. 145-174.
- 55010 **Cresens (A.)**. *150 jaar fotografie te Leuven*. Brugge, Marc Van de Wiele, 1989, 171 p.